

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA

IZVJEŠTAJ

**O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ
NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA RADA I SOCIJALNOG
STARANJA ZA 2010. GODINU**

jun 2011. godine

1. UVOD

Izveštaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja pripremljen je u skladu sa Zakonskom obavezom utvrđenom Zakonom o državnoj upravi („Službeni list RCG”, br. 38/03), kao i obavezom utvrđenom Programom rada Vlade za 2011. godinu.

Ovaj izvještaj predstavlja pregled realizovanih aktivnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja, odnosno uprava koje su u nadležnosti ovog ministarstva i sadrži osnovne rezultate koji su postignuti u ovoj oblasti.

Osim izvještaja Ministarstva rada i socijalnog staranja koji sadrži i pregled aktivnosti ustanova socijalne i dječje zaštite, ovaj izvještaj sadrži i izvještaje Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Fonda rada i Agencije za mirno rješavanje radnih sporova.

2. NADLEŽNOST I ORGANIZACIJA RADA

Djelokrug rada Ministarstva rada i socijalnog staranja utvrđen je članom 18 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list Crne Gore”, br. 07/11), na osnovu kojeg Ministarstvo rada i socijalnog staranja vrši poslove uprave koji se odnose na: radne odnose, zaštitu na radu, zarade i druga primanja iz rada i po osnovu rada; tržište rada, zapošljavanje i obrazovanje odraslih za potrebe tržišta rada u svim oblicima rada osim u državnim organima; zapošljavanje i rad stranaca u Crnoj Gori; zapošljavanje lica sa invaliditetom; zaštitu građana Crne Gore na radu u inostranstvu; međunarodnu saradnju i međunarodne ugovore iz nadležnosti ministarstva; sistem penzijskog i invalidskog osiguranja i oblast boračke i invalidske zaštite; zaštitu boraca, vojnih invalida, porodica palih boraca, civilnih invalida rata i članova njihovih porodica; socijalnu zaštitu, dječju zaštitu, zaštitu lica sa invaliditetom, zaštitu starih lica; socijalnu zaštitu lica koja traži azil, lica kojima je priznat status izbjeglice i lica kojima je

odobrena dodatna zaštita; porodičnu zaštitu; saradnju sa Crvenim krstom Crne Gore, nevladinim organizacijama, agencijama Ujedinjenih nacija i drugim međunarodnim organizacijama; upravni postupak iz nadležnosti ministarstva; prvostepeni prekršajni postupak; vođenje registra Opšteg i granskih kolektivnih ugovora, registra sindikalnih organizacija, registra reprezentativnih sindikata i registra reprezentativnih organizacija udruženja poslodavaca; davanje ovlašćenja za obavljanje poslova iz oblasti zaštite na radu i vođenje registra izdatih ovlašćenja; priznavanje inostranih sertifikata u neformalnom i informalnom obrazovanju sa vođenjem centralnog registra; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Organizacionu strukturu Ministarstva čini 31 organizaciona jedinica, od čega: 5 sektora, 2 odjeljenja, 12 odsjeka, kabinet, služba, kancelarija, biro i 8 područnih jedinica. Izvan organizacionih jedinica obavljaju se poslovi sekretara Ministarstva i savjetnika ministra.

1 Sektor za rad

- Odsjek za radne odnose
- Odsjek za poslove Inspekcije rada
- Odsjek za prvostepeni prekršajni postupak

2 Sektor za tržište rada i zapošljavanje

- Odsjek za tržište rada i zapošljavanje
- Odsjek za stručno obrazovanje odraslih

3 Sektor za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu

- Odsjek za penzijsko i invalidsko osiguranje
- Odsjek za drugostepeni upravni postupak
- Odsjek za boračku i invalidsku zaštitu

4 Sektor za socijalno staranje i dječju zaštitu

- Odsjek za socijalnu i dječju zaštitu i nadzor
- Odsjek za zaštitu rizičnih grupa

5 Sektor za informatiku i analitičko-statističke poslove

- Odsjek za informatiku
- Odsjek za analitičko statističke poslove

6 Odjeljenje za evropske integracije

7 Odjeljenje za unutrašnju reviziju

8 Kabinet ministra

9 Služba za opšte pravne poslove i finansije

- Kancelarija za kadrovske, opšte pravne poslove i upravljanje ljudskim resursima
- Biro za finansijske i računovodstvene poslove

10 Područne jedinice Inspekcije rada

- Područna jedinica Podgorica, za opštine Podgorica, Danilovgrad i Cetinje
- Područna jedinica Nikšić, za opštine Nikšić, Šavnik i Plužine
- Područna jedinica Bijelo Polje, za opštine Bijelo Polje, Mojkovac i Kolašin
- Područna jedinica Berane, za opštine Berane, Plav, Rožaje i Andrijevica
- Područna jedinica Pljevlja, za opštine Pljevlja i Žabljak
- Područna jedinica Bar, za opštine Bar i Ulcinj
- Područna jedinica Herceg Novi, za opštine Herceg Novi i Kotor

- Područna jedinica Budva, za opštine Budva i Tivat

1. U Sektoru za rad vrše se poslovi koji se odnose na: praćenje i unapredjivanje sistema za oblast radnog zakonodavstva; normativno pravne poslove iz oblasti rada, praćenje i primjenu ratifikovanih konvencija i direktiva EU iz oblasti rada; davanje stručnih mišljenja u vezi primjene zakona; ostvarivanje saradnje sa odgovarajućim udruženjima poslodavaca i sindikatom u pripremi kolektivnih ugovora i učestvovanje u socijalnom dijalogu; poslove prvostepenog prekršajnog postupka iz oblasti radnih odnosa, zaštite na radu i zapošljavanja; inspekcijski nadzor; drugostepeni upravni postupak – postupanje po žalbama izjavljenim na rješenja inspektora rada, pripremu izvještaja, analiza i informacija u oblasti rada.

1.1 U Odsjeku za radne odnose vrše se poslovi koji se odnose na: pripremu nacrtu, odnosno predloga zakona iz oblasti radnog zakonodavstva i propisa koji se donose na osnovu tih zakona; praćenje i primjenu ratifikovanih konvencija i direktiva EU iz oblasti rada; davanje stručnih mišljenja u vezi primjene zakona; ostvarivanje saradnje sa odgovarajućim udruženjima poslodavaca i sindikatom u pripremi kolektivnih ugovora i učestvovanje u socijalnom dijalogu; praćenje stanja i proučavanje promjena od interesa za sprovođenje politike u oblasti radnih odnosa; vodjenje registra Opšteg i granskih kolektivnih ugovora, registra sindikalnih organizacija i registra reprezentativnih organizacija Udruženja poslodavaca; izradu analiza, izvještaja i informacija iz oblasti radnih odnosa.

1.2. U Odsjeku za poslove Inspekcije rada vrše se poslovi koji se odnose na: praćenje i proučavanje sistema rada, radnih odnosa, zapošljavanja i zaštite na radu i stručnog obrazovanja odraslih; vršenje poslova inspekcijskog nadzora u ovoj oblasti: neposredno vršenje nadzora nad primjenom zakona i drugih propisa, kolektivnih ugovora, ugovora o radu i opštih akata kojima su uređeni radni odnosi, zapošljavanje i zaštita na radu kod pravnih i fizičkih lica koji se bave privrednom djelatnošću, ustanova, banaka, organizacija za osiguranje, udruženja, agencija, zadruga i drugih pravnih i fizičkih lica (u daljem tekstu: poslodavac); preventivnu i operativnu instruktažu, koordinaciju i usmjeravanje; uviđaje u slučaju teških

povreda na radu, pojedinačnih i kolektivnih nesreća na radu; vođenje prvostepenog upravnog postupka; vođenje propisanih registara o izvršenim inspekcijskim pregledima; organizovanje i polaganje stručnih ispita za sticanje zvanja stručnog lica za obavljane poslova zaštite na radu; obradu materijala i pripremu odobrenja za rad ovlaštenim organizacijama za poslove zaštite na radu koje svoju djelatnost obavljaju po odobrenju ovog ministarstva; vođenje registara o ovlaštenim organizacijama za oblast zaštite na radu koje obavljaju djelatnost po odobrenju ovog ministarstva; vođenje registara o licima koja su položila stručni ispit za sticanje zvanja stručnog lica u organizaciji ovog ministarstva; pripremanje informacija, izvještaja i analiza o izvršenom nadzoru; obradu dokumentacionog materijala; obavljanje i drugih poslova u skladu sa propisima.

1.3. U Odsjeku za poslove prvostepenog prekršajnog postupka vrše se poslovi koji se odnose na: vodjenje prvostepenih prekršajnih postupaka iz oblasti radnih odnosa, zaštite na radu, zapošljavanja, obrazovanja odraslih i zarada; donošenje rješenja u prvostepenom prekršajnom postupku i praćenje njihovog izvršenja; dostavljanje izvještaja o radu.

2. U Sektoru za tržište rada i zapošljavanje vrše se poslovi koji se odnose na: praćenje i unapredjenje politike zapošljavanja, održavanje zaposlenosti, stimulisanje i podrška politici tržišta rada, obrazovanje odraslih, sistem nacionalnih kvalifikacija, certifikatnog sistema i s tim u vezi učestvovanje u unapredjenju zakonodavnog sistema i propisa u formi pripreme nacрта i predloga; učešće u izradi, sprovođenju, praćenju, kontroli i izvještavanju kad su u pitanju Nacionalna politika razvoja tržišta rada i zapošljavanja, Nacionalni plan zapošljavanja i programi aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa smjernicama Evropske strategije zapošljavanja; učešće u izradi indikatora ostvarivanja politike tržišta rada i zapošljavanja; učešće u obezbjedjenju kontinuirane dinamike razvoja i poboljšanja, kroz izučavanje i primjenu primjera dobre prakse u razvoju tržišta rada i politike zapošljavanja; učešće u obezbjedjenju horizontalne komunikacije u vezi sa uticajem drugih resornih politika na tržište rada i zapošljavanje; izdavanje rješenja o upućivanju naših radnika na rad u SR Njemačku u skladu sa međunarodnim Sporazumom o detašmanu;

ostvarivanje saradnje sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, Ministarstvom prosvjete, nevladinim organizacijama i drugim asocijacijama; izradu analiza, izvještaja i informacija iz oblasti tržišta rada i zapošljavanja.

2.1. U Odsjeku za tržište rada i zapošljavanje vrše se poslovi koji se odnose na: pripremu nacрта, odnosno predloga zakona iz oblasti zapošljavanja i propisa koji se donose na osnovu tih zakona; davanje stručnih mišljenja u vezi sa primjenom tih propisa; praćenje primjene konvencija iz ove oblasti; unapredjenje sistema zapošljavanja i rješavanje pitanja nezaposlenosti; praćenje realizacije zbrinjavanja tehnoloških viškova; praćenje materijalnog položaja nezaposlenih; saradnju sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, nevladinim organizacijama i drugim asocijacijama; izradu analiza, izvještaja i informacija iz oblasti tržišta rada i zapošljavanja i stručnog obrazovanja odraslih.

2.2. U Odsjeku za stručno obrazovanje odraslih vrše se poslovi koji se odnose na: pripremu nacрта, odnosno predloga zakona iz ove oblasti i propisa koji se donose na osnovu tih zakona; praćenje realizacije reforme u oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih; izdavanje sertifikata o stručnoj osposobljenosti određenog nivoa kvalifikacija u skladu sa smjernicama EU u ovoj oblasti; saradnju sa Ministarstvom prosvjete, nevladinim organizacijama i drugim asocijacijama; izradu analiza, izvještaja i informacija iz oblasti stručnog obrazovanja odraslih.

3. U Sektoru za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu vrše se poslovi koji se odnose na: kreiranje i utvrđivanje politike penzijskog sistema i oblasti boračke i invalidske zaštite sa vršenjem nadzora nad njenim sprovođenjem; praćenje stanja i proučavanje pojava od interesa za sprovođenje utvrdjene politike i funkcionisanje sistema penzijskog i invalidskog osiguranja i oblasti boračke i invalidske zaštite; vođenje politike penzijskog sistema u skladu sa međunarodnim standardima sa ciljem da se obezbijedi fiskalna održivost sistema u skladu sa materijalnim mogućnostima Crne Gore i stvore uslovi za uvođenje II i III stuba; uspostavljanje dugoročno održivog sistema kojim bi se obezbijedila veća materijalno-socijalna sigurnost korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i oblasti boračke i invalidske zaštite i

veći nivo penzija odnosno novčanih primanja; izradu analiza, izvještaja, informacija, studija i programa kao stručnu osnovu za utvrđivanje i sprovođenje politike penzijskog i invalidskog osiguranja; neposredni nadzor nad primjenom zakona, drugih propisa i opštih akata iz ove oblasti, a posebno nad radom Fonda PIO; pripremu i zaključivanje međunarodnih bilateralnih sporazuma o socijalnom osiguranju; saradnju sa međunarodnim i drugim organizacijama u cilju sinhronizacije ovog sistema sa smjernicama i standardima EU; poslove drugostepenog upravnog postupka u postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i boračke i invalidske zaštite; obezbjeđivanje cjelokupne zaštite boraca, vojnih invalida, porodica palih boraca, civilnih invalida rata, članova njihovih porodica i drugih poslova u skladu sa propisima iz ove oblasti; stručnu obradu pitanja i problema od značaja za boračku i invalidsku zaštitu sa koncepcijom unapređivanja ove zaštite; stručna mišljenja o primjeni propisa; pripremu analiza, informacija i izvještaja; nadzor nad radom prvostepenih organa; saradnju sa nevladinim organizacijama i drugim asocijacijama zainteresovanim za ovu problematiku.

3.1. U Odsjeku za penzijsko i invalidsko osiguranje vrše se poslovi koji se odnose na: iniciranje i predlaganje politike razvoja penzijskog sistema u skladu sa međunarodnim standardima; praćenje stanja i proučavanje pojava od interesa za sprovođenje utvrđene politike i funkcionisanje sistema penzijskog i invalidskog osiguranja; pripremanje predloga za donošenje nacrti i predloga zakona, kao i podzakonskih i drugih akata koji se donose na osnovu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju; praćenje i proučavanje uporednih sistema penzijskog i invalidskog osiguranja, analiziranje stanja ovog sistema sa stanjem u drugim zemljama; vršenje neposrednog nadzora nad primjenom Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, drugih propisa i opštih akata iz ove oblasti, a posebno nad radom Republičkog fonda PIO; pripremanje analiza, informacija, izvještaja i stručnih mišljenja u vezi stanja i primjene propisa u oblasti penzijskog invalidskog osiguranja; izradu analiza, izvještaja, informacija, studija i programa kao stručne osnove za utvrđivanje i sprovođenje politike penzijskog i invalidskog osiguranja; proučavanje i predlaganje modela višestubnog sistema penzijskog i invalidskog

osiguranja; praćenje teorijskih i praktičnih koncepata i novina u oblasti penzijskog osiguranja, posebno kapitalisanih sistema osiguranja; razvijanje i korišćenje računarskih (aktuarskih) modela i vršenje statističko-analitičkih poslova za projektovanje penzijskih prihoda i rashoda i finansijsku, odnosno, aktuarsku analizu različitih mjera (mijenjanje starosnih granica, način uskladjivanja i smanjenja stopa doprinosa); analiziranje demografskih kretanja i kretanja na tržištu rada i tržištu kapitala i s tim u vezi vršenje analiza na kratki, srednji i dugi rok, predlaganje adekvatnih mjera u oblasti politike penzijskog osiguranja u cilju stvaranja njegove finansijske održivosti kao i uvođenja individualne kapitalizovane štednje; pripremanje analiza, informacija i stručnih mišljenja u vezi primjene sporazuma o socijalnom osiguranju i preporuka međunarodnih organizacija koji se odnose na penzijsko i invalidsko osiguranje.

3.2. U Odsjeku za drugostepeni upravni postupak vrše se poslovi koji se odnose na: rješavanje u drugostepenom upravnom postupku (u postupku revizije, po žalbi, postupa se po presudama Upravnog i Vrhovnog suda Republike Crne Gore, daju odgovori na tužbu nadležnim sudovima); davanje nalaza, ocjene i mišljenja o predmetima koji se odnose na ocjenu radne sposobnosti i tjelesno oštećenje; vršenja revizije ocjene, nalaza i mišljenja prvostepene invalidske komisije koji se odnose na ocjenu radne sposobnosti, tjelesno oštećenje i tuđu pomoć i njegu; vršenje neposrednog pregleda osiguranika po izjavljenim žalbama; predlaganja mjera za unapredjenje postupka i obavljaju drugi poslovi shodno propisima o vođenju upravnog postupka; rješavanja u drugom stepenu o pravima osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja ostvarenih u inostranstvu (revizija prvostepenih rješenja, odlučivanje po žalbama i zahtjevima za ponavljanje postupka, odgovori na tužbe i dr.); izrade analiza, informacija i izvještaja koji se odnose na ovu oblast.

3.3. U Odsjeku za boračku i invalidsku zaštitu vrše se poslovi koji se odnose na: pripremanje zakona, podzakonskih i drugih akata iz oblasti boračke i invalidske zaštite; pripremanje analiza, informacija, izvještaja i davanje stručnih mišljenja iz ove oblasti kako za pojedince tako i institucije; praćenje stanja i primjenu propisa u oblasti boračke i invalidske zaštite; vršenje nadzora nad zakonitošću rada u prvostepenom upravnom postupku

koji u skladu sa zakonom obavljaju nadležni organi lokalne samouprave kao prenešene poslove; postupanje po zahtjevima za ponavljanje postupka; postupanje po presudama Upravnog i Vrhovnog suda Crne Gore; davanje odgovora na tužbu nadležnim sudovima bilo u parničnom ili vanparničnom postupku pokrenutom od strane pojedinca korisnika prava iz ove oblasti; pripremanje i stručna obrada upravnih predmeta za rad prvostepene i drugostepene ljekarske komisije nadležne u skladu sa zakonom za utvrđivanje procenta vojnog invaliditeta, dodatka za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedskog dodatka; pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja porodicama poginulih boraca i vojnim invalidima sa visokim stepenom tjelesnog oštećenja; poslove iz oblasti analitike, planiranja i pripreme analiza, informacija i izvještaja o finansijskim tokovima koji služe kao osnova u izradi projekcije potrebnih sredstava za finansiranje godišnjih potreba, obaveza i investicionih ulaganja u oblastima boračke i invalidske zaštite; saradnje sa nevladinim sektorom, odgovarajućim asocijacijama zainteresovanim za ovu problematiku i drugim subjektima od interesa za Crnu Goru.

4. U Sektoru za socijalno staranje i dječju zaštitu vrše se poslovi koji se odnose na: zaštitu porodice, pojedinca, djece u riziku i lica u stanju socijalne potrebe, odnosno socijalne isključenosti a posebno na nesposobne za rad i materijalno neobezbijeđene, djecu bez roditeljskog staranja, djecu sa tjelesnom, mentalnom i senzornom ometenošću, zlostavljaju i zanemarenu djecu, djecu sa poremećajem u ponašanju, lica sa invaliditetom, stara lica, lica i porodice kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite kao i izbjegla i interno raseljena lica; kreiranje strateških dokumenata koji su od interesa za zaštitu pojedinih vulnerabilnih kategorija stanovništva; praćenje primjene usvojenih dokumenata; drugostepeni upravni postupak u oblasti socijalne i dječje zaštite i porodičnih odnosa; poslove iz oblasti analitike, planiranja i pripreme analiza, informacija i izvještaja o finansijskim tokovima koji služe kao osnova u izradi projekcije potrebnih sredstava za finansiranje godišnjih potreba i obaveza i investicionih ulaganja u oblastima socijalne i dječje zaštite; izradu izvještaja i statistika o korišćenju sredstava iz oblasti

socijalne i dječje zaštite i njihovo generisanje unutrašnjim i spoljnim entitetima; ostvarivanje saradnje sa NVO i organima lokalne samouprave.

4.1. U Odsjeku za socijalnu i dječju zaštitu i nadzor vrše se poslovi koji se odnose na: pripremu nacrtu i predloga zakona, podzakonskih akata i drugih propisa iz oblasti socijalne i dječje zaštite; pripremu odgovarajućih informacija, analiza i programa; davanje stručnih mišljenja u vezi primjene zakona i drugih propisa iz ove oblasti; saradnju sa lokalnom samoupravom i nevladinim organizacijama; ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje porodice; smještaj u drugu porodicu pomoć u vaspitanju i obrazovanju djece i mladih sa posebnim potrebama; ostvarivanje prava na ličnu invalidninu, njegu i pomoć drugog lica kojima je priznat status izbjeglice, opremu za novorođeno dijete, dodatak za djecu; odmor i rekreaciju djece; ostvarivanje prava u oblasti porodičnih odnosa; rješavanje u drugostepenom upravnom postupku iz oblasti socijalne i dječje zaštite; vođenje postupka o ispunjavanju uslova za obavljanje djelatnosti javnih i privatnih ustanova za ovu oblast i obavljanje socijalne i dječje zaštite kao preduzetničke djelatnosti; dodjelu koncesija u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti; poslove iz oblasti analitike, planiranja i pripreme analiza, informacija i izvještaje o finansijskim tokovima u oblasti socijalne i dječje zaštite; saradnju sa NVO i organima lokalne samouprave; izradu analiza, izvještaja i informacija iz oblasti socijalne i dječje zaštite.

4.2. U Odsjeku za zaštitu rizičnih grupa vrše se poslovi koji se odnose na: pripremu propisa i drugih akata u ovoj oblasti; pripremu analiza, informacija izvještaja i stručnih mišljenja u vezi stanja i primjene propisa iz ove oblasti; praćenje stanja u oblasti zaštite djece bez roditeljskog staranja i zlostavljene i zanemarene djece, invalida i djece sa posebnim potrebama, djece sa poremećajima u ponašanju, starih lica, raseljenih i izbjeglih lica i RAE; trgovinu djecom i ljudima; bolesti zavisnosti; vodjenje evidencije o potencijalnih usvojlaca i djece podobne za usvojenje; ostvarivanje saradnje sa NVO i organima lokalne samouprave; izradu analiza, izvještaja i informacija iz oblasti zaštite rizičnih grupa.

5. U Sektoru za informatiku i analitičko-statističke poslove vrše se poslovi koji se odnose na: pripremanje, praćenje i sprovođenje strategije razvoja informacionog društva; pripremanje predloga akcionih planova i programa za unapredjenje i razvoj funkcionisanja informacionog sistema socijalne zaštite; uspostavljanje tehnološke i sigurnosne informatičke infrastrukture u organima i ustanovama socijalne zaštite; analizu informacionog sistema socijalne zaštite; povezivanje informacionih sistema, predlaganje standarda koji će se primjenjivati u razvoju informacionog sistema i utvrđivanje tehničkih i drugih pravila upotrebe informatičke opreme u ustanovama socijalne zaštite; kreiranje, praćenje i unapredjenje projekta socijalnog elektronskog kartona; planiranje, uspostavljanje registra korisnika socijalne pomoći i obračun socijalnih davanja; pružanje socijalnih usluga na »on line« način (eHehth) i internet servisa za organe i ustanove socijalne zaštite; informatizacija upravnih postupaka i pružanje on line servisa građanima iz domena socijalne zaštite; planiranje, usmjeravanje i nadzor nad razvojem i primjenom informatičkih rješenja u penzionim fondovima, izradu analiza, izvještaja i statistika u skladu sa propisima koji služe kao osnova u izradi projekcije potrebnih sredstava za finansiranje godišnjih potreba i obaveza i investicionih ulaganja Ministarstva. Vršiti i druge odgovarajuće poslove.

5.1. U Odsjeku za informatiku vrše se poslovi iz oblasti razvoja informacionog sistema, koji se odnose na: unapredjenje i funkcionisanje sistema socijalne zaštite; definisanje poslova uspostavljanja tehnološke i sigurnosne informatičke infrastrukture u ustanovama socijalne zaštite; praćenje sprovođenja projekta socijalnog elektronskog kartona; uspostavljanje registra korisnika socijalne pomoći i socijalnih davanja i pružanje socijalnih usluga na »on line« način (eHehth) i internet servisa za ustanove socijalne zaštite i druge odgovarajuće poslove.

5.2. U Odsjeku za analitičko-statističke poslove vrše se poslovi koji se odnose na: izradu izvještaja i statistika o korišćenju sredstava iz oblasti socijalne, dječje, boračke i invalidske zaštite i njihovo generisanje unutrašnjim i spoljnim entitetima; analitiku i planiranje, pripremu analiza, informacija i izvještaja u vezi sa finansijskim tokovima koji služe kao osnova u izradi projekcije potrebnih sredstava za finansiranje godišnjih

potreba i obaveza i investicionih ulaganja Ministarstva u ovim oblastima. Predlaže i učestvuje u izradi plana administracije. Vršiti i druge odgovarajuće poslove.

6. U Odjeljenju za evropske integracije vrše se poslovi koji se odnose na: praćenje sprovođenja aktivnosti i obaveza Ministarstva iz procesa pridruživanja i pristupanja EU u oblasti socijalnog sistema; obezbjeđivanje informacija o primjeni Akcionog plana iz oblasti Ministarstva; definisanje donatorskih programa; saradnju sa nadležnim organima i institucijama u vezi sa procesom pristupanja EU i praćenja aktivnosti ovih organa u procesu pridruživanja EU; učešće u praćenju i uskladjivanju propisa iz nadležnosti Ministarstva sa odgovarajućim propisima Evropske unije; pripremanje programa, informacija i izvještaja iz ove oblasti.

7. U Odjeljenju za unutrašnju reviziju vrše se poslovi koji se odnose na: operativno planiranje, organizovanje i obavljanje unutrašnje revizije svih poslovnih funkcija iz nadležnosti Ministarstva u skladu sa Međunarodnim standardima unutrašnje revizije i Etičkim kodeksom unutrašnjih revizora, a u cilju poboljšanja poslovanja; procjenu sistema finansijskog upravljanja i kontrola na osnovu upravljanja rizicima; izradu izvještaja unutrašnje revizije koje dostavlja ministru i odgovornom licu organizacione jedinice kod koje je obavljena revizija; vršenje posebne revizije na zahtjev ministra i revizije korišćenja sredstava Evropske unije; praćenje sprovođenja preporuka datih u izvještajima iz prethodno obavljenih revizija; davanje savjeta i stručnih mišljenja kada se uvode novi sistemi i procedure; izradu strateškog i operativnih planova i programa rada koji su osnova za realizaciju funkcije unutrašnje revizije; saradnju sa Sektorom za centralnu harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije u javnom sektoru Ministarstva finansija i dostavljanje godišnjeg izvještaja; saradnju sa Državnom revizorskom institucijom, međunarodnim i domaćim strukovnim institucijama i udruženjima; praćenje i predlaganje edukacije unutrašnjih revizora u skladu sa međunarodnim standardima unutrašnje revizije; praćenje sprovođenja preporuka Državne revizorske institucije.

8 U Kabinetu ministra vrše se poslovi koji se odnose na: pripremu i sprovođenje interne i eksterne komunikacije; pripremu i praćenje odnosa sa medijima; održavanje i osmišljavanje sajta i pripremu biltena; aktivnosti vezane za odnose sa javnošću; komunikaciju prema Vladi Crne Gore i drugim organima državne uprave; organizovanje sastanaka i javnih nastupa, organizovanje internet prezentacija Ministarstva; protokolarne poslove, kontakte sa odgovarajućim institucijama, predstavke i pritužbe građana i druge odgovarajuće poslove.

9 U Službi za opšte pravne poslove i finansije vrše se poslovi koji se odnose na: praćenje zakona i drugih propisa koji se primjenjuju na državne službenike i namještenike; pripremanje opštih akata Ministarstva i pojedinačnih akata kojima se utvrđuju prava, obaveze i odgovornost zaposlenih u Ministarstvu; planiranje i upravljanje ljudskim resursima; razvoj kadrovskih kapaciteta; sprovođenje postupaka u vezi sa: zapošljavanjem, ocjenjivanjem, napredovanjem, utvrđivanjem sposobnosti, stručnim usavršavanjem, obukom zaposlenih, osposobljavanjem pripravnika za samostalno vršenje poslova; vodjenje jedinstvene kadrovske evidencije i drugih evidencija iz oblasti rada; poslove prevodjenja za potrebe Ministarstva; javne nabavke; pripremu projekcije potrebnih sredstava; praćenje tendera nabavki u ustanovama socijalne i dječje zaštite i ukupne potrošnje u cilju finansijske održivosti ovih sistema; izradu i realizaciju Budžeta Ministarstva; izradu finansijskog plana; poslove iz oblasti analitike, planiranja i pripreme analiza, informacija i izvještaja o potrebnim sredstvima za program Administracije; evidenciju podataka o imovini koju koristi, kojom upravlja i koja je u nadležnosti Ministarstva i ustanova socijalne i dječje zaštite; vodjenje poslovnih knjiga, periodičnih obračuna i završnih računa; izradu finansijskih iskaza i dostavljanje podataka trezoru; pripremu obračunskih lista za obračun zarada i drugih primanja; blagajničko poslovanje; primanje, rasporedjivanje, evidentiranje i dostavljanje akata u rad i njihovo otpremanje; arhiviranje predmeta; fotokopiranje i umnožavanje; trebovanje kancelarijskog materijala; ličnu dostavu poziva za raspravu i rješenja donijetih u prvostepenom prekršajnom postupku; poslove vozača i kurira; saradnju sa NVO i drugim asocijacijama.

9.1. U Kancelariji za kadrovske, opšte pravne poslove i upravljanje ljudskim resursima vrše se poslovi koji se odnose na: sprovođenje postupaka zapošljavanja, ocjenjivanja, napredovanja, utvrđivanja sposobnosti zaposlenih, stručnog usavršavanja i obuke zaposlenih i osposobljavanja pripravnika; vođenje kadrovske i drugih evidencija iz oblasti rada; učešće u definisanju strategije, politike i programa rada i razvoja kadrovskih potencijala i obezbjeđenje njihovog sprovođenja; javne nabavke; praćenje tendera nabavki u ustanovama socijalne i dječje zaštite i ukupne potrošnje u cilju finansijske održivosti ovog sistema; pripremu projekcije potrebnih sredstava za program Administracije; analize, planiranje i pripremu informacija i izvještaja o potrebnim sredstvima za program Administracije; obezbjeđivanje uslova za rad stručnih i ljekarskih komisija; kancelarijsko poslovanje; fotokopiranje i umnožavanje materijala; trebovanje kancelarijskog materijala; poslove vozača; spoljnu dostavu materijala i poslove daktilografa.

9.2. U Birou za finansijske i računovodstvene poslove vrše se poslovi koji se odnose na: planiranje i izvršenje budžeta Ministarstva; izradu analiza, planova realizacije i praćenja izvršenja budžetskih sredstava; izradu finansijskog plana; finansijsko-računovodstveno i materijalno poslovanje; vođenje poslovnih knjiga, periodičnih obračuna i završnih računa, izradu finansijskih iskaza i dostavljanje podataka trezoru; pripremu obračunskih lista za obračun zarada i drugih primanja; blagajničko poslovanje; statističke iskaze podataka vezanih za finansijske i računovodstvene poslove.

10. U Područnim jedinicama Inspekcije rada vrše se poslovi koji se odnose na: inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa iz oblasti radnih odnosa, zapošljavanja, zaštite na radu i opštih akata u preduzećima, ustanovama, drugim pravnim licima i kod gradjana; vođenje prvostepenog upravnog postupka i donošenje rješenja o otklanjanju nepravilnosti i povreda propisa; podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i prijava za pokretanje krivičnog postupka, utvrđivanje smrtnih slučajeva, kolektivnih nesreća i povreda na radu.

3. STANJE PO POJEDINIM SEKTORIMA

a) Sektor rada

1. Ovaj sektor je u normativnoj djelatnosti sačinio tekstove predloga, a Skupština Crne Gore donijela: Zakon o reprezentativnosti sindikata, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu, Zakon o volonterskom radu, Zakon o potvrđivanju revidirane Socijalne povelje, Zakon o potvrđivanju Konvencije Mor-a 183 o zaštiti materinstva, a u vezi Zakona o fondu rada koji je donijet krajem decembra 2009.godine implementacija je vršena u 2010.godini, što se nastavlja i u 2011.godini.

2. Sprovedene su aktivnosti na pripremi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu i na tom zakonskom tekstu je nastavljen rad u tekućoj godini.

3. Urađena su i sljedeća podzakonska akti kao obaveza iz usvojenih zakona i to: Pravilnik o registraciji sindikalnih organizacija, Pravilnik o registraciji reprezentativnih sindikata i Pravilnik o postupku mirnog rješavanja radnih sporova.

4. U 2010 godini urađeni su odgovori na dodatna pitanja za Upitnik EU i uzeto je aktivno kao učešće na sastancima na kojima su obrazlagani odgovori na pitanja iz upitnika predstavnicima EU.

5. Urađena su 40 stručnih Mišljenja iz oblasti radnog-zakonodavstva na zahtjev određenih poslodavaca i građana.

6. U upravnom postupku po žalbama na rješenja Fonda rada urađeno je od 17 decembra 2010.godine do 31 januara 2011.godine, 35 rješenja, rad se nastavlja po dinamici prispeća predmeta kod Ministarstva kao drugostepenog organa.

7. Izvršen je upis 153 reprezentativne sindikalne organizacije na nivou poslodavaca u Registar reprezentativnih sindikata, koji vodi ovo ministarstvo u skladu sa Zakonom o reprezentativnosti .

8. Urađeno je 25 odgovora na tužbe o isplati otpremnina po osnovu Memoranduma .

9. Odbor za utvrđivanje reprezentativnosti je sproveo postupak utvrđivanja reprezentativnosti Saveza sindikata i Unije slobodnih sindikata Crne Gore, a započeo je postupak utvrđivanja reprezentativnosti za 19 granskih sindikata.

10. U okviru Giljotine propisa obrađeni su sljedeći propisi :Zakon o radu, Zakon o štrajku , Zakon o Socijalnom savjetu, Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova i Opšti kolektivni ugovor, Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova , Zakon o reprezentativnosti sindikata, Zakon o Fondu rada, Zakon o volonterskom radu, Pravilnik o registraciji sindikalnih organizacija, Pravilnik o registraciji reprezentativnih sindikata, Pravilnik o načinu i postupku evidencije udruženja poslodavaca i bližim kriterijumuma za utvrđivanje reprezentativnosti ovlašćenih udruženja poslodavaca, Pravilnik o načinu i postupku registrovanja opšteg i granskih kolektivnih ugovora, Pravilnik o postupku mirnog rješavanja radnih sporova, Pravilnik o radnoj knjižici i Granski kolektivni ugovor za zdravstvenu i socijalnu djelatnost

11. U okviru projekta NPI radilo se na poslovima određivanja propisa evropskog prava – Celexa, koji se mogu implementirati u radno zakonodavstvo Crne Gore.

12. Učestvovalo se u radu Odbora za praćenje primjenu Granskog kolektivnog ugovora za zdravstvo i socijalnu djelatnost, u svojstvu člana.

13. Učestvovalo se u prvom dijelu obuke u oblasti analize uticaja propisa (RIA)

14. U okviru poslova vođenja upravnog postupku registracije sindikalnih organizacija i svih promjena podataka koji su upisani u registar sindikalnih organizacija u 2010. godini izdate su 182 potvrde.

15. Donijeta su 2 rješenja i 1 zaključak kojim su odbijeni zahtjevi za poništaj upisa sindikalne organizacije, odnosno sindikalnog predstavnika u Registar sindikalnih organizacija.

16. Inspektori rada i inspektori rada za oblast zaštite na radu Ministarstva rada i socijalnog staranja vrše nadzor nad primjenom propisa kojima su uređeni radni odnosi, zapošljavanje, zaštita na radu, kolektivno pregovaranje i pravo na štrajk .

U naznačenom periodu inspekcijski nadzori su vršeni na osnovu mjesečnih programa rada koji su bili usmjereni na kontrole subjekata (pravni i fizički lica), posebno u dijelu sprovođenja mjera da zaposleni ostvare svoja prava na rad i po osnovu rada,

Ukupan broj od 38 inspektora koji su raspoređeni u osam područnih jedinica inspekcije rada, u periodu januar-decembar 2010. godine izvršili su 14.268 inspekcijskih nadzora, kojima je utvrđeno 10.021 nepravilnosti, donijeto 1.173 rješenja od čega 443 o otklanjanju nedostataka zbog povrede propisa iz oblasti zaštite na radu, 222 o otklanjanju nepravilnosti iz oblasti radnih odnosa, 508 rješenja o zabrani rada od čega 73 zbog neposredne opasnosti po život i 270 zbog angažovanja zaposlenih na crno, a ostala su zbog nepostupanja po rješenju inspektora za otklanjanje nepravilnosti. Podnešeno je 190 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, podnešeno je 7 krivičnih prijavi, a izrečena je 3.041 mandatna kazna u ukupnom iznosu od 501.765,00 eura i gotovo sve su naplaćene. U toku 2010. godine inspekcija rada je donijela 211 zaključaka o izricanju novčanih kazni u ukupnom iznosu od 246.285,00 eura, a naplata je realizovana preko Poreske uprave.

Isto tako, u izvještajnom periodu data su 4.624 ukazivanja poslodavcima za otklanjanje nepravilnosti, a naročito je ukazivano na obavezu mjesečne uplate posebnog doprinosa za lica sa invaliditetom, po kom osnovu je uplaćeno 3.370.516,42 €.

U proteklih dvanaest mjeseci inspekcija zaštite na radu je izvršila 60 uviđaja povodom nesreća na radu, od čega su 4 nesreće imale smrtni ishod, 1 kolektivna nesreća i 55 teških povreda na radu.

U navedenom periodu po nalogu inspektora rada izvršena je uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u iznosu od 4.615.260,00 eura

Broj stranaca koji su zasnovali radni odnos u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca, a evidentirani su nadzorom inspekcije rada je 7.052, dok je po nalogu inspekcije rada zaposleno 1.659 stranaca. Prema podacima Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u naznačenom periodu izdato je 14.612 radnih dozvola za strance.

Potrebno je istaći da je na intervenciju inspekcije rada 831 lice zasnovalo radni odnos na neodređeno vrijeme, zbog toga što su zatečeni bez ugovora o radu, odnosno radni odnos im je transformisan sa određenog na neodređeno vrijeme.

Inspekcija rada je postupala po 1.225 podnešenih inicijativa zaposlenih i drugih zainteresovanih lica dostavljenih neposredno inspekciji rada ili putem telefonske linije tzv. „Green line“.

Postojanje ove besplatne telefonske linije pokazalo se cjelishodnim i dalo je efekte i na taj način zakonit radni odnos regulisalo je 88 lica.

U drugoj polovini oktobra mjeseca 2010.godine inspekcija rada je izvršila pojačan nadzor na gradilištima širom Crne Gore i kontrolisala 92 gradilišta, od kojih je kod 62 subjekta nadzora izrečena mjera privremene zabrane rada, prvenstveno zbog nepoštovanja propisa zaštite na radu i rada na crno

Pored zabrana rada izrečena je 191 mandatna kazna zbog nepravilnosti utvrđenih na gradilištima u ukupnom iznosu od 31.515,00 eura.

U toku oktobra mjeseca Inspekcija rada za oblast zaštite na radu je izvršila tri uviđaja teške povrede na radu na gradilištima, a u novembru još četiri, što je takođe bio još jedan podatak koji se ne smije zanemariti, pa je inspekcija rada djelovala konstantno na terenu.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je realizovalo Plan aktivnosti za ljetnju turističku sezonu u šest primorskih opština u periodu od 15. Juna - 31. avgusta 2010.godine.

Preduzete mjera od strane inspekcije rada su : nadzor 4.311, nepravilnosti 3.433, rješenja 284, zabrane rada 131, ukazivanja 1420, 3 krivične prijave, mandatne kazne 1.546 u iznosu 255.090,00 €, 4 povrede na radu i 1 ovreda sa smrtnim ishodom.

Planom aktivnosti za zimsku turističku sezonu 2010/2011 godinu pojačan je nadzor nad primjenom i sprovođenjem propisa koji regulišu oblast rada, zapošljavanja i zaštite na radu zaposlenih, sa posebnim akcentom na sprečavanje i suzbijanje rada na crno i adekvatnu primjenu mjera zaštite na radu na skijalištima, a čime se doprinosi uspješnoj realizaciji zimske turističke sezone u Crnoj Gori.

Shodno utvrđenom Planu izvršen je pojačan inspekcijki nadzor u opštinama Pljevlja, Žabljak, Kolašin, Mojkovac, kao i u Bijelom Polju i Rožajama (zajedno sa turističkom inspekcijom).

Tokom 2010.godine inspekcija rada je posebno sarađivala sa turističkom inspekcijom u organizovanim zajedničkim nadzorima, a i po pojedinačnim inicijativama. Takođe se uspješno sarađivalo sa predstavnicima MUP- a Crne Gore, koji inspektorima pružaju asistenciju prilikom vršenja inspekciskog nadzora i uviđaja kao i sa službenicima Uprave policije prilikom kontrole rada preduzeća koja se bave zaštitom imovine i lica.

U decembru 2010. godine preduzete su aktivnosti na formiranju Koordinacionog tijela za suzbijanje sive ekonomije na tržištu rada, na inicijativu ministra rada i socijalnog staranja, u čijem sastavu su glavni inspektori: rada, tržišni, turistički, zdravstveno-sanitarni, poreski, kao i rukovodioci inspekcije rada i inspekcije za oblast zaštite na radu. Ovo tijelo ima zadatak da identifikuje prisustvo sive ekonomije u domenu rada, zaštite na radu, tržišta, turizma, ugostiteljstva, zdravstveno sanitarnoj oblasti kao i oblasti obračuna i uplate poreza i doprinosa.

se u narednoj godini, u skladu sa zaključcima ovog tijela.

17. U skladu sa Programom Vlade Crne Gore, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je donijelo Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu (Sl. list CG, br. 26/10), koji je usvojen 22.04.2010. godine.

18. Pripremljen Twinning ugovor, a u vezi harmonizacije crnogorskog zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije i efikasnu implementaciju zakona i podzakonskih akata, je u toku .

19. Realizovan ugovor o nabavci auta za rad inspektora rada u iznosu od 80.000,00 eura.

20. Održano je 14 seminara u saradnji sa međunarodnim organizacijama u funkciji poboljšanja kadrovskih kapaciteta inspekcije rada i inspekcije zaštite na radu.

21. Započeta je priprema Analize za potrebe inspeksijskog informacionog sistema za Inspekciju rada

b) Sektor za tržište rada i zapošljavanje

U skladu sa Programom rada Vlade za 2010. godinu, Sektor tržišta rada i zapošljavanja je pripremio:

1. Zakoni

Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, koji je pripremljen u 2009. godini a usvojen tokom I kvartala 2010. godine. Zakonom se stvaraju uslovi da u okviru postojećeg ekonomskog razvoja Crne Gore i odnosa ponude i tražnje na tržištu rada, omogući veće zapošljavanje, kroz stvaranje efikasnijeg zakonskog okvira za obavljanje poslova zapošljavanja i koji će omogućiti planiranje aktivne politike zapošljavanja, prilagođavanje mjera aktivne politike zapošljavanja, kao i praćenje efekata kao pokazatelja za naredno planiranje. U tom smislu na adekvatniji način se reguliše sadržina i uloga mjera aktivne politike zapošljavanja, kroz uvođenje godišnjeg akcionog plana zapošljavanja kao osnovnog instrumenta politike zapošljavanja.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom čiji je cilj stvaranje zakonskih pretpostavki i uslova za formiranje posebnih komisija za utvrđivanje

preostale radne sposobnosti za lica kojima preostala radna sposobnost nije utvrđena.

2. Uredbe i Odluke

U cilju realizacije mjera i aktivnosti iz okvira aktivne politike zapošljavanja za lica koja spadaju u kategoriju teže zapošljivih lica pripremljena je Uredba o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica, kojom se stimuliše veće zapošljavanje ovih lica.

U skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca pripremljena je Odluka o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2011. godinu, kojom se utvrđuje broj radnih dozvola za strance u skladu sa migracionom politikom, stanjem i kretanjem na tržištu rada.

3. Podzakonska akta

U cilju implementacije Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti donijet je Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova zapošljavanja u Agencijama za zapošljavanje.

4. Analize

Analiza nezaposlenosti u 2010. godini kojom je dat pregled osnovnih pokazatelja o stanju i prisutnim trendovima na tržištu rada.

Analiza kretanja na tržištu rada, s posebnim osvrtom na angažovanje radne snage sa strane i predlogom mjera, pripremljena je u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore, sa sjednice od 29. jula ove godine,

5. Redovne aktivnosti

U izveštajnom periodu, u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca ministarstvo je izdalo 31 saglasnost za prekogranične usluge

U skladu sa Zakonom o nacionalnim i stručnim kvalifikacijama, donešeno je 31 rješenje o priznavanju inostranih sertifikata.

U skladu sa Zakonom o stručnom obrazovanju i Zakonom o obrazovanju odraslih donijeto je 28 rješenja o utvrđavanju standarda zanimanja i 14 javno važećih programa obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja.

U skladu sa Pravilnikom o uslovima za obavljanje poslova zapošljavanja u Agencijama za zapošljavanje, donijeto je jedno rješenje o ispunjavanju uslova za rad agencije, u pogledu prostora, kadra i opreme, a u skladu sa Pravilnikom o uslovima koje treba da ispunjava ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, radni centar, zaštitna radionica i zaštitni pogon, donijeta su dva rješenja .

Nastavljene su aktivnosti kod Ministarstva inostranih poslova i evropskih integracija, radi potpisivanja Sporazuma o detašmanu sa SR Njemačom, a na osnovu Sporazuma koji je zaključen između SR Njemačke i državne zajednice Srbija i Crna Gora, a koji je Odlukom o proglašenju nezavisnosti preuzet i inkorporiran u pravni sistem Crne Gore.

U skladu sa Nacionalnim programom Evropskih integracija, sektor je iz svoje nadležnosti učestvovao u pisanju teksta dokumenta, ocjenjivnju relevantnosti Celex-a , izradi NPI obrazaca.

Predstavnici ovog sektora bili su učesnici brojnih radnih grupa u okviru kojih se zahtijeva stručna saradnja iz domena tržišta rada i zapošljavanja.

6.Projektne aktivnosti

Nastavak saradnje sa delegacijom Evropske Unije u cilju unapređenja kvaliteta institucija tržišta rada, uspostavljanje partnerstava na lokalnom nivou i unapređenje sistema karijernog savjetovanja pod nazivom „Reforma tržišta rada i razvoj radne snage II“ (projekat IPA 2008).

Projekat „Reforma tržišta rada i razvoj radne snage“ finansira Evropska unija kroz program IPA 2008, a za implementaciju je zadužen Konzorcijum Euromed. Ugovor o pružanju tehničke pomoći Ministarstvu rada i socijalnog staranja potpisan je krajem 2009. godine između Evropske komisije i Konzorcijuma

Euromed, nakon čega je počela implementacija Inicijalne faze Projekta 2. februara 2010. godine. Glavni korisnik projekta je Ministarstvo rada i socijalnog staranja, a kopartneri su Ministarstvo prosvjete i nauke i Zavod za zapošljavanje Crne Gore.

Projekat obuhvata unaprijeđenje administrativnih kapaciteta institucija tržišta rada i obrazovanja, razvoj lokalnih partnerstava za zapošljavanje, profesionalno savjetovanje i usmjeravanje. U Bijelom Polju, Mojkovcu, Beranama i Pljevljima sprovode se aktivnosti u cilju boljeg povezivanja i saradnje javnih institucija i drugih stejkholdera zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa na lokalnom nivou kao i formiranje partnerskih timova za kreiranje lokalnih politika zapošljavanja.

Projek AT „Suzbijanje dugoročne nezaposlenosti u manje razvijenom sjevernom dijelu Crne Gore“

Evropska trening fondacija (ETF) finansira projekat „Suzbijanje dugoročne nezaposlenosti u manje razvijenom sjevernom dijelu Crne Gore“ (jul 2010-mart 2011) čiji je cilj izrada studije dugoročne nezaposlenosti u Crnoj Gori, na osnovu analiza sprovedenih u tri pilot opštine (Plav, Rožaje i Kolašin). Ova studija će svojim nalazima i preporukama ukazati na poželjne pravce kreiranja politika zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa u Crnoj Gori u narednom periodu.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u protekloj godini aktivno učestvovalo u izradi dva ključna planska dokumenta iz ove oblasti: Nacrt Strateškog okvira usklađenosti i Nacrt Operativnog programa za razvoj ljudskih resursa za period 2011-2013. Naime, radi se o dva planska dokumenta na osnovu kojih će se alocirati sredstva dostupna Crnoj Gori u okviru komponenti III (regionalni razvoj) i IV (razvoj ljudskih resursa)

predpristupnih IPA fondova, nakon dobijanja akreditacije za decentralizovano upravljanje sredstvima.

c) Sektor za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu

ODSJEK ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE

I Aktivnosti na reformi i dogradnji sistema penzijskog i invalidskog osiguranja

1. Usvojen Zakon o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji je objavljen u Službenom listu br. 14/10 od 17. marta 2010. godine. Dopune Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju su usvojene kako bi se **osiguranicima koji obavljaju posao rudara**, a polazeći od rizika i opasnosti kojima su izloženi na tim radnim mjestima, propisali povoljniji uslovi za ostvarivanje prava na penziju od uslova utvrđenih za ostale osiguranike.
2. Donošenjem **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju** ("Službeni list CG", br 78/10), koji je usvojen 22. decembra 2010. godine, a koji je stupio na snagu 6. januara 2011. godine, nastavljena je parametarska reforma sistema penzijskog i invalidskog osiguranja u Crnoj Gori, koja je započeta 2004. godine. Osnovni razlog zbog kojeg su usvojene izmjene i dopune Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, u decembru 2010. godine, je izjednačavanje žene i muškarca u pogledu uslova za sticanje prava na penziju, podizanje starosne granice za ostvarivanje prava na starosnu penziju u cilju neutralizovanja negativnih demografskih trendova u Crnoj Gori, promjena načina usklađivanja penzija, uvođenje instituta prijevremene starosne penzije, poboljšanje statusa invalida II i III kategorije invalidnosti, obezbjeđivanje ravnopravnosti vojnih penzionera u pogledu korišćenja prava iz penzijskog i invalidskog

osiguranja, kao i usaglašavanje pojedinih odredbi sa drugim propisima kojima se uređuju određena pitanja vezana za penzijsko i invalidsko osiguranje.

3. Na osnovu ovlašćenja sadržanog u Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju, Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je **Pravilnik o utvrđivanju radnih mjesta, odnosno poslova na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i o postupku i načinu za njihovo utvrđivanje**, koji je objavljen u Službenom listu Crne Gore, broj 71/10.
4. Vlada Crne Gore je na sjednici od 23. decembra 2010. godine, donijela **Uredbu o utvrđivanju radnih mjesta, odnosno poslova u organima državne uprave na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem**. Uredba je 30. decembra 2010. godine, objavljena u Službenom listu Crne Gore broj 80/10. Uredbom se u organima državne uprave utvrđuju radna mjesta, odnosno poslovi na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, postupak i način za njihovo utvrđivanje, kao i stepen uvećanja staža osiguranja.
5. Na osnovu navedene Uredbe Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo finansija donijeli su **Pravilnik o bližem određivanju radnih mjesta, odnosno poslova u organima državne uprave na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem**, koji je 11. januara 2011. godine objavljen u Službenom listu broj 1/2011. Tim Pravilnikom bliže su određena radna mjesta, odnosno poslovi u organima državne uprave na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, odnosno na osnovu kriterijuma iz Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i citirane Uredbe, sačinjena je lista radnih mjesta na kojima se u organima državne uprave staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.
6. U januaru i julu 2010. godine, donešena je odluka o usklađivanju mjesečnih novčanih primanja korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u skladu sa zakonom, a usklađivanje je izvršeno na osnovu zvaničnih statističkih podataka i to u procentu koji čini polovinu procenta rasta, odnosno, pada zarada i polovinu procenta rasta, odnosno, pada troškova života. Usklađivanje izvršeno od 1. januara iznosilo je -0,55%, a od 1. jula 5,1%.

7. Završena je realizacija petogodišnjeg projekta **Razvoj i prestrukturiranje kapaciteta za penzijsku politiku**, koji je finansiran iz kredita Svjetske banke, a koji je imao za cilj poboljšanje finansijske održivosti, djelotvornosti i efikasnosti penzijskog sistema putem razvijanja i unapređenja kapaciteta za buduće penzijske reforme. Realizacija projekta je od strane Misije Svjetske banke pozitivno ocijenjena.

II Informacije, analize i izvještaji

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od 1. aprila 2010. godine, razmotrila je i usvojila **Komparativnu analizu penzijskih sistema zemalja koje su se opredijelile za koncept trostubnog penzijskog sistema**, koju je ovo ministarstvo pripremilo u saradnji sa Kabinetom potpredsjednika Vlade za međunarodnu ekonomsku saradnju, strukturne reforme i unapređenje poslovnog ambijenta.
2. Vlada Crne Gore je na sjednici od 28. oktobra 2010. godine, razmotrila i usvojila **Informaciju o razlozima za odlaganje pripreme Finansijske analize za procjenu uticaja uvođenja II stuba na sistem penzijskog i invalidskog osiguranja na osnovu tekućeg finansiranja**, koja je bila predviđena Programom rada Vlade za 2010. godinu.
3. Ukupna reforma radnog i socijalnog zakonodavstva, kao i reforma penzijskog i invalidskog osiguranja nametnuli su potrebu redefinisavanja rješenja koja se odnose na invalide rada, kojima će se doprinijeti rješavanju njihovog problema, na poseban način, kroz pronalaženje mogućnosti za njihovo osposobljavanje radi zapošljavanja. U tom cilju pripremljena je **Analiza položaja invalida rada u Crnoj Gori**, kojom je ukazano na suštinu problema invalida rada (II i III kategorije). Takodje, na osnovu sprovedene analize, u kojoj je detaljno prikazan broj i struktura invalida rada, dati su predlozi za rješavanje položaja invalida kroz sagledavanje normativno-institucionalnih rješenja u oblasti radnog i socijalnog zakonodavstva i realizaciju određenih programskih sadržaja i mjera.

III Bilateralni sporazumi o socijalnom osiguranju

1. U periodu od 16 - 18 marta 2010. u Bonu održani su razgovori Organa za vezu za oblast zdravstvenog osiguranja tokom kojih je potpisan Sporazum o plaćanju paušalnih iznosa za period od 2005. do 2008. godine.
2. Sporazum između Crne Gore i Republike Austrije o socijalnom osiguranju sa Administrativnim sporazumom za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Republike Austrije o socijalnom osiguranju, potpisan 1. juna 2010. godine u Podgorici.
3. Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Austrije o socijalnom osiguranju sa Administrativnim sporazumom za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Republike Austrije o socijalnom osiguranju usvojen na decembarskom zasijedanju Skupštine Crne Gore.
4. U periodu od 17. – 20. maja 2010. godine u Podgorici održani pregovori tokom kojih je parafiran tekst Sporazuma o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Kraljevine Belgije. Sporazum je potpisan u Briselu 9. juna 2010. godine.
5. Zakon o potvrđivanju Sporazuma o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Kraljevine Belgije, usvojen je na decembarskom zasijedanju Skupštine Crne Gore.
6. Tekst Administrativnog sporazuma o izmjeni Administrativnog sporazuma za sprovođenje Sporazuma između SRJ i BiH o socijalnom osiguranju, potpisan je 31. avgusta 2010. godine u Podgorici, s početkom primjene od 1. septembra 2010. godine.
7. Sporazum između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju sa Administrativnim sporazumom za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Švajcarske Konfederacije o socijalnom osiguranju potpisan 7. oktobra 2010. godine u Podgorici.

8. Sporazum između Crne Gore i Republike Makedonije o socijalnom osiguranju sa Administrativnim sporazumom za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Republike Makedonije o socijalnom osiguranju potpisan je 22. oktobra 2010. godine u Skoplju.
9. Sporazum između Crne Gore i Republike Slovenije o socijalnom osiguranju, potpisan je u Ljubljani 8. oktobra 2010. godine.
10. Tekst Administrativnog sporazuma za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Republike Slovenije o socijalnom osiguranju, usaglašen je na pregovorima održanim u Ljubljani 6. i 7. decembra 2010. godine.
11. Naša strana izradila je tekst Nacrta Sporazuma između Crne Gore i Republike Turske o socijalnom osiguranju na crnogorskom i engleskom jeziku i posredstvom MVPIEI u oktobru 2010. godine, prosljedila turskoj strani kao osnov za pregovore.
12. Naša strana izradila je tekst Nacrta Sporazuma između Crne Gore i Republike Ukrajine o socijalnom osiguranju na crnogorskom i engleskom jeziku i posredstvom MVPIEI u oktobru 2010. godine, prosljedila ukrajinskoj strani kao osnov za pregovore.

IV Ostale aktivnosti

1. U okviru Regionalnog programa „Koordinacija socijalne sigurnosti i reforma socijalne zaštite u Jugoistočnoj Evropi” na Trećoj ministarskoj konferenciji koja je održana u Budvi, 12. oktobra 2010. godine, potpisana je **Deklaracija o koordinaciji socijalne sigurnosti u Jugoistočnoj Evropi**.
2. U saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Fondom PIO u 2010. godini je realizovan program nabavke zimnice pod povoljnijim uslovima a sa Savezom udruženja penzionera i opštinskim organizacijama penzionera realizovan je program odmora i oporavka penzionera kao i dodjela jednokratne novčane pomoći socijalno najugroženijim penzionerima. Takođe, u izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na poboljšanju

materijalnog položaja penzionera kroz realizaciju socijalno-humanitarnog programa pomoći najugroženijim penzionerima.

3. Priprema odgovora i stručnih mišljenja u vezi stanja i primjene propisa iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja Vladi, Ustavnom sudu, Vrhovnom sudu, Ombudsmanu, Fondu PIO i drugim i institucijama i pojedincima, kao i pripremanje odgovora na poslanička pitanja poslanika u Skupštini Crne Gore, saopštenja za javnost, i sl.
4. Rješavanje po konkretnim zahtjevima za pristup informacijama u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama. Tokom 2010. godine ovom ministarstvu je podnijeto 99 zahtjeva za dostavljanje informacija u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama - rješavanje u prvom stepenu. Od ukupnog broja zahtjeva, 55 je podnijela Mreža za afirmaciju nevladinog sektora – MANS, a 21 zahtjev su podnijele ostale nevladine organizacije (Centar za građansko obrazovanje, Asocijacija mladih novinara, Inicijativa mladih za ljudska prava, Alternativa, Akcija za ljudska prava, Centar za demokratsku tranziciju, Evropski pokret i Centar za monitoring). Svi zahtjevi su riješeni u zakonu propisanom roku.
5. Dnevni prijem stranaka, telefonske komunikacije sa strankama i područnim odjeljenjima Fonda PIO.

ODSJEK ZA DRUGOSTEPENI UPRAVNI POSTUPAK I DRUGOSTEPENU INVALIDSKU KOMISIJU

U izvještajnom periodu **Drugostepeni upravni postupak** je rješavao u drugom stepenu iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.

U **postupku revizije** u radu je **bilo ukupno 22441 predmet** od čega je završeno 19531 predmeta ili 87% a 2910 predmeta je ostalo nezavršeno ili 12%. U izvršenoj reviziji poništeno je 76 rješenja, izmijenjeno je 12

rješenja, a na 19443 rješenja je data saglasnost od strane ovog organa. U postupku po pravu nadzora 4 rješenja su ukinuta.

U **postupku po žalbi** u radu je bilo **2422 predmeta** od čega je 1997 žalbi odbijeno, 417 žalbi usvojeno i poništeno prvostepeno rješenje a 8 žalbi je odbačeno.

Za izvještajni period **od Upravnog suda** dostavljeno je 446 presuda od čega je 347 tužbi odbijeno, 92 tužbe usvojene i 7 tužbi odbačeno, dok je za isti period Vrhovni sud donio 38 odbijajućih presuda.

Drugostepena invalidska komisija u izvještajnom periodu za vještačenje je imala ukupno **2571 predmet**, od čega je završeno 2480 predmeta ili 96% a prenijela za vještačenje u sledeći period 57 predmeta u postupku po žalbi i 34 predmeta u postupku revizije ili ukupno 4%.

U **postupku po žalbi** za vještačenje je bilo **358 predmeta**. Od ukupnog broja predmeta potvrđena su 244 nalaza Prvostepene invalidske komisije, dok je 114 nalaza Prvostepene invalidske komisije izmijenjeno od čega je u 101 predmetu utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti.

U **postupku medicinske revizije** za vještačenje je bilo **2213 predmeta** od čega je saglasnost data na 2179 nalaza, ocjena i mišljenja Prvostepene invalidske komisije, dok su 34 predmeta u radu.

ODSJEK ZA BORAČKU I INVALIDSKU ZAŠTITU

U izvještajnom periodu aktivnosti odsjeka za boračku i invalidku zaštitu bile su usmjerene na implementaciji Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti i podzakonskih akata donešenih na osnovu tog zakona, a koji su uslov za sprovođenje istog. Implementacija zakona je podrazumijevala zakonitost, blagovremenost, ažurnost i ekonomičnost ostvarivanja prava korisnika boračke i invalidske zaštite sa redovnom isplatom mjesečnih novčanih primanja korisnika prava.

Kroz implementaciju zakona i podzakonskih akata u izvještajnom periodu , u zakonom propisanom roku, obradjeni su svi prispjeli upravni predmeti, kako u postupku po žalbi, reviziji i presudama nadležnih sudova.

Za izvještajni period obradjeno je 158 upravnih predmeta u postupku revizije, 36 žalbi na prvostepena rješenja, a od ukupnog broja prispjelih predmeta za 7 predmeta pokrenut je upravni spor kod Upravnog suda . Upravni sud je postupajući po tužbama stranaka Ministarstva rada i socijalnog staranja, donio 7 Presuda kojima su odbijene tužbe podnešene protiv rješenja Ministarstva, rada i socijalnog staranja.

Za izvještajni period na Prvostepenoj ljekarskoj komisiji obradjena su 82 predmeta i od strane ljekarske komisije dato 82 nalaza i mišljenja o procjeni zdravstvenog stanja podnosioca zahtjeva.

Drugostepena ljekarska komisija, koja ujedno vrši i reviziju nalaza i mišljenja Prvostepene ljekarske komisije i postupa po žalbama vojnih invalida, obradila je 45 upravnih predmeta i dala 45 nalaza i mišljenja.

Kao sastavni dio implementacije zakona, za izvještajni period, za 5.561 korisnika prava, redovno su isplaćivana mjesečna novčana primanja i ostala novčana primanja u skladu sa zakonom.

U januaru i julu mjesecu tekuće godine donešena je odluka o uskladjivanju mjesečnih novčanih primanja korisnika prava u skladu sa Zakonom o boračkoj i invalidskoj zaštiti, a uskladjivanje je izvršeno na osnovu zvaničnih statističkih podataka i to u procentu koji čini polovinu procenta rasta, odnosno, pada zarada i polovinu procenta rasta, odnosno, pada troškova života. Uskladjivanje izvršeno od 1.januara iznosi -0, 55%, a od 1. jula povećanje iznosi 5,1%.

Za izvještajni period za korisnike ovih prava iz budžeta države, ukupno je isplaćeno 8.881.220,08 eura i to za redovna mjesečna primanja, povlašćenu vožnju i pogrebne troškove.

Uredno su obradjeni svi nalozi za isplatu što se tiče osnovnih primanja kao i drugih primanja kao što su pogrebni troškovi, povlašćena vožnja, godišnje novčano primanje za oporavak "Nosilaca partizanske spomenice 1941 godine i narodnih heroja", pripremljen izvještaj o isplatama za korisnike boračke i invalidske zaštite. Svakomjesečno su pripremani i izvještaji o

broju korisnika prava na zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje, koji to pravo ostvaruju u skladu sa Zakonom o boračkoj i invalidskoj zaštiti.

Za izvještajni period obradjeni su nalozi pristigli od prvostepenih organa za promjenu ili prijavu prava korisnika sa unosom podataka u elektronsku bazu i to: 462 promjene za korisnike lične i porodične invalidnine, 439 promjena kod korisnika materijalnog obezbjedjenja boraca i civilnih invalida rata. Uredno su ažurirani nakon izvršene kontrole svi spiskovi korisnika prava prema organima lokalne samouprave kao prvostepenim i vršena redovna kontrola prolaznih računa o isplati svih prava iz ove oblasti. Pripremljena je i sredjena kompletna evidencija vraćenih a ne isplaćenih uputnica korisnika prava (povraćaj uputnice od strane Pošte za slučaj da je korisnik umro ili nije bio u stanu u vrijeme dostave od strane Pošte).

Isto tako, kao redovne aktivnost, obavljena je i saradnja sa nevladinim organizacijama tj, asocijacijama koje su zainteresovane za ovu problematiku, što je dalo rezultate visokog stepena saradnje, u svakom segmentu pojedinačno.

Kako su poslovi boračko-invalidske zaštite u dijelu upravnog rješavanja u prvom stepenu u nadležnosti organa lokalne samouprave i to kao prenešeni poslovi, to je saradnja ovog ministarstva i nadležnih organa lokalne samouprave na zavidnom nivou što je svakako dovelo do kvaliteta u ostvarivanju prava lokalnog stanovništva. Posebna pažnja posvećena je predstavkama ili pojedinačnim zahtjevima za pojašnjenja prema korisnicima prava koji najažurnije i najblagovremenije dobijaju traženu informaciju ili pojašnjenje.

U cilju zaštite materijalnog i socijalnog položaja korisnika boračke i invalidske zaštite za najugroženiju kategoriju korisnika obezbijedjeno je subvencioniranje za utrošenu električnu energiju 40% od utrošene električne energije domaćinstva. Pravo na subvencioniranje koristi oko 1900 korisnika materijalnog obezbjedjenja boraca.

Sa aspekta stručnosti, odgovornosti i ažurnosti u radu, izvještajni period dao je očekivane rezultate, a što je i stalni zadatak u obavljanju ove vrste državnih poslova.

d) Sektor za socijalno staranje i dječju zaštitu

Cilj socijalne i dječje zaštite je obezbjeđenje zaštite porodice, pojedinca, djece u riziku i lica u stanju socijalne potrebe, odnosno socijalne isključenosti.

Socijalna i dječja zaštita je djelatnost od javnog interesa i zasniva na principima:

- uvažavanja dostojanstva korisnika iz oblasti socijalne i dječje zaštite;
- lične odgovornosti i aktivnog učešća korisnika u kreiranju ciljeva i aktivnosti socijalne i dječje zaštite;
- pluralizma nosilaca, sadržaja, oblika, metoda i usluga u socijalnoj i dječjoj zaštiti;
- partnerstva i udruživanja različitih nosilaca djelatnosti i programa, posebno na lokalnom nivou.

Nacionalno zakonodavstvo relevantno za socijalnu zaštitu i usluge socijalne zaštite sadržano je u nizu zakona i podzakonskih akata: Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti sa odgovarajućim podzakonskim aktima, Porodični zakon, Zakon o krivičnom postupku, Zakon o specijalnom vaspitanju i obrazovanju, Zakon o radu, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o povlasticama invalidnih lica u unutrašnjem putničkom saobraćaju i dr.

Aktivnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja posebno su usmjerene na zaštitu vrunelabilnih grupa :

- nesposobnih za rad i materijalno neobezbjeđenih
- djece bez roditeljskog staranja
- djece sa mentalnom, tjelesnom i senzornom ometenošću
- zlostavljene i zanemarene djece
- djece sa poremećajem u ponašanju
- lica sa invaliditetom
- starih lica
- lica i porodica kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite

Zaštita materijalno neobezbjeđenih porodica

Zaštita materijalno neobezbjeđenih porodica realizuje se ostvarivanjem prava iz socijalne i dječije zaštite i to: materijalno obezbjeđenje porodice, lična invalidnina, njega i pomoć drugog lica, smještaj u ustanovu i smještaj u drugu porodicu, pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim potrebama, zdravstvena zaštita, troškovi sahrane, jednokratna novčana pomoć, oprema za novorođeno dijete, dodatak za djecu, naknada po osnovu rođenja djeteta, naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena i odmor i rekreacija djece.

Pravo na materijalno obezbjeđenje porodice, kao osnovno pravo iz socijalne zaštite, ostvaruje porodica, odnosno član porodice ako je nesposoban za rad ili sposoban za rad pod uslovima predviđenim Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti u zavisnosti od prihoda i imovine.

Visina materijalnog obezbjeđenja za porodicu koja nema prihoda u 2010. godini iznosi mjesečno: za jednočlanu porodicu 60,50€, za porodicu sa dva člana 72,60 €, za porodicu sa tri člana 87,12 €, za porodicu sa četiri člana 102,85 € i za porodicu sa pet i više članova 114,95 €.

(Tabela 1.1, 1.2,)

CSR	OPŠTINA	januar		februar		mart		april		maj		jun	
		br. porodica	broj članova	br. porodica	broj članova	br. porodica	broj članova	br. porodica	broj članova	br. porodica	broj članova	br. porodica	broj članova
Podgorica	1.Podgorica	3.050	10.077	3.051	10.057	2.995	9.828	3.002	9.836	2997	9812	3015	9841
	2.Cetinje	383	1.184	371	1.146	382	1.184	385	1.189	374	1154	376	1165
	3.Danilov.	279	872	271	851	275	864	279	879	281	888	281	892
	4.Kolašin	260	630	259	628	263	639	261	635	265	649	272	667
Nikšić	1.Nikšić	1.533	4.605	1.544	4.640	1.561	4.689	1.589	4.771	1608	4824	1623	4844
	2.Pluzine	80	147	80	147	81	152	81	156	81	156	85	166
	3.Šavnik	106	207	106	205	107	212	107	212	107	214	109	222
Bar	1.Bar	453	1.270	464	1.290	471	1.317	479	1.341	485	1352	498	1395
	2.Ulcinj	297	764	300	771	306	782	314	801	316	805	313	797
Kotor	1.Kotor	141	426	140	420	142	428	142	427	143	430	147	437
	2.Tivat	142	376	143	379	139	362	131	337	145	379	146	389
	3.Budva	94	227	91	214	92	222	94	221	93	215	97	226
H.Novi	1.H.Novi	223	523	218	504	217	497	212	488	220	504	222	513
Berane	1.Berane	1.343	4.388	1.352	4.427	1.355	4.438	1.370	4.470	1392	4548	1406	4592
	2.Andrij.	161	517	164	526	165	531	171	552	181	579	187	601
Plav	1.Plav	587	1.817	587	1.823	596	1.851	600	1.877	600	1874	619	1907
Rožaje	1.Rožaje	1.708	5.699	1.726	5.747	1.758	5.853	1.781	5.905	1803	5962	1823	6042
B.Polje	1.B.Polje	1.404	4.269	1.418	4.319	1.448	4.428	1.466	4.477	1474	4477	1497	4583
	2.Mojkovac	256	667	261	688	265	698	268	706	270	719	271	727
Pljevlja	1.Pljevlja	586	1.599	597	1.645	598	1.659	599	1.673	608	1689	619	1718
	2.Žabljak	112	201	112	201	112	201	117	212	120	213	119	211
Svega:		13.198	40.465	13.255	40.628	13.328	40.835	13.448	41.165	13.563	41.443	13.725	41.935

Tabela 1.2

CSR	OPŠTINA	januar		februar		mart		april		maj		jun		jul		avgust		septembar		oktobar		novembar		decembar	
		br.	broj	br.	broj	br.	broj	br.	broj	br.	broj	br.	broj	br.	broj	br.	broj	br.	broj	br.	broj	br.	broj	br.	broj
		porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova	porodica	članova
Podgorica	1.Podgorica	3.050	10.077	3.051	10.057	2.995	9.828	3.002	9.836	2997	9812	3015	9841	3018	9822	3.023	9.855	3.008	9.789	2.986	9.709	2.954	9.630	2.931	9.528
	2.Cetinje	383	1.184	371	1.146	382	1.184	385	1.189	374	1154	376	1165	368	1142	372	1.159	373	1.164	376	1.181	375	1.172	377	1.178
	3.Danilov.	279	872	271	851	275	864	279	879	281	888	281	892	283	888	282	882	279	876	281	886	277	879	282	896
	4.Kolašin	260	630	259	628	263	639	261	635	265	649	272	667	274	668	274	664	270	650	272	657	273	658	277	670
Nikšić	1.Nikšić	1.533	4.605	1.544	4.640	1.561	4.689	1.589	4.771	1608	4824	1623	4844	1603	4761	1.629	4.849	1.628	4.854	1.653	4.946	1.666	4.979	1.656	4.951
	2.Pluzine	80	147	80	147	81	152	81	156	81	156	85	166	85	166	85	164	85	163	89	168	90	171	88	161
	3.Šavnik	106	207	106	205	107	212	107	212	107	214	109	222	110	224	110	224	100	197	101	200	99	195	97	185
Bar	1.Bar	453	1.270	464	1.290	471	1.317	479	1.341	485	1352	498	1395	497	1396	500	1.410	508	1.435	517	1.456	508	1.424	513	1.445
	2.Ulcinj	297	764	300	771	306	782	314	801	316	805	313	797	317	811	318	815	321	821	325	826	318	796	321	792
Kotor	1.Kotor	141	426	140	420	142	428	142	427	143	430	147	437	145	431	145	431	141	417	141	417	141	417	142	418
	2.Tivat	142	376	143	379	139	362	131	337	145	379	146	389	148	396	148	398	147	399	148	404	146	402	150	412
	3.Budva	94	227	91	214	92	222	94	221	93	215	97	226	96	225	96	222	88	199	86	198	86	203	84	197
H.Novi	1.H.Novi	223	523	218	504	217	497	212	488	220	504	222	513	221	513	217	497	215	492	198	454	195	448	181	412
Berane	1.Berane	1.343	4.388	1.352	4.427	1.355	4.438	1.370	4.470	1392	4548	1406	4592	1406	4583	1.405	4.588	1.388	4.528	1.400	4.560	1.399	4.534	1.403	4.530
	2.Andriji	161	517	164	526	165	531	171	552	181	579	187	601	185	593	187	593	190	602	190	599	189	587	180	554
Plav	1.Plav	587	1.817	587	1.823	596	1.851	600	1.877	600	1874	619	1907	619	1904	625	1.925	624	1.926	621	1.922	619	1.911	620	1.921
Rožaje	1.Rožaje	1.708	5.699	1.726	5.747	1.758	5.853	1.781	5.905	1803	5962	1823	6042	1825	6045	1.828	6.021	1.853	6.086	1.873	6.138	1.891	6.185	1.897	6.212
B.Polje	1.B.Polje	1.404	4.269	1.418	4.319	1.448	4.428	1.466	4.477	1474	4477	1497	4583	1507	4621	1.508	4.630	1.522	4.677	1.545	4.724	1.532	4.663	1.577	4.829
	2.Mojkovac	256	667	261	688	265	698	268	706	270	719	271	727	270	729	272	732	264	722	257	702	250	685	255	694
Pijevlja	1.Pijevlja	586	1.599	597	1.645	598	1.659	599	1.673	608	1689	619	1718	592	1619	595	1.632	596	1.635	582	1.570	594	1.601	603	1.640
	2.Žabljak	112	201	112	201	112	201	117	212	120	213	119	211	116	206	115	205	114	200	110	186	112	191	112	191
Svega:		13.198	40.465	13.255	40.628	13.328	40.835	13.448	41.165	13.563	41.443	13.725	41.935	13.685	41.743	13.734	41.896	13.714	41.832	13.751	41.903	13.714	41.731	13.746	41.816

Djeca iz porodica korisnika prava na materijalno obezbjeđenje porodice ostvaruju pravo na dodatak za djecu u iznosu od 18,15 €.

Pregled broja djece korisnika prava na dječiji dodatak u 2010. g.

(Tabela 2.1, 2.2)

CSR	OPŠTINA	januar		februar		mart		april		maj		jun	
		Br.nosila ca prava	Broj djece	Br.nosila ca prava	Broj djece	Br.nosila ca prava	Broj djece	Br.nosila ca prava	Broj djece	Br.nosila ca prava	Broj djece	Br.nosila ca prava	Broj djece
Podgorica	1.Podgorica	2.645	5.151	2.649	5.166	2.656	5.178	2.633	5.122	2626	5099	2613	5074
	2.Cetinje	315	559	303	546	311	559	317	564	310	546	313	553
	3.Danilov.	213	415	213	414	213	413	218	421	224	432	220	427
	4.Kolašin	139	260	140	263	141	265	142	267	143	270	142	267
Nikšić	1.Nikšić	1.226	2.242	1.241	2.260	1.258	2.287	1.274	2.321	1303	2376	1309	2389
	2.Pluzine	17	32	17	32	17	32	19	35	20	38	20	38
	3.Šavnik	31	64	31	63	31	63	32	64	32	64	33	67
Bar	1.Bar	359	640	358	640	366	648	370	659	387	678	392	687
	2.Ulcinj	193	350	198	357	199	358	200	363	205	367	203	366
Kotor	1.Kotor	114	207	115	208	115	211	114	210	114	209	117	215
	2.Tivat	111	195	108	191	106	184	106	183	114	193	115	201
	3.Budva	79	126	75	118	79	124	80	122	79	121	80	123
H.Novi	1.H.Novi	156	260	152	255	151	252	151	252	153	253	152	252
Berane	1.Berane	973	1.998	986	2.024	979	2.008	981	2.012	990	2034	1001	2052
	2.Andrij.	112	224	114	230	116	234	119	240	118	242	124	255
Plav	1.Plav	358	761	365	777	366	776	374	799	377	800	381	805
Rožaje	1.Rožaje	1.183	2.473	1.197	2.504	1.215	2.537	1.238	2.586	1259	2635	1272	2666
B.Polje	1.B.Polje	954	1.896	975	1.940	990	1.956	999	1.980	1020	1996	1054	2062
	2.Mojkovac	164	310	166	315	169	322	168	320	169	324	173	331
Pljevlja	1.Pljevlja	430	746	436	760	442	773	451	792	451	790	459	804
	2.Žabljak	38	64	39	67	39	67	39	66	39	65	38	64
USTANOVE		1	106	1	103	1	103	1	104	1	99	1	97
Svega:		9.811	19.079	9.879	19.233	9.960	19.350	10.026	19.482	10.134	19.631	10.212	19.795

Tabela 2.2

CSR	OPŠTINA	januar		februar		mart		april		maj		jun		jul		avgust		septembar		oktobar		novembar		decembar	
		Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj	Br.nosila	Broj
		ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece	ca prava	djece
Podgorica	1.Podgorica	2.645	5.151	2.649	5.166	2.656	5.178	2.633	5.122	2626	5099	2613	5074	2636	5120	2.584	5.044	2.470	4.788	2.401	4.613	2.382	4.597	2.266	4.352
	2.Cetinje	315	559	303	546	311	559	317	564	310	546	313	553	309	553	310	556	304	541	313	555	304	544	307	546
	3.Danilov.	213	415	213	414	213	413	218	421	224	432	220	427	223	434	221	428	217	423	216	422	219	427	220	430
	4.Kolašin	139	260	140	263	141	265	142	267	143	270	142	267	148	276	146	273	138	258	140	261	140	260	146	276
Nikšić	1.Nikšić	1.226	2.242	1.241	2.260	1.258	2.287	1.274	2.321	1303	2376	1309	2389	1292	2369	1.307	2.375	1.299	2.339	1.312	2.381	1.325	2.412	1.333	2.422
	2.Pluzine	17	32	17	32	17	32	19	35	20	38	20	38	20	39	20	39	20	39	20	39	20	38	20	38
	3.Savnik	31	64	31	63	31	63	32	64	32	64	33	67	33	67	33	67	32	65	29	58	29	57	28	57
Bar	1.Bar	359	640	358	640	366	648	370	659	387	678	392	687	392	690	395	696	393	692	395	698	397	701	399	709
	2.Ulcinj	193	350	198	357	199	358	200	363	205	367	203	366	197	363	203	373	203	373	204	374	204	373	199	366
Kotor	1.Kotor	114	207	115	208	115	211	114	210	114	209	117	215	116	212	116	212	114	206	113	204	113	203	114	203
	2.Tivat	111	195	108	191	106	184	106	183	114	193	115	201	115	201	122	210	118	201	119	204	122	211	125	215
	3.Budva	79	126	75	118	79	124	80	122	79	121	80	123	80	123	79	120	73	111	71	109	75	114	71	107
H.Novi	1.H.Novi	156	260	152	255	151	252	151	252	153	253	152	252	153	252	146	240	147	241	150	248	137	218	133	210
Berane	1.Berane	973	1.998	986	2.024	979	2.008	981	2.012	990	2034	1001	2052	1019	2092	1.024	2.108	1.000	2.020	1.019	2.063	1.018	2.062	1.023	2.061
	2.Andriji	112	224	114	230	116	234	119	240	118	242	124	255	129	263	129	258	128	261	131	266	134	269	125	249
Plav	1.Plav	358	761	365	777	366	776	374	799	377	800	381	805	384	813	384	814	375	787	380	796	378	792	385	805
Rožaje	1.Rožaje	1.183	2.473	1.197	2.504	1.215	2.537	1.238	2.586	1259	2635	1272	2666	1284	2697	1.281	2.689	1.260	2.609	1.271	2.630	1.288	2.665	1.301	2.706
B.Polje	1.B.Polje	954	1.896	975	1.940	990	1.956	999	1.980	1020	1996	1054	2062	1054	2098	1.061	2.131	1.045	2.045	1.071	2.124	1.074	2.146	1.086	2.157
	2.Mojkovac	164	310	166	315	169	322	168	320	169	324	173	331	174	331	178	339	174	326	169	321	169	319	170	323
Pijevlja	1.Pijevlja	430	746	436	760	442	773	451	792	451	790	459	804	437	751	439	753	436	746	422	720	429	731	439	751
	2.Žabljak	38	64	39	67	39	67	39	66	39	65	38	64	36	62	36	63	37	63	31	52	31	53	31	53
USTANOVE		1	106	1	103	1	103	1	104	1	99	1	97	1	97	1	96	1	95	1	94	1	91	1	95
Svega:		9.811	19.079	9.879	19.233	9.960	19.350	10.026	19.482	10.134	19.631	10.212	19.795	10.232	19.903	10.215	19.884	9.984	19.229	9.978	19.232	9.989	19.283	9.922	19.131

Djeci iz porodica korisnika prava na materijalno obezbjeđenje porodice koja pohađaju osnovnu školu i gimnaziju, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i nauke, obezbjeđeni su besplatni udžbenici, a djeci koja pohađaju srednje stručne škole obezbjeđena su sredstva od po 50 €. Kroz ovu aktivnost 5046 djece je ostvarilo navedeno pravo u ukupnom iznosu od 252.300,00 €.

U cilju što potpunije zaštite materijalno neobezbjeđenih porodica, pravo na jednokratnu novčanu pomoć ostvarivale su porodice ili pojedinci koje su se zbog posebnih okolnosti koje utiču na stambeno, materijalno i zdravstveno stanje nalazili u stanju socijalne potrebe. Za ove namjene se mjesečno izdvajalo po 50.000 €.

Pravo na odmor i rekreaciju koristila su djeca korisnika materijalnog obezbjeđenja i djeca koja su smještena u ustanovama ili na porodičnom smještaju radi sportsko-rekreativnih, kulturno-zabavnih i vaspitno-obrazovnih aktivnosti. U toku 2010. godine ovo pravo je koristilo 2600 djece, u smjenama u trajanju od po 7 pansionskih dana. Takođe, za zimsku sezonu obezbjeđen je odmor i rekreacija za 500 djece. Cjena jednodnevnog pansiona za djecu, prema ugovorima iznosi 14 €, što za 7 dana trajanja smjene iznosi 98 € za jedno djete.

Za djecu korisnika prava na materijalno obezbjeđenje porodice koja pohađaju predškolske ustanove obezbjeđivali su se troškovi boravka u visini od 50 % troškova smještaja.

Pregled broja djece smještenih u predškolskim ustanovama u 2010. g.

(Tabela 3)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	21	281	234	214	182	155	16	58	203	216	206	204
	2.Cetinje	52	50	53	56	58	56	57	57	57	58	58	59
	3.Danilov.	18	18	18	17	17	15	15		16	16	16	17
	4.Kolašin	14	14	15	15	15		5		12	15	15	16
Nikšić	1.Nikšić	97	97	109	108	109	109	109	109	109	128	128	145
	2.Pluzine	12	12	12	12	12	12	12		6	7	7	7
	3.Šavnik												
Bar	1.Bar		19	0	20	21	21		0		18	17	1
	2.Ulcinj		20		23	39				25	21	23	23
Kotor	1.Kotor	15	15	17	15	15	15			11	11	12	12
	2.Tivat	35		16	0			31		3			
	3.Budva			0	7	5		5				10	13
H.Novi	1.H.Novi		0	0	16				17		17	17	17
Berane	1.Berane		35	49	49	52	52		0	37	42	46	48
	2.Āndrij.								0				0
Plav	1.Plav	33	33	35	35	35	36	36	0	32	34	34	34
Rožaje	1.Rožaje	6	0	6	8	10	9		0	8	8	8	9
B.Polje	1.B.Polje	21	23	25	28	30	30	30	21	29	42	42	42
	2.Mojkovac	24	24	24	24	24	24	24	24	18	18	18	18
Pljevlja	1.Pljevlja	19	20	20	20	20	20	20	20	20	23	23	24
	2.Žabljak	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Svega:		368	662	634	668	645	555	361	307	587	674	680	689

Korisnici prava na materijalno obezbjeđenja porodice ostvarivali su pravo na zdravstvenu zaštitu, ukoliko to pravo nisu ostvarili po drugom osnovu.

Pregled broja korisnika na zdravstvenu zaštitu u 2010. g.

(Tabela 4)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	268	271	274	276	276	280	282	284	284	292	293	298
	2.Cetinje	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92
	3.Danilov.	40	36	36	36	36	36	35	35	35	35	34	34
	4.Kolašin	93	92	92	92	92	92	91	91	96	97	99	99
Nikšić	1.Nikšić	353	353	353	353	353	353	353	353	353	353	353	353
	2.Pluzine	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	3.Šavnik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Bar	1.Bar	90	90	90	90	91	91	91	91	92	92	92	92
	2.Ulcinj	62	62	62	62	62	62	62	62	62	62	63	63
Kotor	1.Kotor	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
	2.Tivat	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
	3.Budva	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
H.Novi	1.H.Novi	56	56	56	56	56	56	56	56	55	54	54	54
Berane	1.Berane	151	151	151	151	151	151	151	151	151	151	151	151
	2.Andrij.	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31
Plav	1.Plav	116	116	116	114	114	114	113	113	113	113	113	113
Rožaje	1.Rožaje	141	142	142	142	142	142	142	142	142	142	142	142
B.Polje	1.B.Polje	164	164	164	164	164	164	220	220	175	175	175	180
	2.Mojkovac	39	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51
Pljevlja	1.Pljevlja	89	89	89	92	93	92	92	93	93	93	98	98
	2.Žabljak	35	35	35	35	25	25	36	36	36	36	37	39
Svega:		1.874	1.885	1.888	1.891	1.883	1.886	1.952	1.955	1.915	1.923	1.932	1.944

Pravo na troškove sahrane za korisnike materijalnog obezbjeđenja obezbjeđivali su se iz Budžeta Republike Crne Gore u iznosu od 300 €. U 2010. ovo pravo isplaćeno je za 256 lica.

Lična invalidnina

Pravo na ličnu invalidninu imaju lica kod kojih je nesposobnost za samostalan život i rad nastala prije navršene 18 godine života.

Visina lične invalidnine iznosi 75 € mjesečno.

Pregled broja korisnika lične invalidnine u 2010. g

(Tabela 5)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj
Podgorica	1.Podgorica	329	328	327	328	329	339	337	337	336	337	334	344
	2.Cetinje	64	68	68	68	68	67	67	67	67	66	69	69
	3.Danilov.	37	37	37	37	38	38	39	39	39	39	39	39
	4.Kolašin	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	29	29
Nikšić	1.Nikšić	148	148	148	148	157	158	158	158	158	165	165	165
	2.Plužine	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
	3.Šavnik	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Bar	1.Bar	91	94	94	94	94	93	94	94	94	99	99	99
	2.Ulcinj	54	57	57	57	57	55	55	55	55	55	58	58
Kotor	1.Kotor	24	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	28
	2.Tivat	16	16	16	16	16	15	15	15	15	15	15	15
	3.Budva	19	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	24
H.Novi	1.H.Novi	91	92	92	92	92	92	92	92	91	91	91	92
Berane	1.Berane	81	81	87	89	89	89	89	89	89	92	93	93
	2.Andrij.	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Plav	1.Plav	62	62	62	62	64	64	64	64	64	64	65	64
Rožaje	1.Rožaje	98	98	98	103	103	103	103	103	103	107	111	111
B.Polje	1.B.Polje	189	188	188	193	195	195	195	195	195	207	207	207
	2.Mojkovac	36	36	38	38	38	38	38	38	39	40	40	40
Pljevlja	1.Pljevlja	91	91	91	94	93	93	93	93	93	96	96	96
	2.Žabljak	10	10	10	12	13	13	13	13	13	13	13	13
Svega:		1495	1.509	1.516	1.534	1.549	1.555	1.555	1.555	1.554	1.589	1.599	1.613

Njega i pomoć drugog lica

Pravo na njegu i pomoć drugog lica imaju: korisnici materijalnog obezbjeđenja kojima je zbog trajnih zdravstvenih promjena ili starosti potrebna stalna njega i pomoć drugog lica za obavljanje osnovnih životnih potreba; korisnici lične invalidnine i lica sa teškom tjelesnom, mentalnom i senzornom ometenošću kojima je potrebna stalna njega i pomoć drugog lica za obavljanje osnovnih životnih potreba

Visina njege i pomoći drugog lica iznosi 60 € mjesečno.

Tokom 2010 godine prvostepena socijalno-ljekarska komisija, u postupku ostvarivanja prava iz socijalne i dječije zaštite donijela je 2544 nalaza i mišljenja.

Pregled broja korisnika tuđe njege i pomoći u 2010. g.

(Tabela 6)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj
Podgorica	1.Podgorica	1.191	1.185	1178	1.175	1166	1262	1258	1253	1229	1220	1216	1.306
	2.Četinje	237	261	258	255	254	250	250	247	246	245	269	270
	3.Danilov.	150	150	151	149	148	147	159	158	158	158	154	166
	4.Kolašin	140	137	155	152	149	147	144	144	143	141	158	155
Nikšić	1.Nikšić	749	750	738	728	791	792	780	772	769	855	842	842
	2.Plužine	69	69	69	69	79	78	78	75	74	78	75	75
	3.Savnik	40	40	39	39	40	41	41	40	38	39	39	39
Bar	1.Bar	351	406	407	403	403	401	402	402	402	442	435	427
	2.Ulcinj	209	243	241	236	232	227	228	224	222	222	261	258
Kotor	1.Kotor	120	130	129	127	126	125	125	123	122	120	119	134
	2.Tivat	84	92	92	91	90	86	85	84	83	80	78	90
	3.Budva	56	67	67	67	66	65	65	65	65	65	62	67
H.Novi	1.H.Novi	218	243	246	242	239	236	235	233	228	226	225	242
Berane	1.Berane	410	407	468	479	477	475	469	465	459	525	533	529
	2.Andrij.	101	99	111	112	111	111	110	108	107	115	124	122
Plav	1.Plav	184	181	181	215	222	222	220	219	218	238	251	245
Rožaje	1.Rožaje	320	315	313	368	377	374	372	369	368	401	420	419
B.Polje	1.B.Polje	819	814	808	912	910	896	884	868	863	1025	1021	1.015
	2.Mojkovac	157	156	193	191	188	186	182	182	182	193	191	186
Pljevlja	1.Pljevlja	559	551	543	620	631	623	612	603	592	648	647	627
	2.Žabljak	70	70	70	88	85	86	86	83	83	83	83	85
Svega:		6.234	6.366	6.457	6.718	6.784	6.830	6.785	6.717	6.651	7.119	7.203	7.299

Lica sa tjelesnom, mentalnom i senzornom ometenošću

Lica sa tjelesnom, mentalnom i senzornom ometenošću ostvarivali su pravo na smještaj u odgovarajuću ustanovu socijalne i dječije zaštite, kao i smještaj u drugu porodicu. Smještaj u ustanovu ostvaruje se zbrinjavanjem u ustanovu i obezbjeđenjem naknade troškova smještaja.

Licu kojim se nije mogao obezbjeđiti smještaj u odgovarajuću ustanovu u Crnoj Gori obezbjeđivao se smještaj van Crne Gore. Najčešće su to ustanove na teritoriji Srbije ili Bosne i Hercegovine.

Pregled broja korisnika, štíćenika van Crne Gore u 2010 g.

(Tabela 7)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnik	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	28	28	27	27	27	27	58	28	27	26	25	26
	2.Cetinje	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	3.Danilov.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	4.Kolašin	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Nikšić	1.Nikšić	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
	2.Pluzine	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	3.Šavnik	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bar	1.Bar	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	2.Ulcinj												
Kotor	1.Kotor	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3
	2.Tivat				0								
	3.Budva	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3
H.Novi	1.H.Novi	4	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4
Berane	1.Berane	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3
	2.Andrij.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Plav	1.Plav	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rožaje	1.Rožaje		0		0	0			0			0	0
B.Polje	1.B.Polje	7	7	7	7	7	7	7	8	8	8	8	8
	2.Mojkovac												
Pljevlja	1.Pljevlja	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	2.Žabljak												
Svega:		80	82	82	82	79	80	111	82	81	79	78	80

Stara lica

Penzioneri i druga stara lica koja nijesu u mogućnosti da samostalno žive u svom domaćinstvu, odnosno u porodici, kojim se uslijed stambenih,

zdravstvenih, socijalnih ili porodičnih prilika ne može obezbijediti zaštita na drugi način ostvarivali su pravo na smještaj u Dom starih » Grabovac « u Risnu i dom starih »Bijelo Polje« u Bijelom Polju.

U 2010. godini, u Domu starih » Grabovac « u Risnu, u prosjeku boravilo je 274 stara lica, a u dom starih »Bijelo Polje« u Bijelom Polju, u prosjeku boravilo je 28 starih lica.

Takođe, ova lica mogu biti smještena u drugu porodicu, mada ovaj oblik zaštite je veoma slabo iskorišten.

Stara lica u skladu sa zakonom koriste i pravo na materijalno obezbjeđenje porodice.

Pregled broja starih lica korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice po opštinama i po polu

(Tabela 9)

CSR	OPŠTINA	MUŠKO	ŽENSKO	ukupno:
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	62	210	272
	2.Cetinje	9	51	60
	3.Danilov.	3	40	43
	4.Kolašin	16	71	87
Nikšić	1.Nikšić	28	167	195
	2.Pluzine	2	34	36
	3.Savnik	8	41	49
Bar	1.Bar	19	53	72
	2.Ulcinj	9	34	43
Kotor	1.Kotor	3	17	20

	2.Tivat	3	11	14
	3.Budva	6	6	12
H.Novi	1.H.Novi	12	42	54
Berane	1.Berane	23	113	136
	2.Andrij.	5	24	29
Plav	1.Plav	57	78	135
Rožaje	1.Rožaje	57	61	118
B.Polje	1.B.Polje	37	148	185
	2.Mojkovac	1	27	28
Pljevlja	1.Pljevlja	11	75	86
	2. Zabljak	7	31	38
Svega:		378	1.334	1.712

Djeca bez roditeljskog staranja

Djeci bez roditeljskog staranja i djeci čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, obezbjeđuje se smještaj u Dječijem domu » Mladost « u Bijeloj ili u drugu porodicu, radi čuvanja, njege i vaspitanja.

U 2010. godini, u Dječijem domu » Mladost « u Bijeloj, u prosjeku boravilo je 153 djece, a u drugu porodicu smješteno je 331 dijete.

Djeci bez roditeljskog staranja koja pohađaju školu obezbjeđeni su besplatni udžbenici. Ova djeca takođe su koristila pravo na odmor i rekreaciju. Djeca bez roditeljskog staranja imaju pravo na zdravstvenu zaštitu ukoliko ovo pravo nije ostvarilo po drugom osnovu.

Također, djeca bez roditeljskog staranja imaju pravo na dječiji dodatak u iznosu od 30,25 €.

Pregled broja štíćenika po mjesecima u Dječijem domu » Mladost « u Bijeloj 2010. g.

(Tabela 10)

JANUAR		FEBRUAR		MART		APRIL		MAJ		JUN	
Dječaka	89	Dječaka	82	Dječaka	88	Dječaka	86	Dječaka	85	Dječaka	85
Djevojčica	65	Djevojčica	71	Djevojčica	65	Djevojčica	64	Djevojčica	64	Djevojčica	66
UKUPNO	154	UKUPNO:	153	UKUPNO:	153	UKUPNO:	150	UKUPNO:	149	UKUPNO:	151
JUL		AVGUST		SEPTEMBAR		OKTOBAR		NOVEMBAR		DECEMBAR	
Dječaka	86	Dječaka	88	Dječaka	78	Dječaka	83	Dječaka	80	Dječaka	80
Djevojčica	68	Djevojčica	70	Djevojčica	68	Djevojčica	70	Djevojčica	71	Djevojčica	75
UKUPNO	154	UKUPNO:	158	UKUPNO:	146	UKUPNO:	153	UKUPNO:	151	UKUPNO:	155

Pregled broja korisnika porodičnog smještaja za 2010. g.

(Tabela 11)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	118	124	121	121	123	126	126	127	126	127	125	127
	2.Cetinje	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
	3.Danilov.	16	16	16	16	16	16	17	17	17	17	19	19
	4.Kolašin	14	13	13	14	15	15	15	14	14	14	15	15
Nikšić	1.Nikšić	23	25	26	26	27	28	29	30	32	32	32	33
	2.Pluzine	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	3.Šavnik	0								1	1	1	1
Bar	1.Bar	20	20	20	20	20	20	20	20	21	21	21	21
	2.Ulcinj	11	11	10	10	10	9	9	9	9	9	10	10
Kotor	1.Kotor	12	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
	2.Tivat	4	4	4	4	4	4	8	6	6	6	6	6
	3.Budva	4	6	5	9	9	9	9	8	8	8	4	8
H.Novi	1.H.Novi	11	11	11	14	16	16	16	16	16	16	16	16
Berane	1.Berane	8	7	7	7	7	7	9	9	7	7	9	9
	2.Andrij.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Plav	1.Plav	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	8
Rožaje	1.Rožaje	27	27	28	24	24	20	20	20	20	21	21	21
B.Polje	1.B.Polje	14	14	14	14	14	14	14	15	15	16	16	16
	2.Mojkovac	5	5	5	5	7	7	7	7	6	6	6	6
Pljevlja	1.Pljevlja	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
	2.Žabljak	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Svega:		314	321	318	322	330	329	337	336	336	339	339	349

Djeca sa tjelesnom, mentalnom i senzornom ometenošću

Djece sa tjelesnom, mentalnom i senzornom ometenošću su ostvarivala pravo na smještaj u ustanovu socijalne i dječije zaštite ili smještaj u drugu porodicu, kao i pravo na dječiji dodatak. Visina dječijeg dodatka iznosila je 24,20 € za djecu sa tjelesnom, mentalnom i senzornom ometenošću koja se mogu osposobiti za samostalan život i rad i 30,25 € za djecu sa tjelesnom, mentalnom i senzornom ometenošću koja se ne mogu osposobiti za samostalan život i rad. Takodje ova djeca imala su pravo na pomoć za vaspitanje i obrazovanje. Pravo na pomoć obuhvata troškove smještaja u ustanovu ili drugu porodicu kao i troškove prevoza.

Pregled broja štićenika po mjesecima u 2010. g.

(Tabela 12)

Red. Br.	Ustanove	Pol	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	JU Dječji dom" Mladost" -Bijela	Muško	89	82	88	86	85	85	86	88	78	83	80	80
		Žensko	65	71	65	64	64	66	68	70	68	70	71	75
2	JU Dom za penzionere i druga stara lica "Grabovac" -Risan	Muško	95	95	94	95	91	90	95	96	96	96	96	95
		Žensko	180	182	182	179	180	176	179	179	179	179	179	176
3	JU Zavod" Komanski most"- Podgorica	Muško	77	74	76	75	77	77	76	68	72	70	75	75
		Žensko	54	55	55	56	54	54	54	55	55	50	54	55
4	JU centar za djecu i mlade " Ljubović"-Podgorica	Muško	24	21	24	20	21	17	16	13	15	15	25	23
		Žensko	5	8	5	5	4	6	2	3	5	5	10	8
5	Zavod za školovanje i reh. lica sa poremećajem sluha-Kotor	Muško	37	36	38	38	38	38	38	38	39	39	39	39
		Žensko	29	32	30	30	30	30	30	30	32	32	32	34
6	JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje" 1 Jun"	Muško	38	37	38	38	38	38	38	38	36	36	36	36
		Žensko	26	27	26	26	26	26	26	26	27	27	25	25
7	prof.rehabilitaciju invalida djece i omladine	Muško	34	34	36	36	36	36	34	34	46	43	43	43
		Žensko	28	28	26	27	27	25	19	19	25	22	24	24
8	Ju Dom starih Bijelo Polje	Muško											10	13
		Žensko											17	17
9	Dnevni centar -Tisa-Bijelo Polje	Muško	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
		Žensko	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
10	Dnevni centar -Nikšić	Muško						7	9	9	12	12	13	13
		Žensko						3	9	9	8	9	9	9

U 2010. godini nastavljeno je sa širenjem mreže dnevnih centara za djecu sa smetnjama u razvoju. Tokom izvještajnog perioda počeo je sa radom i Dnevni centar u Nikšiću. U različitim fazama izgradnje i otvaranja u 2010.

godini našli su se i Dnevni centri u opštinama Ulcinj, Bar, Berane, Herceg Novi i Cetinje.

U Specijalnom zavodu „ Komanski most“ izvršena je adaptacija objekta za boravak djece.

Naknada za vrijeme porodiljskog odsustva

Pravo na naknadu zarade imali su zaposleni za vrijeme porodiljskog odsustva. Pravo na naknadu zarade zaposleni ostvaruje kod poslodavca. Poslodavac može ostvariti refundaciju sredstava kod centra za socijalni rad. Za lica koja su na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i za redovne studente visina naknade iznosi 25 € mjesečno, a za zaposlene visina naknade zarade je zarada koju bi zaposleni ostvario na radnom mjestu na kojem je raspoređen.

Pregled broja porodilja koje se vode na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i porodilje redovni studenti za
2010.g

(Tabela 13)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj
		korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika
Podgorica	1. Podgorica	1.112	1085	1.076	1.054	1.045	1.038	1.012	1018	1.027	1.011	998	974
	2. Četinje	74	75	73	73	75	77	76	68	63	61	58	55
	3. Đaničev.	102	99	103	102	97	104	104	99	98	91	95	93
	4. Kolašin	48	47	50	51	49	49	45	45	43	42	40	43
Nikšić	1. Nikšić	409	424	421	424	420	413	415	418	418	419	404	403
	2. Plužine	22	25	23	21	22	18	18	17	16	15	15	11
	3. Savnik	17	18	18	18	18	15	12	12	12	11	11	11
Bar	1. Bar	251	242	243	246	252	246	238	230	229	216	210	212
	2. Učinj	116	122	124	122	120	114	118	113	113	103	111	117
Kotor	1. Kotor	89	90	100	92	101	100	107	106	108	96	92	88
	2. Tivat	49	58	56	50	51	52	46	53	56	58	54	55
	3. Budva	64	63	64	66	57	58	54	56	63	56	62	60
H.Novi	1. H.Novi	82	83	79	74	78	80	73	72	73	66	67	63
Berane	1. Berane	252	251	258	250	247	238	239	238	228	228	230	226
	2. Andrij.	33	35	35	34	32	34	31	32	32	29	31	31
Plav	1. Plav	117	110	109	116	117	122	123	125	118	114	106	107
Rožaje	1. Rožaje	276	274	279	281	293	289	283	283	284	268	276	273
B. Polje	1. B. Polje	320	312	304	311	306	318	318	316	319	321	317	309
	2. Mojkovac	52	48	48	43	45	41	41	30	28	25	28	25
Pljevlja	1. Pljevlja	158	159	167	160	198	142	133	130	124	122	118	122
	2. Zabljak	18	21	19	20	16	16	14	16	16	15	15	16
Svega:		3.661	3.641	3.649	3.608	3.639	3.564	3.500	3.477	3.468	3.367	3.338	3.294

Pregled broja porodilja koje su u radnom odnosu za 2010.g

(Tabela 14)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj
		korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika	korisnika
Podgorica	1.Podgorica	624	496	623	634	564	590	646	630	677	691	688	485
	2.Četinje	22	26	28	28	25	27	27	32	28	23	29	24
	3.Danišov.	13	9	5	12	9	10	8	14	13	20	17	6
	4.Kolašin	8	9	12	10	8	9	16	11	9	16	10	5
Nikšić	1.Nikšić	120	123	109	141	146	163	133	132	156	134	168	149
	2.Plužine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
	3.Šavnik	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Bar	1.Bar	0	192	84	101	82	90	106	114	100	104	102	92
	2.Želaznj.	38	22	27	44	36	45	32	52	22	27	19	16
Kotor	1.Kotor	66	55	59	70	76	59	74	64	77	87	59	56
	2.Tivat	30	33	45	42	27	40	41	34	38	25	47	42
	3.Đurđevica	99	87	84	98	92	94	71	100	106	97	104	74
H.Novi	1.H.Novi	153	219	177	214	221	248	308	274	192	251	235	319
Berane	1.Berane	47	36	47	35	34	37	45	40	34	50	33	36
	2.Žabljak	2	2	4	2	2	3	0	5	0	5	4	1
Plav	1.Plav	0	0	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1
Rožaje	1.Rožaje	31	21	29	29	25	28	24	32	27	20	35	39
B.Polje	1.B.Polje	174	151	135	156	159	157	158	157	164	162	165	147
	2.Mojković	30	27	28	30	30	30	22	33	26	29	40	21
Pljevlja	1.Pljevlja	46	42	35	42	44	38	47	45	54	51	51	58
	2.Žabljak	2	1	1	1	1	3	1	2	3	1	1	4
Svega:		1.506	1.552	1.534	1.692	1.583	1.674	1.761	1.773	1.729	1.795	1.809	1.575

Za svako novorođeno dijete, do navršene jedne godine života djeteta, roditelji imaju pravo na opremu za novorođeno dijete. Ova naknada se isplaćuje jednokratno i iznosi 100 €.

Pregled broja korisnika naknade za opremu za novorođeno dijete u 2010. g.

(Tabela 15)

CSR	OPŠTINA	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnik	broj korisnik	broj korisnik	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	185	188	179	168	145	181	187	228	215	197	214	162
	2.Cetinje	20	20	8	12	10	7	16	6	13	9	10	8
	3.Danilov.	16	15	18	10	13	16	12	17	15	11	17	14
	4.Kolašin	13	4	8	11	8	12	6	8	4	4	5	10
Nikšić	1.Nikšić	76	77	74	57	54	71	77	83	78	75	62	68
	2.Pluzine	2	5		1	2	2	2	4	3		2	2
	3.Šavnik		3	2	3	1			2	1		1	1
Bar	1.Bar	33	43	40	30	43	23	44	35	50	27	38	45
	2.Ulcinj	17	18	19	16	18	11	23	17	19	15	26	18
Kotor	1.Kotor	18	25	19	21	25	18	23	25	25	11	16	19
	2.Tivat	11	21	16	9	11	9	5	21	17	13	8	10
	3.Budva	13	17	10	17	15	6	17	18	23	16	21	17
H.Novi	1.H.Novi	34	33	24	27	28	27	25	23	27	37	32	17
Berane	1.Berane	34	21	34	30	24	36	42	36	34	32	42	31
	2.Andrij.	4	4	1	4	4	7	4	8	3	3	5	5
Plav	1.Plav	10	10	18	22	12	13	15	20	11	8	4	13
Rožaje	1.Rožaje	19	31	43	39	36	33	38	39	37	33	41	26
B.Polje	1.B.Polje	55	56	42	50	56	51	53	51	69	54	44	50
	2.Mojkovac	9	7	8	2	7	6	5	3	5	10	12	6
Pljevlja	1.Pljevlja	12	24	31	15	16	11	14	21	10	24	18	24
	2. Žabljak	2	3	2	3	1	3	3	3	2	3	4	6
Svega:		583	625	596	547	529	543	611	668	661	582	622	552

Zlostavljena i zanemarena djeca

Zaštitu prava djece od zlostavljanja i zanemarivanja sprovode centri za socijalni rad. U saradnji sa UNICEF-om i UNHCR-om formirani su multidisciplinarni operativni timovi u sedam od deset centara za socijalni rad. Nacionalnim planom za djecu do 2010 godine predviđeno je formiranje multidisciplinarnih timova u preostala tri Centra za socijalni rad za opštine Plav, Pljevlja i Rožaje. Do sada je u okviru ovih timova obrađeno preko 1200djece koje su bile žrtve zlostavljanja i zanemarivanja.

Broja maloljetnih žrtava zlostavljanja i zanemarivanja za 2010 g.

(Tabela 16)

	pol	broj
Maloljetne žrtve zlostavljanja i zanemarivanja	Djevojčice	217
	Dječaci	204
	Ukupno:	421

Djeca sa poremećajem u ponašanju

Javna ustanova Centar za djecu i mlade "Ljubović" u Podgorici, vrši smještaj djece i mladih sa poremećajem u ponašanju. Djelatnost Centra, saglasno poslovima utvrđenim Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti obuhvata, zbrinjavanje, koje se odnosi na obezbjeđivanje stanovanja, ishrane, odjeće i obuće i dr; vaspitanje i obrazovanje, u skladu sa posebnim propisima, radno – okupaciono angažovanje, koje se odnosi se na obezbjeđivanje radne i okupacione terapije, kulturno-zabavnih i sportskih aktivnosti i dr, zdravstvenu zaštitu, koja se obezbjeđuje, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.

Funkcije Centra se odvijaju preko sledećih organizacionih jedinica: Prihvatna stanica, Pojačani nadzor uz dnevni boravak u ustanovi za vaspitanje, Prijemno odeljenje sa dijagnostikom, Izvršavanje mjere (upućivanje u vaspitnu ustanovu u trajanju od 6 mjeseci do 2 godine). Zaštitu djece obavljaju centri za socijalni rad.

BROJ DJECE SA POREMEĆAJEM U PONAŠANJU	djevojčice	46
	dječaci	156
	Ukupno:	202
	BROJ RECIDIVA	
UZRAST	do 8 godina	-
	od 8-14 godina	54
	od 14-18 godina	141
	preko 18 godina	7
MJESTO BORAVKA	Crna Gora	167
	Srbija	10
	Kosovo	15
	Albanija	8
	Palestina	2

Najčešće evidentirani prestupi u 2010. godini su:

VRSTE PRESTUPA	BROJ
krađa	43
nasilničko ponašanje	26
ubistvo	1
pokušaj ubistva	1
Porodična situacija i asocijalno ponašanje	3
po članu 83 Porodičnog zakona	1
preprodaja droge	1

nedozvoljena trgovina	
prosjačenje i bežanje	90
razbojništvo	2
llegalni prelazak granice	30
Falcifikovanje novca	2
Kr.djela protiv života i tijela	2

Organizacija

Poslovi iz oblasti socijalne i dječije zaštite kao i oblasti porodično-pravne zaštite realizuju javne ustanove: centari za socijalni rad i ustanove za smještaj korisnika.

U Crnoj Gori osnovano je 10 centara za socijalni rad koji pokrivaju teritoriju 21 opštine:

- JU CSR za opštine Podgorica, Cetinje, Danilovgrad i Kolašin (br.zaposlenih 101)
- JU CSR za opštine Nikšić, Šavnik i Plužine(br. zaposlenih 42)
- JU CSR za opštine Pljevlja i Žabljak (br. zaposlenih 21)
- JU CSR za opštine Bijelo Polje i Mojkovac (br. zaposlenih 41)
- JU CSR za opštine Berane i Andrijevića (br. zaposlenih 26)
- JU CSR za opštinu Rožaje (br. zaposlenih 14)
- JU CSR za opštinu Plav (br. zaposlenih 14)
- JU CSR za opštine Bar i Ulcinj (br. zaposlenih 26)
- JU CSR za opštine Kotor, Tivat i Budva (br. zaposlenih 23)
- JU CSR za opštinu Herceg Novi (br. zaposlenih 14)

Ustanove koje se bave smještajem korisnika su:

- JU Dom starih “Grabovac” u Risnu (br. zaposlenih 108)
- JU Dom starih „Bijelo Polje”(br. Zaposlenih 41)
- JU Dječji dom “Mladost” u Bijeloj (br. zaposlenih 104)
- JU Zavod “Komanski most “ u Podgorici (br. zaposlenih 69)

- JU “Lovćen – Bečići” na Cetinju (br. zaposlenih 11)
- JU Centar za djecu i mlade “ Ljubović ” Podgorica (br. zaposlenih 40)

Subvencije za račune za električnu energiju

Program subvencioniranja potrošača električne energije je nastavljen i u 2010. godini. Prema navedenom programu korisnici prava materijalnog obezbjeđenja porodice, prava materijalnog obezbjeđenja boraca, prava lične invalidnine, prava njege i pomoći drugog lica, prava smještaja u drugu porodicu su imali popust od 40% i to za iznos računa od 60€, a ukoliko je račun bio veći, tada se isti umanjivao za iznos od 24 €.

Rezultati primjene programa subvencioniranja za korisnike socijalno zaštitnih prava za period januar- decembar 2010. godine, dati su u narednoj tabeli:

Mjesec	Broj potrošača	Iznos subvencije ¹
jan.10	10.468	155.408,56
feb.10	10.716	147.038,06
mar.10	10.876	152.421,12
apr.10	10.982	142.399,69
maj.10	11.126	137.886,40
jun.10	11.275	136.567,97
jul.10	11.392	140.203,25
avg.10	11.493	142.012,73
sep.10	11.643	141.909,37
okt.10	11.757	148.555,17
nov.10	11.950	159.437,35

dec.10	12.164	174.258,13
ukupno:	135.842	1.778.097,80

Rad na projektima

Strategija razvoja socijalne i dječje zaštite 2008-2012 god.

U izvještajnom periodu posvećena je pažnja aktivnostima koje se odnose na decentralizaciju i deinstitutionalizaciju. Osnovni cilj ove Strategije je razvoj mreže efikasnih usluga, izgradnja institucija i garantovanje osnovnih prava koja obezbjeđuju zaštitu porodice, pojedinaca i grupa u najmanje restriktivnom okruženju uz aktiviranje njihovih potencijala, a koji mogu da spriječe, otklone ili ublaže osnovne rizike kojima su izloženi, na principima decentralizacije i participativnog odlučivanja, u kome svi socijalni akteri imaju jednake odgovornosti i mogućnosti za pružanje i finansiranje usluga i servisa socijalne i dječje zaštite, čineći ih jednako dostupnim svim korisnicima i djelotvornim u pružanju podrške ranjivim grupama.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i sporta i partnerskim organizacijama UNDP-a i UNICEF-a, je protekle godine Delegaciji Evropske komisije kandidovalo projekat "Reforma sistema socijalne i dječje zaštite: Unaprijeđenje socijalne inkluzije" za koji su obezbjeđena sredstva iz IPA 2010 fonda, u iznosu od 3 miliona eura. Realizacija ovog projekta će proizvesti dugoročna i održiva rješenja za sistem socijalnog staranja i obrazovni sistem u Crnoj Gori.

Cilj reforme sistema socijalne i dječje zaštite je jačanje socijalne inkluzije i zaštite najugroženijih i marginalizovanih grupa stanovništva, uključujući RAE populaciju, izbjeglice, osobe sa invaliditetom i djecu sa posebnim potrebama, odrasle i djecu koja žive u siromaštvu, djecu u sukobu sa zakonom, djecu bez roditeljskog staranja, djecu žrtve nasilja, zloupotrebe i zapostavljanja. Biće stvorene veće mogućnosti za marginalizovanu djecu kako bi imala jednak pristup širem spektru kvalitetnih usluga dječje zaštite, i sistem dječje zaštite biće ojačan kako bi se fokusirao na prevenciju, savjetodavne usluge porodicama i

održavanje porodičnog sklada, umjesto na institucionalnu zaštitu i smještaj korisnika.

Projekat se sastoji iz 3 komponente: Prva komponenta ovog projekta podrazumijeva aktivnosti koje se odnose na inkluziju romske djece i djece sa posebnim potrebama u obrazovni sistem i za njenu implementaciju je zaduženo Ministarstvo prosvjete i sporta. Sprovođenje druge i treće komponente projekta koordinisaće Ministarstvo rada i socijalnog staranja, uz punu stručnu i administrativnu podršku UNICEF i UNDP. U sklopu komponente 2 koju sprovodi UNDP predviđene su aktivnosti koje će se sprovoditi na nacionalnom i lokalnom nivou. Cilj komponente 3 koju realizuje UNICEF je da se olakša pristup ranjivih porodica sveobuhvatnim, inkluzivnim i održivim uslugama koje se zasnivaju na porodici i zajednici, kao alternativa institucionalizaciji ugrožene djece.

Posebna pažnja je posvećena kreiranju i usanovljavanju novog informacionog sistema koji će omogućiti automatsku obradu podataka u oblasti socijalne i dječje zaštite.

U saradnji sa predstavnicima nevladinog sektora vođene su aktivnosti na kreiranju standarda za pojedine tipove usluga.

Strategija za integraciju osoba sa invaliditetom 2008-2016 god.

Vlada CG je usvojila Informaciju o sprovođenju Akcionog plana za sprovođenje Strategije za integraciju osoba s invaliditetom u Crnoj Gori za 2010. godinu. Ona sadrži pregled najznačajnijih mjera i aktivnosti predviđenih Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2010. godinu, u svim oblastima, koje su obrađivane u pomenutim dokumentima. Pored aktivnosti državnih organa i institucija predstavljene su i neke aktivnosti NVO sektora, koji se bavi osobama sa invaliditetom, bez obzira da li su rađene u partnerskoj saradnji sa državnim organima, ili samostalno, čime se ilustruje širok konsenzus svih zainteresovanih strana u Crnoj Gori, o potrebi da se ozbiljno pozabavi pitanjima ove populacije.

Jedno od važnijih postignuća u okviru normativne regulative, u oblasti zdravstvene zaštite je Izmjena i dopuna Pravilnika o indikacijama i načinu

korišćenja medicinske rehabilitacije u zdravstvenim ustanovama, koje obavljaju specijalizovanu rehabilitaciju.

U oblasti socijalne zaštite urađen je Nacrt Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom. Nacrtom Zakona utvrđuje se zabrana diskriminacije u postupcima pred organima, korišćenju objekata i površina u javnoj upotrebi, pružanju javnih usluga, oblasti zdravstvene zaštite, oblasti vaspitanja i obrazovanja, oblasti zapošljavanja, oblasti rada, oblasti bračnih i porodičnih odnosa, javnom prevozu, ostvarivanju biračkog prava, nevladinim organizacijama. Postupak zaštite od diskriminacije lica sa invaliditetom sprovodi se u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije – opštim antidiskriminacionim Zakonom

U 2010. godini nastavljeno je sa širenjem mreže dnevnih centara za djecu sa smetnjama u razvoju. Tokom izvještajnog perioda počeo je sa radom i Dnevni centar u Nikšiću. U različitim fazama izgradnje i otvaranja u 2010. godini našli su se i Dnevni centri u opštinama Ulcinj, Bar, Berane, Herceg Novi i Cetinje.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je i u 2010. godini obezbijedilo zimski i ljetnji odmor i rekreaciju za 260. djece iz ustanova socijalne i dječije zaštite, u smjenama u trajanju od po 7 pansionskih dana, u svojim odmaralištima u Bečićima i na Ivanovim Koritima.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u skladu sa dosadašnjom praksom i 2010. godine, u saradnji sa Savezom udruženja roditelja djece sa smetnjama u razvoju, obezbijedilo 15. dnevni boravak 30. djece sa smetnjama u razvoju, sa pratiocima u Institutu „Simo Milošević“ u Igalu.

U odnosu na planiranu reorganizaciju i transformaciju ustanova socijalne i dječije zaštite, izvršena je reorganizacija JU Zavoda „Komanski most“, usvojena je nova sistematizacija i izabran je novi direktor. Izvršena je adaptacija paviljona A, za smještaj odraslih korisnika muškog pola, a već ranije je rekonstruisan i paviljon "C" gdje je smješteno desetero djece.

U oblasti obrazovanja Ministarstvo prosvjete i sporta je u 2010. godini izradilo Strategiju ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja (2010 -

2015). Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama („Sl. list CG“, br. 45/10). Izmjene i dopune zakona daju šire definisanje pojma djeca sa posebnim obrazovnim potrebama: djeca sa smetnjama u razvoju i djeca sa teškoćama u razvoju. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju, predviđeno je da troškove boravka djece iz najosjetljivijih kategorija stanovništva (bez roditeljskog staranja, čiji su roditelji korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice, sa posebnim obrazovnim potrebama, RAE populacije) plaća centar za socijalni rad na čijoj je teritoriji prebivalište djeteta, odnosno roditelja.

U vezi sa obrazovanjem odraslih, važno je istaći da su 3 programa prilagođena obrazovanju odraslih. U okviru projekta Nacionalni okvir kvalifikacija i obezbjeđivanje kvaliteta u obrazovanju kojim upravlja Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, a finansira ga Evropska unija, u okviru Smjernica i metodologije biće date instrukcije koje se odnose na posebne obrazovne potrebe.

U oblasti vezanoj za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje donijet je Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti. Cilj Zakona je, da u okviru postojećeg ekonomskog razvoja Crne Gore i odnosa ponude i tražnje na tržištu rada, omogućiti veće zapošljavanje, kroz stvaranje efikasnijeg zakonskog okvira, koji će omogućiti godišnje planiranje aktivne politike zapošljavanja. U decembru 2010. godine donijet je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Ovim zakonom propisano je da lica kojima status lica sa invaliditetom ne može biti utvrđen drugim zakonom, preostalu radnu sposobnost i mogućnost zaposlenja, tj status lica sa invaliditetom, utvrđuje nadležna Komisija Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, u skladu sa kriterijumima koje je propisalo Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Procjenjuje se da se na evidenciji Zavoda nalazi 11000 do 12000 teže zapošljivih lica, koja imaju probleme, a nije im utvrđen status lica sa invaliditetom.

Pri izboru programa javnih radova, Zavod daje prednost programima, čiji je cilj poboljšanje kvaliteta života djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, kao i njihovih porodica. U 2010. godini, po inkluzivnom modelu realizovala se kroz 16 programa javnih radova, u kojima je uključeno 114 lica na poslovima profesionalnog asistenta. Njihove zarade finansira Zavod.

Realizovano je i 7 radova koji se odnose na pomoć djeci i omladini sa smetnjama u razvoju u kući i dnevnim centrima, u kojima je uključeno 26 lica. Pored zapošljavanja u javnim radovima na određeno vrijeme, u 2010-oj godini zaposleno je i 15 lica sa invaliditetom na neodređeno vrijeme. Finansijskim podsticajem preduzetništva, kroz dodjelu kredita za samozapošljavanje, pod povoljnijim uslovima, kako u pogledu visine sredstava, tako i roka povraćaja sredstava, odobrena su 4 zahtjeva za dodjelu kredita, za zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Potpisan je i Memorandum o saradnji između Ministarstva rada i socijalnog staranja, Zavoda za zapošljavanje CG, Unije poslodavaca Crne Gore, Saveza sindikata CG, Unije slobodnih sindikata CG, Zajednice opština, Saveza slijepih CG, Saveza organizacija gluvih i nagluvih CG, saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa”, Udruženje mladih sa hendikepom CG i Udruženje paraplegičara CG, kojim se uspostavljaju osnovni principi i područja saradnje, sa ciljem povećanja zapošljivosti i zapošljavanja lica sa invaliditetom. Donijet je i akcioni plan aktivnosti za sprovođenje Memoranduma.

Oblast pristupačnosti

Vezano za oblast koja se odnosi na pristupačnost, jedna od bitnijih aktivnosti odnosila se na izradu Predloga Akcionog plana za prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi u skladu sa članom 165. Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata za pristup i kretanje lica smanjene. U Akcionom planu data je analiza pristupačnosti velikog broja objekata u javnoj upotrebi u CG. Za prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi obuhvaćeno je 14 prioriternih objekata, od toga 8 u Podgorici.

Vezano za ovu oblast u Ministarstvu unutrašnjih poslova, u 2010. godini omogućeno je strankama da traže dostavljanje izvoda iz matičnog registra rođenih i umrlih i uvjerenja o državljanstvu na elektronski podržan način i ista im se dostavljaju na kućnu adresu, u kratkim rokovima. Takođe, u 2010. godini, za osobe sa invaliditetom koje nijesu u mogućnosti da lično predaju zahtjeve za lične isprave (lična karta i pasoš) i preuzmu iste, organizovana je upotreba mobilne stanice za uzimanje podataka na adresi podnosioca zahtjeva, uključujući i biometrijske podatke i davanje

punomoćja licu koje treba da u njegovo ime preduzme potrebne službene radnje.

U oblasti kulture, sporta i rekreacije

Javni radio-difuzni servisi Radio Crne Gore i Televizija Crne Gore u 2010. godini emitovali su programske sadržaje od značaja za informisanje lica oštećenog sluha i vida. Radio Crne Gore realizovao je ukupno 10 emisija, odnosno 300 minuta programa. Televizija Crne Gore emitovala je nedjeljni polusatni program za osobe s invaliditetom pod nazivom "Putevima života", ukupno 29 emisija, odnosno 870 minuta programa. Pored toga, U cilju ostvarivanja zajemčenih prava na informisanje, Ministarstvo kulture, u okviru svoje nadležnosti, realizuje zakonom utvrđenu obavezu države u obezbjeđivanju sredstava za sufinansiranje programskih sadržaja nacionalnog javnog servisa RTCG, koji su, pored ostalog, značajni za informisanje osoba oštećenog sluha i vida.

U odnosu na Sufinansiranje programa sportskih aktivnosti osoba sa invaliditetom u 2010. godini od Konkursa za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću - oblast sporta, dodijeljena su sredstva u visini od 4 700, 00 €, za projekte koji afirmišu razvoj sporta osoba sa invaliditetom.

U dijelu koji se odnosi na organizacije osoba sa invaliditetom i njihov položaj u našem društvu, dat je prikaz aktivnosti ovih organizacija na polju jačanja i izgradnje njihovih kapaciteta, organizovanja programa psihološkog osnaživanja članstva, kao i prepis Odluka o raspodjeli dijela prihoda od igara za zadovoljavanje potreba lica sa invaliditetom, shodno Uredbi o kriterijumima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću, a na osnovu javnog Konkursa objavljenog u 2010. godini za zadovoljavanje potreba lica sa invaliditetom razmatrano 135 zahtjeva, podržano 75 programa-projekata, u iznosu od 1.000.000,00 €.

Strategija razvoja socijalne zaštite starih lica 2008-2012.

U novembru 2007. godine Vlada Crne Gore usvojila je Strategiju razvoja socijalne zaštite starih lica u Crnoj Gori za period 2008 - 2012.godine. Strategija razvoja socijalne zaštite starih lica u Crnoj Gori ima za cilj

postizanje većeg stepena zaštite starih lica, uvažavajući principe i načela koje je utvrdila Evropska unija u borbi protiv socijalne isključenosti.

Strategijom je predviđeno da lokalna samouprava svojim Akcionim planom razradi aktivnosti za područje opštine.

Otvoren je objekat Doma starih u Bijelom Polju, kapaciteta oko 210 korisnika.

U saradnji sa Zavodom za zapošljavanje i lokalnom samupravom realizuje se Projekat „Pomoć u kući“. U ovom projektu je u 16 opština zaposleno 170 geronto-domaćica, koje brinu o preko 1.200 starih lica, što je skoro četiri kapaciteta Doma za stara lica u Risnu. Riječ je o modelu kućne pomoći starim licima, koja se prvenstveno ogleda u fizičkom zbrinjavanju i socijalno- psihološkoj podršci starim licima, a sve u cilju podizanja kvaliteta života u starosti.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je sklopilo više sporazuma o saradnji koji podrazumijevaju realizaciju projekata u cilju unaprijeđenja zaštite pojedinih kategorija građana:

U toku 2010. godine realizovano je više edukacija stručnih radnika iz oblasti socijalne i dječije zaštite i porodičnih odnosa, u saradnji sa relevantnim međunarodnim organizacijama. U saradnji sa UNICEF-om, realizovan je specijalizovani trening za stručne timove svih centara za socijalni rad, sa temom »Prava djeteta-međunarodno pravo i maloljetničko pravosuđe«. Takođe, UNICEF je nastavio sa ekspertskom podrškom i edukacijom osoblja zaposlenog u Zavodu "Komanski most" . Pored ovih edukacija, predstavnici institucije u 2010. godini obavili su i studijsku posjetu Domu za lica sa mentalnim smetnjama u razvoju u Tutinu u Srbiji.

Ministarstvo prosvjete i nauke u 2010. godini obezbijedilo je edukaciju predstavnika centara za socijalni rad u Crnoj Gori, tj predstavnika servisnih službi. Uključeni su bili predstavnici Centra za socijalni rad za opštine Podgorica, Danilovgrad, Cetinje i Kolašin, Centra za socijalni rad za opštine Kotor, Tivat i Budva, Centra za socijalni rad opština Bar i Ulcinj, Centra za socijalni rad Herceg Novi, Centar za socijalni rad opština Nikšić, Šavnik i Plužine, Centra za socijalni rad Berane i Andrijevića, Centra za socijalni rad opština Pljevlja i Žabljak i Centra za socijalni rad opština Bijelo Polje i

Mojkovic. Seminari su imali za cilj razmjenu iskustava i ovladavanje instrumentima za mjerenje odnosa ličnih i sredinskih faktora u nastajanju posebne obrazovne potrebe. Partner u ovoj komponenti projekta bilo je Ministarstvo rada i socijalnog staranja.

Strategija za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti 2007-2011 god.

Vlada Crne Gore je u julu 2007.g. usvojila Strategiju za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti (SSSSI), koja je usmjerena na uključivanje marginalizovanih grupa stanovništva u sve oblasti društvenog života. Ova Strategija se bazira na četiri ključne oblasti, a to su: zdravstvo, obrazovanje, socijalna zaštita i zapošljavanje, od kojih zavisi unaprijeđenje socijalnog i ekonomskog položaja ranjivih grupa stanovništva.

Resorna ministarstva su nizom strateških dokumenata, u okviru svojih nadležnosti, predvidjela veliki broj mjera i programa koji se realizuju u cilju zaštite vulnerabilnih kategorija stanovništva od siromaštva i socijalne isključenosti i ublažavanja već postojećih posljedica siromaštva.

U oblasti zdravstvene zaštite intenzivne aktivnosti su bile usmjerene na realizaciji započetih aktivnosti u okviru reforme primarne zdravstvene zaštite, kao i širenje reformskih aktivnosti na sekundarni i tercijarni nivo. Izvršena su i značajna ulaganja u poboljšanje uslova u javnim zdravstvenim ustanovama kao i za nabavku dijagnostičke opreme. Posebna pažnja je bila usmjerena ka realizaciji programa koji su imali za cilj poboljšanje zdravstvene zaštite vulnerabilnih kategorija stanovništva - starih lica, djeci sa smetnjama u razvoju, osobama sa invaliditetom, romskoj populaciji.

U oblasti obrazovanja nastavlja se proces reforme svih nivoa obrazovanja sa sveobuhvatnim ciljem izgradnje obrazovnog sistema koji omogućava kvalitetno obrazovanje za svu djecu. Vlada Crne Gore je u septembru 2010. godine, usvojila Strategiju ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja, sa akcionim planom (2010 – 2015). Cilj strategije je da se ispune svi uslovi kako bi se obezbijedile dostupne, visokokvalitetne, sveobuhvatne, kulturološki prilagođene, inkluzivne usluge svoj djeci u Crnoj Gori od rođenja do polaska u osnovnu školu, sa posebnim naglaskom na najosjetljiviju djecu. Strategija akcenat stavlja da se obezbijedi interdisciplinarna, koordinisana i održiva saradnja cjelokupnog sistema u

cilju unapređivanja socijalne inkluzije djece do polaska u osnovnu školu. Izgradnja novih objekata i rekonstrukcija postojećih školskih objekata je jedna od značajnih aktivnosti koja je realizovana u ovoj oblasti. Inkluzivno obrazovanje, obrazovanje odraslih kao i poboljšanje učeničkog i studentskog standarda su aktivnosti kojima je Ministarstvo prosvjete i nauke bilo posvećeno u izvještajnom periodu.

U oblasti tržišta rada posebna paznja je bila posvećena realizaciji mjera aktivne politike zapošljavanja usmjerenih ka obuci i zapošljavanju teže zapošljivih kategorija građana. U toku 2010. godine, preduzete su aktivnosti u pravcu što većeg uključivanja učešća poslodavaca u realizacije mjera aktivne politike zapošljavanja, kroz njihovo učešće u izradu programa, monitoring i evaluaciju obuka, kreditiranje, zapošljavanje pripravnika, sezonsko zapošljavanje, javne radove i dr.

U oblasti socijalne zaštite u kontinuitetu se realizuju aktivnosti koje se odnose na zaštitu građana sprovođenjem Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti. U 2010. godini iz Budžeta CG za ove namjene je obezbjeđeno oko 44,5 miliona eura i ovo svakako predstavlja direktan doprinos smanjenju siromaštva naših građana. Realizacija aktivnosti planiranih strateškim dokumentima u ovoj oblasti doprinijeće smanjenju socijalne isključenosti vulnerabilnih grupa. Takođe, realizacija aktivnosti Strategije za poboljšanje položaja RAE populacije će doprinijeti smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti ovog dijela populacije Crne Gore.

Ciljevima Strategije iz oblasti zdravstva predviđeno je razvijanje sistema zdravstva, prije svega, kroz ugradnju suštinskih elemenata promocije zdravlja, prevencije bolesti i jačanja principa jednakosti, dostupnosti i pristupačnosti u okviru održivog razvoja. Starteški pravci razvoja zdravstva zasnovani su na primjeni principa promocije zdravlja, modernog zdravstvenog menadžmenta, na kontinuiranom unapređenju kvaliteta zdravstvene zaštite, monitoringa primjenjenih mjera, mjerenja ishoda, kao i evaluacije primjene preporučenih metoda u zdravstvu u vezi sa očuvanjem i unapređenjem zdravlja stanovništva.

U sektoru obrazovanja nastavlja se proces reforme svih nivoa obrazovanja sa sveobuhvatnim ciljem izgradnje obrazovnog sistema koji omogućava kvalitetno obrazovanje za svu djecu, postizanje Milenijumskih razvojnih

ciljeva u obrazovanju (MDG), razvoj sistema stručnog obrazovanja i obuke koji usmjeren na postizanje primjenljivih znanja i vještina potrebnih tržištu rada, struktuiranje obrazovnih programa po modulima, razvoj procesa doživotnog učenja i unaprijeđenje nivoa znanja odraslih. Reforma podrazumijeva uvođenje standarda znanja, reformisanje postojećih obrazovnih programa, prilagođavanje programa nivoima obrazovanja, interkulturalizaciju, uvođenje inkluzivnog obrazovanja, uvođenje sistema obezbjeđivanja kvaliteta, razvoj ljudskih resursa, doživotno obrazovanje, fleksibilnost, vertikalnu i horizontalnu prohodnost unutar sistema i postepeno uvođenje promjena.

U oblasti tržišta rada nastavljene su aktivnosti na praćenju i unaprijeđivanju zapošljavanja, održavanja zaposlenosti, stimulisanje i podršku obrazovanja odraslih, sistem nacionalnih kvalifikacija-certifikatnog sistema i propisa u formi nacрта i prijedloga. Sektor za tržište rada i zapošljavanje u Ministarstvu zdravlja, rada i socijalnog staranja učestvuje u izradi, sprovođenju, praćenju, kontroli i izvještavanju po pitanju Nacionalne politike tržišta rada i zapošljavanja i programa aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa Strategijom zapošljavanja i ostvaruje funkcionalnu saradnju sa Zavodom za zapošljavanje.

Iz oblasti socijalne i dječje zaštite sprovodi se niz sistemskih i vaninstitucionalnih mjera i aktivnosti koje treba da doprinesu snaženju socijalne sigurnosti siromašnih i rizičnih djelova populacije i ublažavanja najtežih posljedica siromaštva. Aktivnosti Ministarstva zdravlja, rada i socijalnog staranja posebno su usmjerene na zaštitu vrunelabilnih grupa: nesposobnih za rad i materijalno neobezbjeđenih, djece bez roditeljskog staranja, djece sa mentalnom, tjelesnom i senzornom ometenošću, zlostavljene i zanemarene djece, djece sa poremećajem u ponašanju, lica sa invaliditetom, starih lica, lica i porodica kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

MONSTAT je zadužen za prikupljanje, obradu i dostavljanje podataka o siromaštvu. Procjene siromaštva su zasnovane na nacionalnoj apsolutnoj liniji siromaštva koja je dobijena u skladu sa metodologijom koju preporučuje Svjetska banka. Za procjene su korišćene iste metode i postupci u cijelom periodu 2005.-2007. što obezbjeđuje dobru uporedivost rezultata tokom vremena i uočavanje glavnih trendova u siromaštvu.

Apsolutna linija siromaštva za Crnu Goru u 2009. godini iznosila je 169,13€ po ekvivalentu odrasle osobe, što je za skoro 6€ više nego 2008.godine. U 2009. godini 6,8 % stanovništva imalo je ekvivalentnu potrošnju ispod apsolutne linije siromaštva.

Ukupna stopa siromaštva u 2009. godini je povećana, dok su se dubina i oštrina takođe povećale. Udio lica u siromaštvu povećan je sa 4,9% koliko je iznosio u 2008. godini na 6,8% u 2009. godini. Raspoloživi indikatori o kretanju prosječnih zarada i potrošnje u 2009. godini pokazuju da je povećanje stope siromaštva očekivani rezultat takvih ekonomskih kretanja¹. Jaz siromaštva, kao indikator dubine siromaštva, povećan je sa 0,9% u 2008. godini na 1,4% u 2009. godini. Jaz siromaštva označava prosječno odstupanje potrošnje siromašnih od linije siromašta. Podatak o jazu siromaštva od 1,4% u 2009. godini govori da bi za izbavljenje iz siromaštva svih siromašnih društvo trebalo obezbijediti sredstva u visini 1,4% od linije siromaštva po svakom stanovniku i onda ta sredstva dodijeliti svakom siromašnom tačno u iznosu koji je dovoljan da njihova ukupna potrošnja dostigne liniju siromaštva. Oštrina siromaštva se takođe povećala i ona je u 2009. godini iznosila 0,5%. Oštrina siromaštva takođe mjeri relativno odstupanje potrošnje siromašnih od linije siromaštva, ali uzima u obzir i nejednakost među siromašnima jer se veći ponder u kalkulaciji daje najsiromašnijim licima, odnosno onima čija je potrošnja udaljenija od linije siromaštva.

U 2009. godini siromaštvo je povećano i u urbanim i u ruralnim oblastima. Gledajući urbane oblasti, stopa siromaštva je 2009. godine bila 2,6%, dok je u 2008. godini bila 2,4%, odnosno došlo je do povećanja stope za 0,2 procentna poena. U ruralnim oblastima najmanja stopa siromaštva bila je 2008. godine (8,9%), dok je 2007.godine iznosila 12,0%. U 2009. godini u odnosu na 2008. godinu stopa siromaštva u ruralnim oblastima se povećala za čak 5,9 procentnih poena i iznosila je 14,8%.

Između 2008. i 2009. godine smanjen je udio potrošnje 20% najsiromašnijeg stanovništva u ukupnoj potrošnji sa 9,5% na 9,2%. Suprotno tome, 20% najbogatijih je povećalo svoj udio u distribuciji ukupne potrošnje, sa 36,2% na 37,3%. U 2009. godini 20% najbogatijih imalo je

potrošnju koja je za 4,1 puta veća od potrošnje 20% najsiromašnijih građana. Gini koeficijent pokazuje rast nejednakosti u Crnoj Gori u 2009. godini. Koeficijent je povećan sa 25,3% na 26,7%.

Postoji značajna razlika u obimu siromaštva između Sjevernog regiona i drugih djelova države. Stopa siromaštava u Sjevernom regionu iznosila je 2009. godine 13,2%. U tom regionu živi 30,3% stanovništva Crne Gore, dok 58,6% čini udio siromašnih. Stopa siromaštva u Centralnom regionu iznosi 4,0%, a u Južnom 4,4%.

Važno je istaći da je neophodno da MONSTAT da u narednom periodu u Plan statističkih istraživanja uključi i istraživanje po metodologiji EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions), kako bi naši podaci bili uporedivi sa zemljama EU.

Upravni postupak

U izvještajnom periodu u postupku po žalbi donijeto je:

- u oblasti porodičnih odnosa 24 rješenja,
- povlastice u saobraćaju 4 rješenja,
- za pravo na materijalno obezbjeđenje porodice 73 rješenja,
- za utvrđivanje nesposobnosti za rad (za ostvarivanja prava na MOP), ličnu invalidninu, za njegu i pomoć drugog i za pravo na naknadu zarade za vrijeme porodiljskog odsustva 334 rješenja.

Ukupno je donijeto 435 rješenja.

Sektoru socijalnog staranja i dječje zaštite upućeno je oko 10.000 različitih podneska (jednokratne pomoći i druge predstavke građana, akti ustanova, organe državne uprave i lokalne uprave, sudova i dr.)

Prvostepena socijalno – ljebarska komisija donijela je 2544 nalaza, ocjena i mišljenja za pravo na: njegu i pomoć drugog lica, ličnu invalidninu i za ocjenu radne sposobnosti u cilju utvrđivanja prava na materijalno obezbjeđenje porodice.

Drugostepena socijalno – ljebarska komisija donijela je 318 nalaza, ocjena i mišljenja za pravo na: njegu i pomoć drugog lica, ličnu invalidninu i za ocjenu radne sposobnosti u cilju utvrđivanja prava na materijalno obezbjeđenje porodice.

Zasnovana su 5 usvojenja od strane domaćih državljana i 1 usvojenje od strane inostranih državljana i evidentirano je u izvještajnom periodu 5 novih zahtjeva od strane domaćih državljana i 6 novih zahtjeva od strane inostranih državljana. Zaključno sa 2010.godinom, na evidenciji je ukupno 5 zahtjeva domaćih državljana i 25 zahtjeva inostranih državljana.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u saradnji sa Visokim Komiserijatom Ujedinjenih Nacija za izbjeglice tokom 2010. godine realizovalo projekta koji se odnosi na: pružanje socijalne pomoći i raseljenim i interno raseljenim licima. Projektom je obuhvaćeno 135 porodica i za te namjene je utrošeno 156.000,00€

U toku 2010. godine realizovano je više edukacija stručnih radnika iz oblasti socijalne i dječije zaštite i porodičnih odnosa, u saradnji sa relevantnim međunarodnim organizacijama. U saradnji sa UNICEF-om, realizovan je specijalizovani trening za stručne timove svih centara za socijalni rad, sa temom »Prava djeteta-međunarodno pravo i maloljetničko pravosuđe«. Takođe, UNICEF je nastavio sa ekspertskom podrškom i edukacijom osoblja zaposlenog u Zavodu "Komanski most" . Pored ovih edukacija, predstavnici institucije u 2010. godini obavili su i studijsku posjetu Domu za lica sa mentalnim smetnjama u razvoju u Tutinu u Srbiji.

Ministarstvo prosvjete i nauke u 2010. godini obezbijedilo je edukaciju predstavnika centara za socijalni rad u Crnoj Gori, tj predstavnika servisnih službi. Uključeni su bili predstavnici Centra za socijalni rad za opštine Podgorica, Danilovgrad, Cetinje i Kolašin, Centra za socijalni rad za opštine Kotor, Tivat i Budva, Centra za socijalni rad opština Bar i Ulcinj, Centra za socijalni rad Herceg Novi, Centar za socijalni rad opština Nikšić, Šavnik i Plužine, Centra za socijalni rad Berane i Andrijevića, Centra za socijalni rad opština Pljevlja i Žabljak i Centra za socijalni rad opština Bijelo Polje i Mojkovac. Seminari su imali za cilj razmjenu iskustava i ovladavanje instrumentima za mjerenje odnosa ličnih i sredinskih faktora u nastajanju

posebne obrazovne potrebe. Partner u ovoj komponenti projekta bilo je Ministarstvo rada i socijalnog staranja.

e) Sektor za informatiku i analitičko-statističke poslove

U ovom sektoru u toku 2010. godine, realizovane su sve prioritetne aktivnosti u smislu utvrđenih zadataka i nadležnosti ovog sektora.

Jedna od najznačajnijih aktivnosti je podrška realizaciji projekta „Socijalni karton“ koji predstavlja dio inicijative Vlade Crne Gore koja se odnosi na strukturne reforme, a u »*Informaciji o planiranim strukturnim reformama u oblastima zdravstva, prosvjete i nauke, rada i socijalnog staranja*«, od oktobra mjeseca 2009. godine, u segmentu »*aktivnosti koje se odnose na strukturne reforme u oblasti socijalne zaštite*«, se navodi da je to jedan od najznačajnijih projekata. Akcioni plan strukturnih reformi u oblastima zdravstva, prosvjete i nauke, rada i socijalnog staranja za period od 2010-2011. godine, predviđa realizaciju ove vrlo važne aktivnosti. Takođe, treba naglasiti da su za realizaciju projekta „Socijalni karton“ u Budžetu Crne Gore za 2011 godinu, opredjeljena sredstva u iznosu od 650.000 eura, što ukazuje na spremnost i opredjeljenje za uspješnu realizaciju projekta „Socijalni karton“.

Istovremeno, treba istaći i nedostatak rukovodećeg kadra u ovom sektoru, tj. pomoćnika ministra – rukovodioca Sektora za informatiku i analitičko-statističke poslove, čije postavljenje je nužno u cilju realizacije budućih zadataka, a naročito veoma važnog projekta „Socijalni karton“.

4. AKTIVNOSTI OSTALIH ORGANIZACIONIH JEDINICA

U ostalim organizacionim jedinicama Ministarstva rada i socijalnog staranja, koje su karakteristične za sva ministarstva i druge organe državne uprave, u toku 2010. godine, realizovane su sve prioritetne aktivnosti u punom smislu.

IZVJEŠTAJ

O RADU ZAVODA ZA ZBRINJAVANJE IZBJEGLICA ZA 2010. GODINU

Shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list Crne Gore“, broj 7/11), Zavod za zbrinjavanje izbjeglica vrši poslove koji se odnose na: smještaj lica koja traže azil, kojima je priznat status izbjeglice, odobrena dodatna ili privremena zaštita u centru za smještaj lica koja traže azil ili drugom objektu za smještaj; smještaj i zbrinjavanje lica sa posebnim potrebama koja traže azil i kojima je dat azil; pružanje pomoći u ostvarivanju pomoći na socijalni zaštitu, zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, humanitarnu pomoć, pravnu pomoć, rad i druga zakonom propisana prava licima koja traže azil i kojima je azil dat; saradnja sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbjeglice, drugim međunarodnim organizacijama i institucijama, Crvenim krstom Crne Gore i drugim organizacijama i institucijama koje se bave zaštitom izbjeglica; pomoć u spajanju članova porodica izbjeglica, organizovanje vaspitnih, obrazovnih i drugih programa; uključivanje u društveni, ekonomski i kulturni život; realizaciju nacionalnih, regionalnih i međunarodnih dokumenata za rješavanje pitanja izbjeglica i lica koja imaju priznat status raseljenog lica u Crnoj Gori; pomoć u ostvarivanju prava crnogorskih državljana pri povratku u Crnu Goru u skladu sa obavezama utvrđenim ugovorom o readmisiji, kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

I REALIZACIJA NACIONALNIH REGIONALNIH I MEĐUNARODNIH DOKUMENATA ZA RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH LICA

Nastavljeno je sa realizacijom Nacionalne strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih lica u Crnoj Gori, kroz proces integracije i repatrijacije i Akcionog plana za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Crnoj Gori, uz poštovanje međunarodnih standarda iz ove oblasti.

1. Integracija

1.1. Smještaj raseljenih lica

- Izvršena je revizija prava na stambeno stanovanje u naseljima kolektivnog smještaja u opštini Berane.
- Izgrađeno je 17 stambenih jedinica u naselju Vruja, opština Plav, u saradnji sa njemačkom NVO „Help“, UNHCR-om i Opštinom Plav.
- Podijeljen je građevinski materijal za izgradnju/adaptaciju stambenih objekata za 79 porodica, i to: 27 paketa za izgradnju novih kuća i 52 za adaptaciju postojećih objekata, u saradnji sa Delegacijom EU, NVO „Help“ i UNHCR.

1.2. Održavanje infrastrukturnih objekata

U izvještajnom periodu izvršeno je 18 intervencija na elektro-instalacijama i 25 na vodovodnoj i kanalizacionoj mreži u naselju Konik.

Vrijednost sredstava u iznosu od 7.577 €, za ove svrhe je obezbijedio UNHCR.

1.3. Pomoć raseljenim i interno raseljenim licima

- Zavod je opredijelio 49. 021 € za jednokratne novčane pomoći i pokrivanje pogrebnih troškova.

- Zavod je opredijelio pomoć u iznosu od 2. 700,00€ za naselje Vruja u opštini Plav.

- Zavod je opredijelio pomoć raseljenim licima koja su smještena u naseljenima kolektivnog smjetaja, a koja su bila pogođena poplavama krajem godine, i to:

SO Plav 3.000, 00 €

SO Andrijevića 2.000, 00 €

Crveni krst Berane 4.000, 00€

- Realizacija projekta pomoći novorođenčadima RAE populacije u iznosu od po 100,00 eura za svako novorođenče je završena 4. avgusta 2010.godine. Projekat je počeo sa realizacijom 2008-e godine. U ove svrhe isplaćeno je 15.000,00 eura za 150 novorođenčadi.

2. Dobrovoljni povratak interno raseljenih lica (repatriacija)

U 2010. godini na Kosovo se vratilo 174 lica.

Tokom 2010. godine organizovane su:

- 32 posjete Kosovu za 482 lica, u saadnji sa Danskim savjetom za izbjeglice. Održane su tri radionice na temu povratka, i to:

*09-11 mart u Kolašinu,

*25-26.maj u Ulcinju, i

*02-03 novembar u Kolašinu.

3. Preregistracija interno raseljenih lica

U februaru mjesecu završena je Preregistracija interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori. Ista je pokazala da u Crnoj Gori boravi 10.951 lice.

II AZIL

Tokom 2010. godine Zavod je zbrinjavao 13 lica koja su imala status tražioca azila.

S obzirom, da je Centar za smještaj tražilaca azila u izgradnji, smještaj ovih lica je obezbjeđivan u dva zakupljena prostora u Podgorici.

Nastavljene su aktivnosti na izgradnji Centra za smještaj tražioca azila u Spužu, i to kroz:

- učešće u sprovođenju tenderskog postupka kod Delegacije Evropske Komisije za dodjeljivanje ugovora za izgradnju objekta "C" u sklopu budućeg centra i obezbjeđenje neophodnih uslova za uvođenje izvođača u posao i odpočinjanje radova. Izvođač radova je uveden u posao u novembru mjesecu 2010. godine. ugovoreni rok završetka radova maj 2011. godine.

- učešće u radu tima za praćenje dinamike izvođenja radova na objektu „C“;

- sprovođenje tenderskog postupka za dodjeljivanje ugovora za vršenje nadzora nad izvođenjem radova na izgradnji objekta „C“ i obezbjeđenje neophodnih uslova za vršenje nadzora,

- praćenje izvršenja ugovora o vršenju nadzora nad izvođenjem radova na izgradnji objekta „C“;

- sprovođenje odgovarajućih postupaka za pribavljanje neophodnih uslova, odobrenja-saglasnosti i dokumentacije za izradu glavnih projekata za izgradnju infrastrukturnih sadržaja za potrebe centra.

Hidrotehnička i TT infrastruktura su isprojektovane.

III PROJEKTNE AKTIVNOSTI

Nastavljeno je sa realizacijom projekta IPA 2008 „Trajna rješenja za izbjeglice i raseljena lica u Crnoj Gori“ vrijednog 1.500.000,00 €, zajedno sa Delegacijom EU, Danskim savjetom za izbjeglice, NVO „Help“ i UNHCR-om.

U sklopu Sarajevske deklaracije – Beogradske inicijative, urađen je predlog projekata

„Trajna rješenja za lica raseljena zbog konflikata tokom 90ih godina“.

Predlog je sačinjen u saradnji sa Ministarstvom inostranih poslova Crne Gore, Ministarstvom rada i socijalnog starnja, UNHCR-om, na čijoj se doradi raditi i tokom 2011.godine, kako bi se održala regionalna donatorska konferencija.

IV EVROPSKE INTETGRACIJE

- U sklopu aktivnosti vezanih za ispunjavanje preporuke broj 7 iz Mišljenja Evropske komisije, urađen je nacrt Akcionog plana za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na kamp Konik I i II.

- Nastavljeno je sa realizacijom u vezi Godišnjeg nacionalnog plana (ANP), u okviru MAP procesa (NATO-a).

- Nastavljeno je sa realizacijom Strategije za integrisano upravljenje granicom i aktivnostima na realizaciji Akcionog plana za sprovođenje iste.

- Rađeno je na reviziji Strategije za integrisano upravljanje migracijama za period 2011 - 2016.

V SARADNJA SA DOMAĆIM INSTITUCIJAMA I MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

Tokom 2010. godine, ostvarivana je saradnja sa domaćim, regionalnim i međunarodnim organizacijama Delegacijom EK, OSCE-om , Savjetom Evrope, UNICEF-om, UNDP-jem, IOM, UNHCR-om, Američkim biroom za migracije, diplomatskim predstavnicima zemalja u Crnoj Gori, Danskim savjetom za izbjeglice, MARRI-jem, HELP-om, Crvenim krstom Crne Gore i domaćim NVO, a posebno sa nadležnim institucijama zemalja porijekla raseljenih lica (BiH, Hrvatska, Srbija i Kosovo).

Zavod za zbrinjavanje izbjeglica učestvovao je na više međunarodnih skupova u vezi rješenja problema raseljenih i interno raseljenih lica, a posebno na zasijedanju ExCom-a UNHCR-a u Ženevi, kao i susretu sa Visokim komesarom UN-a za izbjeglice u vezi Regionalnog projekta Sarajevskog procesa - Beogradske inicijative.

VI JAČANJE ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA

Kroz učešće u odgovarajućim seminarima i obukama vršeno je osposobljavanje zaposlenih s ciljem jačanja administrativnih i stručnih kapaciteta zaposlenih.

VII JAVNE NABAVKE

U izvještajnom periodu ukupno je sprovedeno 7 postupaka javnih nabavki (tender i šoping metode).

VIII FINANSIRANJE ZAVODA

Za finansiranje Zavoda, u Budžetu za 2010. godinu, planirano je 526.157,40 €, a utrošeno je 328.208,72 € ili 62,30% od planiranog.

Zavod je tokom 2010.godine sklopio ugovor sa UNHCR-om o finansiranju, na osnovu Projekta „Jačanje kapaciteta Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica“, kojim su donirana sredstva u iznosu 29.007,00€. Sredstava su korišćena za izdatke koji se odnose na dio potreba održavanja izbjegličkog naselja Konik I i II, povratka na Kosovo i informativne kampanje.

Tokom 2010.godine, Zavod za zbrinjavanje jezbjeglica je bio predmet revizije od strane Državne revizorske institucije.

Kao institucija koja se pимarno bavi raseljenim licima, Zavod za zbrinjavanje izbjeglica je svakodnevno direktno ili indirektno pružao pomoć ovim licima u ostvarivanju pomenutih prava u Crnoj Gori.

Zavod za zbrinjavanja izbjeglica Vlade Crne Gore

Zavod za zapošljavanje
CRNE GORE

Employment Agency Of Montenegro

IZVJEŠTAJ O RADU
ZA 2010. GODINU

Podgorica, 31. decembar 2011. godine

SADRŽAJ: _____

1.	<i>EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH LICA</i>	3
1.1.	<i>Kretanje nezaposlenosti</i>	3
1.2.	<i>Stopa nezaposlenosti</i>	3
1.3.	<i>Kvalifikaciona struktura nezaposlenih</i>	3
1.4.	<i>Regionalna struktura nezaposlenosti</i>	4
1.5.	<i>Struktura nezaposlenih prema dužini traženja zaposlenja</i>	6
1.6.	<i>Starosna struktura nezaposlenih</i>	7
1.7.	<i>Struktura nezaposlenih prema dužini radnog staža</i>	8
1.8.	<i>Novoprijavljeni</i>	9
1.9.	<i>Oglašavanje slobodnih radnih mjesta</i>	10
1.10.	<i>Zapošljavanje</i>	14
1.11.	<i>Stručni tretman nezaposlenih</i>	16
2.	<i>PROGRAMSKE AKTIVNOSTI</i>	17
2.1.	<i>Saradnja sa poslodavcima</i>	17
2.2.	<i>Priprema za zapošljavanje</i>	17
2.3.	<i>Sezonsko zapošljavanje</i>	19
2.4.	<i>Zapošljavanje pripravnika</i>	22
2.5.	<i>Zapošljavanje i rad stranaca</i>	23
2.6.	<i>Zapošljavanje teže zapošljivih lica</i>	25
2.7.	<i>Javni radovi</i>	31
2.8.	<i>Profesionalna orijentacija</i>	33
2.9.	<i>Centar za ljudske resurse</i>	38
3.	<i>PRILOG</i>	43

1. EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH LICA

1.1. Kretanje nezaposlenosti

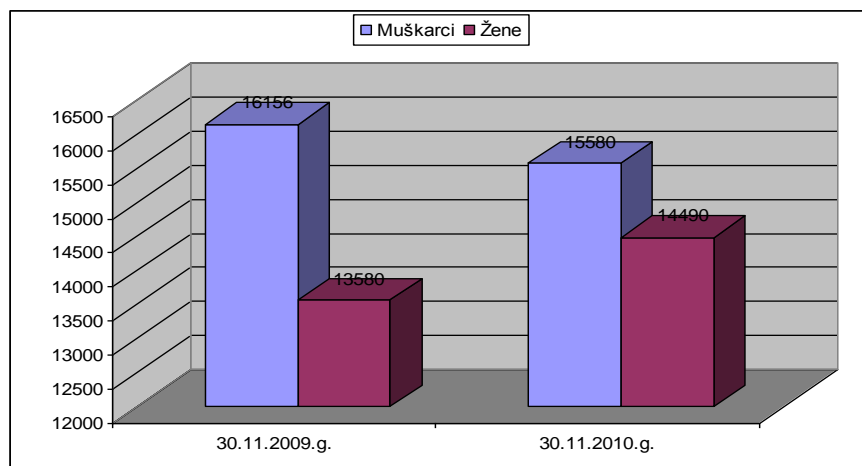
Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje **na dan 31. decembar 2010. godine nalazilo se 32.026 nezaposlenih lica** (žena je bilo 14.353 ili 44,81%).

U odnosu na 31. decembar 2009. godine (30.169 lica, a od toga 12.763 žene ili 45,95%) broj nezaposlenih je povećan za 1.857 lica ili za 6,16%.

Broj nezaposlenih

– na dan 31.12.2009. i 31.12.2010. godine –

(Graf.1.)

1.2. Stopa nezaposlenosti

Stopa nezaposlenosti, posmatrana kao odnos broja registrovanih nezaposlenih i aktivnog stanovništva, na dan 31. decembar 2010. godine je bila **12,12%** (na isti dan prethodne godine 11,42%). Najniže stope nezaposlenosti su u opštinama Herceg Novi (7,98%), Plužine (8,09%), Bar (8,31%) i Budva (8,69%), a najveće u opštinama Mojkovac (18,39%), Bijelo Polje (18,22%) i Cetinje (17,82%). Stopa nezaposlenosti u Podgorici iznosi 10,7%.

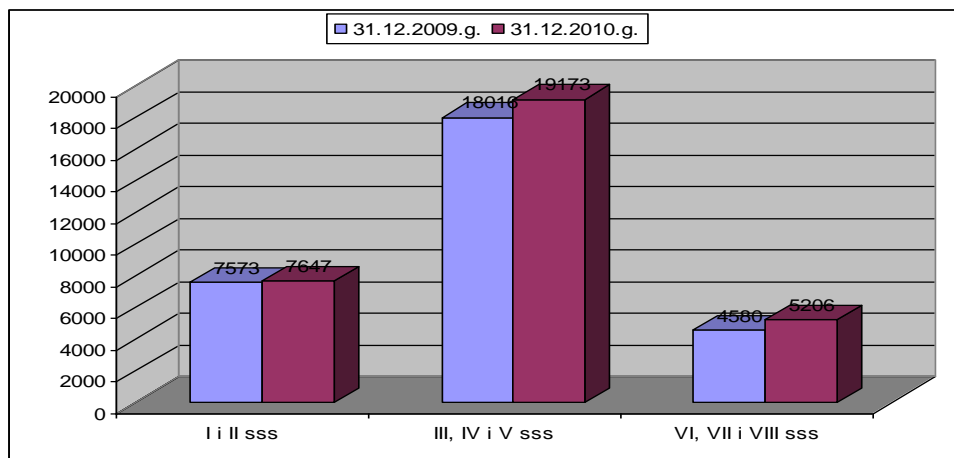
1.3. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih se nije bitnije promijenila u odnosu na prošlu godinu. Dominantno mjesto (19.173 ili 59,87%) opet pripada nezaposlenim sa III, IV i V stepenom obrazovanja (31.12.2009. godine 18.016 ili 59,72%), potom nezaposleni sa I i II stepenom – 7.647 ili 23,87%, (31.12.2009. godine 7.573 ili 25,1%) i nezaposleni sa VI, VII i VIII stepenom – 5.206 ili 16,26% (31.12.2009. godine 4.580 ili 15,18%). U odnosu na prošlu godinu evidentirano je smanjenje učešća nezaposlenih sa nižim i srednjim stepenom obrazovanja, a povećanje učešća nezaposlenih sa višim i visokim obrazovanjem u ukupnom broju nezaposlenih.

Nezaposleni po kvalifikacionoj strukturi

- na dan 31.12.2009. i 31.12.2010. godine –

(Graf.2.)

1.4. Regionalna struktura nezaposlenosti

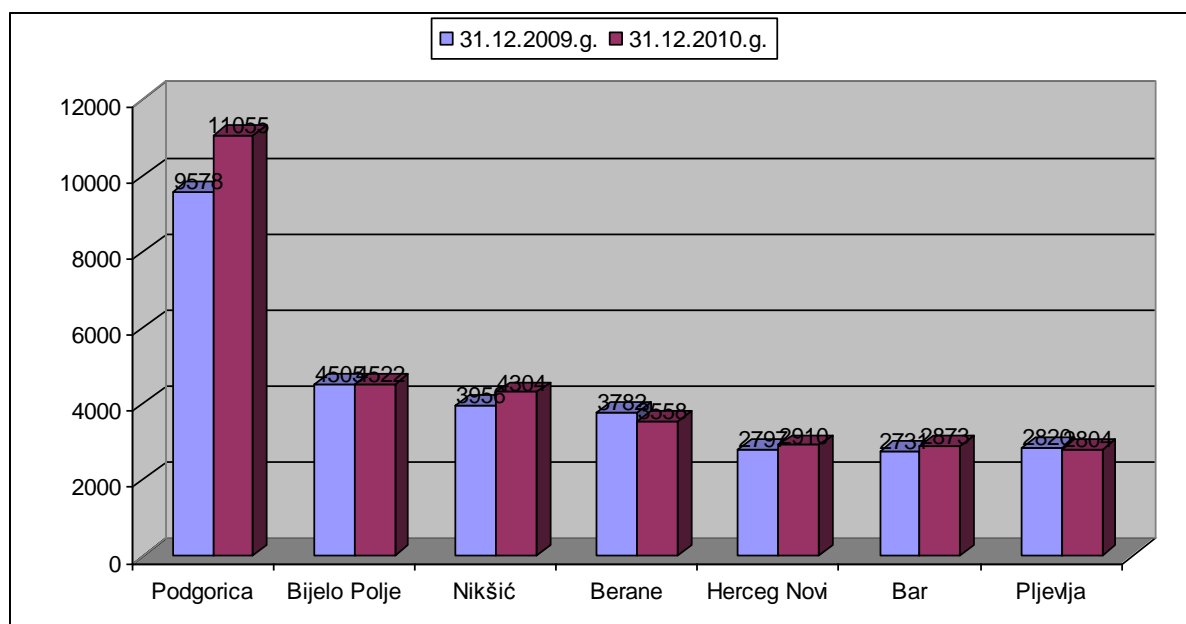
Najviše nezaposlenih, na dan 31. decembar 2010. godine, imali su Biro rada Podgorica (sa kancelarijama u Kolašinu, Danilovgradu i Cetinju) 11.055 lica ili 34,52% od ukupnog broja nezaposlenih (31.12.2009. godine 9.578 ili 31,75%) i Biro rada Bijelo Polje (sa Kancelarijom Mojkovac) 4.522 lica ili 14,12% (31.12.2009. godine 4.505 ili 14,93%).

Najmanji broj nezaposlenih lica je na području Biroa rada Pljevlja (sa Kancelarijom Žabljak) 2.804 lica ili 8,76% (31.12.2009. godine 2.820 ili 9,35%) i Biroa rada Bar (sa kancelarijama u Budvi i Ulcinju) 2.873 ili 8,97%.

Nezaposleni po biroima rada

– na dan 31.12.2009. i 31.12.2010. godine –

(Graf. 3.)

Promjene broja nezaposlenih

– po biroima rada i kancelarijama –

(Tab.1.)

Rb	Biro rada – kancelarija	31.12.2009.	%	31.12.2010.	%	Odnosi 4:2	
						Nom. razlika	Index
	1	2	3	4	5	6	7
1	Podgorica	6768	22.43	8088	25.25	1320	119.50

2	Cetinje	1510	5.01	1512	4.72	2	100.13
3	Danilovgrad	720	2.39	834	2.60	114	115.83
4	Kolašin	580	1.92	621	1.94	41	107.07
5	Biro rada Podgorica	9578	31.75	11055	34.52	1477	115.42
6	Berane	1729	5.73	1759	5.49	30	101.74
7	Andrijevica	360	1.19	366	1.14	6	101.67
8	Plav	452	1.50	431	1.35	-21	95.35
9	Rožaje	1241	4.11	1002	3.13	-239	80.74
10	Biro rada Berane	3782	12.54	3558	11.11	-224	94.08
11	Herceg Novi	1052	3.49	1139	3.56	87	108.27
12	Kotor	1005	3.33	971	3.03	-34	96.62
13	Tivat	740	2.45	800	2.50	60	108.11
14	Biro rada Herceg Novi	2797	9.27	2910	9.09	113	104.04
15	Nikšić	3683	12.21	3997	12.48	314	108.53
16	Šavnik	141	0.47	148	0.46	7	104.96
17	Plužine	132	0.44	159	0.50	27	120.45
18	Biro rada Nikšić	3956	13.11	4304	13.44	348	108.80
19	Pljevlja	2552	8.46	2539	7.93	-13	99.49
20	Žabljak	268	0.89	265	0.83	-3	98.88
21	Biro rada Pljevlja	2820	9.35	2804	8.76	-16	99.43
22	Bijelo Polje	3820	12.66	3755	11.72	-65	98.30
23	Mojkovac	685	2.27	767	2.39	82	111.97
24	Biro rada Bijelo Polje	4505	14.93	4522	14.12	17	100.38
25	Bar	1433	4.75	1406	4.39	-27	98.12
26	Budva	598	1.98	641	2.00	43	107.19

27	Ulcinj	700	2.32	826	2.58	126	118.00
28	Biro rada Bar	2731	9.05	2873	8.97	142	105.20
29	Σ CRNA GORA	30169	100	32026	100.00	1857	106.16

Nezaposlenost je najviše porasla u Birou rada Podgorica (indeks 115,42), Birou rada Nikšić (indeks 108,8) i Birou rada Bar (indeks 105,2). Do smanjenja nezaposlenosti je došlo u Birou rada Berane (indeks 94,08) i u Birou rada Pljevlja (indeks 99,43).

Posmatrano po opštinama nezaposlenost je najviše porasla u Plužinama (indeks 120,45), Podgorici (indeks 119,5) i Ulcinju (indeks 118). Do najvećeg smanjenja nezaposlenosti je došlo u opštinama Rožaje (indeks 80,74), Plav (indeks 95,35) i Kotor (indeks 96,62).

1.5. Struktura nezaposlenih prema dužini traženja zaposlenja

Zaposlenje **preko jedne godine traži 17.909 lica ili 55,92%** od ukupnog broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda (na dan 31.12.2009. godine 16.845 ili 55,83%), **preko tri godine 9.151 lica ili 28,57%** nezaposlenih (31.12.2009. godine – 8.876 ili 29,42%), **a preko 5 godina 5.284 ili 16,5%** (31.12.2009. godine 5.095 ili 16,89%).

Nezaposleni prema dužini čekanja na zaposlenje

(Tab.2.)

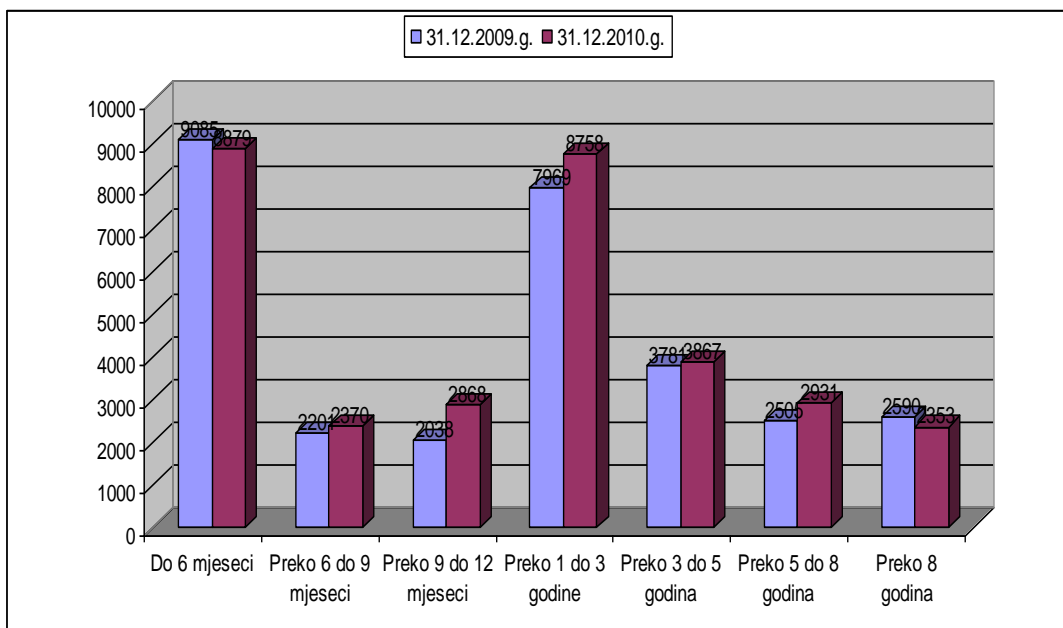
Rb	Dužina traženja zaposlenja	31.12.2009. godine		31.12.2010. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Do 6 mjeseci	9085	4582	8879	4394	-206	97.73
2	Preko 6 do 9 mjeseci	2201	1094	2370	1140	169	107.68
3	Preko 9 do 12 mjeseci	2038	927	2868	1202	830	140.73
4	DO 1 GODINE	13324	6603	14117	6736	793	105.95

5	Preko 1 do 3 godine	7969	3582	8758	4159	789	109.90
6	Preko 3 do 5 godina	3781	1398	3867	1399	86	102.27
7	Preko 5 do 8 godina	2505	883	2931	979	426	117.01
8	Preko 8 godina	2590	1238	2353	1080	-237	90.85
9	PREKO 1 GODINE	16845	7101	17909	7617	1064	106.32
10	Ukupno:	30169	13704	32026	14353	1857	106.16

Nezaposleni prema dužini traženja zaposlenja

– na dan 31.12.2009. i 31.12.2010. godine –

(Graf. 4.)

1.6. Starosna struktura nezaposlenih lica

Lica starosti do 25 godina ima 5.298 ili 16,54% (31.12.2009. godine 5.133 ili 17,01%) od ukupnog broja nezaposlenih, a preko 50 godina 12.056 ili 37,64% (na dan 31.12.2009. godine 11.095 ili 36,79%).

Nezaposleni prema godinama starosti

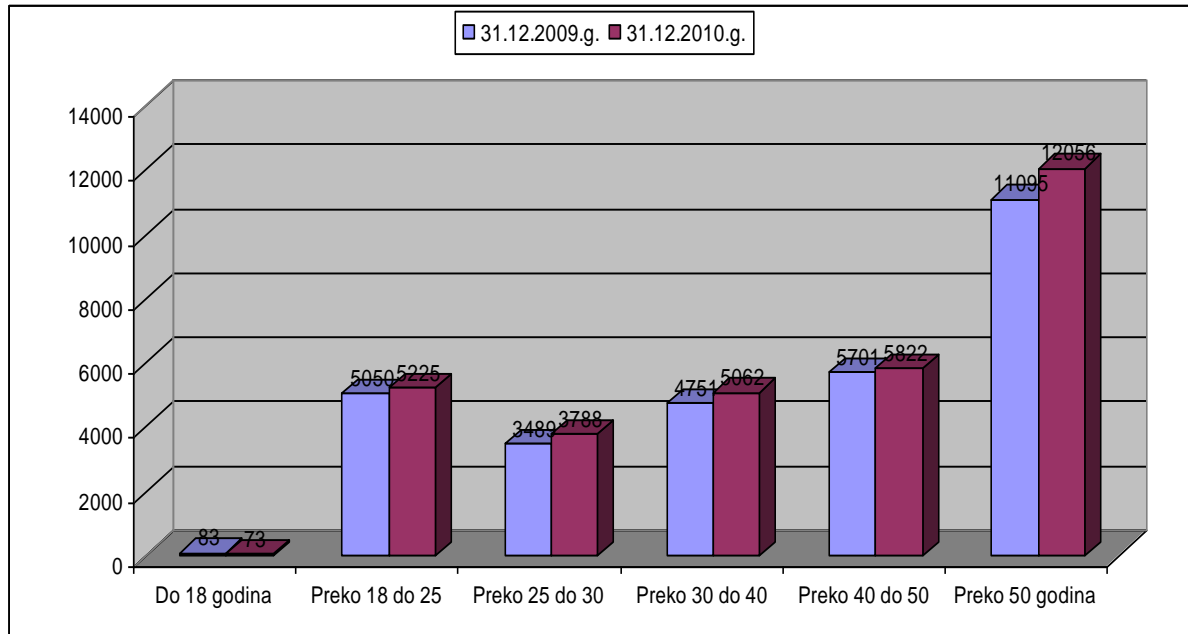
(Tab.3.)

Rb	Starosna grupa	31.12.2009. godine		31.12.2010. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Do 18 godina	83	42	73	34	-9012	0.80
2	Preko 18 do 25	5050	2432	5225	2496	3024	237.39
3	DO 25 GODINA	5133	2474	5298	2530	3260	259.96
4	Preko 25 do 30	3489	1781	3788	1992	-4181	47.53
5	Preko 30 do 40	4751	2578	5062	2676	1281	133.88
6	Preko 40 do 50	5701	3026	5822	2995	3317	232.42
7	Preko 50 godina	11095	3845	12056	4160	9466	465.48
	Ukupno:	30169	13704	32026	14353	1857	106.16

Nezaposleni prema godinama starosti

– na dan 31.12.2009. i 31.12.2010. godine –

(Graf. 5.)

1.7. Struktura nezaposlenih prema dužini radnog staža

Prvi put traži zaposlenje, odnosno nema evidentiranog radnog staža 6.990 lica ili 21,83% od ukupnog broja nezaposlenih (na dan 31.12.2009. godine 6.618 lica ili 21,93%). Radni **staž posjeduju** 25.036 lica ili 78,17% (na dan 31.12.2009. godine 23.551 lica ili 78,07%)

Nezaposleni prema dužini radnog staža

(Tab.4.)

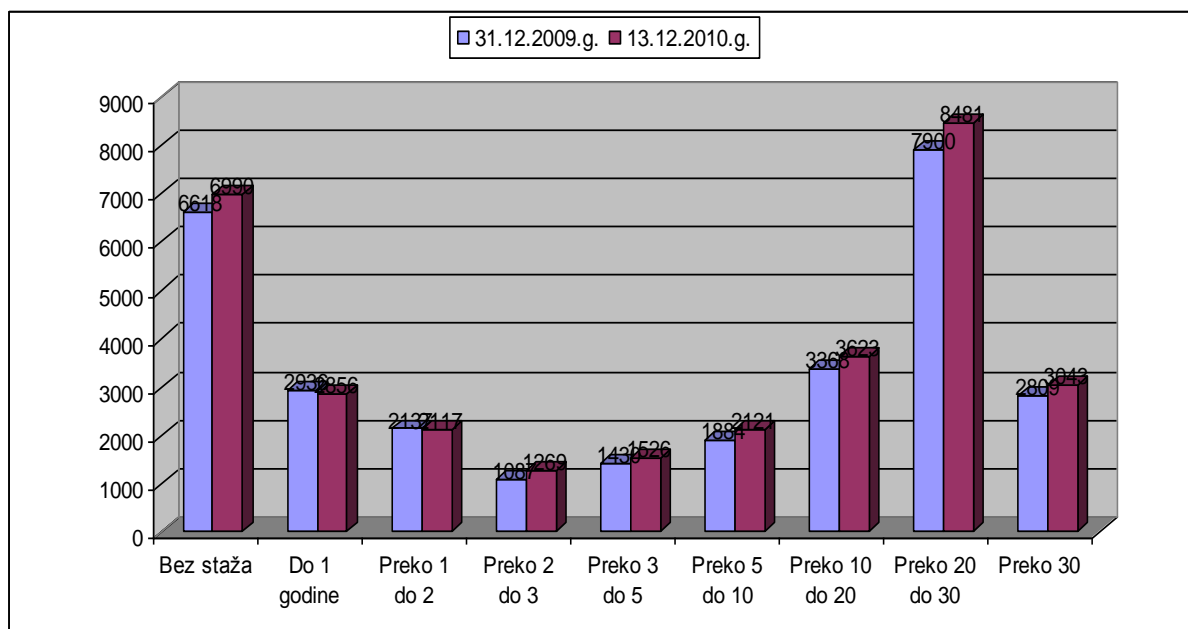
Rb	Radni staž	31.12.2009. godine		31.12.2010. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Bez staža	6618	3235	6990	3431	372	105.62
2	Do 1 godine	2936	1550	2856	1478	-80	97.28
3	Preko 1 do 2	2137	1218	2117	1177	-20	99.06

4	Preko 2 do 3	1087	638	1269	721	182	116.74
5	Preko 3 do 5	1430	818	1526	868	96	106.71
6	Preko 5 do 10	1884	1022	2121	1156	237	112.58
7	Preko 10 do 20	3368	1601	3623	1714	255	107.57
8	Preko 20 do 30	7900	3100	8481	3273	581	107.35
9	Preko 30	2809	522	3043	535	234	108.33
10	Sa stažom	23551	10469	25036	10922	1485	106.31
11	Ukupno:	30169	13704	32026	14353	1857	106.16

Nezaposleni prema radnom stažu i stepenima stručne spreme

– na dan 31.12.2009. i 31.12.2010. godine –

(Graf. 6.)

1.8. Novoprijavljeni

U 2010. godini na evidenciju Zavoda za zapošljavanje se prijavilo 37.841 lice, od čega je 18.451 žena ili 49,23%. Od navedenog broja, broj lica koja se prvi put prijavljuju je 12.135 ili 32,37%, dok se 25.346 lica ili 67,63% već prijavljivalo na evidenciju Zavoda. U odnosu na 2009. godinu prijavljeno je 793 lica više ili 2,13% (u 2009. godine–36.698 novoprijavljenih).

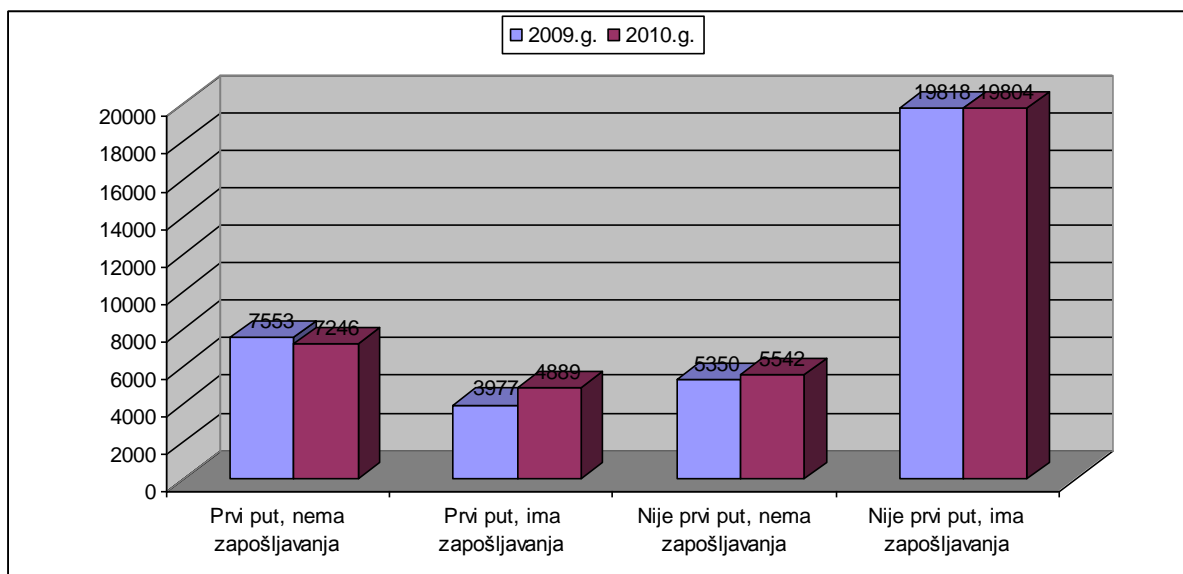
Pregled novoprijavljenih

(Tab.5.)

Rb	Novoprijavljeni	1.1 – 31.12.2009.		1.1 – 31.12.2010.		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Prvi put, nema zapošljavanja	7553	3748	7246	3533	-307	95.94
2	Prvi put, ima zapošljavanja	3977	1658	4889	1929	912	122.93
3	Nije prvi put, nema zapošljavanja	5350	2642	5542	2899	192	103.59
4	Nije prvi put, ima zapošljavanja	19818	10313	19804	10090	-14	99.93
5	UKUPNO:	36698	18361	37481	18451	783	102.13

Novoprijavljeni

(Graf. 7.)

Najviše novoprijavljenih lica bio je u Podgorici (10.985 ili 29,31%), Nikšiću (4.560 ili 12,17%) i Bijelom Polju (3.498 ili 9,33%).

Najviše novoprijavljenih je u starosnoj dobi od 18 do 25 godina 11.290 ili 30,12% i od 25 do 30 godina 6.910 ili 18,44%.

Posmatrano prema razlozima prestanka radnog odnosa, najviše novoprijavljenih je onih kojima je radni odnos prestao zbog isteka rada na određeno radno vrijeme – 10.161 ili 52,34% (od broja novoprijavljenih lica koja imaju evidentiran radni staž), zatim zbog isplacene otpremnina zapošljenom za cijim je radom prestala potreba (2.993 lica ili 15,42%) i zbog zaključenja sporazuma sa poslodavcem o prestanku radnog odnosa (1.471 lica ili 7,57%).

1.9. Oglašavanje slobodnih radnih mjesta

U 2010. godine poslodavci su Zavodu za zapošljavanje **prijavili 39.168 slobodnih radnih mjesta** kroz 21.147 prijava o slobodnim radnim mjestima. U odnosu na 2009.

godinu objavljeno je 8.383 slobodnih radnih mjesta manje ili 17,63% (u 2009. godini objavljeno je 47.551 slobodno radno mjesto).

Od ukupnog broja prijavljenih slobodnih radnih mjesta 4.785 ili 12,22% je radni odnos na **neodređeno** vrijeme, 23.950 ili 61,14% je radni odnos na **određeno** vrijeme, 1.974 ili 5,03% su **pripravnici** i 8.459 ili 21,61% su ostale vrste ranog odosa (pripravnik–volonter, dopunski rad, privremeni i povremeni poslovi, sezonski poslovi, privremeno radno angažovanje, zapošljavanja invalida).

Posmatrano prema **vrsti radnog mjesta** 17.756 ili 45,33% su **novootvorena** radna mjesta, a 21.412 ili 54,67% su **upražnjena** radna mjesta.

Od ukupno prijavljenih slobodnih radnih mjesta 37.194 ili 94,97% su **potrebe za radnicima**, a 1.974 ili 5,03% su iskazane **potrebe za pripravnicima**.

Slobodna radna mjesta

– prema vrsti radnog mjesta, radnog odnosa i stručnoj spremi –

(Tab.6.)

Rb	SSS	Ukupno	Vrsta radnog mjesta		Vrsta radnog odnosa			
			Novootvorena	Upražnjena	Na neodređeno	Na određeno	Pripravnici	Ostali
			3	4	5	6	7	8
1	I	15138	8401	6737	1878	8029	5	5226
2	II	2679	1558	1121	241	1412	0	1026

3	III	5401	2507	2894	702	3548	7	1144
4	IV	7887	2716	5171	1003	5812	229	843
5	V	211	55	156	29	110	4	68
6	VI-1	787	219	568	119	517	69	82
7	VI-2	6	3	3	2	4	0	0
8	VII-1	6903	2237	4666	762	4415	1657	69
9	VII-2	137	49	88	37	96	3	1
10	VIII	19	11	8	12	7	0	0
11	Σ	39168	17756	21412	4785	23950	1974	8459

1	I	21633	45.49	15138	38.65	-6495	69.98
2	II	3068	6.45	2679	6.84	-389	87.32
3	III	7456	15.68	5401	13.79	-2055	72.44
4	IV	8024	16.87	7887	20.14	-137	98.29
5	V	259	0.54	211	0.54	-48	81.47
6	VI-1	627	1.32	787	2.01	160	125.52
7	VI-2	2	0.00	6	0.02	4	300.00
8	VII-1	6324	13.30	6903	17.62	579	109.16
9	VII-2	123	0.26	137	0.35	14	111.38
10	VIII	35	0.07	19	0.05	-16	54.29
11	Σ	47551	100	39168	100.00	-8383	82.37

Najviše slobodnih radnih mjesta je prijavljeno u Podgorici 12.922 ili 32,99% od ukupnog broja slobodnih radnih mjesta, Budvi 6.413 ili 16,37% i Herceg Novom 3.876 ili 9,89%.

Oglašena slobodna radna mjesta

- po opštinama -

(Tab.8.)

Rb	Opština	1.1-31.12.2009.		1.1-31.12.2010.		Nom. Razlika (5-3)	Indeks (5:3)
		Broj prijava o SRM	Broj SRB	Broj prijava o SRM	Broj SRB		
	1	2	3	4	5	6	7
1	Andrijevica	38	55	47	56	1	101.82
2	Bar	1505	3560	1808	3528	-32	99.10
3	Berane	326	579	394	523	-56	90.33
4	Bijelo Polje	922	1776	907	1190	-586	67.00
5	Budva	3184	8634	2874	6413	-2221	74.28
6	Cetinje	360	1006	349	544	-462	54.08
7	Danilovgrad	183	402	172	289	-113	71.89
8	Herceg Novi	2054	3967	2229	3876	-91	97.71
9	Kolašin	249	351	141	174	-177	49.57
10	Kotor	1503	2853	1371	2172	-681	76.13
11	Mojkovac	175	264	127	170	-94	64.39
12	Nikšić	1464	3504	1132	2117	-1387	60.42
13	Plav	63	170	49	56	-114	32.94
14	Pljavlja	634	1127	811	1246	119	110.56
15	Plužine	35	49	29	30	-19	61.22

16	Podgorica	5775	14265	6738	12922	-1343	90.59
17	Rožaje	328	924	215	340	-584	36.80
18	Šavnik	40	69	24	25	-44	36.23
19	Tivat	758	1666	888	1755	89	105.34
20	Ulcinj	925	2131	699	1494	-637	70.11
21	Žabljak	101	199	143	248	49	124.62
22	Crna Gora	20622	47551	21147	39168	-8383	82.37

Naj
viš
e
prij
avlj
eni
h

slobodnih radnih mjesta je u turizmu i ugostiteljstvu (7.818 ili 21,27%), zatim u trgovini, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo (7.493 ili 20,39%) i građevinarstvu (4.695 ili 12,78%).

Slobodna radna mjesta

- prema djelatnostima -

(Tab.9.)

Rb	Djelatnost	1.1-31.12.2009.		1.1-31.12.2010.		Odnosi 4:2	
		OSRM	%	OSRM	%	Nom.raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	A.Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1418	2.98	1413	3.61	-5	99.65
2	B.Ribarstvo	140	0.29	125	0.32	-15	89.29
3	D.Proizvodnja i snabdevanje elektricnom energijom, gasom i vodom	254	0.53	148	0.38	-106	58.27
4	Đ.Gradevinarstvo	9146	19.23	4983	12.72	-4163	54.48
5	E.Trgovina na veliko i trgovina na malo; opravka motornih vozila, motocikla i predmeta za licnu upotrebu i domacinstvo	9459	19.89	8008	20.45	-1451	84.66
6	G.Preradivacka industrija	3422	7.20	2338	5.97	-1084	68.32
7	I.Finansijsko posredovanje	420	0.88	849	2.17	429	202.14
8	J.Aktivnosti u vezi s nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	4129	8.68	2785	7.11	-1344	67.45
9	K.Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1655	3.48	1337	3.41	-318	80.79
10	L.Obrazovanje	2769	5.82	2924	7.47	155	105.60
11	LJ.Zdravstveni i socijalni rad	959	2.02	1359	3.47	400	141.71
12	M.Ostale komunalne, društvene i licne uslužne aktivnosti	2127	4.47	2101	5.36	-26	98.78
13	N.Privatna domacinstva sa zaposlenim licima	31	0.07	14	0.04	-17	45.16

14	NJ.Eksteritorijalne organizacije i tela	7	0.01	2	0.01	-5	28.57
15	V.Vadenje ruda i kamena	427	0.90	688	1.76	261	161.12
16	Z.Saobracaj, skladištenje i veze	2366	4.98	2054	5.24	-312	86.81
17	Ž.Hoteli i restorani	8822	18.55	8040	20.53	-782	91.14
18	UKUPNO CRNA GORA=	47551	100	39168	100.00	-8383	82.37

1.10. Zapošljavanje

Prema povratnim informacijama dobijenim od strane poslodavaca putem obrasca E3, sa evidencije Zavoda za zapošljavanje, u 2010. godini, zaposleno je 18.766 lica. U odnosu na 2009. godinu kada su zaposlena 20.944 lica, došlo je do smanjenja zapošljavanja za 2.178 lica ili 14,09%.

Najviše zapošljavanja je bilo u Podgorici – 6.131 ili 35,29%, zatim u Herceg Novom – 2.595 ili 14,93% i Baru 1.893 ili 10,4%.

Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom stručne spreme – 5.366 ili 28,59%, zatim sa sedmim 3.908 ili 20,82%, dok je najmanje zapošljavanja lica sa VIII stepenom obrazovanja – 5 ili 0,026%.

Pregled zapošljavanja

(Pregled 10.)

Rb	Opština	1.1-31.12.2009.		1.1-31.12.2010.		Odnosi 4:2	
		Zapošljavanje	%	Zapošljavanje	%	Nom.raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Andrijevića	42	0.20	13	0.07	-29	30.95
2	Bar	1736	8.29	1969	10.49	233	113.42
3	Berane	419	2.00	298	1.59	-121	71.12
4	Bijelo Polje	1268	6.05	989	5.27	-279	78.00
5	Budva	1091	5.21	569	3.03	-522	52.15
6	Cetinje	323	1.54	225	1.20	-98	69.66
7	Danilovgrad	154	0.74	94	0.50	-60	61.04
8	Herceg Novi	2702	12.90	2738	14.59	36	101.33

9	Kolašin	213	1.02	58	0.31	-155	27.23
10	Kotor	1710	8.16	1186	6.32	-524	69.36
11	Mojkovac	221	1.06	126	0.67	-95	57.01
12	Nikšić	1726	8.24	1225	6.53	-501	70.97
13	Plav	19	0.09	0	0.00	-19	0.00
14	Pljevlja	981	4.68	978	5.21	-3	99.69
15	Plužine	24	0.11	18	0.10	-6	75.00
16	Podgorica	6086	29.06	6722	35.82	636	110.45
17	Rožaje	247	1.18	65	0.35	-182	26.32
18	Šavnik	37	0.18	18	0.10	-19	48.65
19	Tivat	949	4.53	691	3.68	-258	72.81
20	Ulcinj	903	4.31	666	3.55	-237	73.75
21	Žabljak	93	0.44	118	0.63	25	126.88
22	Ukupno:	20944	100.00	18766	100.00	-2178	89.60

Najviše zaposlenih je u Glavnom gradu Podgorica 6.722 ili 35,82%, zatim u opštinama Herceg Novi 2.738 ili 14,59% i Bar 1.969 ili 10,49%.

Zapošljavanje

- prema stepenima stručne spreme, vrsti radnog mjesta i radnog odnosa -

(Pregled 11.)

Rb	Sss	Ukupno	Novootvoreno	Upraznjeno	Neodređeno	Ostalo
	1	2	3	4	5	6
1	I	3633	1347	2286	428	3205
2	II	1303	803	500	128	1175

3	III	3665	1360	2305	455	3210
4	IV	5366	1667	3699	595	4771
5	V	97	19	78	15	82
6	VI ₁	707	188	519	104	603
7	VI ₂	2	1	1	1	1
8	VII ₁	3908	1460	2448	432	3476
9	VII ₂	80	28	52	16	64
10	VIII	5	4	1	2	3
11	Ukupno	18766	6877	11889	2176	16590

Od ukupnog broja radnih mjesta 6.877 ili 36,64% su **novootvorena radna mjesta**, dok su 11.889 ili 63,36% **upražnjena**. Na **neodređeno** radno vrijeme je zaposleno 2.176 lica ili 11,85%.

Zapošljavanje po djelatnostima

(Pregled 12.)

Rb	Djelatnost	1.1-31.12.2009.		1.1-31.12.2010.		Odnosi 4:2	
		Zap.	%	Zap.	%	Nom.raz.	Indeks
		2	3	4	5	6	7
1	A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	140	0.67	627	3.34	487	447.86
2	B Ribarstvo	35	0.17	52	0.28	17	148.57
3	D Proizvodnja i snadbijevanje elekt. energijom, gasom i vodom	140	0.67	62	0.33	-78	44.29
4	Đ Građevinarstvo	1994	9.52	1397	7.44	-597	70.06
5	E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motoc. i predmeta za	6097	29.11	4984	26.56	-1113	81.75

	domać.						
6	G Prerađivačka industrija	1627	7.77	1359	7.24	-268	83.53
7	I Finansijsko poslovanje	234	1.12	524	2.79	290	223.93
8	J Aktivnosti u vezi sa nekretnin., iznajmljivanje i poslov. aktivn.	1681	8.03	933	4.97	-748	55.50
9	K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	780	3.72	687	3.66	-93	88.08
10	L Obrazovanje	1868	8.92	1698	9.05	-170	90.90
11	LJ Zdravstveni i socijalni rad	797	3.81	936	4.99	139	117.44
12	M Ostale komunal., društvene i lične uslužne aktivnosti	1061	5.07	1238	6.60	177	116.68
13	N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	5	0.02	8	0.04	3	160.00
14	NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	5	0.02	1	0.01	-4	20.00
15	V Vađenje rude i kamena	219	1.05	406	2.16	187	185.39
16	Z Saobraćaj, skladištenje i veze	1404	6.70	1141	6.08	-263	81.27
17	Ž Hoteli i restorani	2857	13.64	2713	14.46	-144	94.96
18	UKUPNO:	20944	100	18766	100	-2178	89.60

Najviše zapošljavanja je bilo na poslovima u trgovini na veliko i malo, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo – 4.984 ili 26,56% i ugostiteljstvu i trgovini – 2.713 ili 14,46%. Namanje zapošljavanje je bilo u eksteritorijalnim organizacijama - 1 ili 0,01% i privatnim domaćinstvima sa zaposlenim licima - 8 ili 0,04%.

1.11. Stručni tretman nezaposlenih lica

Radi povećanja ukupne zaposlenosti i unapređenja kvaliteta ponude radne snage Zavod je realizovao utvrđene oblike rada sa nezaposlenima.

Informativni razgovori organizuju se za sva novoprijavljena lica sa evidencije Zavoda, a izvode ga stručno obučeni savjetnici za zapošljavanje. Na informacionom razgovoru nezaposlena lica dobijaju informacije o svojim pravima i obavezama, koje imaju dok se nalaze na evidenciji. Nezaposleni se kroz ove razgovore, u grupama od po 15-20 učesnika, upoznaju sa programima aktivne politike zapošljavanja: informacijsko-motivacijskim seminarima, dokvalifikacijama, prekvalifikacijama, specijalizacijama, profesionalnoj orijentaciji, kreditima za samozapošljavanje i sl. Ukazuje im se i na to koliko je važna njihova aktivna uloga u traženju zaposlenja, prezentiraju im se statistički podaci o važnim karakteristikama tržišta rada, potražnji za pojedinim zanimanjima i stanju na evidenciji Zavoda, ukazuje se na potrebu za sticanjem novih znanja radi očuvanja radne kondicije i lakšeg uključivanja na tržište rada i dobijaju još niz korisnih informacija o funkcijama Zavoda i tržištu rada. U 2010. godini kroz ovaj stručni tretman prošlo je 8.602 lica.

Informativno–motivaconi seminari (radionice) su programi namijenjeni svim nezaposlenim licima, a imaju svrhu da informišu nezaposlene o svim značajnim obilježjima tržišta rada i zapošljavanja. Takođe, cilj im je da motivišu nezaposlene na aktivno traženje zaposlenja. Ovi seminari bitno utiču na jačanje samopouzdanja što je važan preduslov za samostalno aktivno traženje posla. Uče se i konkretne vještine pisanja molbi, biografija, predstavljanje poslodavcu. Izvode se i specijalističke radionice za lica koja planiraju da se bave preduzetništvom. U 2010. godini ovu vrstu programa prošlo je 1.414 nezaposlenih lica. Naše analize pokazuju da ovi seminari vrlo podsticajno utiču na nezaposlena lica da aktivno traže posao, a isto tako podstiču nezaposlena lica na aktivno učešće u programima APZ.

Za svako nezaposleno lice savjetnici za zapošljavanje rade **individualni plan zapošljavanja** na osnovu strukturiranog **intervjua**. Plan zapošljavanja pomaže nezaposlenom licu da brže dođe do posla uz visoko stručno i profesionalno usmjeravanje savjetnika. U 2010. godini je urađeno 36.640 intervjua, 61.601 plan zapošljavanja i 89.389 realizacija planova zapošljavanja. Svako nezaposleno lice je dobilo svoje planove zapošljavanja.

Stručni tretman nezaposlenih lica

(Tab 13.)

	Biro rada	Interviju	Informativni razgovor	Plan zapošljavanja	Realizacija plana zapošljavanja	Informativno motivacioni seminari
Rb	1	2	3	4	5	6
1	Podgorica	10987	3714	18721	32394	356

2	Nikšić	8486	1372	8051	7567	285
3	Pljevlja	1058	731	4120	7201	63
4	Herceg Novi	2651	905	5861	10713	219
5	Bijelo Polje	4632	1171	10926	15873	104
6	Berane	4232	208	7670	8083	130
7	Bar	4594	501	6252	7558	257
8	Ukupno:	36640	8602	61601	89389	1414

2. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

2.1. Saradnja sa poslodavcima

U 2010. godini preduzete su aktivnosti u pravcu što većeg uključivanja učešća poslodavaca u realizacije mjera aktivne politike zapošljavanja, kroz njihovo učešće u izradu programa, monitoring i evaluaciju obuka, kreditiranje, zapošljavanje pripravnika, sezonsko zapošljavanje, javne radove i dr.

Zavod, putem ankete kod poslodavaca koju sprovodi već nekoliko godina uključuje poslodavce i u planiranje i analizu tržišta rada.

Povjerenje poslodavaca u instituciju Zavoda za zapošljavanja kao partnera iz godine u godinu raste, što pokazuju rezultati ankete sprovedene kod poslodavaca u 2009/10 godini.

Kako Zavod za zapošljavanje na evidenciji ima sve veće učešće teže zapošljivih lica, zahtijeva aktueliziranje tog problema kod poslodavaca odnosno podsticanje njihove zainteresovanost za uključivanje takvih lica u programe obuke i zapošljavanje, uz određene subvencije.

U cilju unaprjeđenja rada sa poslodavcima, Zavod je u biroima rada pokrenuo aktivnosti na realizaciji formiranja posebnih odjeljenja za rad sa poslodavcima, u kojima će se efikasno i na jednom mjestu pružati usluge poslodavcima.

Značaj unapređivanja saradnje sa poslodavcima nameće potrebu tehnološkog zaokruživanja pristupa tom radu u smislu njegovog unificiranja i informatičke podrške koja je u funkciji njegove veće efikasnosti i praćenja ostvarenih rezultata.

2.2. Priprema za zapošljavanje

Na predlog Komisije za izbor i praćenja programa aktivne politike zapošljavanja, Upravni odbor Zavoda je odobrio sredstva u visini od 1.801.157,16€ za realizaciju 288 programa pripreme za zapošljavanje sa 4.521 polaznika, što predstavlja 141% planiranog broja polaznika u 2010. godini.

U 2010. godini realizovano je 237 programa obrazovanja i osposobljavanja nezaposlenih lica, u kojima je angažovano 3.920 polaznika, što je za 1.709 lica više u odnosu na isti period prošle godine.

Od ukupnog broja realizovanih programa na programe osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu kojim se obezbjeđuje zapošljavanje polaznika programa na neodređeno vrijeme - **poznati poslodavac** odnosi se 41, u kojima je uključeno 214 lica i 196 programa obrazovanja i osposobljavanja **za tržište rada** sa 3.706 polaznika, od kojih su 820 lica polaznici programa obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja, a 2.886 polaznici programa sticanja vještina.

Programi su realizovani u skladu sa nacionalno važećim programima koji obuhvataju sadržaje utvrđene standardima znanja za određena zanimanja, uz kontinuirano praćenje načina i kvaliteta njihovog izvođenja i obavljanje provjere stečenih znanja i vještina od strane stručnih lica koja je angažovao Zavod.

Za realizaciju navedenih programa usmjereno je 1.502.239,89€.

Programi obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja

Programi za zanimanja organizovani su u saradnji sa organizatorima obrazovanja i poslodavcima, za 1.034 nezaposlena lica i lica za čijim je radom prestala potreba, od kojih je u programima osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu uključeno 214 lica, a u programima obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja, s hodno potrebama tržišta rada, 820 lica.

Programima stručnog osposobljavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije nezaposlena lica i lica za čijim je radom prestala potreba sticala su znanja i vještine za zapošljavanje u prerađivačkoj industriji, građevinarstvu, turizmu i ugostiteljstvu, uslužnim i ostalim djelatnostima.

Za rad u prerađivačkoj industriji pripremljeno je 231 lice, od kojih: za zanimanja drvoprerade 45, zanimanja metaloprerade i elektrotehnike 43 i poljoprivrede, proizvodnje i prerade hrane 143, a za zapošljavanje u građevinarstvu 260 lica.

U programe obrazovanja za osposobljavanje za turističko-ugostiteljska zanimanja, uključeno je 189 nezaposlenih lica.

Programima za rad u uslužnim djelatnostima obuhvaćeno je 306, a u ostalim djelatnostima 48 lica.

Posmatrano po vrstama programa, sa 20% učestvuju polaznici programa stručnog osposobljavanja, 2,2% dokvalifikacije i 77,8% programa prekvalifikacije.

Programi sticanja vještina

Programima sticanja vještina, koji su realizovani u saradnji sa organizatorima obrazovanja, obuhvaćena su 2.886 lica koja traže zaposlenje.

Programi informatičkog opismenjavanja organizovani su za 1.247 lica, a programi sticanja znanja iz stranih jezika za 798 lica.

Za 356 lica sa evidencije Zavoda organizovani su programi za vozače »C«, »D« i »E« kategorije.

Edukacija nezaposlenih lica za računovođe, menadžere, poslovne sekretare i voditelje jahti, organizovana je za 485 polaznika.

Polaznici programa

Učesnici programa su lica sa završenom osnovnom školom – I i II stepen stručne spreme – 12,5%, srednjom – III, IV i V stepen – 60% i visokom školom – VI i VII stepen – 27, 5%. Lica ženskog pola, u navedenim programima učestvuju sa 59,3%. Kada je riječ o starosnoj strukturi polaznika programa, učešće mladih je 35,4%, lica od 25 do 45 godine života – 55,1% i starijih od 45 godina – 9,5%.

Učešće dugoročno nezaposlenih lica u programima je 31%, a lica bez staža 2,2%.

Broj polaznika programa za zanimanja i vještine

(Pregled 14.)

Rb	Zanimanja i vještine	Biro rada								
		Podgorica	Nišić	B. Polje	Berane	Bar	H. Novi	Pijevlja	Ukupno	% plana
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	I za poznatog poslodavca	19	1	87	33	23	26	25	214	30,6
2	II za tržište rada	261	78	124	236	78	15	28	820	164
3	Ukupno - zanimanja	280	79	211	269	101	41	53	1.034	86,2
4	Poljoprivreda i prerada hrane	1	/	61	46	/	10	25	143	158,9
5	Drvoprerada	/	/	/	44	/	1	/	45	45
6	Građevinarstvo	85	33	69	73	/	/	/	260	86,7
7	Metaloprerada i elektroteh.	/	5	8	/	19	1	10	43	45,3
8	Turizam i ugostiteljstvo	41	25	53	13	21	18	18	189	63
9	Uslužne djelatnosti	138	15	16	83	47	7	/	306	204

10	Ostale djelatnosti	15	1	4	10	14	4	/	48	29
11	Ukupno - vještine	1.210	260	376	298	220	323	199	2.886	144,3
12	Informatika	427	168	193	90	120	115	134	1.247	100,5
13	Strani jezici	338	70	92	50	57	127	64	798	199,5
14	Vozači "C", "D" I "E" kat.	155	/	40	140	/	21	/	356	197,7
15	Računovođe	131	21	14	8	13	40	1	228	
16	Menadžeri	90	1	/	/	14	/	/	105	
17	Poslovni sekretari	40	/	23	10	/	10	/	83	
18	Ostale vještine	29	/	14	/	16	10	/	69	
19	Ukupan broj polaznika	1.490	339	587	567	321	364	252	3.920	122
20	Procenat ostvarenja plana	175,3	84,7	99,5	118,2	110,7	140	76,4	122	

2.3. Sezonsko zapošljavanje

Ublažavanje posljedica otvorene nezaposlenosti doprinosi i sezonsko zapošljavanje, kao jedan od programa aktivne politike o zapošljavanju, kojeg realizuje Zavod za zapošljavanje Crne Gore.

Ovaj vid zapošljavanja, se iz godine u godinu potvrđuje sve većim zapošljavanjem nezaposlenih lica sa evidencije Zavoda, i ne samo u turizmu i ugostiteljstvu već i u drugim djelatnostima: građevinarstvu, poljoprivredi, trgovini, zdravstvu.

Opšta karakteristika sezonskih poslova je njihova specifičnost, zbog sezonskog karaktera rada strateških grana privrede, zbog neravnomjernosti potreba u toku godine, zbog dužine trajanja radnog vremena i uslova u kojima se obavljaju.

Osnovne aktivnosti Zavoda, pored posredovanja u zapošljavanju usmjerene su na podizanje kvaliteta ponude radne snage, radi lakšeg zapošljavanja i smanjenja neusklađenosti ponude i tražnje radne snage na tržištu rada.

Zavod svojim mjerama i aktivnostima nastoji da uposli što veći broj sezonskih radnika, kao i da kod poslodavaca izdejstvuje što povoljnije uslove za njihovo zapošljavanje: bolje plate, povezivanje radnog staža, smještajne uslove i ishranu, plaćene prevozne troškove i drugo.

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore evidentan je nedostatak kvalitetne turističko–ugostiteljske radne snage za potrebe turističke privrede. Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore na početku godine je bilo 1.372 lica ugostiteljsko turističke struke, dok je za sezonske poslove bilo zainteresovano 2.419 nezaposlenih lica.

Sa realizacijom Plana sezonskog zapošljavanj kroz njegovu veoma opsežnu pripremu i brojne aktivnosti koje su prethodile sa nivoa Zavoda i biroa rada otpočelo se znatno ranije nego u prethodnoj godini, kako bi ostvarili planirani broj zapošljavanja na sezonskim poslovima, i to:

- po svim biroima rada određena su lica koja će se neposredno baviti zapošljavanjem sezonske radne snage;
- sačinjen je pregled nezaposlenih lica, zainteresovanih za sezonski rad;
- iz spiskova korisnika novčane naknade izdvojena su lica ugostiteljsko-turističke struke kao prioriteta za sezonsko zapošljavanje;
- na sajmu turizma u Budvi od 7. do 10. februara Zavod je organizovao berzu rada sezonskog zapošljavanja;
- objavljen je poziv u dnevnim listovima nezaposlenim licima ugostiteljsko-turističke struke da obavezno konkurišu na objavljena slobodna radna mjesta;
- u toku sezone traženi su spiskovi od poslodavaca za lica koja su konkurisala na raspisani oglas;
- održani su radno operativni sastanci sa predstavnicima privrede;
- održani su sastanci s predstavnicima Inspekcije rada na kojima je postignut dogovor o međusobnoj saradnji i dostavljanju potrebnih podataka vezano za zapošljavanje i radno angažovanje sezonske radne snage;
- urađene su publikacije »Ponuda radne snage sa evidencije Zavoda«, kao i druge publikacije;
- svakodnevno su održavani kontakti biroa rada iz unutrašnjosti sa centrima Zavoda sa primorja, iz Budve i Herceg Novog, za sezonsko zapošljavanje;
- dnevno su praćeni novoizašli oglasi za sezonsko zapošljavanje i njihova realizacija sa stanovišta potreba i mogućnosti Zavoda za njihovo popunjavanje;
- praktikovani su stalni kontakti Operativne grupe Zavoda sa biroima iz unutrašnjosti i sa poslodavcima sa primorja.

Na vrijeme započete, dobro pripremljene i realizovane brojne aktivnosti sa nivoa Zavoda i biroa rada u cilju realizacije plana sezonskog zapošljavanja u 2010. godini omogućili su njegovo ostvarenje od 6.499 zaposlena sezonska radnika, ili ostvarenje planiranog sa 129,9%.

Ostvarenje ovogodišnjeg Plana sezonskog zapošljavanja po biroima rada izgleda ovako:

(Tab. 15.)

R.b.	Biro rada	Plan 2010	Ostvarenje plana	Procenat ostvarenja
1.	Podgorica	1450	2117	146%
2.	Herceg Novi	1000	1261	126%

3.	Bar	1100	1255	114%
4.	Nikšić	450	694	154%
5.	Berane	300	355	118%
6.	Bijelo Polje	400	496	124%
7.	Pljevlja	300	321	107%
UKUPNO:		5000	6499	129%

Imajući u vidu značajne potrebe za sezonskom radnom snagom, te veće mogućnosti zapošljavanja u sezonskim djelatnostima potrebno je:

- nastaviti sa realizacijom predviđenih programa na osposobljavanju lica sa evidencije Zavoda i tako podizati kvalitet njihovih znanja;
- ostvariti blagovremenu saradnju sa poslodavcima koji angažuju sezonsku radnu snagu;
- sprovoditi dosljednu primjenu Vladinih uredbi i mjera u zapošljavanju lica sa evidencije Zavoda.
- ostvariti veću posredničku ulogu biroa rada na područjima njihovog djelovanja u zapošljavanju sezonske radne snage;
- tražiti mogućnosti obezbjeđenja veće stimulacije sezonske radne snage, kako u fazi pripreme, tako i u radnom angažovanju na tim poslovima;
- ostvariti bolju i dosljedniju saradnju sa inspekcijskim organima u pogledu suzbijanja nelegalnog rada u oblasti sezonskog zapošljavanja;
- od strane državnih organa odrediti godišnje kvote radnih dozvola za strance u skladu sa migracionom politikom, stanjem i kretanjem na tržištu rada u Crnoj Gori.

U cilju rješavanja nekih od problema na sezonskom zapošljavanju, Zavod za zapošljavanje Crne Gore je pokrenuo brojne inicijative sa državnim institucijama, poslodavcima, inspekcijskim službama, organima lokalne uprave kao socijalnim partnerima radi donošenja potrebne regulative za veće legalno zapošljavanje radne snage i adekvatnog zapošljavanja sezonskih radnika i njihovog uključivanja u privredne tokove, shodno njenim potrebama i sve većem značaju.

Od mogućnosti i brzine rješavanja nekih od navedenih evidentnih sistematskih problema kod sezonskog zapošljavanja zavisice i značajnije zapošljavanje i ostvarenje efikasnije uloge Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u preduzimanju mjera i aktivnosti ka povećanom sezonskom zapošljavanju.

2.4. Zapošljavanje pripravnika

Zapošljavanje pripravnika realizuje se po dva osnova: saglasno Vladinom programu zapošljavanja pripravnika sa visokom stručnom spremom i po Pravilniku o pripremi za zapošljavanje.

U 2010. godini Zavod za zapošljavanje Crne Gore finansirao je 458 pripravnika sa visokom školskom spremom, 14 pripravnika sa višom i 21 sa srednjom stručnom spremom.

Od ukupnog broja sklopljenih ugovora za visokoškolce na program »Posao za vas« odnosi se 181, a na »talente« 47 ugovora.

Na ime isplate plata pripravnika u 2010. godini Zavod za zapošljavanje je usmjerio 2.289.305,36€ (za finansiranje visokoškolaca po programu Vlade utrošeno 2.038.972,89€ dok je iz namjenskih sredstava Zavoda za finansiranje talenata, više i srednje spreme utrošeno je 250.332,47€).¹

U 2010. godini radni odnos u Crnoj Gori zasnovalo je 1.415 pripravnika, od tog broja Zavod je zaključio 493 ugovora ili 34.84%. U 2009. godini zaposleno je 1.576 pripravnika, a Zavod je finansirao 1.093 ili 69,35%, dok je u 2008. godini ukupan broj pripravnika bio 2.076, od čega je Zavod učestvovao u finansiranju 1.139 pripravnika ili 54,86%.

Zaključeni ugovori po djelatnostima i stručnim spremama

(Tabela 16)

R.b.	Djelatnost	Broj zaključenih ugovora					
		Posao za vas	Talenti	VSS	VŠS	SSS	Ukupno
1.	Državna uprava	41	0	23	0	0	64
2.	Školstvo	13	5	58	3	0	79
3.	Zdravstvo	11	19	15	1	9	55
4.	Sudstvo	2	2	1	0	0	5
5.	Advokati	20	2	25	0	0	47
6.	D.O.O.	44	12	65	8	11	140

¹ U 2008. godini za finansiranje plata pripravnika budžetom je bilo predviđeno 3.545.515,64 Eur, koliko je i utrošeno, dok je za iste namjene u 2009. godini bilo predviđeno 2.698.373,34 Eur, a utrošeno je 3.509.267,29 Eur jer je rebalansom budžeta odobreno još sredstava za ove namjene.

7.	Banke	0	1	5	0	0	6
8.	Akcionarska društva	5	0	20	0	1	26
9.	JU i preduzeća	44	4	15	2	0	65
10.	NVO sektor	1	2	3	0	0	6
11	Ukupno:	181	47	230	14	21	493

U ovoj godini broj sklopljenih ugovora je manji za 55% u odnosu na isti period prošle godine.

Po djelatnostima najveći broj ugovora je sklopljen sa d.o.o. (140) ili 28,39%, školstvom (79) ili 16,02%, državnom upravom (64) ili 13%, JU i preduzećima (65) ili 13,20% u zdravstvu (55) ili 11,20% i advokatima (47) ili 9,53%.

U ovoj godini, gledajući po opštinama, najveći broj ugovora sklopljen je u Podgorici (207 ili 41,98%), Nikšiću (50 ili 10,14%) i Bijelom Polju (46 ili 9,33%), dok je najmanje ugovora sklopljeno u Budvi (4 ili 0,81%), Kolašinu (3 ili 0,61%), i Žabljaku (2 ili 0,41%). U Andrijevici i Šavniku sklopljen po jedan ugovor ili 0,20% u odnosu na ukupan broj.

2.5. Zapošljavanje i rad stranaca

I pored znatno veće ponude od tražnje, ukupno, i po stepenima stručne spreme, u oblasti građevinarstva, ugostiteljstva i poljoprivrede u određenom periodu godine, tražnja pojedinih zanimanja prevazilazi ponudu.

Zapravo, ponudom domicilne radne snage za obavljanje poslova u navedenim djelatnostima u vrijeme sezone zadovoljava se svega oko 30% tražnje što nameće potrebu, obezbjeđivanja radne snaga, uglavnom, iz zemalja iz okruženja.

Karakteristika takvog radnog angažovanja je da, često, u kratkom roku, koji u oblasti turističke privrede, poljoprivrede pa i građevinarstva često diktiraju i vremenski uslovi i da, praktično za nekoliko dana, teba obezbijediti potrebnu radnu snagu.

Takav način obezbjeđivanja radne snage funkcioniše godinama i do donošenja **Uredbe o radnom angažovanju nerezidentnih fizičkih lica** (početak 2003. godine) i **Zakona o radu i zapošljavanju stranaca** (2008. godina) bilo je malo podataka o obimu i strukturi angažovane nerezidentne radne snage. Do tada se ova radna snaga obezbjeđivala posredstvom tzv. "Omladinskih radnih zadruga" ili kao vid nelegalnog radnog angažovanja.

Navedenim zakonom je na nov način, saglasno uporednoj praksi i rješenjima u zemljama iz okruženja, uređen rad i zapošljavanje stranaca u Crnoj Gori. Tako su,

uvođenjem većeg broja vrsta radnih dozvola uvažene specifičnosti različitog radnog angažovanja stranaca, a kroz sistem kvota utvrđuje njihov obim i struktura.

Prema odredbama zakona svake godine (do kraja mjeseca oktobra) Vlada odlukom utvrđuje broj radnih dozvola za strance za narednu godinu. Obim i struktura radnih dozvola određuje se na osnovu Uredbe o kriterijuma i postupku za utvrđivanje broja radnih dozvola, prema kojoj se, kod utvrđivanje tog broja, polazi od odnosa između ponude i tražnje na tržištu rada, mogućnosti zapošljavanja domicilne radne snage, iskazanih potreba poslodavaca i obima i strukture zaposlenih stranaca u predhodnoj godini.

Tako je za 2009. i 2010. godinu utvrđenja kvota radnih dozvola u ukupnom broju od 38.450 polazeći od toga da je u 2007. godini bilo 40.289, a u 2008. godini 58.348 slučajeva radnog angažovanja nerezidentnih lica u Crnoj Gori.

Uvrđenim kvotama broja radnih dozvola nastoji se "pokriti" ukupna frekvencija te radne snage na tržištu rada Crne Gore u toku godine tj. sve slučajeve tog zapošljavanja koje je znatno kraće od "redovnog" zapošljavanja domaće radne snage sobzirom da prosječno traje oko dva mjeseca.

U 2010. godini ukupno je izdato 14.596 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca što je za 14,68% manje u odnosu na isti period predhodne godine (17.108).

Struktura izdatih radnih dozvola je sledeća:

1. Lična radna dozvola 74;
2. Dozvola za zapošljavanje 9.646;
3. Dozvole za rad:
 - sezonski rad stranaca 3.967;
 - prekogranične usluge 718;
 - dodatno osposobljavanje i usavršavanje 8;
 - kretanje lica unutar stranog privrednog društva 169;
 - osposobljavanje i usavršavanje stranaca 1;
 - dozvola za pružanje ugovorenih usluga 13.

Ostvarenje kvote radnih dozvola u 2010. godini je znatno manje u odnosu na utvrđeni okvir uslijed uticaja ekonomske krize na smanjenje ekonomskih aktivnosti kao i nešto veće zapošljavanje domaće radne snage na sezonskim poslovima u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći broj dozvola je izdao Biro rada Bar (sa kancelarijama Budva i Ulcinj) 5.231 ili 35,84%, zatim Biro rada Podgorica (sa kancelarijama Cetinje, Kolašin i Danilovgrad) 4.029 ili 27,6% i Biro rada Herceg Novi (sa kancelarijama Tivat i Kotor) 2.317 ili 15,87%.

Najviše dozvola izdato je u Budvi (3.909 ili 26,78% ukupnog broja izdatih dozvola) gdje preovladavaju radne dozvole za oblast turizma i ugostiteljstva, zatim u Podgorici (3.841 ili 26,31%) gdje su najzastupljenije radne dozvole koje se odnose na oblast građevinarstva i poljoprivrede i Baru (1.322 ili 9,06%) gdje se, radne dozvole, takođe, najčešće odnose na turizam i ugostiteljstvo.

Nominalno posmatrajući u skoro svim opštinama radno angažovanje stranaca je u ovoj godini niže u odnosu na predhodnu ali je to smanjenje najveće u Podgorici (527 manje), Budvi (670 manje) i Herceg Novom (1452 manje).

Najviše stranaca koji se zapošljavaju u Crnoj Gori je iz Republike Srbije - oko 40% od ukupnog broja, iz Bosne i Hercegovine oko 30% i Makedonije oko 20%.

U pogledu zanimanja, odnosno poslova na kojima se angažuju stranci u Crnoj Gori, to su: **u oblasti ugostiteljstva** najčešće konobari, šankeri, sobarice, kuvari, **u oblasti građevinarstva** PK i NK radnici, armirači, tesari, zidari, moleri-farbari, fasaderi, instalateri, monter, zavarivači, keramičari, građevinski tehničari, bravari, **u oblasti trgovine** prodavci, a **u oblasti poljoprivrede** najčešće PK i NK radnici.

Kada je u pitanju starosna struktura stranaca koji se radno angažuju u Crnoj Gori na starosnu dob od 30–50 godina odnosi se 45%, na starosnu dob do 30 godina 35% a na starosnu dob preko 50 godina oko 20%.

2.6. Zapošljavanje teže zapošljivih lica

PROFESIONALNA REHABILITACIJA LICA SA INVALIDITETOM I OSTALIH TEŽE ZAPOŠLJIVIH LICA

Na evidenciji Zavoda, na dan 31.12.2010. godine nalazilo se 2.225 lica sa invaliditetom (žena je bilo 708 ili 31,47%), što predstavlja oko 7,02% od ukupnog broja nezaposlenih na isti dan (32.026 nezaposlenih). Od navedenog broja je 1.668 invalida rada (od čega je 477 žene ili 28,59%) i 522 lica kategorisane omladine (od čega su 231 žena ili 39,69%).

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom donijet je u julu 2008. godine. Cilj ovog zakona je stvaranje uslova za uspješnu profesionalnu rehabilitaciju, povećanje zaposlenosti lica sa invaliditetom i njihovo ravnopravno učešće na tržištu rada, uz otklanjanje barijera i stvaranje jednakih mogućnosti.

U cilju potpunije izgradnje jedinstvenog i standardizovanog sistema za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom kao i drugih teže zapošljivih lica, u avgustu 2009. godine donijeta su i podzakonska akta za sprovođenje ovog zakona. Donijeti su sledeći pravilnici:

- Pravilnik o uslovima i kriterijumima za utvršivanje preostale radne sposobnosti i mogućnost zapošljavanja;
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju;

- Pravilnik o bližim uslovima, kriterijumima i standardima za sprovođenje mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije;
- Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, radni centar, zaštitana radionica i taštitni pogon i
- Pravilnik o bližim uslovima i načinu ostvarivanja prava na subvenciju zarade lica sa invaliditetom.

Za primjenu Zakona i podzakonskih akata treba uspostaviti odgovarajuću institucionalnu mrežu, edukovati kadrove – stručnjake raznih profila koji će biti jedan od osnovnih uslova za funkcionisanje toga, odnosno operativno – stručnu primjenu novog sistema u ovoj oblasti.

Radi se o vrlo složenoj, specifičnoj i po mnogo čemu novoj materiji, koja u zemljama u okruženju nije donijeta ili je donijeta djelimično, tako da zahtijeva jedan ozbiljan i vrlo pažljiv rad, jer put do zaposlenja teže zapošljivih lica, posebno lica sa invaliditetom je znatno duži, komplikovaniji i teži.

Kako je za realizaciju programa profesionalne rehabilitacije neophodno osnivanje ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, to je 11.12.2008. godine počela gradnja Centra za radnu integraciju teže zapošljivih lica u Podgorici, čiji je osnivač Zavod. U njemu će se realizovati programi: trijaža sa motivacijom, ocjenjivanje preostale sposobnosti za rad, psihosocijalna rehabilitacija, sticanje vještina i znanja za aktivno uključivanje na tržište rada, traženje odgovarajućeg radnog mjesta, analiza i prilagođavanje radnog mjesta, sticanje radnih vještina, stručna pomoć i praćenje, funkcionalno opismenjavanje i radna i socijalna integracija, koji će biti prilagođeni potrebama tih osoba, a izvođeni od strane stručnih lica različitih profila, koji ispunjavaju kadrovske standarde. Nakon realizacije određenih programa, priprema se ocjena mogućnosti za zapošljavanje polaznika: na otvorenom tržištu, u zaštitnim radionicama, radnim centrima ili se utvrđuje njegova nemogućnost zapošljavanja. U ovom objektu moguće je organizovati socijalne kooperative, kao i manje zaštitne radionice u kojima bi se zapošljavala ova lica.

U cilju primjene Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, tj. radi stvaranja uslova za uspješnu profesionalnu rehabilitaciju i povećanje zaposlenosti lica sa invaliditetom i njihovo ravnopravno učešće na tržištu rada, krajem 2009. godine, u saradnji sa Agencijom "Pa Mark" počeo je da se realizuje **Pilot program »Primjena Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom u praksi«**.

Program se realizovao u trajanju od šest mjeseci, i to u dva dijela: jedan je predstavljao uključivanje u proces profesionalne rehabilitacije 32 nezaposlena lica sa preprekama u zapošljavanju – rehabilitanti, dok se s druge strane istovremeno vršila početna obuka 12 nezaposlenih lica sa visokom stručnom spremom raznih profila zanimanja, neophodnih za rad u profesionalnoj rehabilitaciji u Crnoj Gori, koji će po međunarodnim standardima realizovati programe profesionalne rehabilitacije teže zapošljivih lica.

Sa rehabilitantima je mjesec dana radio multidisciplinarni tim stručnjaka iz Slovenije: rehabilitacioni savjetodavac, psiholog, doktor medicine rada, radni terapeut, tehnolog rada, kao i stručnjaci drugih profila po potrebi (npr. tiflopedagog – pedagog za slijepce i slabovide osobe, psihijatar). Rad sa rehabilitantima zasnivao se na individualnim tretmanima, pri čemu je svaki član tima konstatovao glavne probleme i prepreke kod svakog lica. Nakon toga kreirano je zajedničko mišljenje sa preporukom o tome šta je licu potrebno i šta se treba učiniti sa stanovišta njegovog uključivanja na tržište rada. Uvidom u stanje rehabilitanata uočen je veliki broj zdravstvenih problema, o kojima se moralo voditi računa kod donošenja konačnog mišljenja. Na osnovu definisanih preostalih radnih sposobnosti rehabilitanti se uključuju u dalji proces profesionalne rehabilitacije ili mjere aktivne politike zapošljavanja.

Nakon ocjene preostale radne sposobnosti, za sve rehabilitante je određeno i stručno praćenje u trajanju od 6 mjeseci.

U toku praćenja koje, pored ostalog, podrazumijeva i pomoć kod traženja zaposlenja, posredovanje kod poslodavca, posredovanje kod zdravstvenih institucija, u 2010. godini, šest lica iz pilot Projekta se zaposlilo na određeno vrijeme.

Pilot program »**Primjena Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom u praksi – slijepa i slabovida lica**« je počeo 1.2.2010. godine i trajao je dva mjeseca. U program je bilo uključeno sedam slijepih i slabovidih lica i sa stanovišta pojedinca, cilj programa je bio: prevazilaženje slijepoće odnosno slabovidosti kao komunikacijske i pokretne prepreke, reorganizacija i reorijentacija života nakon nastale smetnje, povećanje mogućnosti za moguće kasnije uključivanje u programe osposobljavanja, obrazovanja i zaposlenje, usvajanje osnovnih socijalnih i životnih vještina i prepoznavanje vlastitih prepreka kod zapošljavanja.

Za 14 lica, za koja je u prethodnim pilot programima utvrđeno da imaju preostalu radnu sposobnost ispod 30% predloženo je uključivanje u program »**Socijalna uključenost lica sa invaliditetom**«, koji je i počeo da se realizuje 10.12.2009. godine. Program je trajao šest mjeseci i odvijao se kroz izradu određenih suvenira (predmeti od gline, suveniri), te su time polaznici programa unapređivali svoje radne vještine i podizali samopouzdanje i samopoštovanje.

U drugoj polovini 2010. godine, nakon objavljenog konkursa za izbor izvođača profesionalne rehabilitacije i izvođača osposobljavanja stručnog kadra potrebnog za rad u profesionalnoj rehabilitaciji, Agencija "Papilot" iz Slovenije kao izabrani izvođač za oba programa, nastavlja realizaciju programa profesionalne rehabilitacije i osposobljavanje budućih stručnjaka iz ove oblasti. U program osposobljavanja, pored već 12 visokoškolaca – nezaposlenih lica sa evidencije Biroa rada Podgorica, raznih profila, za zanimanja potrebna za redovno obavljanje procesa profesionalne rehabilitacije (psiholozi, tehnolozi, socijalni radnici, defektolozi) kojima je pružena prilika da se obučavaju paralelno sa realizacijom programa profesionalne rehabilitacije, uključeno je i osam lica zaposlenih u Zavodu, (po jedno lice iz 7 biroa rada i jedno lice iz Centralne službe Zavoda). Zaposleni iz Zavoda će raditi na mjestima savjetnika za profesionalnu rehabilitaciju i biti zaduženi za praćenje i izvođenje procesa rehabilitacije u samom Zavodu i van njega. Zavod je inicirao zajedničko osposobljavanje kadrova imajući u vidu

važnost buduće saradnje Zavoda za zapošljavanje i Centra za radnu integraciju, u kojem će stručni kadar izvoditi programe profesionalne rehabilitacije.

Osposobljavanje, osim teorijske obuke koja je u trajanju od ukupno 30 radnih dana, i to pet dana mjesečno za šest mjeseci, obuhvata i praktičan rad sa rehabilitantima. Za vrijeme trajanja osposobljavanja, lica sa evidencije Zavoda zasnivaju radni odnos kod Agencije „Pa Mark“ iz Podgorice.

U aprilu i junu 2010. godine, u proces profesionalne rehabilitacije (dva programa: trijaža sa motivacijom i ocjena preostalih radnih sposobnosti) uključena su 32 nezaposlena lica (dvije grupe po 16 lica), sa evidencije Biroa rada Podgorica.

U ovim programima je utvrđeno da kod 21 polaznika preostala radna sposobnost je ispod 30% te je od 1. septembra nastavljeno sa programom »**Socijalna uključenosti**«, u trajanju od četiri mjeseca.

Polovinom septembra 2010. godine u programe profesionalne rehabilitacije uključene su još dvije grupe rehabilitanata, i to jedna sa evidencije Biroa rada Podgorica (13 lica) i druga sa evidencije Biroa rada Nikšić (15 lica), dok je početkom novembra uključeno i 12 lica sa evidencije Biroa rada Bar. Uključivanjem nezaposlenih lica sa evidencije biroa rada Nikšić i Bar programi profesionalne rehabilitacije počeli su se širiti i na ostale biroa rada.

Posmatrajući period od početka realizacije pilot projekta (novembar 2009. godine) u programe profesionalne rehabilitacije ukupno je uključeno 110 lica sa evidencija biroa rada Podgorica, Nikšić i Bar. U taj broj uključena su i lica koja su bila uključena u program namijenjen slijepim i slabovidim licima.

U toku posmatranog perioda devet lica, koja su prošla procjenu preostale radne sposobnosti, našlo je zaposlenje, na određeno vrijeme.

Takođe, u septembru je počeo seminar za dugoročno nezaposlena lica koja imaju **oštećenja sluha i govora**. Program u koji je uključeno 13 lica sa evidencije Biroa rada Podgorica trajeće 4 nedelje uz intezivno praćenje od 6 mjeseci. Program se izvodi od strane Agencije za obrazovanje odraslih "Logo prima". Sa polaznicima seminara radi stručno lice–defektolog (tumač gestovnog govora), specijalizovano za rad sa dugoročno i teže zapošljivim licima. Kroz profesionalni rad, savjetovanja i usmjeravanja, lica sa oštećenjima sluha i govora naučiće da samostalno upravljaju svojom karijerom, da prepoznaju svoje vještine i sposobnosti kao i svoje nedostatke. Analizom sopstvenih potencijala radiće se na podizanju motivacije, uz pronalaženje radnih mjesta koja bi najefikasnije obavljali, uz dodatna usavršavanja vještina i znanja.

PROGRAM ZA DUGOROČNO NEZAPOSLENA LICA

Kako se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje nalazi više od 35% teže i teško zapošljivih lica, ukazala se potreba za programima i aktivnostima čiji bi cilj bio uključivanje ove kategorije nezaposlenih lica na tržište rada. **Program za dugoročno nezaposlena lica** se izvodi kroz informativno-motivacione seminare (radionice) sa ciljem aktivnijeg i efikasnijeg uključivanja lica u traženje posla. To podrazumijeva:

- veće samopouzdanje i samopoštovanje;
- veća otvorenost u komunikaciji i odnosima sa drugima;
- podršku ličnom i profesionalnom razvoju;
- sposobnost nepristrasnog slušanja i simpatije sa drugima;
- učestvovanje i saradnju, a ne takmičenje;
- učenje kako tražiti posao;
- učenje kako se predstaviti poslodavcu;
- učenje kako napisati molbi i CV.

Projekat je namijenjen svim dugotrajno nezaposlenim licima i svim drugim teže zapošljivim licima.

U 2010. godini realizovano je 112 seminara za dugoročno nezaposlena lica u koje je pohađalo 1.343 nezaposlenih lica. Najviše seminara je organizovano u Podgorici – 25 u kojima je učestvovalo 313 dugoročno nezaposlenih lica.

JAVNI RADOVI ZA LICA SA INVALIDITETOM

Već više godina, realizuju se **javni radovi**, kao mjera aktivne politike zapošljavanja, koja se izvodi kroz obrazovne, ekološke, programe socijalne zaštite i druge slične programe od javnog interesa.

Sunčana radionica

U saradnji sa socijalnim partnerima, Zavod je organizovao 7 javnih radova "**Sunčane radionice**" (izrada suvenira, čestitki, ukrasa i papirne galanterije) u Herceg Novom, Kotoru, Baru, Nikšiću, Bijelom Polju, Mojkovcu i Pljevljima. U ovim javnim radovima je uključeno 69 lica sa invaliditetom. Ova lica su zasnovala radni odnos na određeno vrijeme od jednog mjeseca do godinu dana.

Sunčane radionice

- u 2010. godini -

(Tabela 17.)

	Opština	Broj radova	Broj učesnika
Rb	1	2	3
1	Herceg Novi	1	7
2	Kotor	1	14
3	Bar	1	8
4	Nikšić	1	7
5	Bijelo Plje	1	10
6	Mojkovac	1	12
7	Pljevlja	1	11
8	Ukupno:	7	69

Projektom »Sunčana radionica« ostvaruju se ciljevi: vježbanje socijalnih i radnih vještina lica sa invaliditetom (komunikacija, ručne spretnosti, radne navike, koncentracija); ostvarivanje zarade ovih lica; promocija ovih programa radi podrške od strane šire javnosti; njegovanje i održavanje optimizma potrebnog za uključivanje u socijalnu i radnu sredinu lica sa invaliditetom i stvaranje začetaka socijalne ekonomije u Crnoj Gori.

Naša ID kartica

U javnom radu "Naša ID kartica", koji se realizuje u Herceg Novom, u grafičkoj djelatnosti zaposleno je 7 lica na određeno vrijeme od 12 mjeseci.

Personalni asistent

Pri izboru programa javnih radova, Zavod daje prednost programima, čiji je cilj poboljšanje kvaliteta života djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, kao i njihovih porodica.

U toku je dodatna podrška djeci u kući, van kuće i u nastavi kada su uključena u redovno obrazovanje, po **inkluzivnom modelu**. Ova podrška se realizuje kroz 16 programa javnih radova, u trajanju od tri do deset mjeseci: u Podgorici, Bijelom Polju, Pljevljima, Nikšiću, Mojkovcu, Rožajama i Herceg Novom. Izvođači ovih programa su nevladine organizacije, koje se bave pitanjima lica sa invaliditetom, posebno udruženja roditelja djece sa teškoćama u razvoju i škole koje pohađaju ova djeca, a partneri u realizaciji programa, pored Zavoda, su i lokalne samouprave, domovi zdravlja, socijalne ustanove i drugi. U navedenim radovima uključeno je 114 lica na **poslovima profesionalnog asistenta**. Njihove zarade finansira Zavod.

Poslovi profesionalnog asistenta

- u 2010. godini -
(Tabela 18.)

	Opština	Broj radova	Broj profesionalnih asistenata
Rb	1	2	3
1	Podgorica	4	43
2	Nikšić	7	31
3	Herceg Novi	1	3
4	Bijelo Polje	1	16
5	Mojkovac	1	1
6	Rožaje	1	10
7	Pljevlja	1	10
8	Ukupno:	16	114

Personalni asistenti i asistenti u nastavi se prethodno edukuju, kako bi na kvalitetan način pružali podršku djeci, van kuće i za vrijeme boravka u školi, pružali pomoć u savladavanju prilagođenog gradiva, kao i nastavniku da se ravnopravno posveti svim učenicima. Takođe, za roditelje, za koje je potrebno pruža im određena podrška edukacije ili psiho socijalnih tretmana od strane stručnih lica.

Ovi programi su veoma značajni, jer s jedne strane, djeca ostvaruju punije učešće u životnim aktivnostima, bolje rezultate u školi, osjećaju se uspješnijim u društvu svojih vršnjaka, a s druge strane razvijaju očuvane sposobnosti i unapređuju radni potencijal, što je u svrhu prevencije problema kod njihovog budućeg zapošljavanja.

Za jedanaest mjeseci je realizovano i 7 radova koji se odnose na pomoć djeci i omladini sa smetnjama u razvoju u kući i dnevnim centrima u kojima je uključeno 26 lica. Ova podrška se realizuje u trajanju od tri do deset mjeseci: u Podgorici, Bijelom Polju, Nikšiću, Baru i Beranama.

Pomoć djeci i omladini sa smetnjama u razvoju

– u 2010. godini –

(Tabela 18.)

	Opština	Broj radova	Broj učesnika
Rb	1	2	3
1	Podgorica	1	5
2	Nikšić	1	4
3	Bar	2	6
4	Bijelo Polje	2	5
5	Berane	1	6
6	Ukupno:	7	26

KREDITI ZA LICA SA INVALIDITETOM

Početakom 2010. godine objavljen je konkurs za **odjeljenje kredita radi stimulisanja zapošljavanja i preduzetništva za lica sa invaliditetom**, pod povoljnijim uslovima, kako u pogledu visine sredstava tako i roka povraćaja sredstava. Konkurs je raspisan na neodređeno vrijeme.

U ovom periodu je podnijeto 4 zahtjeva za odjeljenje kredita za zapošljavanja 6 lica od kojih su 4 lica invaliditetom. Svi zahtjevi su odobreni.

FINANSIRANJE PROSTORA I OPREME

U izvještajom periodu finansirano je opremanje prostora i opreme za rad na konkretnom radnom mjestu za dva lica sa invaliditetom, koja su zaposlena u radnom odnosu na neodređeno vrijeme

SUBVENCIJE ZARADE

U 2010. godini osam poslodavaca se obratilo Zavodu za zapošljavanje Crne Gore – Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za dodjelu subvencije zarade za sedam lica sa invaliditetom. Ista im se mjesečno dodjeljuje.

SAJAM ZAPOŠLJAVANJA LICA SA INVALIDITETOM

U Podgorici je, 14. maja 2010. godine, u organizaciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, održan prvi „**Sajam zapošljavanja lica sa invaliditetom**“, koji predstavlja efikasan način posredovanja u zapošljavanju. Organizacijom ovog Sajma ostvareno je više pozitivnih efekata.

Sajam je povezoao poslodavce i nezaposlene, omogućio im direktan kontakt i upoznavanje sa zakonskom regulativom. Sa Sajma su upućene poruke ostalim poslodavcima da se priključe i da u budućnosti nude radna mjesta licima sa invaliditetom. Pozitivan efekat je i povezivanje sa organizacijama lica sa invaliditetom, koje su uzele učešća na Sajmu i predstavile dio svojih aktivnosti.

2.7. Javni radovi

Na predlog Komisije za izbor programa aktivne politike zapošljavanja, Upravni odbor Zavoda je odobrio sredstva u visini od 4.700.450,28€ za realizaciju 132 javna rada u kojima će se angažovati 1.631 nezaposleno lice.

Planom rada za 2010. godinu predviđena je realizacija 105 javnih radova u okviru kojih je planirano zapošljavanje 1.500 lica sa evidencije Zavoda.

Zavod je u saradnji sa ministarstvima, međunarodnim i nevladinim organizacijama realizovao 5 državnih javnih radova, u trajanju od jednog mjeseca do godinu dana, za 454 lica sa evidencije Zavoda.

Aktivnosti na realizaciji ovih projekata odnosili su se na: njegu starih lica u stanju socijalne potrebe; adekvatnu pripremu crnogorskih opština za turističku sezonu; sezonsko zapošljavanje maturanata i studenata; izradu nacionalnih suvenira i uređenje i održavanje željezničke infrastrukture Crne Gore.

Za realizaciju državnih javnih radova odobrena su sredstva, u visini od 1.831.958,68€.

U saradnji sa opštinama, javnim institucijama i nevladinim sektorom realizovano je 127 lokalnih javnih radova sa 1.177 učesnika.

Radovi su se izvodili u trajanju od jednog do dvanaest mjeseci, a odnosili su se na borbu protiv bolesti zavisnosti, pružanje usluga djeci i mladima sa teškoćama u razvoju, podsticanje razvoja ruralnog i primorskog turizma, izradu suvenira, sređivanje bibliotekarske građe, uređenje nacionalnih i gradskih parkova, korita i obala rijeka, uslužni servis zanatskih radova, i dr.

Za realizaciju lokalnih javnih radova odobreno je 2.868.491,60€.

Broj učesnika javnih radova u 2010. godini

(Pregled 19.)

Rb	Javni radovi	Broj	Angažovana lica	% plana
	1	2	3	4
1	Državni javni radovi	5	454	90,8
2	Lokalni javni radovi	127	1.177	117,7
3	Ukupno	132	1.631	108,7

"Neka bude čisto"

U cilju adekvatne pripreme za turističku sezonu 2010. godine Ministarstvo turizma i Zavod za zapošljavanje sa mnogobrojnim partnerima već petu godinu realizuju državni javni rad „Neka bude čisto“, koji za cilj ima čišćenje i uklanjanje otpada i održavanje magistralnog i regionalnog putnog pojasa u dužini od preko 1.300km u svim opštinama u Crnoj Gori. To je istovremeno i državni program zapošljavanja gdje je angažovano 146 teže zapošljivih lica sa evidencije Zavoda.

Partneri u projektu pored Zavoda su: Ministarstvo turizma, Ministarstvo pomorstva i saobraćaja, Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, Ministarstvo prosvjete i nauke, Javno preduzeće morsko dobro, "Crnogoraput", sve opštine i javna komunalna preduzeća.

Takođe, od maja je realizovan projekat „Uređenje i održavanje željezničke infrastrukture“, gdje su angažovana 64 nezaposlena lica na čišćenju pojasa uz željezničku prugu u dužini od 230km. Javni rad je trajao četiri mjeseca.

U okviru akcije realizovan je projekat „Eko partrole“ u 30 škola u Crnoj Gori. Projekat je usmjeren na edukovanje djece uzrasta 10–15 godina i osmišljen je kao aktivnost koja podstiče djecu da uoče i prepoznaju ekološke probleme u svojoj okolini kao i da se aktivno uključe u njihovo rješavanje.

Projekat „Volonterski kampovi“ počeli su da se realizuju od maja u opštini Kolašin i Cetinju gdje je 24 volontera čistilo Biogradsku goru i parkove Cetinja .

"Njega starih lica"

Program "Njega starih lica u Crnoj Gori" realizuje se u formi državnog programa zapošljavanja od maja 2005. godine u sedam opština u Crnoj Gori, i to: Baru, Herceg Novom, Podgorici, Nikšiću, Bijelom Polju, Pljevljima i Beranama, od maja 2006. godine dodatno u opštinama: Kotor, Tivat, Budva, Ulcinj, Cetinje, Danilovgrad, Rožaje i Plav. U ovom Programu ukupno je angažovano 164 nezaposlena lica (gerontodomaćica) u pružanju pomoći za 1.225 starih lica. Riječ je o modelu kućne pomoći starim licima, koja se prvenstveno ogleda u fizičkom zbrinjavanju i socijalno–psihološkoj podršci starim licima, a sve u cilju podizanja kvaliteta života u starosti.

Korisnici Projekta su stara lica u stanju socijalne potrebe, lošeg zdravstvenog ili materijalnog stanja, sa teškoćama u održavanju domaćinstva. Usluge koje se pružaju starim licima su: neki od vidova pomoći u kući, pomoć pri odlasku kod ljekara, razgovor ili kupovina, pomoć pri ličnoj higijeni, šetnji, rekreaciji ili druge vrste pomoći.

Značajno je istaći da je 167 gerontodomaćica dobilo sertifikat o stečenim znanjima i radnim vještinama iz oblasti rada i pružanja starim licima. To je bila prva generacija u Crnoj Gori koja je obučena za zanimanje gerontodomaćica, za zanimanje koje nije formalizovano kroz redovni obrazovni sistem.

Upravni odbor Zavoda je donio odluku kojom je zaključeno da prestaje realizacija ovog projekta u formi državnog javnog rada zaključno sa 31.12.2010. godine. Polazeći od značaja koji ovaj projekat ima za Crnu Goru i svaku opštinu posebno sprovede se aktivnosti da nosioci ovog projekta budu opštine i drugi subjekti.

2.8. Profesionalna orijentacija

PROFESIONALNO INFORMISANJE

Profesionalnim informisanjem obezbjeđuju se objektivne i istinite informacije o: obrazovanju i osposobljavanju, zanimanjima, mogućnostima zaposlenja, stipendijama itd.

Nezaposleni

Kada je riječ o profesionalnom informisanju nezaposlenih, ono se odvija kroz saradnju sa savjetnicima za evidenciju i posredovanje, održavanje informativnih seminara i informisanje putem medija i brošura.

Procesom direktnog individualnog profesionalnog informisanja od strane savjetnika za profesionalnu orijentaciju obuhvaćena su 342 nezaposlena lica.

Učenici

Kada je riječ o učenicima, realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Grupno informisanje roditelja na roditeljskim sastancima učenika završnih razreda osnovnih škola – 249 roditelja;
- Priprema informatora za izbor srednje škole;
- Nagradni konkursi za najbolji likovni i pismeni rad sa temom »izbor zanimanja«.
- Procesom direktnog grupnog profesionalnog informisanja od strane savjetnika za profesionalnu orijentaciju obuhvaćeno je 1.620 učenika, od čega oko 872 učenika osnovnih škola i 748 učenika srednjih škola.

Procesom profesionalnog informisanja obuhvaćeno je 2.211 klijenata, od čega 342 nezaposlena lica, 249 roditelja učenika završnih razreda osnovnih škola i 1.620 učenika osnovnih i srednjih škola.

PROFESIONALNO SAVJETOVANJE

Nezaposleni

Kada je riječ o profesionalnom svjetovanju nezaposlenih kroz proces individualnog profesionalnog savjetovanja prošlo je 246 nezaposlenih lica.

Učenici

- Proces individualnog profesionalnog savjetovanja prošlo je oko 215 učenika;
- Proces kompletne psihološke obrade prošlo je oko 188 učenika.

PROFESIONALNA SELEKCIJA

Profesionalnom selekcijom obuhvaćeno je oko 236 nezaposlenih lica. Kompletnu psihološku obradu prošlo je oko 77 nezaposlenih lica, dok je kroz intervju prošlo oko 313 nezaposlenih lica.

RADIONIČARSKE AKTIVOSTI

Radioničarske aktivnosti prošlo je 2.359 lica, od čega oko 1.414 nezaposlenih lica, 89 studenata i 856 učenika osnovnih i srednjih škola.

Nezaposleni

Programi seminara za kategoriju neposredno zapošljivih lica u trajanju od nekoliko sati do programa radionica u trajanju od tri dana realizuju u svim biroima i kancelarijama od marta 2010. godine. Program seminara je koncipiran u odnosu na prostorne i kadrovske kapacitete u biroima rada i kancelarijama.

Program seminara za kategoriju neposredno zapošljivih lica prošlo je ukupno 1.120 nezaposlena lica. Ukupno je odrađeno 103 seminar, i to:

- Program trodnevnih seminara prošlo je ukupno 640 nezaposlenih lica, 59 trodnevna seminara,
- Program dvodnevnih seminara prošlo je ukupno 246 nezaposlena lica, 19 dvodnevnih seminara,
- Program jednodnevnih seminara 234 nezaposlenih lica, 25 jednodnevnih seminara.

Savjetnici za profesionalnu orijentaciju su učestvovali u realizaciji 19 seminara za obuku budućih preduzetnika.

Studenti

Program dvodnevnih seminara koji je usmjeren ka cilju aktivnog i efikasnog uključivanja studenata na tržište rada prošlo je 89 studenata.

Učenici

Program seminara – radioničarskih aktivnosti za izbor zanimanja prošlo je 716 učenika osnovnih škola i 140 učenika srednjih škola
OSTALE AKTIVNOSTI

U okviru projekta GTZ - »Osmišljavanje prelaska mladih u svijet rada na zapadnom Balkanu« Savjetnici za profesionalnu orijentaciju prošli su obuku za rad sa učenicima završnih razreda osnovnih škola na temu izbor zanimanja, od 12 radnih dana, ukupno 60h. Tematske cijeline koje su se obrađivale na modulima (ukupno 5 modula) su: značaja i uloga profesionalne orijentacije, informisanje, samospoznaja, realni susreti i odlučivanje;

U saradnji sa predstavnicima Ministarstva prosvijete i nauke, Centra za stručno obrazovanje i predstavnicima osnovnih škola urađen je plan obuke za nastavnike osnovnih škola iz oblasti profesionalne orijentacije.

U maju 2010. godine aplicirano za akreditaciju programa za obuku nastavnika iz oblasti profesionalne orijentacije

Izrada priručnika za obuku nastavnika iz oblasti profesionalne orijentacije završena je u maju 2010. godine. Štampanje priručnika za obuku nastavnika iz oblasti profesionalne orijentacije planirano za septembar u okviru projekta GTZ-a »Osmišljavanje prelaska mladih u svijet rada na zapadnom Balkanu«;

U saradnji sa Ministarstvom kulture, medija i sporta – Kancelarija za mlade u aprilu pokrenut je projekat »Priprema studenata za tržište rada«. Projekat ima za cilj da putem seminara i realizacije razvojnih praksi, studentima diplomcima pruži podršku u razvoju znanja i vještina koje im mogu biti od značaja u daljem profesionalnom razvoju. Takođe, jedan od ciljeva projekta je osposobljavanje studenata za savremene i kreativne tržišne tokove poslovanja. Projekat se realizuje u Podgorici, Bijelom Polju, Baru i Nikšiću.

Priprema i realizacija projekta uključivala je sledeće aktivnosti:

- Izrada plana i programa treninga za studente;
- Izrada plana i programa razvojne prakse u cilju obezbeđivanja kvalitetnog obavljanja prakse;
- Izvođenje treninga;
- Motivisanje i obezbeđivanje poslodavaca;
- Posredovanje
- Praćenje studenata

2.9. Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori

Inovirani program samozapošljavanja predstavlja nastavak Programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori koji se, posredstvom Zavoda za zapošljavanje, realizovao od 1999. godine, s tim što su od 1. septembra 2008. godine predviđeni povoljniji uslovi u pogledu korišćenja kreditnih sredstava.

S obzirom da poljoprivreda ima poseban značaj za razvoj sjevera Crne Gore i predstavlja važan potencijal novog zapošljavanja i uravnoteženja regionalnog razvoja, u okviru Inoviranog programa samozapošljavanja se realizuju i mjere koje dodatno doprinose razvoju poljoprivrede.

2.9.1. Edukacija iz preduzetništva

Sastavni dio Inoviranog programa samozapošljavanja predstavlja Edukacija iz preduzetništva. Program edukacije se sastoji od dvije cjeline: Podsticanja samozapošljavanja i Pružanja elementarnih znanja iz preduzetništva.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je sistemski uredio da nijedan projekat ne može biti kreditno podržan, a da nezaposlena lica, koja su nosioci projekata, ne dobiju elementarna znanja iz preduzetništva. Od uspješnosti završetka programa edukacije zavisi mogućnost podnošenja zahtjeva za kredit.

U 2010. godini realizovano je 50 programa Edukacije preduzetnika i njima je obuhvaćeno 611 lica.

2.9.2. Podnijeti zahtjevi za kredit

U 2010. godinie podnijeto je 459 zahtjeva za dodjelu kredita, ukupne vrijednosti 3.086.500€ čijom realizacijom bi se otvorilo 618 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 158 ili 41,8% zahtjeva

su podnijele pripadnice ženskog pola. Vrijednost ovih projekata je 915.000€ i njihovom realizacijom je planirano otvaranje 183 nova radna mjesta.

Posmatrano po opštinama, najviše podnijetih zahtjeva je u: Nikšiću (80 ili 17,43%), Podgorici (56 ili 12,2%), Bijelom Polju (55 ili 11,98%), Beranama (48 ili 10,46%) i Pljevljima (38 ili 8,28%).

Najmanje zahtjeva je podnešeno u opštinama: Žabljak i Kotor – po 2 zahtjeva i Plužinama (5 zahtjeva).

2.9.3. Regionalne komisije

U posmatranom periodu regionalne komisije su pozitivno ocijenile 454 zahtjeva za kredit u vrijednosti od 3.041.500€, čijim finansiranjem bi se omogućilo zapošljavanje 609 radnika.

Nosioci 158 (42,13%) pozitivno ocijenjenih projekata od strane regionalnih komisija su žene. Ovim projektima se predviđa otvaranje 183 nova radna mjesta vrijednosti 915.000€.

2.9.4. Odobreni krediti

Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje je u 2010. godini odobrio 454 kredita u vrijednosti od 3.046.500€, čijom realizacijom je omogućeno otvaranje 610 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 375 (82,6%) odobrenih kredita je dodijeljeno nezaposlenim licima, 23 (5,07%) odobrena kredita je za preduzetnike, dok je 56 (12,33%) kredita namijenjeno pravnim licima.

Pripadnice ženskog pola su nosioci 158 odobrenih kredita (42,13%) u iznosu od 915.000€.

Akcent na prilikom odobravanja kredita je bio na manje razvijenim opštinama tako da je u njihov razvoj plasirano 323 (71,15%) kredita u vrijednosti 2.073.500€. Najveći broj kredita je odobren u opštinama: Nikšić (78 ili 17,2%), Podgorica (57 ili 12,56%), Bijelo Polje (54 ili 11,9%), Berane (48 ili 10,57%) i Pljevlja (38 ili 8,37%). Najmanji broj odobrenih kredita je u opštinama: Žabljak i Kotor (po 2) i Plužine (5 zahtjeva).

Kreditni su odobravani za projekte iz svih djelatnosti, u skladu sa planiranim regionalnim razvojem. Najviše odobrenih kredita je iz oblasti poljoprivrede i ribarstva (47,36%). Slijede trgovina (16,08%) i zanatstvo i lične usluge (15,42%).

2.9.5. Kontrola upotrebe sredstava

Zavod za zapošljavanje preko regionalnih komisija kontrolira namjensku upotrebu odobrenih sredstava. Komisije obilaze korisnike kredita, kontinuirano prate stanje projekata i namjensko korišćenje sredstava.

Od 1.015 iskontrolisanih korisnika kredita, po ocjeni regionalnih komisija, njih 443 ili 43,65% je u potpunosti namjenski iskoristilo sredstva. To znači da su sredstva upotrijebili u skladu sa biznis planom, registrovali djelatnost, otvorili predviđeni broj radnih mjesta.

U fazi ispunjenja obaveza je 466 ili 45,91% korisnika kredita. Oni sredstva koriste sporije, najčešće iz objektivnih razloga. Najznačajniji problemi su vezani za registraciju preduzeća i osiguranje lica.

Ukoliko poslije predviđenog roka (koji je objektivno dovoljan) korisnik kredita ne ispunji obaveze iz ugovora vezane za namjensko korišćenje sredstava, pokreće se postupak raskida ugovora.

Odobrena sredstva nenamjenski je iskoristilo 106 (10,44%) korisnika kredita i protiv njih je pokrenut postupak raskida Ugovora o kreditu. Evidentna je sporost u naplati potraživanja zbog nenamjenskog korišćenja kredita, najčešće prouzrokovana dugotrajnim procedurama banaka ili dužinom trajanja sudskih postupaka.

Od ukupnog broja iskontrolisanih korisnika kredita, 806 korisnika su lica koja su prošla edukacione seminare. Od navedenog broja, 317 (39,33%) korisnika kredita je namjenski upotrijebilo sredstva. U fazi ispunjenja obaveza po osnovu dodijeljenih kreditnih sredstava nalazi se 419 (51,99%) korisnika kredita koja su prošla kroz edukaciju preduzetnika. Kada je u pitanju nenamjenska upotreba kreditnih sredstava, ona je zabilježena kod 70 (8,68%) korisnika kredita.

Većina postupaka raskida Ugovora o kreditu je pokrenuto zbog nezapošljavanja predviđenog broja radnika i neregistrovanja djelatnosti.

U 2010. godini 402 korisnika kredita je vratilo kredit.

2.9.6. Rad Komisije za dodjelu kredita iz Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori vezano za molbe korisnika kredita

U 2009. godini je formirana Komisija za dodjelu kredita iz Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori. Zadatak Komisije je analizira dostavljene, pozitivno ocijenjene zahtjeve za kredit od strane regionalnih komisija i daje predlog Odluka za dodjelu kredita iz navedenog programa Upravnom odboru Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Takođe, Komisija ima zadatak da obrađuje sve dostavljene zahtjeve korisnika kredita i da predlaže Upravnom odboru postupanje u vezi tih zahtjeva.

Komisija za dodjelu kredita se sastajala 9 puta u 2010. godini. Na navedenim sjednicama je razmatrano 225 molbi korisnika kredita.

2.10. Centar za ljudske resurse

IPA – Instrument za pretpristupnu podršku

Osnovni cilj Instrumenta za pretpristupnu podršku (IPA) je da zemljama korisnicama (Albanija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Srbija, Kosovo i Turska) pruži podršku na putu ka EU. Crna Gora, kao zemlja sa statusom potencijalnog kandidata za članstvo u EU, ima pravo na korišćenje prve dvije komponente IPA:

IPA I – Podrška tranziciji i jačanju institucija, namijenjena sredstva u 2009. godini iznose 28,6 mil €;

IPA II – Regionalna i prekogranična saradnja, namijenjena sredstva u 2009. godini iznose 4,7 mil €.

IPA 2008 – Podrška tranziciji i jačanju institucija (I komponenta IPA)

Projekat: Reforma tržišta rada i razvoj radne snage II

Projekat se sastoji od tri komponente:

1. razvoj institucionalnih kapaciteta,
2. mjere aktivne politike zapošljavanja i razvoj lokalnog partnerstva za zapošljavanje,
3. profesionalno savjetovanje i informisanje.

Projekat ima za cilj razvoj i jačanje institucije koje se bave tržištem rada i radnom snagom, a nastoji i da politikom zapošljavanja i realizacijom mjera aktivne politike zapošljavanja, unaprijedi radnu snagu kako bi se što većem broju osoba pomoglo u procesu pronalaženja zaposlenja. Program osim ekonomskog ima za cilj da proizvede i što bolji socijalni efekat. Nosioci ovog projekta su: Ministarstva zdravlja, rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete i nauke i Zavod za zapošljavanje, a partneri NVO organizacije i lokalna uprava.

Završene su pripreme i napravljen je Projektni zadatak za ovaj projekat krajem 2008. godine. Potpisan je finansijski sporazum između Vlade i Evropske komisije, u koji je uključen i ovaj projekat, što znači da je prihvaćen za finansiranje. Slijedi raspisivanje tendera za odabir izvođača. Početak izvođenja projekta započeo je u januaru 2010. godine, a trajanje projekta

obuhvatiće i 2011. godinu i početak 2012. godine. Ovaj projekat, koji predstavlja nastavak nastojanja na unapredjenju tržišta rada i ljudskih resursa u Crnoj Gori, koji su, bar kad su evropska sredstva u pitanju, započeti kroz CARDS, predstavlja prvi projekat koji je za Crnu Goru odobren iz IPA programa iz oblasti zapošljavanja i tržišta rada.

Realizacija obuhvata četiri opštine i to: Berane, Pljevlja, Bijelo Polje i Mojkovac i odvija se po predviđenom planu.

IPA – Prekogranična saradnja (II komponenta IPA)

Crna Gora ima pristup EU fondovima u okviru prekogranične saradnje sa Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom, Albanijom i Srbijom. Tokom 2007. godine, predstavnici ovih zemalja su zajednički izradili program prekogranične saradnje koji pokriva period od 2007. do 2013. godine. Za svaku zemlju definisane su opštine koje imaju pravo aplikacije. Institucije koje se prijavljuju na projekte prekogranične saradnje mogu biti institucije državne uprave, javna preduzeća, opštine, nevladine organizacije, organizacije za regionalni razvoj, institucije iz oblasti kulture, sporta, ekologije, turizma, itd. Centar za ljudske resurse vrši koordinaciju i pruža neophodnu pomoć i informacije biroima rada. Uspostavljen je kontakt sa zajedničkim tehničkim sekretarijatom u Kotoru (za saradnju sa Hrvatskom), kao i sa tzv. antena kancelarijama u Nikšiću (za saradnju sa BiH), Tuzima (za saradnju sa Albanijom) i Bijelom Polju (za saradnju sa Srbijom).

Hrvatska

Održan je Forum za traženje partnera u Dubrovniku 16. juna 2010. godine. Učestvovali su predstavnici Centra za ljudske resurse i biroa rada Herceg Novi i Nikšić. Središnji događaj Foruma su bile 3 tematske radionice: Zajedničke akcije na zaštiti životne sredine, kulturnog i prirodnog nasljeđa, Zajednički turistički i kulturni prostor i Mali prekogranični razvojni projekti zajednica.

Bosna i Hercegovina

Predstavnici Centra za ljudske resurse i biroa rada Nikšić i Herceg Novi prisustvovali su forumu za traženje partnera, održanom u Nikšiću 28. maja 2010. godine. Na forumima su predstavljene projektne ideje. Predstavnici Centra su ugovorili 2 partnerstva u projektima za ovu godinu, a projektne ideje će se predstaviti u narednoj godini, jer poziv za dostavljanje projekata se očekuje početkom februara 2011. god.

Srbija

Predstavnik Centra je prisustvovao sastanku koji je iniciran od strane Nacionalnog Zavoda za zapošljavanje, na kojem se, između ostalog potenciralo na intezivnijoj saradnji ove dvije institucije po osnovu prekogranične saradnje. Dogovorena je saradnja na zajedničkim projektima. Poziv za ovu prekograničnu saradnju (Crne Gora-Srbija) se očekuje početkom naredne godine.

Albanija

Poziv za ovu prekograničnu saradnju je bio u toku mjeseca jula ove godine. Predstavnici su nastavili saradnju na projektima sa Biroom rada Skadar, dok se pomak u saradnji sagledava i činjenicom da je saradnja ova godine inicirana i iz Nacionalne službe za zapošljavanje Albanije iz Tirane. U toku je izrada zajedničkog projekta sa kojim će se aplicirati na sljedećem Pozivu za predaju projekata za ovu prekograničnu saradnju.

Izrada Operativnog plana za IPA Komponentu IV

Predstavnici Centra učestvuju u radnoj grupi koja je zadužena za izradu Operativnog plana za IPA Komponentu IV - Razvoj ljudskih resursa, a koja je od izuzetnog značaja posebno za ZZZCG, jer se sredstva koja budu usmjerena za ovu Komponentu većinom mogu iskoristiti za smanjenje nezaposlenosti. Nosilac ove Komponente će biti Ministarstvo rada i socijalnog staranja. U toku su javne rasprave na predložene mjere na kojima će se bazirati buduće projektne ideje.

Saradnja sa Lux Development-om

Projekat: Anketno istraživanje u oblasti poljoprivrede u 15 opština u CG

U toku su pregovori o saradnji sa Lux Developmentom po pitanju anketnog istraživanja kapaciteta postojeće radne snage u sektoru poljoprivrede, analiza kvaliteta radne snage i ispitivanje potreba poslodavaca. Korisnik rezultata projekta bi bio Zavod za zapošljavanje – Centar za ljudske resurse. Zbog vremenskog gapa u aktivnostima Lux Developmента, konačno usaglašavanje zajedničkog Projekta se očekuje naredne godine.

Anketa poslodavaca

Anketa poslodavaca je redovna godišnja aktivnost ZZZCG, čijom realizacijom se dobijaju iscrpni podaci o potrebama crnogorskih poslodavaca, kao i o njihovim problemima u obezbjeđivanju potrebnih kadrova.

Do sada sprovedena istraživanja svrstavaju se u kategoriju sveobuhvatnih anketa. Ove vrste anketa baziraju se na relativno velikom uzorku; sprovode se na državnom nivou i pokrivaju sve sektore. Sveobuhvatna anketa obično odražava mnoge oblasti - informacija o ekonomskim izgledima koje izražavaju poslodavci, kao i o stvarnoj situaciji na tržištu rada i zapošljavanju - mogućnostima i perspektivama zapošljavanja, viškovima, manjkovima i kvalitetu radne snage, potrebnim zanimanjima, vještinama i kompetencijama, sezonskom zapošljavanju..

Osim navedenih kategorija, rezultati nam pružaju uvid u kvalitet saradnje poslodavaca i Zavoda za zapošljavanje. Anketiranje za 2010. godinu je završeno, u toku je izrada tabelarnih izvještaja i analize podataka. Konačna verzija ove Ankete se očekuje početkom naredne godine.

Časopis »Tržište rada«

Centru je dodijeljena uloga Redakcijskog odbora za nastavak izdavanja časopisa »Tržište rada«. Ovaj časopis se bavi pitanjima nezaposlenosti, zaposlenosti i ostalom problematikom

tržišta rada. Časopis pruža mogućnost publikacije tekstova problematike tržišta rada kako zaposlenima tako i eksternim saradnicima. Šesti broj časopisa je publikovan i naišao je na pozitivne kritike.

Pripremne aktivnosti sedmog broja su u toku. Održani su informativni sastanci Redakcijskog odbora i spoljnjih saradnika, usaglašene su konstitucionalne stavke po pitanju dizajna, sadržaja, koncepta i dr. vezano za časopis. Pripremljen je materijal – tekstovi koji će se naći u narednom izdanju, a štampanje časopisa se očekuje početkom naredne godine.

ISO Standard kvaliteta

U Centru se vrše i pripremne aktivnosti vezane za uvođenje sistema Standarda kvaliteta ISO 9000 u ZZZCG. Predstavnici Centra su bili u posjeti Zavodu za zapošljavanje Srbije u trajanju od tri radna dana, a po pitanju sagledavanja kod njih uvedenog standarda kvaliteta ISO, koji se u širem regionu posmatra kao primjer dobre prakse.

Projekat za RAE populaciju

ZZZCG je učestvovao na javni konkurs Ministarstva za ljudska i manjinska prava koji je objavljen u martu 2010. godine. Projekat pod nazivom »*Stvaranje podjednagog pristupa radnim mjestima za RAE populaciju*« je odobren od strane i za njegovu realizaciju su opredijeljena sredstva u iznosu od 50.000€. Predstavnici Centra učestvuju u realizaciji projekta koja je počela u septembru i trajaće do kraja aprila naredne godine. Broj polaznika obuke je 42, od kojih je 35 RAE populacija, ostali pripadaju grupi teže zapošljivih sa evidencije nezaposlenih u opštinama Podgorica, Bijelo Polje i Nikšić.

Projekat sa UNIFEM-om

Predstavnici Centra su sa međunarodnom organizacijom UNIFEM dogovorili saradnju na trogodišnjem Projektu koji se tiče rodne ravnopravnosti. Prijedlog projekta je dostavljen UNIFEM-u i pozitivno je ocijenjen. Sufinansiranje za izradu ovog projekta od strane ZZZCG nije predviđeno, već će se realizacija projekta vršiti isključivo iz donatorskih sredstava.

GEM projekat

U saradnji sa Ekonomskim fakultetom kao nosiocem projekta, ZZZCG u ulozi partnera učestvuje u projektu Gem – Global Entrepreneurship Monitor, koji ima za cilj sprovođenje visoko kvalitetnog naučnog međunarodnog istraživanja. Tri glavna cilja ovog projekta su:

- Da ocijeni razlike u nivoima preduzetništva pojedinih zemalja;
- Da otkrije faktore koji determinišu nivo preduzetničke aktivnosti i
- Da identifikuje strategije koje bi mogle da poboljšaju nivo preduzetničkih aktivnosti.

Predstavnici Centra učestvuju u ovom projektu, ispred ZZZCG i analiziraju drugo poglavlje dobijenih odgovora iz Upitnika.

Statistički Bilten i statistički izvještaji

Centar za ljudske resurse uređuje i ažurira mjesečni, tromjesečni, polufgodišnji i godišnji Statistički bilten. Mjesečni statistički bilten se štampa na crnogorskom i engleskom jeziku i čine ga statistički izvještaji koji su osnova za analiziranje kretanja nezaposlenosti i zapošljavanja na tržištu rada. U biltenu su prikazani podaci o registrovanoj nezaposlenosti, slobodnim radnim mjestima i zapošljavanju u Crnoj Gori.

Centar izrađuje i nedjeljne statističke izvještaje (ponedeljkom i petkom) na nivou Crne Gore i slanje istih direktoru ZZZCG, predsjedniku CG, Vladi CG, Inspekciji rada CG, Poreskoj upravi CG, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu finansija i drugim institucijama.

Website Zavoda za zapošljavanje

Predstavnici Centra su članovi Radne grupe za ažuriranje i prevođenje zvanične internet stranice Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Rad grupe obuhvata dopunjavanje postojećih sadržaja, praćenje dešavanja iz oblasti zapošljavanja i rada srodnih institucija u inostranstvu, koordiniranje prikupljanja informacija iz organizacionih jedinica Zavoda i prevođenje stranice i ažuriranje sadržaja.

P R I L O G

Nezaposleni

- *po opštinama i stepenima stručne spreme* –

(Tab. 20.)

Opština	Σ	Žene	Stepen stručne spreme									
			I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijevića	366	145	105	6	97	127	1	7	0	23	0	0
Berane	1759	700	465	51	449	593	7	49	1	143	1	0
Budva	641	349	91	35	178	207	17	32	0	79	2	0
Bijelo Polje	3755	1601	831	179	1152	1186	33	117	0	256	1	0
Bar	1406	789	293	48	368	407	11	84	1	190	4	0
Cetinje	1512	713	519	67	303	451	17	41	0	110	4	0
Danilovgrad	834	363	168	25	241	287	24	16	0	72	1	0
Herceg Novi	1139	554	81	161	333	290	42	61	0	164	7	0
Kotor	971	433	90	97	316	220	13	95	0	133	7	0
Kolašin	621	215	156	14	227	167	1	18	0	38	0	0
Mojkovac	767	290	147	32	285	219	3	21	0	60	0	0
Nikšić	3997	2002	513	168	1139	1199	35	149	0	773	21	0
Podgorica	8088	3738	1359	341	1836	2777	173	218	1	1357	25	1
Plav	431	132	110	5	91	155	4	24	0	41	1	0
Plužine	159	73	17	2	77	47	1	3	0	12	0	0
Pljevlja	2539	1067	552	146	782	816	25	71	0	147	0	0
Rožaje	1002	352	305	26	240	253	4	59	0	114	1	0
Šavnik	148	53	33	11	53	40	0	1	0	10	0	0
Tivat	800	328	79	38	227	190	93	54	0	113	6	0
Ulcinj	826	328	192	50	243	184	8	30	0	118	1	0
Žabljak	265	128	37	2	68	140	1	6	0	11	0	0
UKUPNO=	32026	14353	6143	1504	8705	9955	513	1156	3	3964	82	1
			7647		19173			5206				

Stopa nezaposlenosti

- po opštinama (31.12.2010. godine) -

Tab. 21.

	Opština	Stopa nezaposlenosti
Rb	1	2
1	Andrijevića	15.78
2	Berane	13.08
3	Budva	8.69
4	Bijelo Polje	18.22
5	Bar	8.31
6	Cetinje	17.82
7	Danilovgrad	12.11
8	Herceg Novi	7.98
9	Kotor	9.88
10	Kolašin	14.58
11	Mojkovac	18.39
12	Nikšić	12.44
13	Podgorica	10.70
14	Plav	9.45
15	Plužine	8.09
16	Pljevlja	15.33
17	Rožaje	12.36
18	Šavnik	11.41
19	Tivat	13.18
20	Ulcinj	10.78

21	Žabljak	14.82
22	Crna Gora	12.12

Nezaposleni

- prema dužini traženja zaposlenja i stepenima stručne spreme -

(Tab.22.)

Dužina čekanja	Stepen stručne spreme										Ukupno	
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	Σ	ž
Do 6 mjeseci	1373	216	1973	3106	63	287	1	1813	47	0	8879	4394
Preko 6 do 9 mjeseci	361	67	561	838	34	90	1	410	8	0	2370	1140
Preko 9 do 12 mjeseci	499	101	803	954	54	98	1	349	9	0	2868	1202
Preko 1 do 3 godine	1886	362	2319	2603	111	366	0	1099	11	1	8758	4159
Preko 3 do 5 godina	806	184	1290	1072	176	154	0	180	5	0	3867	1399
Preko 5 do 8 godina	725	225	997	731	62	113	0	76	2	0	2931	979
Preko 8 godina	493	349	762	651	13	48	0	37	0	0	2353	1080
Ukupno:	6143	1504	8705	9955	513	1156	3	3964	82	1	32026	14353
Ukupno žene	2058	701	3108	5424	51	546	1	2423	40	1		

Nezaposleni

- prema godinama starosti -

(Tab. 23.)

Godine života	Stepen stručne spreme										Ukupno	
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	Σ	ž

Do 18 godina	44	3	25	1	0	0	0	0	0	0	73	34
Preko 18 do 25	472	67	1235	2318	12	60	0	1042	19	0	5225	2469
Preko 25 do 30	368	83	757	976	13	185	2	1382	22	0	3788	1992
Preko 30 do 40	787	246	1225	1738	22	239	0	784	21	0	5062	2676
Preko 40 do 50	1219	393	1523	2116	69	225	0	269	8	0	5822	2995
Preko 50 godina	3253	712	3940	2806	397	447	1	487	12	1	12056	4160
Ukupno:	6143	1504	8705	9955	513	1156	3	3964	82	1	32026	14353
Ukupno žene:	2058	701	3108	5424	51	546	1	2423	40	1		

Nezaposleni

- prema dužini radnog staža i stepenima stručne spreme -

(Tab. 24.)

Dužina Radnog staža	Stepen stručne spreme											Ukupno	ž
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII			
Bez staža	952	308	1418	2397	19	167	2	1696	31	0	6990	3431	
Do 1 godine	453	84	652	1075	4	111	0	474	3	0	2856	1478	
Preko 1 do 2	289	58	455	602	9	110	0	578	16	0	2117	1177	
Preko 2 do 3	144	53	324	461	4	59	0	223	1	0	1269	721	
Preko 3 do 5	176	49	399	604	11	82	0	200	5	0	1526	868	
Preko 5 do 10	306	108	589	794	13	111	0	196	4	0	2121	1156	
Preko 10 do 20	854	227	1011	1166	30	131	0	193	10	1	3623	1714	
Preko 20 do 30	2220	496	2775	2194	208	275	1	303	9	0	8481	3273	

Preko 30	749	121	1082	662	215	110	0	101	3	0	3043	535
Sa stažom	5191	1196	7287	7558	494	989	1	2268	51	1	25036	10922
Ukupno:	6143	1504	8705	9955	513	1156	3	3964	82	1	32026	14353
Ukupno žene:	2058	701	3108	5424	51	546	1	2423	40	1		

Novoprijavljeni

- prema stepenima stručne spreme -

(Tab.25.)

	Ukupno	Žene	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Prvi put, nema zapošljavanja	7246	3533	167 1	30	902	2616	13	96	2	188 9	26	1
Prvi put, ima zapošljavanja	4889	1929	103 9	91	126 6	1698	10 6	138	1	533	17	0
Nije prvi put, nema zapošljavanja	5542	2899	178 0	142	120 7	1637	10	118	2	634	11	1
Nije prvi put, ima zapošljavanja	19804	1009 0	326 6	786	525 4	6765	11 9	807	3	275 2	51	1
UKUPNO:	37481	1845 1	775 6	104 9	862 9	1271 6	24 8	115 9	8	580 8	10 5	3

Novoprijavljeni

- po opštinama i stepenima stručne spreme -

(Tab.26.)

Opština	Ukupno	žene	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijevića	191	83	37	0	42	83	0	3	0	26	0	0

Berane	1921	903	474	21	385	744	1	54	1	239	2	0
Budva	825	464	149	29	165	323	6	42	2	107	2	0
Bijelo Polje	3498	1464	935	89	938	1093	23	91	0	328	1	0
Bar	2331	1301	555	93	498	756	3	85	2	333	6	0
Cetinje	1136	562	297	33	190	401	8	33	0	171	3	0
Danilovgrad	1272	589	270	24	322	489	16	21	0	128	2	0
Herceg Novi	1929	1035	176	172	518	621	17	118	0	300	7	0
Kotor	1038	535	92	41	253	370	5	79	0	192	6	0
Kolašin	475	200	114	14	148	138	2	16	0	43	0	0
Mojkovac	647	285	84	13	247	189	3	19	0	91	1	0
Nikšić	4560	2285	731	107	1129	1547	20	124	0	881	21	0
Podgorica	10985	5602	2015	252	2044	4010	101	295	1	2226	39	2
Plav	505	255	212	2	85	139	0	15	0	51	1	0
Plužine	211	110	32	0	109	54	3	5	0	7	1	0
Pļjevlja	1999	914	356	53	576	702	19	55	0	235	2	1
Rožaje	1802	818	783	7	422	395	3	34	0	156	2	0
Šavnik	196	80	45	6	53	72	0	6	0	14	0	0
Tivat	859	446	114	47	219	286	11	37	2	135	8	0
Ulcinj	960	464	266	45	255	232	6	25	0	130	1	0
Žabljak	141	56	19	1	31	72	1	2	0	15	0	0
Ukupno:	37481	18451	7756	1049	8629	12716	248	1159	8	5808	105	3

Novoprijavljeni

- prema starosnim grupama –

(Tab. 27.)

	Starosna grupa	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
--	----------------	--------	---	----	-----	----	---	------	------	-------	-------	------

Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Do 18 godina	245	206	3	35	1	0	0	0	0	0	0
2	Od 18 do 25 godina	11290	1835	86	2269	4721	18	104	2	2227	28	0
3	Preko 25 do 30 godina	6910	1076	97	1495	1955	21	311	1	1925	28	1
4	Preko 30 do 35 godina	4519	982	149	1092	1404	15	190	0	667	19	1
5	Preko 35 do 40 godina	3483	812	149	879	1193	19	146	1	276	8	0
6	Preko 40 do 45 godina	3060	730	179	850	1036	24	98	1	136	6	0
7	Preko 45 do 50 godina	2837	699	156	632	1072	31	106	0	133	8	0
8	Preko 50 do 55 godina	2341	602	121	685	622	57	107	1	144	1	1
9	Preko 55 do 60 godina	1512	474	77	442	318	46	58	1	93	3	0
10	Preko 60 godina	417	146	19	90	89	15	21	1	35	1	0
11	UKUPNO	37481	7756	1049	8629	12716	248	1159	8	5808	105	3
12	UKUPNO Žena	18451	32426	604	3268	6806	28	612	1	3648	57	1

Novoprijavljeni

- prema razlogu prestanka rada -

(Tab. 28.)

	Razlog prestanka radnog odnosa	Ukupno	Žene	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	01 Izrečena mera prestanka radnog odnosa zbog povrede radnih dužnosti i obaveza	87	27	20	1	21	31	0	4	0	10	0	0
2	02 Pismena izjava zapošljenog da želi da raskine radni odnos (otkaz ugovora o radu)	1051	461	199	51	295	378	8	36	0	81	3	0
3	03 Zaključivanje sporazuma s poslodavcem o prestanku radnog odnosa	1471	687	257	54	398	538	17	47	0	151	9	0
4	06 Ako zapošljeni ne ostvaruje odgovarajuće rezultate rada, a nema radnog mesta na koje može biti raspoređen	6	3	1	1	2	1	0	0	0	1	0	0
5	07 Ako zapošljeni na probnom radu nije	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0

	postigao odgovarajuće rezultate rada												
6	08 Pripravnik nije položio stručni ispit	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
7	09 Neopravdani izostanak s posla 5 radnih dana uzastopno	15	5	4	0	3	2	0	2	0	4	0	0
8	10 Neopravdani izostanak s posla 7 radnih dana sa prekidima u toku 3 meseca	14	6	2	2	5	3	0	0	0	2	0	0
9	12 Ako su pri zasnivanju radnog odnosa precutani ili dati neistiniti podaci značajni za zasnivanje radnog odnosa	3	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
10	13 Odbijanje raspoređivanja na drugo radno mesto na koje je zapošljeni raspoređen zbog potreba procesa rada	8	4	2	0	1	5	0	0	0	0	0	0
11	14 Odbijanje raspoređivanja iz jednog u drugo mesto rada, kod istog poslodavca	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
12	15 Odbijanje raspoređivanja na drugo odgovarajuće radno mesto, pošto je utvrđeno da zapošljeni nema sposobnosti za obavljanje poslova radnog mesta na koje je raspoređen	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
13	16 Odbijanje raspoređivanja na drugo radno mesto, pošto je utvrđeno da zapošljeni ne ostvaruje odgovarajuće rezultate rada	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
14	17 Odbijanje privremenog raspoređivanja, u slučaju sile ili drugih iznenadnih okolnosti, na druge poslove za koje se traži niži stepen stručne spreme	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
15	18 Odbijanje zapošljenog za kojim je radom prestala potreba da bude raspoređen na drugo odgovarajuće radno mesto sa punim radnim vremenom, kod istog poslodavca	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
16	20 Odbijanje zapošljenog za kojim je radom prestala potreba da se radno angažuje na obavljanju poslova koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti	11	4	0	0	10	1	0	0	0	0	0	0
17	21 Odbijanje zapošljenog za kojim je radom prestala potreba da se stručno osposobi, prekvalifikuje ili dokvalifikuje za drugo odgovarajuće radno mesto sa punim radnim vremenom, kod istog ili drugog poslodavca	3	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0
18	22 Isplacena jednokratna novčana naknada zapošljenom za kojim je radom prestala potreba	124	35	25	5	49	30	3	5	0	7	0	0

19	23 Isplacena otpremnina zapošljenom za cijim je radom prestala potreba	2993	1086	577	106	872	1052	77	104	1	199	5	0
20	24 Organizovanje, odnosno učešće u štrajku koji nije organizovan u skladu sa Zakonom o štrajku	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	25 Navršenih 65 godina života i 15 godina staža osiguranja	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	27 Ako je zabranjeno vršenje određenih poslova po pravosnažnoj odluci suda ili drugog organa	2	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
23	28 Ako zapošljeni odsustvuje sa rada duže od 6 meseci zbog izdržavanja kazne zatvora	4	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0
24	29 Ako zapošljeni odsustvuje sa rada duže od 6 meseci zbog izrecene mere bezbednosti, vaspitne ili zaštitne mere	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
25	30 Isteka rada na određeno vreme u svojstvu pripravnika	508	352	1	0	7	122	1	35	0	335	7	0
26	31 Stecaj preduzeca	908	519	180	40	290	320	15	31	0	32	0	0
27	32 Likvidacija preduzeca	159	88	25	9	47	57	0	5	0	15	1	0
28	33 Prestanak rada poslodavca	236	119	36	10	61	108	3	6	0	12	0	0
29	34 Ako se zapošljeni ne vrati na rad u roku od 30 dana od dana povratka sa rada iz inostranstva, vojske ili po prestanku funkcije	6	5	1	1	3	1	0	0	0	0	0	0
30	35 Istek rada na određeno vreme	10161	5077	1927	385	2807	3388	60	380	1	1192	20	1
31	36 Istek radnog angažovanja nezapošljenog lica	531	272	116	20	122	177	2	21	0	70	3	0
32	37 Zbog premeštaja bracnog druga u skladu sa posebnim propisima	3	3	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0
33	38 Zbog zdravstvenog stanja zapošljenog ili članova njegove porodice	6	2	0	0	5	1	0	0	0	0	0	0
34	40 Zbog prestanka rada ostvarenog po drugom osnovu	12	8	2	0	1	5	0	2	0	2	0	0
34	41 Zbog prestanka rada u stranim i drugim predstavništvima	7	5	2	1	2	2	0	0	0	0	0	0
36	42 Ostali razlozi utvrđeni zakonom ili kolektivnim ugovorom	1073	505	223	31	292	402	5	37	0	82	1	0
37	UKUPNO 1. sa stažom	19412	9281	3609	719	5299	6629	191	717	2	2196	49	1
38	UKUPNO 2. bez staža	17202	8736	3953	317	3170	5782	55	424	6	3440	53	2

39	UKUPNO SVEGA=	37481	1845 1	7756	104 9	862 9	1271 6	24 8	115 9	8	580 8	105	3
----	---------------	-------	-----------	------	----------	----------	-----------	---------	----------	---	----------	-----	---

Pregled slobodnih radnih mjesta po djelatnostima i vrsti radnog odnosa:

(Tab. 29.)

	Ukupno:	Novootvoreno	Upraznjeno	Neodređeno	Određeno	Pripravnik	Pripravnik volonter	Dopunski rad	Privremeni poslovi	Sezonski poslovi	Privrem. radno ang.	Invalidi
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1413	60	1353	32	407	24	0	0	0	950	0	0
B Ribarstvo	125	74	51	26	53	6	0	1	0	39	0	0
D Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom i vodom	148	86	62	32	67	32	0	0	0	17	0	0
Đ Građevinarstvo	4983	3508	1475	587	3305	85	0	1	8	979	18	0
E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za domaćinstvo	8008	4021	3987	1204	5854	178	1	2	9	756	4	0
G Prerađivačka industrija	2338	935	1403	263	1775	85	0	2	5	206	1	1

I Finansijsko poslovanje	849	202	647	81	714	47	0	0	0	5	0	2
J Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	2785	2099	686	598	1771	246	2	1	0	166	0	1
K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1337	291	1046	275	712	342	0	0	0	8	0	0
L Obrazovanje	2924	498	2426	127	2499	288	1	4	0	0	4	1
LJ Zdravstveni i socijalni rad	1359	371	988	223	731	293	1	4	0	107	0	0
M Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	2101	821	1280	230	1483	132	8	0	1	247	0	0
N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	14	6	8	6	8	0	0	0	0	0	0	0
NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	2	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
V Vađenje rude i kamena	688	292	396	43	495	50	0	0	0	100	0	0
Z Saobraćaj, skladištenje i veze	2054	720	1334	301	1344	124	0	0	1	282	2	0
Ž Hoteli i restorani	8040	3771	4269	757	2731	41	0	3	0	4501	7	0
UKUPNO:	3916 8	1775 6	2141 2	4785	2395 0	1974	13	18	24	8363	36	5

Pregled zapošljavanja prema opštinama i stepenima stručne spreme

(Tab. 30.)

Opština	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI1	VI2	VII1	VII2	VIII	
ANDRIJEVICA	13	1	0	4	1	0	1	0	6	0	0	0
BAR	1969	590	86	468	532	16	73	1	201	2	0	0
BERANE	298	27	1	18	93	0	15	0	135	9	0	0
BIJELO POLJE	989	106	6	185	278	1	75	0	336	2	0	0
BUDVA	569	181	73	103	148	4	14	0	43	2	1	0
CETINJE	225	25	1	34	74	2	4	0	82	3	0	0
DANILOVGRAD	94	15	3	7	17	0	2	0	48	2	0	0
HERCEG NOVI	2738	555	803	533	446	17	102	0	274	5	3	0
KOLAŠIN	58	7	1	14	23	0	1	0	12	0	0	0
KOTOR	1186	175	54	273	355	4	93	0	225	7	0	0
MOJKOVAC	126	14	0	11	35	0	13	0	51	2	0	0
NIKŠIĆ	1225	189	14	299	391	5	37	0	286	4	0	0
PLJEVLJA	978	113	27	293	298	7	43	0	196	1	0	0
PLUŽINE	18	1	0	3	2	0	1	0	11	0	0	0
PODGORICA	6722	1257	102	1102	2302	33	171	1	1713	40	1	0
ROŽAJE	65	17	0	14	11	0	1	0	21	1	0	0
ŠAVNIK	18	0	0	0	6	0	2	0	10	0	0	0
TIVAT	691	155	99	128	171	6	19	0	113	0	0	0
ULCINJ	666	186	16	151	152	2	36	0	123	0	0	0
ŽABLJAK	118	19	17	25	31	0	4	0	22	0	0	0
UKUPNO	18766	3633	1303	3665	5366	97	707	2	3908	80	5	0

Zaključeni ugovora po opštinama i stručnim spremama

(Tab. 31.)

Rb.	Opštine	Posao za	Talenti	Visoka	Viša	Srednja	Ukupno
-----	---------	----------	---------	--------	------	---------	--------

		vas		sprema	sprema	sprema	
1.	Podgorica	0	26	170	2	9	207
2.	Cetinje	23	0	0	0	1	24
3.	Kolašin	2	0	0	0	1	3
4.	Danilovgrad	0	7	13	1	1	22
5.	Bar	0	0	14	2	0	16
6.	Budva	0	0	4	0	0	4
7.	Ulcinj	0	0	0	0	0	0
8.	Berane	21	0	0	1	2	24
9.	Andrijevisa	1	0	0	0	0	1
10.	Plav	7	0	0	0	0	7
11.	Rožaje	23	0	0	2	2	27
12.	Bijelo Polje	34	1	5	4	2	46
13.	Mojkovac	10	0	1	1	1	13
14.	Pljevlja	15	1	0	0	0	16
15.	Žabljak	2	0	0	0	0	2
16.	Nikšić	42	7	0	0	1	50
17.	Šavnik	1	0	0	0	0	1
18.	Plužine	0	0	0	0	0	0
19.	Herceg Novi	0	4	14	1	0	20
20.	Kotor	0	1	9	0	0	10
21.	Tivat	0	0	0	0	0	0
22.	Ukupno	181	47	230	14	21	493

Zaključeni ugovori u prošloj i ovoj godini po djelatnostima

(Tabela 32.)

	Djelatnost	Ukupnan br.zaključenih ugovora 1.1-31.12.2010.	Ukupnan br.zaključenih ugovora 1.1-31.12.2010.	Nom.razlika	indeks
1.	Državna uprava	181	64	-117	35.36
2.	Školstvo	461	79	-382	17.14
3.	Zdravstvo	42	55	13	130.95
4.	Sudstvo	64	5	-59	7.81
5.	Advokati	41	47	6	114.63
6.	D.O.O.	169	140	-29	82.84
7.	Banke	0	6	6	0
8.	Akcionarska društva	49	26	-23	53.06
9.	JU i preduzeća	65	65	0	100.00
10.	NVO sektor	21	6	-15	28.56
11	Ukupno:	1093	493	-600	45.10

Zaključeni ugovori u prošloj i ovoj godini po opštinama

(Tabela 33.)

Rb.	Opštine	Ukupnan br.zaključenih ugovora 1.1-31.12.2009	Ukupnan br.zaključenih ugovora 1.1-31.12.2010	Nominalna razlika	indeks
1.	Podgorica	427	207	-220	48.50

2.	Cetinje	37	24	-13	64.90
3.	Kolašin	18	3	-15	16.66
4.	Danilovgrad	31	22	-9	70.96
5.	Bar	24	16	-8	66.66
6.	Budva	7	4	-3	57.14
7.	Ulcinj	20	0	-20	0
8.	Berane	27	24	-3	88.88
9.	Andrijevisa	2	1	-1	50.00
10.	Plav	19	7	-12	38.84
11.	Rožaje	45	27	-18	60.00
12.	Bijelo Polje	85	46	-39	54.11
13.	Mojkovac	21	13	-8	61.90
14.	Pljevlja	25	16	-9	64.00
15.	Žabljak	1	2	1	200.00
16.	Nikšić	233	50	-183	21.45
17.	Šavnik	1	1	0	100.00
18.	Plužine	0	0	-	-
19.	Herceg Novi	34	20	-14	58.82
20.	Kotor	23	10	-13	43.50
21.	Tivat	13	0	-13	0
22.	Ukupno	1093	493	-600	45.10

Odnos zaključenih ugovora i nezaposlenih visokoškolaca po biroima

(Tab 34.)

	Opština	Nezaposleni visokoškolci na 31.12.2008.god	Nezaposleni visokoškolci na 31.12.2009.god.	Nezaposleni visokoškolci na 31.12.2010.god.	Zaključeni ugovori vss na 31.12.2010.god.	% 5:2	% 5:3	% 5:4
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Podgorica	887	1316	1590	241	15.15	27.17	18.31
2	Bar	251	316	382	18	4.71	7.17	5.70
3	Herceg Novi	231	327	407	28	6.88	12.12	8.56
4	Nikšić	372	674	794	50	6.30	13.44	7.41
5	Berane	228	317	320	52	16.25	22.80	16.40
6	Bijelo Polje	186	244	313	51	16.30	27.41	21.00
7	Pljevlja	85	124	161	18	11.20	21.20	14.51
8	Ukupno	2240	3318	3967	458	11.54	20.44	13.80

Seminari za dugoročno nezaposlene

- u 2010. godini -
(Tab 35.)

	Opština	Broj seminara	Broj lica
Rb	1	2	3
1	Podgorica	25	313
2	Cetinje	8	91
3	Danilovgrad	11	137
4	Herceg Novi	2	24
5	Kotor	2	25
6	Tivat	2	24
7	Bar	7	76

8	Ulcinj	6	63
9	Budva	4	44
10	Pljevlja	7	71
11	Nikšić	8	97
12	Bijelo Polje	10	117
13	Berane	10	131
14	Rožaje	10	130
15	Ukupno:	112	1343

Državni javni radovi po biroima rada

(Pregled 36.)

Rb	Biroi rada	Državni javni radovi	
		Broj radova	Broj učesnika
	1	2	3
1	Podgorica	5	130
2	Nikšić	5	54
3	Bijelo Polje	5	59
4	Berane	4	45
5	Bar	4	75
6	Herceg Novi	3	66
7	Pljevlja	Lokalni javni radovi	
8	Ukupno	Broj radova	454 <i>Broj učesnika</i>
Rb	1	2	3
1	Podgorica	31	341

Lokalni javni radovi

po biroima rada

(Pregled 37.)

2	Nikšić	19	130
3	Bijelo Polje	32	336
4	Berane	14	183
5	Bar	8	58
6	Herceg Novi	15	79
7	Pljevlja	8	50
8	Ukupno	127	1.177

Dozvole za zapošljavanje i rad stranaca po opštinama i biroima rada

- uporedni podaci za 2009. i 2010. godine –

(Tab. 38.)

Rb	Biro rada – kancelarija	1.1-31.12. 2009.	%	1.1-31.12. 2010.	%	Odnosi 4:2	
						Nom. razlika	Index
						1	2
1	Podgorica	4368	25.53	3841	26.32	-527	87.93
2	Cetinje	96	0.56	19	0.13	-77	19.79

3	Danilovgrad	133	0.78	101	0.69	-32	75.94
4	Kolašin	19	0.11	68	0.47	49	357.89
5	Biro rada Podgorica	4616	26.98	4029	27.60	-587	87.28
6	Berane	63	0.37	164	1.12	101	260.32
7	Andrijevica	3	0.02	0	0.00	-3	0.00
8	Plav	85	0.50	0	0.00	-85	0.00
9	Rožaje	211	1.23	0	0.00	-211	0.00
10	Biro rada Berane	362	2.12	164	1.12	-198	45.30
11	Herceg Novi	2301	13.45	849	5.82	-1452	36.90
12	Kotor	868	5.07	711	4.87	-157	81.91
13	Tivat	726	4.24	757	5.19	31	104.27
14	Biro rada Herceg Novi	3895	22.77	2317	15.87	-1578	59.49
15	Nikšić	560	3.27	348	2.38	-212	62.14
16	Šavnik	0	0.00	0	0.00	0	-
17	Plužine	0	0.00	0	0.00	0	-
18	Biro rada Nikšić	560	3.27	348	2.38	-212	62.14
19	Pljevlja	55	0.32	51	0.35	-4	92.73
20	Žabljak	19	0.11	10	0.07	-9	52.63
21	Biro rada Pljevlja	74	0.43	61	0.42	-13	82.43
22	Bijelo Polje	97	0.57	98	0.67	1	101.03
23	Mojkovac	16	0.09	0	0.00	-16	0.00
24	Biro rada Bijelo Polje	113	0.66	98	0.67	-15	86.73
25	Bar	1388	8.11	1322	9.06	-66	95.24
26	Budva	4579	26.77	3909	26.78	-670	85.37
27	Ulcinj	452	2.64	361	2.47	-91	79.87

28	Biro rada Bar	6419	37.52	5592	38.31	-827	87.12
29	Sektor za pravne i opšte poslove	1069	6.25	987	6.76	-82	92.33
30	Σ CRNA GORA	17108	100.00	14596	100.00	-2512	85.32

Pregled odobrenih kredita po statusu

(Tab. 39)

	Status	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
I	Nezaposleni	375	455	2.271.500
	Žene	158	183	915.000
II	Preduzetnici	23	35	175.000
III	Pravna lica	56	120	600.000
	UKUPNO (I+II+III):	454	610	3.046.500

Pregled odobrenih kredita po djelatnostima

(Tab. 40.)

	Djelatnost	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (Eur)
1	Industrija i rudarstvo	15	30	150.000
2	Poljoprivreda i ribarstvo	215	252	1.258.500
3	Šumarstvo	1	3	15.000
4	Građevinarstvo	2	3	15.000
5	Saobraćaj i veze	15	20	100.000

6	Trgovina	73	103	515.000
7	Ugostiteljstvo i turizam	35	60	300.000
8	Zanatstvo i lične usluge	70	94	468.000
9	Finans.tehn.i posl. usluge	14	19	95.000
10	Obrazovanje, nauka, kultura i inform.	3	5	25.000
11	Zdravstvena i socijalna zaštita	11	21	105.000
	UKUPNO:	454	610	3.046.500

Odobreni krediti po opštinama

(Tab. 41.)

	Opština	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (Eur)
1	Berane	48	59	295.000
2	Andrijevica	6	6	28.500
3	Plav	11	11	55.000
4	Rožaje	34	47	235.000
5	Pljevlja	38	60	300.000
6	Žabljak	2	2	10.000
7	Nikšić	78	93	465.000
8	Šavnik	6	6	30.000
9	Plužine	5	9	45.000
10	Bijelo Polje	54	65	325.000
11	Mojkovac	16	19	95.000
12	Kolašin	11	15	75.000
13	Cetinje	14	23	115.000
I	Suma	323	415	2.073.500
14	Podgorica	57	105	525.000

15	Danilovgrad	12	12	60.000
16	Bar	23	30	148.000
17	Ulcinj	11	13	65.000
18	Budva	8	12	60.000
19	Herceg Novi	11	12	60.000
20	Tivat	7	7	35.000
21	Kotor	2	4	20.000
//	Suma	131	195	973.000
	UKUPNO (I+II):	454	610	3.046.500

./.

IZVJEŠTAJ

O RADU FONDA PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

CRNE GORE

ZA 2010. GODINU

Podgorica, mart 2011.godine

I UVODNE NAPOMENE

Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ostvaruju se u Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore. Rješava se u prvom stepenu o pravilima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, pruža se stručna pomoć osiguranicima i korisnicima i obezbjeđuje efikasno ostvarivanje tih prava.

U okviru Fonda PIO Crne Gore, o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja rješava područno odeljenje na čijem području je osiguranik bio poslednji put osiguran. Područna odeljenja Fonda PIO Crne Gore nalaze se u: Baru, Beranama, Bijelom Polju, Kotoru, Nikšiću, Pljevljima, Podgorici, Herceg Novom i na Cetinju.

O pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju rješava Odeljenje za sprovođenje inostranog osiguranja koje se nalazi u Centralnoj službi u Podgorici.

Izveštaj o radu čini pregled programskih i reformskih aktivnosti organa upravljanja Fondom i organizacionih cjelina Stručne službe Fonda za 2010. godinu shodno odredbama člana 11. Statuta Fonda PIO Crne Gore.

Aktivnosti Fonda primarno su se odnosile na održavanje likvidnosti Fonda i obezbjeđivanje redovnosti i blagovremenosti isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i aktivno učešće u procesu privatizacije u cilju zaštite portfelja akcija, u svojstvu dobrog domaćina.

U 2010. godini je nastavljeno sa aktivnostima vezanim za organizacionu i strukturalnu reformu administracije, koja se zasniva na novim osnovama. Podizanje kvaliteta administracije i nivoa pružanja usluga korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja predstavlja stalan izazov kome teže svi zaposleni, u cilju izgradnje stabilnog penzionog sistema. Projekat modernizacije informacionog sistema Fonda predstavlja važan segment ovih napora i zahtijeva punu posvećenost svih angažovanih službenika. Nakon prelaska na novi softverski program i modernu platformu, omogućeno je pružanje naprednijeg nivoa usluga i efikasnije vršenje poslovnih funkcija.

Fond je svoje aktivnosti sprovodio u duhu otvorenosti i transparentnosti, pružajući informacije svim zainteresovanim medijima, te pravnim i fizičkim licima.

I u 2010. godini nastavljena je praksa finansiranja socijalno-humanitarne potrošnje penzionera iz ušteta u operativnim troškovima i Budžetu Fonda PIO, u najvećoj mogućoj mjeri. Fond i Ministarstvo rada i socijalnog staranja su na bazi donesene odluke Upravnog odbora Fonda usmjerili određeni iznos sredstava na žiro-račun Saveza udruženja penzionera u svrhu isplate jednokratnih pomoći penzionerima lošeg materijalnog stanja, na osnovu kriterijuma Komisije za socijalno-humanitarna pitanja Saveza. Dio sredstava je opredijeljen i za opremanje i renoviranje klubova penzionera.

Nastavljeno je sa praksom organizacije odmora i oporavka penzionera u Hotelu „Gorske oči“ uz unapređenje ponude Hotela koje je doprinijelo visokom kotiranju ovog objekta među turističkim poslenicima i gostima, kako domaćim tako i stranim. Veliko interesovanje turista ukazuje na ispravnost odluke o ulaganju u Hotel i potrebu dodatnih unapređenja ponude koja bi ga svrstala u grupu najpoželjnijih destinacija na evropskom nivou. I protekle godine nastavili smo trend da ostvareni prihod od komercijalne upotrebe dijela hotela uložimo u održavanje objekta, finansiranje troškova boravka penzionera, kao i socijalnu dimenziju pomoći najstarijoj populaciji, što je od veoma velikog značaja s obzirom na ograničena sredstva kojima je Fond raspolagao. Iskazana je velika zainteresovanost i volja za donacijom i kreditiranjem Hotela prije svega u dijelu izgradnje welnes centra, kongresne sale, konstrukcije krova i sl.

Obezbijeđena je donacija od slovenačke Vlade i to 50% od ukupno procijenjene vrijednosti 890.000,00 eura. Realizacija prve faze radova u vrijednosti od 500.000,00 (250.000,00 od strane Crne Gore i 250.000,00 od strane Slovenije). Radovi treba da započnu u martu 2011. godine. Potrebno je obezbijediti maksimalnu zaštitu realizacije projekta kroz niz kontrolnih tačaka, s obzirom da se radi o važnom projektu koji će u budućnosti, pri ulasku u Evropsku zajednicu, moći da otvori vrata za predpristupne fondove.

Planirane obaveze su uspješno izvršene od strane Stručne službe Fonda i organa upravljanja, u skladu sa postavljenim rokovima. Sa takvom tendencijom će se nastaviti i u 2011. godini.

II ORGANI I RADNA TIJELA FONDA PIO

1. Upravni odbor Fonda PIO

U toku prethodne godine Upravni odbor je održao 16 sjednica. Sjednicama Upravnog odbora su prethodile sjednice Komisije za sistem penzijskog i invalidskog osiguranja i na njima su razmatrana i donošena opšta pravna akta neophodna za uspješno poslovanje Fonda. U toku prethodne godine Fond je donio 63 odluke.

Upravni odbor je u prethodnoj godini donio niz važnih odluka kao što su:

- odluke o usklađivanju penzija i novčanih naknada od 01.01. i 1.07.2010. godine;
- odluke o usklađivanju vrijednosti penzija za jedan lični bod od 01.01. i 1.07.2010. godine;
- odluka o usklađivanju nominalnog iznosa najniže penzije od 01.01. i 1.07.2010. godine;
- odluka o usklađivanju iznosa novčane naknade za tjelesno oštećenje od 01.01. i 1.07.2010. godine;
- odluke o pokretanju i sprovođenju postupka javnih nabavki roba i usluga;
- odluke o promjeni organizacionih oblika pojedinih djelova i prodaji imovine Fonda;
- odluke o povjeravanju određenih poslova drugim institucijama.
- odluka o razrješavanju i imenovanju direktora Fonda PIO Crne Gore;

Upravni odbor je, takođe:

- usvojio plan rada za narednu godinu;
- usvojio nacrt Budžeta za narednu fiskalnu godinu;
- razmotrio i usvojio godišnji i polugodišnji izvještaj o radu, finansijskom poslovanju;
- izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta stručne službe Fonda PIO;
- pravilnik o službenim putovanjima;

Upravni odbor je nastavio sa sprovođenjem poslovne politike koja podrazumijeva da su praćenje izvršenja budžeta i obezbjeđivanje likvidnosti Fonda imperativ svih aktivnosti koje vode kvalitetnom i pravovremenom izvršenju obaveza ove institucije.

Upravni odbor je razmotrio teme vezane za unapređenje poslovanja i poboljšanja uslova rada u Fondu, što je realizovano shodno odgovarajućim odlukama.

2. Komisija za sistem PIO

Komisija za sistem penzijskog i invalidskog osiguranja je stalno radno tijelo koje obrazuje Upravni odbor, a koje prethodno priprema i razmatra akta iz nadležnosti Upravnog odbora.

III STRUČNA SLUŽBA FONDA

1. KABINET

U kabinetu direktora vrše se najstručniji i najsloženiji administrativno-pravni poslovi u skladu sa Zakonom i Statutom, obavlja koordinacija procesa rada u okviru Fonda prema Vladi, Skupštini i drugim organima, informiše javnost,

pripremaju publikacije i drugi materijali Fonda, organizuju sastanci i obezbjeđuje se komunikacija sa poslovnim partnerima i drugim licima vezano za prijem kod direktora.

Organizovani su sastanci Upravnog odbora i Komisije za sistem penzijskog i invalidskog osiguranja i pripremljeni nacrti odluka o usklađivanju penzija, novčanih naknada, vrijednosti penzije za jedan lični bod, nominalnog iznosa najniže penzije i osnova za određivanje novčane naknade za tjelesno oštećenje od 1. januara 2010. godine i 1. jula 2010.godine.

Učestvovalo se u izradi Predloga Zakona o PIO CG od strane službenika Fonda. Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PIO ("Službeni list CG" 14/10, br.78/10), koji je stupio na snagu 6. januara 2011. godine, nastavljena je reforma sistema penzijskog i invalidskog osiguranja u Crnoj Gori započeta 2004. godine. Zatim Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obeštećenju korisnika prava u Fondu PIO ("Službeni list CG", br. 78/10), Pravilnik o utvrđivanju radnih mjesta, odnosno poslova na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem ("Službeni list CG", br. 71/10), potom Pravilnik o obliku i sadržini prijave za registraciju poreskih obveznika, doprinosa i osiguranika u Centralni registar ("Službeni list CG", br. 10/10 i 32/10). Izmjene Zakona donose veći obim posla i značajne promjene u oblasti Fonda PIO.

Međunarodna saradnja koja je u nadležnosti Kabineta direktora je nastavila pregovore u oblasti socijalnog osiguranja sa Makedonijom, Belgijom, Srbijom, Švajcarskom i Slovenijom oko zaključivanja sporazuma i izrade obrazaca za primjenu sporazuma sa navedenim državama. Učestvovalo se u Nadzoru projekata modernizacije informacionog sistema Fonda PIO u toku njegove primjene. Urađeni su nalozi za obračun penzija i drugih primanja iz penzijskog i invalidskog osiguranja za primjenu odluka o usklađivanjima od 1. januara 2010. do 1. jula 2010. godine. Data su pravna pojašnjenja po pitanjima vezanim za oblast penzijskog i invalidskog osiguranja i vršena saradnja sa drugim organima i organizacijama vezanim za ovu oblast.

Pored navedenog u Kabinetu su organizovane i sjednice Kolegijuma u redovnom i proširenom sastavu, vršena je izrada zapisnika i kontinuirano praćena

realizacija zaključaka ovih organa, uz pružanje odgovarajuće podrške navedenim aktivnostima. Organizovani su i sastanci sa državnim organima i institucijama, međunarodnim organizacijama, vođena poslovna korespondencija i komunikacija u okviru Fonda i prema spoljnim subjektima.

U okviru Kabineta nastavljena je praksa elektronskog arhiviranja podataka vezanih za rad ove organizacione jedinice, prije svega odluka Upravnog odbora.

U sklopu obezbjeđenja javnosti rada i odnosa sa javnošću, u Kabinetu su se obavljali poslovi odnosa sa medijima, pripreme informacija i saopštenja, komunikacija sa osiguranicima i korisnicima prava preko internet strane Fonda, te rješavanja predstavki. Interno informisanje obavljalo se preko oglasnih tabli u poslovnim prostorijama Fonda i direktnom dostavom akta.

Sve medijske akcije su bile podržane sadržajem sajta Fonda PIO koji je redovno ažuriran i uslađivan sa promjenama u poslovanju, uključujući i prezentaciju hotela „Gorske oči“ na Žabljaku, koji posluje u okviru DOO „PIO“ Ulcinj. Evidentan je konstantan porast broja posjetilaca sajta koji koriste mogućnosti direktne komunikacije sa Stručnom službom Fonda, najviše kroz rubriku „Pitanja i odgovori“.

Saradnja sa novinarima svih medijskih kuća održavana je na profesionalnom nivou, uz poštovanje ugovorenih rokova i obezbjeđivanje kvalitetnih informacija, što je svakako doprinijelo ugledu i rejtingu ove institucije.

2. KOLEGIJUM FONDA

Kolegijum Fonda je u 2010. godini održao 39 sjednica u stalnom i tri u proširenom sastavu. Primarno se bavio praćenjem likvidnosti Fonda i obezbjeđivanjem izvora finansiranja za redovnu isplatu penzija na bazi smjernica Upravnog odbora.

Članovi Kolegijuma su resorno podnosili izvještaje o tekućim i planiranim aktivnostima vezanim kako za redovne obaveze tako i za poboljšanje sistema

ostvarivanja prava i organizaciju rada. Na osnovu ovih inputa donošeni su zaključci, kao i obaveze nosilaca poslova i rokovi za njihovu realizaciju.

Prošireni kolegijumi su održavani sa načelnicima područnih odeljenja Fonda, po dinamici koja je bila usklađena sa aktivnostima ove institucije. Razmatrana su sporna pitanja oko primjene novog softvera, izrade rješenja za korisnike vojnih penzija, ažurnosti i kvalitet rada, radna disciplina, procedura ovjere zdravstvene knjižice penzionera, međunarodne donacije od strane Republike Slovenije, posjete predstavnika Svjetske Banke, pitanja kadrovske politike i sl.

Kolegijum je aktivno učestvovao u pripremama svih akata za sjednice Upravnog odbora.

2. SEKTOR ZA SPROVOĐENJE PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA

OSTVARIVANJE PRAVA

Rad sektora za sprovođenje penzijskog i invalidskog osiguranja od 01.01.2010. godine do 31.12.2010. godine obavljen je u okviru:

- Odjeljenja za obradu podataka matične evidencije
- Odjeljenje za sprovođenje inostranog osiguranja
- Odjeljenje za obračun i isplatu prava
- Područna odjeljenja
- Prvostepena invalidska komisija

Pored poslova obavljenih u okviru navedenih organizacionih jedinica, ovim izvještajem su, radi potpunog sagledavanja ostvarivanja prava i sprovođenja penzijskog i invalidskog osiguranja u 2010. godini, obuhvaćene aktivnosti Drugostepenog upravnog postupka u reviziji i postupku po žalbi i radu Drugostepene invalidske komisije u žalbenom postupku po reviziji, kao i podaci o odlučivanju u upravnom sporu pred Upravnim sudom Crne Gore po tužbama

osiguranika protiv drugostepenih rješenja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

a) Odjeljenje za matičnu evidenciju

Poslovi utvrđeni strategijom razvoja Fonda kojom su definisani osnovni principi i procesi konsolidacije postojećeg informacionog sistema obavljali su se i u ovom izvještajnom periodu u Odjeljenju za obradu podataka matične evidencije. U izvještajnom periodu Sektoru za informacione tehnologije dostavljeni su sledeći programski zahtjevi radi dopune ili korekcije postojećeg softvera:

- zahtjev za dopunu kontrole unosa u bazu podataka najviše osnovice za plaćanje doprinosa za PIO za 2010. godinu na postojeći identifikacioni podatak JMBG;

- zahtjev za dopunu kontrole za unos visine uplaćenog doprinosa u prijavi M-4 po novoj stopi doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje od 20,5 % počev od 01. 01. 2010. godine, na teret osiguranika 15,0 %, a na teret poslodavca 5,5%;

- zahtjev za ažuriranje podataka u novom Projektu P-prijave u skladu sa Odlukama Upravnog odbora Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore o usklađivanju penzija i dr. od 01.01.2010. godine;

- zahtjev za ažuriranje, u odgovarajuće šifarnike, Jedinstvenog kodeksa šifara za unošenje podataka u matičnu evidenciju koja se vodi u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja;

- učestvovali u radu na izmjeni Uputstva o načinu unošenja podataka u matičnu evidenciju o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja;

- Sektoru za informacione tehnologije davali naloge sa odgovarajućim uputstvima za listanje izvještaja po zahtjevima područnih odjeljenja Fonda PIO i drugih organa i institucija;

- učestvovali u radu Međuresorske radne grupe za izmjenu podzakonskih akata za primjenu Zakona o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa;

- učestvovali u radu Komisije za konsolidaciju - usaglašavanje podataka u Centralnom registru obveznika i osiguranika;

- učestvovali u radu Međuresorske radne grupe za usklađivanje Zakona o evidencijama u oblasti rada i zapošljavanja;

- učestvovali u pripremi i obrazovanju Komisije za evidentiranje radnih mjesta, odnosno poslova na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem;

- Sa preko 4000 prijava M-4, dostavljenih od 203 obveznika plaćanja doprinosa, sabrali podatke o doprinosima za PIO i upoređivali sa podacima o doprinosima iz izvoda poslovnih banaka, analitičkih kartica Poreske Uprave i godišnjim izvještajima o uplaćenim porezima i doprinosima svih zaposlenih (OPD3 prijava) za 2008. i ranije godine.

Službenici ovog odjeljenja su bili u neposrednom kontaktu sa odgovornim licima u Poreskoj upravi, organima lokalne uprave, resornom Ministarstvu rada i socijalnog staranja i drugim organima i institucijama.

U matičnoj evidenciji aktivnih osiguranika u okviru područnih odjeljenja, a u ovom izvještajnom periodu vršeni su sledeći poslovi:

- prečišćeni su podaci sa prijava za matičnu evidenciju koje se odnose na period od 1970. do 2010. godine, zbog kompletiranja penzijskih predmeta u vezi izračuna najpovoljnijeg ličnog koeficijenta i iznosa penzije u slučajevima u kojima je odlučivano o pravu na penziju,

- vršeno je dokompletiranje baze podataka aktivnih osiguranika nedostajućim podacima za naznačeni period kao i ispravka netačnih podataka.

U vršenju kontrole tačnosti podataka ukoliko su podaci netačni i nepotpuni odnosno nepravilno registrovani u takvim slučajevima sačinjavane su službene

zabilješke i na zakonom propisan način preduzimate su potrebne radnje za izmjenu ili dokompletiranje istih, a za slučaj nepostojanja ili nekompletnosti dokumentacije, odnosno javnih isprava, sačinjavan je zapisnik o izvršenoj kontroli kojim je konstatovano zatečeno stanje.

Pružana je stručna pomoć i prijem stranaka, postupano po zamolnicama, po zahtjevima za štampanjem registrovanih podataka i izdavanjem uvjerenja strankama, kao i po zahtjevima državnih organa, institucija drugih organizacionih jedinica Fonda kao i organima i fondovima država iz okruženja.

Učestvovali u radu Komisije za utvrđivanje radnih mjesta kod poslodavaca na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

U ovom izvještajnom periodu u bazu podataka matične evidencije aktivnih osiguranika ažurirani su podaci o stažu osiguranja, zaradama, naknadama zarada, odnosno osnovicama osiguranja i visini uplaćenog doprinosa koji su dostavljeni putem sredstava za elektronsku obradu podataka za zaposlene u: „Atlas Mont Banka“- Podgorica za 2009. godinu; Rudnicima boksita A.D. Nikšić za 2006, 2007. i 2010. godinu (za 606 osiguranika koji su raskinuli ugovor o radu u 2010. godini); „Kovačnica“ D.O.O. - Podgorica za 2005, 2006, 2007. i 2008. godinu; „Euromarket banka“ – Podgorica za 2005. godinu, Fondu PIO Crne Gore za 2009. godinu i DOO „ Sindčel „ Nikšić za 2008. godinu..

U toku je obrada, odnosno ispravka pogrešnih slogova, dostavljenih putem magnetnih traka za zaposlene u : „Mark and Spencer Marinopouls“ D.O.O. za 2009. godinu; "Novi Volvox“ D.O.O. za 2009. godinu; „Hipotekarna banka“ A.D. Podgorica za 2009. godinu; Društvu za telekomunikaciju „M:tel“ D.O.O. - Podgorica za 2008. i 2009. godinu; A.D. "Daido-Metal" - Kotor za 2009.godinu; Apotekarskoj ustanovi Crne Gore – Podgorica za 2009. godinu; Crnogorskoj komercijalnoj banci za 2009. godinu i „Montenegro Airlines“ DOO – Podgorica za 2006. i 2007. godinu.

Na osnovu izvještaja o broju unijetih M-prijava u periodu od 01.01. 2010. godine do 31. 12. 2010. godine, koji je dobijen elektronskim putem od Sektora za informacione tehnologije ovog Fonda, evidentno je da je u bazu matične

evidencije aktivnih osiguranika unijeto ukupno 378.970 prijave od čega 21.229 M-1; 43.849 M-2; 13.239 M-3; 260.675 M-4, 34.953 M-8, 2711 M7/PS, 236 MSI, 8 M-5; 315 M-6; 165 MIN, 1305 ROD-1 i 285 M-12 .

Odluke ove prijave su prethodno iskontrolisane, šifrirane i nakon unosa sortirane po vrstama i po područnim odjeljenjima i dostavljene Odjeljenju za elektronsku arhivu radi skeniranja. (U prethodnom polugodišnjem izvještaju u ukupan broj unešenih prijava/odjava M-1 i M-2 prikazali smo i broj preuzetih prijava iz Centralnog registra obveznika i osiguranika).

Napominjemo da je od 01.03.2010. godine, formiran Centralni registar obveznika i osiguranika (CROO) i počela primjena Pravilnika o obliku i sadržini jedinstvene prijave za registraciju poreskih obveznika, obveznika doprinosa i osiguranika u Centralni registar („SI list CG“, broj 10/10, 32/10). ovim Pravilnikom propisan je i novi postupak registracije obveznika doprinosa i osiguranika za penzijsko i invalidsko osiguranje u nadležnim područnim jedinicama Poreske uprave, putem propisane jedinstvene prijave za registraciju...(Obrazac JPR). Poslodavci više ne dostavljaju Fondu PIO prijave podataka o obveznicima plaćanja doprinosa (ROD-1) kao ni prijave na osiguranje M-1, objave osiguranja M-2 kao ni prijave promjena ovih podataka već su u obavezi da od 01.03.2010. godine, podatke o obveznicima plaćanja doprinosa i osiguranicima dostavljaju Poreskoj upravi na novom obrascu (JPR), koja ih unosi u CROO i nakon toga prosleđuje Fondu PIO. Na osnovu izvještaja koji je dobijen elektronskim putem od Sektora za informacione tehnologije ovog Fonda, iz Centralnog registra obveznika i osiguranika u periodu od 01.03.2010 do 31.12.2010.godine, u bazu matične evidencije aktivnih osiguranika preuzeto je 39.701 M-1, 53.375 M-2, 25.768 M-3 i 5.215 Rod-1 .

Ministarstvu rada i socijalnog staranja podnešeno je 205 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv obveznika koji nijesu do 30. aprila ove godine podnijeli prijave podataka za utvrđivanje staža osiguranja, zarade, naknade zarade, koje služe za utvrđivanje godišnjeg ličnog koeficijenta i visine uplaćenog doprinosa za prethodnu 2009. godinu.

b) Prvostepeni upravni postupak

U izvještajnom periodu prvostepeni upravni postupak je rješavao u prvom stepenu, po zahtjevu osiguranika za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u domaćem i inostranom osiguranju.

Novih zahtjeva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u Prvostepenom postupku (domaći postupak i ino osiguranje) bilo je 24068.

Neriješenih zahtjeva iz predhodne godine bilo je 3859.

Prema tome u 2010. godini bilo je ukupno, domaći postupak i ino- odeljenje **27927** zahtjeva za rješavanje. Po ovim zahtjevima donijeta su, domaći postupak i ino-odeljenje, **24940** prvostepena rješenja od čega je 81,50% riješeno u zakonskom roku od 2 mjeseca.

Ostalo je neriješeno 2987 ili 11% od ukupnog broja zahtjeva za rješavanje.

Poređenja radi u 2009. godini je bilo 23 677 zahtjeva za rješavanje u Prvostepenom postupku. Po ovim zahtjevima donijeta su 20429 prvostepenih rješenja. Na kraju godine ostalo je 13 % neriješenih zahtjeva.

U 2008. godini, bilo je 20677 zahtjeva za rješavanje od kojih je riješeno 19076 u toj kalendarskoj godini. Na kraju godine ostalo je neriješeno 7% zahtjeva.

U 2007. godini, bilo je 17364 zahtjeva za rješavanje u Prvostepenom postupku. Po ovim zahtjevima donijeta su 15823 prvostepenih rješenja. Na kraju godine ostalo je 8% neriješenih zahtjeva.

Od 01.01.2010. godine odpočelo se sa skeniranjem kompletne dokumentacije u arhivi prvostepenog postupka.

Dana 01.09.2010. godine Sporazumi o socijalnom osiguranju sa BIH i R. Srbijom prešli su u nadležnost INO-odeljenja.

Napominjemo da je u Fondu - Centralna služba odrađena kompletna programska podrška za izračun novih iznosa i obeštećenja vojnim korisnicima.

Izvršena je implementacija svih zakonskih propisa iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Tabela 1. - Rješavanje u prvostepenom domaćem postupku u toku 2010. godine

	Ukupno zahtjeva za rješavanje	Broj riješenih zahtjeva	Pozitivno riješenih	Negativno riješenih	Procenat neriješenih od ukupnih %	Procenat ažurnosti do 2 mjeseca %
Starosne penzije	8822	7674	6638	1036	13	87
Pune invalidske penzije	4933	4462	4181	281	9	65
Djelimične invalidske penzije	19	13	13		31	15
Porodične penzije	5520	5162	4534	628	6	92
Novčana nadokn						

a-da za TO	178	157	134	23	12	86
Penzijski staž	247	213	184	29	14	86
Ostala prava iz PiO	6891	5942	4699	1243	14	77
Ukupno	26 610	23 623	20 383	3 240	11	81

Tabela 2. - Trajanje postupka riješenih zahtjeva

	do 2 mjeseca	od 2 do 6 mjeseci	od 6 do 12 mjeseci	preko 12 mjeseci
Starosne penzije	6700	654	186	134
Invalidske penzije	2908	1456	67	31
Djelimične invalidske penzije	2	9	2	
Porodične penzije				

	4762	287	72	41
Novčane naknade za t.o	135	16	2	4
Penzijski staž	183	26	2	2
Ostala prava iz PiO	4561	1351	22	8
Ukupno	19 251	3 799	353	220

Tabela 3. - Rješavanje u prvostepenom postupku od 01.01. – 31.12.2010

godine po područnim odeljenjima

	Ukupno zahtjeva za rješavanje	Broj riješenih zahtjeva	Pozitivno riješenih	Negativno riješenih	Procenat neriješenih od ukupnih %	Procenat ažurnosti do 2 mjeseca%
Bijelo Polje	1890	1685	1454	231	11	81
Berane	2056	1853	1720	133	10	82

Pljevlja	2016	1818	1644	174	9	86
Kotor	2144	1954	1713	241	9	87
Cetinje	787	714	646	68	9	79
Nikšić	4516	4137	3653	484	9	79
Podgorica	9084	7678	6709	969	15	77
Bar	2053	1785	1480	305	13	81
Herceg Novi	2064	1999	1364	635	3	92

Tabela 4. - Trajanje postupka riješenih zahtjeva po područnim odeljenjima

	do 2 mjeseca	od 2 mjeseca do 6 mjeseci	od 6 mjeseci do 12 mjeseci	preko 12 mjeseci
B.Polje	1374	278	8	25
Berane	1515	269	31	38
Pljevlja	1562	215	32	9
Kotor	1711	222	18	3
Cetinje	568	135	5	6
Nikšić	3281	828	20	8
Podgorica	5952	1435	179	112
Bar	1451	277	41	16
H. Novi	568	135	5	6

Ukupno	19 251	3 799	353	220
--------	--------	-------	-----	-----

Odjeljenje za sprovođenje inostranog osiguranja

U toku 2010. godine u Odeljenju Ino osiguranja, donešeno je ukupno 1317 rješenja o priznavanju prava na starosnu, invalidsku i porodičnu penziju.

Obrađeno je ukupno 1270 zamolnica u čiji broj ne ulaze zamolnice iz predhodnih godina koje su često aktivne jer inostrani nosilac osiguranja traži dodatne informacije i obavještenja u vezi istih.

U 863 predmeta pružena je administrativno pravna pomoć za potrebe i na zahjeve inostranog nosioca koji se odnose na pribavljanje uvjerenja, rješenja, izvoda i sl. i prava na dječiji dodatak.

Potrebno je napomenuti da ovo Odeljenje radi sa zahtjevima na kojima se primjenjuju međunarodni sporazumi o socijalnom osiguranju i to sa: Austrijom, Belgijom, Bugarskom, V. Britanijom, Danskom, Italijom, Luksemburgom, Mađarskom, Njemačkom, Norveškom, Poljskom, Rumunijom, Francuskom, Češkom, Švedskom, Slovačkom, Švajcarskom i Holandijom. Od bivših republika SFRJ sa: Makedonijom, Hrvatskom, BiH, Srbijom, a uskoro će biti i Sporazum sa Slovenijom što predstavlja veliku odgovornost i specifičnost rada po istim, nemogućnost brzog završetka postupka zbog čekanja odgovora od inostranog nosioca osiguranja o podacima koji su bitni za okončanje postupka pa samim tim ne može postojati rok za donošenje rješenja (srazmjerne penzije čiji je odnos 4: 1 u odnosu na samostalne) koji može biti od 2 mjeseca do 2 godine.

Napominjemo takođe da vršimo stalne urgencije prema inostranom nosiocu pismenim putem, a sa bivšim republikama i putem telefona radi bržeg okončanja postupka.

c) Odjeljenje za obračun i isplatu prava

Odjeljenje za obračun i isplatu prava prati i sprovodi propise u postupku obračuna i isplate penzija i drugih prava korisnika iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Nadalje, vrši obračun i kontrolu obračuna po rješenjima, vrši refundaciju sredstava, sprovođenje administrativnih i sudskih zabrana, izdavanje uvjerenja o primanjima korisnika, uvjerenja (za sticanje državljanstva, za ostvarivanja tuđe njege i pomoći kod Centra za socijalni rad, jednokratne novčane pomoći, ovjere zdravstvene knjižice, odmor i rekreaciju preko Saveza udruženja penzionera, subvencije za plaćanje računa za utrošenu električnu energiju, izdavanje vize, na lični zahtjev itd.), izdaje potvrde o životu i izvještaje u vezi isplate prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i vođenje službenih evidencija.

Tokom izvještajnog perioda Fond PIO Crne Gore je obezbijedio sredstva za isplatu 113742 (sto trinaest hiljada sedam stotina četrdeset dva) korisnika prava i to:

Civilni korisnici prava

<u>Vrsta prava</u>	<u>Broj korisnika</u>
Starosne penzije	45.619
Invalidske penzije	23.583
Porodične penzije	27.165
Srazmjerne starosne penzije	3
Srazmjerne porodične penzije	1
Porodične penzije po drugom roditelju	16
Tuđa njega i pomoć	1.337
Tjelesno oštećenje	6.256

Privremena naknada invalida III kategorije	1.426
Djelimične invalidske penzije	20
Ostala prava iz invalidskog osiguranja	2
Dodatak za spomenicu	64
Alimentacije	120
<u>UKUPNO:</u>	105.612

Vojni korisnici prava

<u>Vrsta prava</u>	<u>Broj korisnika</u>
Starosne penzije	1.267
Invalidske penzije	501
Ostala prava iz invalidskog osiguranja	
Porodične penzije	1.021
NTS-UTS	219
Tjelesno oštećenje	73
Tuđa njega i pomoć	29
Alimentacije	15
<u>UKUPNO:</u>	3.131

Odjeljenje za obračun i isplatu prava za 2010. godinu vršilo je obračun i isplatu prava za 4.999 korisnika koji žive u inostranstvu (van teritorije Crne Gore) i to:

- BJR Makedonija 242 korisnika (32 invalidskih, 145 starosnih, 61 porodičnih, 2 srazmjernih i 2 TO);

- Bosna i Hercegovina 1.330 korisnika (228 invalidskih, 694 starosnih, 405 porodičnih i 3 alimentacije);

- Hrvatska 1.077 korisnika (157 invalidskih, 517 starosnih, 367 porodičnih, 6 srazmjernih starosnih, 22 TO i 8 TNJiP);

- Srbija 2293 korisnika (377 invalidskih, 1.305 starosnih, 504 porodičnih, 69 TO, 6 dodatak za spomenicu, 25 TNJiP i 6 alimentacije);

- Amerika 1 starosni penzioner;

- Austrija 9 (5 starosnih, 2 invalidska i 2 porodična);

- Bugarska 1 porodični penzioner;

- Češka 6 (3 starosna i 3 invalidska penzionera);

- Francuska 3 starosna penzionera;

- Mađarska 1 porodični penzioner;

- Švedska 2 (1 starosni i 1 porodični);

- Italija 2 (1 starosni i 1 invalidski);

- Slovačka 1 starosni;

- Belgija 1 starosni i

- Njemačka 30 (24 starosna, 1 invalidski i 5 porodičnih).

U periodu od 01.01. do 31.12.2010. godine, pristiglo je i obrađeno u Odjeljenju 21.857 rješenja. Od Područnih odjeljenja 20.474 rješenja. Od inostranog osiguranja 1.383 rješenja i 1.280 zamolnica.

U djelokrug rada Odjeljenja spada i sprovođenje administrativnih zabrana, razni oblici kredita kod Poslovnih banaka i mikrokreditnih institucija u svojstvu

korisnika kredita ili žiranta, krediti na odloženo plaćanje (registracija auta, kupovina paketa suhomesnatih proizvoda, svinjske polutke, jagnjad, tehnička roba itd), rješenja o izvršenju od strane sudova. U izvještajnom periodu Odjeljenju je dostavljeno 14.165 administrativnih i sudskih zabrana, 10.885 drugih akata i 324 potvrde za invalide rada.

Broj penzionera za koje postoje razne vrste obustava za jedan ili više kreditnih zaduženja za decembar mjesec 2010. godine je 60.490 (59.269 civilnih i 1.221 vojnih), ne računajući obustave po osnovu osiguranja kod ZOIL „Lovćen“ i članarine Savezu udruženja penzionera (civilni i vojni).

U cilju realizacije obeštećenja korisnika prava za 2010. godinu službenici Odjeljenja za obračun i isplatu prava su dodatno angažovani davanjem informacija korisnicima prava i bankama angažovanih od strane Ministarstva finansija Crne Gore.

Za 2010. godinu Odjeljenje je izdalo 677 potvrda u cilju konsolidovanja baze podataka korisnika prava kod Centralne depozitarne agencije kako bi se izvršila isplata obeštećenja po utvrđenoj dinamici i plaćanje utrošene električne energije obveznicama prije roka dospjeća kod Elektroprivrede Crne Gore.

Takođe je prema bivšim državama SFRJ (Bosna i Hercegovina, Makedonija, Hrvatska i Srbija) blagovremeno vršilo dostavu obrazaca potvrda o životu i tekućih računa u cilju zakonite isplate penzija korisnika prava Fonda PIO Crne Gore sa prebivalištem van teritorije Crne Gore.

Blagovremeno je vršena, shodno zakonu, priprema i razmjena podataka u vezi odštetnih zahtjeva bivših država SFRJ.

Shodno zahtjevima korisnika takođe je vršena ovjera potvrda o životu za lica koja su sa prebivalištem u Crnoj Gori, a primaju penziju iz Fonda druge države.

d) Drugostepeni upravni postupak

U izvještajnom periodu drugostepeni upravni postupak je rješavao u drugom stepenu iz oblasti PIO. Urađeno je 22 441 predmeta.

U postupku revizije prvostepenih rješenja urađeno je 19 531 predmeta na sledeći način:

- data saglasnost na 19 443 rješenja
- poništeno 76 rješenja
- izmijenjeno 12 rješenja

U postupku po pravu nadzora 4 rješenja su ukinuta.

U postupku po žalbi u radu je bilo 2 422 predmeta od čega je:

- 1 997 žalbi odbijeno
- 417 žalbi usvojeno i poništeno prvostepeno rješenje
- 8 žalbi odbačeno.

Za navedeni period od Upravnog suda dostavljeno je 446 presuda od čega su :

- 347 tužbi odbijene
- 92 tužbe usvojene
- 7 tužbi odbačene

Vrhovni sud je donio 38 presuda kojim se zahtjev za vanredno preispitivanje presude Upravnog suda Crne Gore odbija.

e) Prvostepena invalidska komisija

U timu prvostepene invalidske komisije prilikom vještačenja učestvuju stručnjaci različitih specijalnosti, koji imaju zajedničke kriterije ocjenjivanja i poznavanja minimuma pretraga potrebnih za ocjenu stepena oštećenja kod pojedinih bolesti.

Poznato je da se od 01.01.2004. godine, primjenjuje novi Zakon o invalidskom penzijskom osiguranju prema kojem se pod invalidnošću koja predstavlja uslov za priznavanje prava na invalidsku penziju podrazumijeva

potpuni gubitak radne sposobnosti (PGRS) i djelimični gubitak radne sposobnosti od 75% (DGRS).

U 2010. godini za vještačenje je prispjelo ukupno **4027** zahtjeva.

Riješeno je **3497** zahtjeva, dok je u 2011. god. preneseno **530** zahtjeva.

Kao svake godine do sada, prenese se dio zahtjeva u sledeću godinu radi specifičnosti procedure tj. zakazivanja vještačenja za dvadeset dana unaprijed.

Od prisutnih 4027 zahtjeva **3322** se odnosilo na ocjenu radne sposobnosti, a **175** na ocjenu tjelesnog oštećenja i nesposobnosti za samostalni život i rad.

PGRS je utvrđen kod **1928** (58,03%) osiguranika.

Od toga se na **nove domaće penzije odnosi 1102** (33,17%), **316** (9,51%) se odnosi na tzv. **ino** penzije tj. one kod kojih je invalidnost utvrđena u okruženju, a kod nas je samo verifikovano pravo prema dogovorenim međunarodnim konvencijama.

Takođe je bilo **510** (15,35%) potvrđenih penzija na kontrolnom pregledu. Naime, poznato je da je Fond PIO u skladu sa Zakonom odredio obavezan kontrolni pregled korisnika prava najkasnije u roku od tri godine, osim u nekim slučajevima koji su propisani Pravilnikom o radu Prvostepene invalidske komisije.

DGRS 75% je utvrđen kod **9** osiguranika (0,27%). Od toga je bilo 5 novih (0,15%) i 4 kontrolne (0,12%).

Ostali zahtjevi su cijenjeni na sledeći način:

Liječenje nije završeno u **529** zahtjeva (15,92%),

Bez kategorije je bilo **766** zahtjeva (23,05%), a

Vraćeno je **90** zahtjeva (2,71%) tj, vještačenje nije izvršeno radi neodazivanja osiguranika na pregled ili odustajanja istog, ili su predmeti vrećeni zbog nekompletne dokumentacije.

Tjelesno oštećenje je vještačeno u **25** predmeta.

Pozitivno je riješeno 9 (34,62%) zahtjeva, a odbijeno je 17 (65,38%).

Nesposobnost za samostalni život i rad je vještačena u **149** zahtjeva.

Od toga je **pozitivno riješeno 106** (71,15%) zahtjeva, a odbijeno **43** (28,85%) zahtjeva.

U tabelama je prikazana struktura PGRS prema polu, životnom dobu i radnom stažu.

Sa PGRS je bilo više muških osiguranika tj. 830 (75,32%).

Što se tiče **životnog doba** muških osiguranika je najviše u dobi od 50 do 60 god. starosti, a ženskih osiguranika u dobi 40 do 50 god. starosti.

Prema radnom stažu najviše je muških osiguranika sa PGRS sa 30 do 40 god. radnog staža, dok je najveći broj ženskih osiguranika sa PGRS imalo staž od 20 do 30 godina.

Sa DGRS 75% bilo je više muških osiguranika tj. 4 od ukupno 5 i uglavnom su bili sa 50 – 60 godina starosti, a sa 30 do 40 god. radnog staža.

Opet smo pratili **uzroke invalidnosti** u proteklom periodu. Kao i prošle godine na prvom mjestu su **bolesti srca i krvotoka**, zatim **zloćudni tumori**, pa **duševni poremećaji i poremećaji ponašanja**, bolesti nervnog sistema, itd.. kako je navedeno u tabeli.

Poređenjem ovih podataka sa onima iz 2009. godine može se uočiti da je u 2010. god. bilo nešto malo više zahtjeva za ORS i da je broj novih penzija takođe bio veći. Prateći uzroke invalidnosti vidimo da je u 2010. godini bilo više srčanih bolesnika, više malignih oboljenja i takođe duševnih bolesti te je i ovaj veći broj penzija uslovljen time.

TABELARNI PRIKAZ P.G.R.S -Prema polu

Pol	Br.	%
M	830	75,32
Ž	272	24,68
Ukupno	1102	100

STRUKTURA P.G.R.S PREMA ŽIVOTNOM DOBU

Pol	br	%	20-30	%	30-40	%	40-50	%	50-60	%
M	830	75,32	6	0,73	32	3,86	175	21,09	617	74,34
Ž	272	24,68	3	1,11	20	7,36	142	52,21	107	39,34
Ukup	1102	100	9	0,82	52	4,72	317	28,77	724	65,70

STRUKTURA P.G.R.S PREMA RADNOM STAŽU

Pol	br	%	do 10	%	10-20	%	20-30	%	30-40	%
M	830	75,32	29	3,50	107	12,90	270	32,54	424	51,09
Ž	272	24,68	17	6,25	79	29,05	138	50,74	38	13,98
Ukup.	1102	100	46	4,18	186	16,88	408	37,03	462	41,93

OCJENA RADNE SPOSOBNOSTI

Pravo	Broj	%
P.G.R.S	1102	33,17
INO	316	9,51
Kon.P.G.R.S	510	15,35
UKUPNO	1928	58,03
D.G.R.S	5	0,15
KONTROLNI DGRS	4	0,12
UKUPNO	9	0,27
L.N.Z	529	15,92
Bez kateg.	766	23,05
Vraćeno	90	2,71
UKUPNO:	3322	100

TJELESNO OŠTEĆENJE

Poz. riješeno	%	Odbijeno	%	Ukupno
9	34,62	17	65,38	26

NESPOSOBNOST ZA RAD

Poz. riješeno	%	Odbijeno	%	Ukupno
106	71,15	43	28,85	149

Prispjelo za rješavanje u 2010. godini 4027 zahtjeva. Ukupno riješeno 3497.
 Prenešeno za rješavanje u 2011. godinu 530 zahtjeva.

TABELARNI PRIKAZ D.G.R.S - Prema polu

Pol	Br.	%
M	4	80
Ž	1	20
Ukupno	5	100

STRUKTURA P.G.R.S. PREMA ŽIVOTNOM DOBU

Pol	br	%	20-30	%	30-40	%	40-50	%	50-60	%
M	4	80	--	---			1	25	3	75
Ž	1	20	--	--	--	--	1	100		
Ukupno	5	100	--	--		-	2	40	3	60

STRUKTURA D.G.R.S. PREMA RADNOM STAŽU

Pol	br	%	do 10	%	10-20	%	20-30	%	30-40	%
M	4	80	--	-			2	50	2	50
Ž	1	20	-	-	-		1	100		
Ukupno	5	100	-	-		-	3	60	2	40

UZROCI GUBITKA RADNE SPOSOBNOSTI PREMA VRSTI OBOLJENJA

R.br.	Vrsta oboljenja	Šifra bolesti	Broj	%
1.	Bolesti srca i krvotoka	I	378	34,31
2.	Zloćudni tumor	C	264	23,96
3.	Duševni poremećaj i poremećaj ponašanja	F	155	14,07
4.	Bolesti žlijezda sa unutrašnjim lučenjem	E	86	7,81
5.	Bolesti mišićno-koštanog sistema	M	68	6,18
6.	Bolesti nervnog sistema	G	37	3,36
7.	Povreda, trovanje i posledice spoljnih faktora	S	30	2,37
8.	Bolesti oka i uva	H	15	1,37
9.	Bolesti sistema za disanje	J	16	1,46
10.	Bolesti mokraćno polnog sistema	N	13	1,18
11.	Bolesti krvi i poremećaj imuniteta	D	11	1
12.	Bolesti sistema za varenje	K	18	1,64
13.	Simptomi i znaci	R	1	0,10

14.	Urodjenje deformacije	Q	1	0,10
15.	Prisustvo implantata	Z	4	0,37
16.	Zarzne i parazitarne bolesti	A	--	--
17.	Bolesti izazvane virusima	B	3	0,28
18.	Povrede više djelova tijela	T	1	0,10
19.	Izlaganje nep.spoljnim faktorima	X	1	0,10

UKUPNO 110

3. SEKTOR ZA PRAVNE, KADROVSKE I OPŠTE POSLOVE

Sektor za pravne, kadrovske i opšte poslove svoje funkcije i radne aktivnosti realizuje preko:

- Odjeljenja za pravne poslove
- Odjeljenja za kadrovske poslove i
- Odjeljenja za opšte poslove.

Zaposleni u ovom sektoru su, u izvještajnom periodu, uz punu posvećenost poslu, savjestan i odgovoran rad dali doprinos blagovremenom i efikasnom izvršavanju poslova iz nadležnosti sektora.

a) Odjeljenje za pravne poslove

Odjeljenje za pravne poslove je u izvještajnom periodu pripremlilo niz nacta i predloga opštih akata koje je razmatrao i donio Upravni odbor Fonda, između ostalih:

- Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Stručne službe Fonda;
- drugih pojedinačnih akata iz nadležnosti Upravnog odbora.

Radi obezbjeđenja uslova za nesmetan rad i kvalitetno i blagovremeno obavljanje funkcija Stručne službe, ovo odjeljenje je sprovedo postupke javnih nabavki roba – opreme i osnovnih sredstava, radova i usluga u skladu sa zakonom propisanim postupkom.

U izvještajnom periodu, saglasno Zakonu o javnim nabavkama, a nakon donijetih odluka Upravnog odbora o pokretanju postupka za izbor najpovoljnijih ponuda izvršena je nabavka roba, usluga i radova putem otvorenog postupka javne nabavke – javnog tendera, šopinga i za nabavke čija je vrijednost ispod 2.000,00 eura, metodom neposrednog sporazuma.

U narednoj tabeli dat je prikaz javnih nabavki Fonda u 2010. godini, po vrsti javne nabavke, vrsti postupka za izbor najpovoljnijeg ponuđača, predmetu nabavke i vrijednosti javne nabavke:

Vrsta postupka nabavke	Predmet nabavke	Ugovorena vrijednost
Otvoreni postupak javne nabavke	Kancelarijski , potrošni materijal za računski centar i sredstva za higijenu	43.770,23€
	Zakup poslovnih prostora	42.393,60 €
	Nabavka pogonskog goriva	14.672,00 €
	Održavanje informacionog sistema Fonda-za period od 3	392.937,48 €

	godine	
Neposredno prikupljanje ponuda (šoping metoda)	Usluge revizije finansijsko – računovodstvenih iskaza	8.000,00 €
	Licenca za antivirusnu zaštitu računarske opreme	3.315,78 €
	Kancelarijski namještaj	9.211,41 €
	Sanacija krovne konstrukcije Centralne službe i Područnog odjeljenja Podgorice, radovi u kancelariji u Rožajama i izrada ograde agregata u Centralnoj zgradi Fonda	28.659,15 €
Neposredni sporazum	Servisiranje vozila, usluge fotokopiranja, usluga oglašavanja u dnevnoj štampi, sitne opravke objekata i osnovnih sredstava i dr.	20.128,00 €

U zavisnosti od potreba procesa rada i efikasnog funkcionisanja tokom 2010. godine, zaključeni su ugovori o pružanju usluga (mobilne telefonije, zaštite objekata, distribucije penzija, zakupu poslovnog prostora i sl.).

U postupcima koji se vode pred nadležnim sudovima u izvještajnom periodu primljeno je u rad 190 predmeta u kojima se Fond pojavljuje kao tužilac, čija je ukupna vrijednost 153.988,30 €. U 100 predmeta postupak je okončan pozitivno za Fond u vrijednosti od 67.952,34 €, dok je po ostalim predmetima postupak u toku.

Većina predmeta se odnosi na povraćaj iznosa penzija koje su neosnovano isplaćene korisnicima prava, a povraćaj se vrši primjenom instituta „sticanja bez osnova“ i u najvećem broju slučajeva se donose presude u korist tužioca - Fonda, ili se povraćaj sredstava vrši na osnovu vansudskog poravnanja.

Ovo odjeljenje je preko pravnih zastupnika vodilo i postupke u 420 predmeta pred nadležnim odjeljenjem za prekršaje u Podgorici, koji su pokrenuti protiv pravnih i odgovornih fizičkih lica u pravnim licima i preduzetnika, zbog nedostavljanja Fondu zakonom propisanih podataka i propisanih obrazaca.

Takođe, tokom 2010. godine, primljeno je u rad 85 predmeta u kojima se Fond javlja kao tuženik i to: radi povraćaja poljoprivrednog zemljišta iz društvene svojine, radi naknade štete, radi utvrđivanja ništavosti i raskida ugovora, predloga za ponavljanje postupka, predloga za izdavanje privremene mjere, predmeti radi isplate duga, radnih i stambenih sporova i predmeti u kojima se kao tužioc pojavljuju korisnici prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. U naznačenim sporovima postupak je okončan za 17 predmeta, odbacivanjem, odbijanjem ili povlačenjem tužbe. Vrijednost ovih sporova nije utvrđena i biće predmet vještačenja.

Kao novi predmeti, gdje se kao tužioc pojavljuju se lica koja su prilikom zaključivanja ugovora o kreditu, zajmu ili nekom drugom pravnom poslu, između banke kao davaoca kredita i korisnika kredita bili žiranti, a izjavu o jemstvu i administrativnu zabranu nijesu potpisali, odnosno nijesu dali saglasnost da budu žiranti. U ovim predmetima kao tuženi pojavljuje se banka, koja je plasirala sredstva, i Fond PIO CG, kao subjekt kome je dostavljena administrativna zabrana na penziju tužioca žiranta gdje se Fond pojavljuje u ulozi jemca-platca, nakon što korisnik kredita, kao glavni dužnik prestano sa otplatom kredita.

Pored gore navedene grupacije predmeta kao tužiocu pojavljuju se i bivši radnici sada likvidiranih preduzeća, čija je imovina nakon namirenja povjerilaca u stečajnom postupku upisana na Fond za razvoj, Fond PIO CG i Zavod za zapošljavanje. Tužbeni zahtjev u tim predmetima je zahtjev tužilaca da su i oni suvlasnici i sukorisnici na imovini koja je upisana na naprijed navedena pravna lica.

Takođe u radu ovog odjeljenja je i znatan broj predmeta prenijet iz ranijih godina, koji se zbog neažurnosti sudova ili postupaka po žalbama vode i po nekoliko godina.

Blagovremeno je obrađeno veći broj zahtjeva, podnijetih od strane korisnika penzija kao i pojedinih ustanova Crne Gore, za jednokratnu novčanu pomoć najugroženijoj kategoriji penzionera i poboljšanje uslova njihovog života od kojih veći dio pozitivno riješen. Takođe, postupljeno je po svim zahtjevima za postupanje državnih institucija i organa lokalne samouprave kao i po zahtjevima za slobodan pristup informacijama koje su u posjedu Fonda od strane fizičkih i pravnih lica. Pristup informacijama je obezbijeđen u najvećem broju slučajeva dostavom preko pošte ili putem faksa.

Po zahtjevima korisnika prava iz PIO i zaposlenih u Fondu pripremljeni su predlozi odluka, zaključaka, i drugih akata koji predstavljaju preduslov za zaključivanje ugovora o kupoprodaji - otkupu stanova, radi otplate preostalog duga u gotovini i svi postupci su okončani u najkraćem roku.

U izvještajnom periodu zaključeno je osam ugovora i dva aneksa, radi izmjene ugovorenog načina plaćanja po ranije zaključenim ugovorima o kupoprodaji - otkupu stana korisnika prava i zaposlenih u skladu sa Zakonom o etažnoj svojini, Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba korisnika prava i Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba službenika Fonda.

Osim navedenog, preduzete su radnje u realizaciji zaključenih ugovora (ovjere ugovora kod nadležnih organa, zahtjevi za skidanje hipoteke, dozvola za uknjižbu i dr.) kao i upisu prava svojine na imovini Fonda.

b) Odjeljenje za kadrovske poslove

Tokom 2010.godine Kadrovske odjeljenje je obavljalo poslove iz oblasti radno – pravnih odnosa u cilju nesmetanog i efikasnog funkcionisanja Fonda. Svi poslovi i radni zadaci su sprovedeni uz poštovanje propisa, Zakona o radu, Opšteg kolektivnog ugovora i Kolektivnog ugovora Fonda PIO. Odjeljenje za kadrovske poslove je u izvještajnom periodu bilo posvećeno poslovima koji su predviđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Fonda PIO i odnose se prije svega na razvijanju ljudskih resursa, pripremi i donošenju ugovora o radu, ugovora o djelu, prijavljivanje i odjavljivanje zaposlenih nadležnoj službi za obavezno socijalno osiguranje (Uprava prihoda), utvrđivanje i održavanje kadrovske evidencije zaposlenih, ažuriranje personalnih dosijea itd...

Tokom prethodne godine, kadrovske odjeljenje je nastavilo sa aktivnostima, koje u krajnjem slučaju služe radi usavršavanja, odnosno pronalaženja najboljih rješenja, izvještaja, ugovora, potvrda i slično.

Takođe, kadrovske odjeljenje je obavilo u par navrata određene analize uvođenja tehnoloških, ekonomskih i strukturalnih promjena u stručnoj službi Fonda PIO.

Kadrovske odjeljenje je, naporedo sa aktivnostima koje su naprijed navedene obavilo i ostale radne zadatke:

- pripremiilo nacрте ugovora o radu, i anekse ugovora u 7 slučajeva,
- ugovora o radu na određeno vrijeme (na 6 i 9 mjeseci), za 15 službenika, ukupno 30 ugovora,
- ugovora o radu na određeno vrijeme radi obavljanja pripravničkog staža, ukupno 7 pripravnika,
- ugovora o djelu na 30 dana za 14 službenika, što na godišnjem nivou ukupno iznosi 168 ugovora,
- priprema Plana za 2010. godinu i priprema nacрта pojedinačnih rješenja za zaposlene u ukupnom broju od 260 rješenja,
- priprema nacрта rješenja o plaćenim i neplaćenim odsustvima po raznim osnovama u ukupnom broju od 28 rješenja,
- priprema nacрта rješenja o pomoćima, usled

bolesti, smrti i slično (u 6 slučajeva),

- donijeti nacrti rješenja o odlasku u penziju i isplati otpremnine za (6 službenika),

- pripremlilo potvrde – uvjerenja o statusu službenika, radi regulisanja viza, kredita, upisa na fakultete, djece u vrtić i slično u ukupnom broju od 89 potvrda,

- svakomjesečno uradilo izvještaje o prisutnosti na radu, primalo doznake o bolovanjima i iste dostavljalo Sektoru za ekonomsko – finansijske poslove.

Kadrovsko odjeljenje je u izvještajnom periodu uradilo sve zatražene analize i izvještaje o broju službenika, stalno angažovanih, primljenih po ugovoru o radu na određeno vrijeme, po ugovoru o djelu, kvalifikacionoj, polnoj i starosnoj strukturi.

Zaposleni u ovom odjeljenju su u izvještajnom periodu bili angažovani u više komisija, odnosno timova, u cilju unapredjena upravljanja kadrovima. Najzad, kadrovsko odjeljenje je u cilju kvalitetnijeg i stručnijeg izvršavanja radnih zadataka u svakodnevnoj komunikaciji sa Načelnicima Područnih odjeljenja.

c) Odjeljenje za opšte poslove

U Odjeljenju za opšte poslove, shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Fondu i Uredbi o kancelarijskom poslovanju, obavljani su poslovi arhiviranja akata, tj. evidentiranja i čuvanja arhivske građe i distribucije akata kako unutar Centralne službe Fonda i organizacionih jedinica, tako i prema drugim organima i ustanovama.

U tabeli koja slijedi, dat je prikaz zavedenih i otpremljenih akata u arhivi Fonda, za izvještajni period po vrsti akata i njihovom broju.

Rbr	Vrsta akta	Broj
1.	Rješenja područnih odjeljenja za isplatu prava	20.474
2.	Administrativne i sudske zabrane po osnovu kredita	14.165

	penzionera	
3.	Zahtjev za refundaciju po osnovu invalidnosti II i III kategorije	22
4.	Zahtjevi za dostavu podataka iz evidencije Fonda u vezi prava iz PIO i djelatnosti Fonda	10.863
5.	Potvrde od Zavoda za zapošljavanje	324
6.	Računi za naplatu	1.097
7.	Putni nalozi	752
8.	Zahtjevi za akontaciju goriva	1
9.	Dopisi	3.300
10.	Presude, sudski pozivi i opomene za utuženje	1.284

Što se tiče rada Arhive, Odjeljenje za opšte poslove je tokom izvještajnog perioda, dostavljalo Sektoru za ekonomsko-finansijske poslove mjesečni Izvještaj o pravdanju sredstava za frankiranje pošte a u kome su sadržani podaci o iznosu utrošenih sredstava po osnovu distribucije pošte za Centralnu službu, Područna odjeljenja, PIK i Ministarstvo rada i socijalnog staranja (DUP).

U ovom Odjeljenju su se u izvještajnom periodu efikasno i blagovremeno obezbjeđivali daktilografski poslovi, poslovi vođenja evidencija sitnog inventara i kancelarijskog materijala, umnožavanja i kopiranja akata, poslovi prevoza, telefonske centrale, održavanja čistoće i održavanja poslovnih objekata, kao i sitne opravke u poslovnim prostorijama Fonda. Posebna pažnja data je na uređenju okolnog prostora zgrade Fonda (sađenje cvijeća i drugog rastinja, košenje trave i sl.)

Broj otkucanih strana u daktilobirou Fonda je nemjerljiv, a isto tako i količina fotokopiranih listova (izdato ukupno 4.024 risova od 500 listova od strane ekonoma područnim odjeljenjima i u Centralnoj zgradi).

I pored povećanog obima posla, svi zadaci su obavljani s dnevnom ažurnošću, uz napomenu da su dva daktilografa zbog povećanog obima posla u PIK-u od septembra, 2009. godine odnosno januara 2010. god. stalno angažovani u toj organizacionoj jedinici Fonda.

Ostale radne obaveze i aktivnosti koje se obavljaju u ovom Odjeljenju, a koje nijesu objektivno mjerljive, kao što su ekspedicija službene pošte, naročito za Područna odeljenja, PIK-u, Ministarstva i druge državne organe i organizacije, vršene su preko kurira, vozača i domara bez odlaganja u skladu sa datim nalogima.

Vođenje evidencija o osnovnim sredstvima i sitnom inventaru kao i potrošnji kancelarijskog potrošnog materijala je ažurno i potpuno usaglašeno sa stanjem u materijalnom knjigovodstvu Fonda. Područna odjeljenja i drugi organizacioni djelovi Fonda redovno i blagovremeno su po specifikacijama snadbjevani kancelarijskim i drugim sitnim inventarom. Pored navedenog, zaposleni u Odjeljenju redovno su pružali tehničku podršku svim organizacionim jedinicama, bilo da se radi o angažovanju vozača, domara, kurira, telefoniste i portirskih poslova.

Poslovi tehničkog održavanja i portirske službe, kao i rad kafe kuvarica obavljani su ustaljenom dinamikom i obimom, o čemu je vođena propisana evidencija u ovom Odjeljenju.

Službenici zaduženi sa vozilima Fonda redovno su pružali usluge prema pisanim nalogima rukovodioca organizacionih jedinica. Osim mjesečnog izvještaja o radu vozača Fonda, koji sadrži podatak o pređenim kilometrima i potrošnji goriva po tom osnovu, u ovom izvještajnom periodu vođena je i evidencija o troškovima servisiranja, redovnom održavanju, tehničkom pregledu i pranju vozila Fonda, kao i dnevna evidencija rasporeda vozača na radnim poslovima.

Takođe, u skladu sa zakonskim propisima iz oblasti zaštite na radu, redovno je vršena kontrola aparata i sredstava protivpožarne zaštite, kao i hidrantske mreže u Centralnoj zgradi Fonda i u Područnom odjeljenju-Podgorica.

Treba istaći i to, da je početkom godine raskinut Ugovor sa specijalizovanom RO "Zaštita" i da je u okviru Odjeljenja za opšte poslove, formirana Služba obezbjeđenja objekata Fonda koja je svoje radne zadatke obavljala na odgovoran i kvalitetan način.

Tokom izvještajnog perioda ovo Odeljenje učestovalo je u izradi nacрта sljedećih akata:

- Izmjene i dopune Upustva o uslovima, načinu upotrebe, vođenja evidencija i potrošnji goriva službenih vozila u vlasništvu Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore (Saglasno „Sl. listu CG’’21/10);
- Upustva o evidenciji prisutnosti na radu zaposlenih u Fondu;
- u izradi ugovora i druge vrste korespodencije sa raznim ustanovama: „Službenim listom Crne Gore’’; AD „Parking servis’’; AD „Štampa’’ itd.

U saradnji sa Državnim Arhivom Crne Gore ovo Odjeljenje je učestovalo u popisu arhivske građe, odnosno izlučivanju bezvrjednog registraturskog materijala i njegovo uništenje prema Listi kategorija sa rokovima čuvanja i zakonskim propisima koji regulišu ovu materiju. Ovo odjeljenje se tokom 2010. godine, staralo o održavanju arhivskog depoa Fonda i o uskladištenju arhivske građe čiji je rok trajnog karaktera.

Treba napomenuti da je, u skladu sa uvedenim video nadzorom i sistemom upotrebe elektronske kartice zaposlenih, prilikom svakog ulaska i izlaska iz objekta Centralne službe Fonda, tokom 2010. godine vršena kontrola prisutnosti zaposlenih na radu na osnovu listinga, o čemu su pripremani mjesečni izvještaji sa podacima o prisutnosti za svakog zaposlenog pojedinačno i isti dostavljani rukovodiocima sektora na dalju nadležnost.

Tokom 2010. godine Kadrovsko odjeljenje je obavljalo poslove iz oblasti radno – pravnih odnosa u cilju nesmetanog i efikasnog funkcionisanja Fonda. Svi poslovi i radni zadaci su sprovedeni uz poštovanje propisa, Zakona o radu, Opšteg

kolektivnog ugovora i Kolektivnog ugovora Fonda PIO. Odjeljenje za kadrovske poslove je u izvještajnom periodu bilo posvećeno poslovima koji su predviđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Fonda PIO i odnose se prije svega na razvijanju ljudskih resursa, pripremi i donošenju ugovora o radu , ugovora o djelu, prijavljivanje i odjavljivanje zaposlenih nadležnoj službi za obavezno socijalno osiguranje (Uprava prihoda), utvrđivanje i održavanje kadrovske evidencije zaposlenih, ažuriranje personalnih dosijea itd...

Tokom prethodne godine, kadrovsko odjeljenje je nastavilo sa aktivnostima, koje u krajnjem slučaju služe radi usavršavanja, odnosno pronalaženja najboljih rješenja, izvještaja, ugovora, potvrda i slično.

Takođe, kadrovsko odjeljenje je obavilo u par navrata određene analize uvođenja tehnoloških, ekonomskih i strukturalnih promjena u stručnoj službi Fonda PIO.

Kadrovsko odjeljenje je, naporedo sa aktivnostima koje su naprijed navedene obavilo i ostale radne zadatke:

- pripremiilo nacрте ugovora o radu, i anekse ugovora u 7 slučajeva, - ugovora o radu na određeno vrijeme (na 6 i 9 mjeseci), za 15 službenika, ukupno 30 ugovora,
- ugovora o radu na određeno vrijeme radi obavljanja pripravničkog staža, ukupno 7 pripravnika,
- ugovora o djelu na 30 dana za 14 službenika, što na godišnjem nivou ukupno iznosi 168 ugovora,
- priprema Plana za 2010. godinu i priprema nacрта pojedinačnih rješenja za zaposlene u ukupnom broju od 260 rješenja,
- priprema nacрта rješenja o plaćenim i neplaćenim odsustvima po raznim osnovama u ukupnom broju od 28 rješenja,
- priprema nacрта rješenja o pomoćima, usled bolesti, smrti i slično (u 6 slučajeva),
- donijeti nacrti rješenja o odlasku u penziju i isplati otpremnine za (6 službenika),
- pripremiilo potvrde – uvjerenja o statusu službenika, radi regulisanja viza, kredita, upisa na fakultete, djece u vrtić i slično u ukupnom broju

od 89 potvrda,

- svakomjesečno uradilo izvještaje o prisutnosti na radu, primalo doznake o bolovanjima i iste dostavljalo Sektoru za ekonomsko – finansijske poslove.

Kadrovsko odjeljenje je u izvještajnom periodu uradilo sve zatražene analize i izvještaje o broju službenika, stalno angažovanih, primljenih po ugovoru o radu na određeno vrijeme, po ugovoru o djelu, kvalifikacionoj, polnoj i starosnoj strukturi.

Zaposleni u ovom odjeljenju su u izvještajnom periodu bili angažovani u više komisija, odnosno timova, u cilju unapredjena upravljanja kadrovima. Najzad, kadrovsko odjeljenje je u cilju kvalitetnijeg i stručnijeg izvršavanja radnih zadataka u svakodnevnoj komunikaciji sa Načelnicima Područnih odjeljenja.

4. SEKTOR ZA EKONOMSKO-FINANSIJSKE POSLOVE

U Sektoru za ekonomsko-finansijske poslove tokom 2010. godine radne aktivnosti su obavljane u okviru organizacionih jedinica i to :

- odjeljenja za finansijski menadžment
- odjeljenja za računovodstvo
- odjeljenja za statistiku

Sve poslove iz svoje nadležnosti Sektor je blagovremeno izvršavao, i to kako u dijelu tekućih aktivnosti (praćenje svih finansijskih transakcija preko Izvjestaja iz Trezora i njihova ažurna knjigovodstvena evidencija, izrada redovnih finansijskih izvjestaja, mjesečno tabelarno iskazivanje niza knjigovodstveno-finansijskih pokazatelja, prodaja akcija iz portfelja Fonda...) tako i poslove na izradi informacija za potrebe izvještavanja Upravnog odbora Fonda i njegovih radnih tijela, Ministarstva finansija, Ministarstva zdravlja, rada i socijalnog staranja i drugih državnih institucija kojima su dostavljani potrebni podaci o indikatorima finansijskog poslovanja Fonda. Takođe, izrada izvještaja sa finansijsko-statističkim podacima za potrebe analize i sagledavanje ovog segmenta javne potrošnje od

strane predstavnika Svjetske banke u CG kao i predstavnika MMF-a i drugih inostranih institucija, je imala važan udio u cjelokupnim aktivnostima ovog Sektora tokom 2010. godine.

Posebno je pažnja bila usmjerena ka izradi velikog broja analiza o kretanju izvornih prihoda Fonda tj. primitaka od doprinosa u ukupnim prihodima Fonda uz konstantno praćenje trenda njihovog kretanja a takođe i ostvarivanju i izvršavanju ostalih stavki primitaka i izdataka Fonda.

Kao i u prethodnom periodu, veoma značajan dio aktivnosti je bio posvećen i saradnji sa Poreskom upravom na planu povećanja naplate doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje i preduzimanja odgovarajućih mjera, kao i kontinuiranog praćenja izvršenih uplata uz izdavanje odgovarajućih potvrda o izvršenim uplatama. Naime, shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama svi obveznici koji konkurišu na javnim tenderima dužni su da dostavljaju potvrde o uplaćenim javnim prihodima. Kako Fond nema izvornu bazu podataka jer je Poreska uprava CG nadležna za kontrolu i naplatu svih vrsta javnih prihoda, ustanovljeno je da se navedene potvrde izdaju uz zahtjev i dostavljeno Uvjerenje o izmirenju obaveza od strane Poreske uprave. U 2010 godini izdato je ukupno 566 ovakvih potvrda za učešće na tenderima. Broj izdatih potvrda u 2010 godini je za 15% manji u odnosu na 2009 godinu .

Pažnja je posvećena Međusektorskim procedurama za postupanje u postupcima obračuna i isplate penzija i drugih prava. Procedurama su definisane faze počev od iniciranja naloga za obradu podataka za isplatu penzija do kontrole računske ispravnosti i tačnosti Rekapitulara za isplatu.

Zaposleni u Sektoru za ekonomsko-finansijske poslove su u kontinuitetu učestvovali u implementaciji i dogradnji novog softverskog rješenja za poslovne funkcije odnosno obračun zarada, upravljanje finansijama, materijalno poslovanje, doprinose...

Tokom 2010. godine, u ovom Sektoru, aktivnosti su bile usmjerene najvećim dijelom na sprovođenje mjera interne ekonomije tj. ukupne racionalizacije troškova Stručne službe Fonda uz obezbjeđenje potrebnih uslova

za obavljanje tekućih aktivnosti. Naime, u cilju minimiziranja potencijalnih posljedica krize, zaključeno je da je potrebno definisati predlog određenih mjera racionalizacije u svim segmentima poslovanja na koje može uticati menadžment Fonda. Bilansne pozicije na čiju visinu direktno ili indirektno može uticati menadžment Fonda tokom cijele 2010 godine bile su predmet kontinuirane revizije, uz vođenje računa o očuvanju uslova za normalno funkcionisanje i obavljanje osnovnih funkcija Fonda.

Predstavnici Sektora su tokom 2010. godine direktno ili indirektno učestvovali i u radu radne grupe koja se bavila praćenjem rada uspostavljanja Centralnog registra i stvaranjem uslova za objedinjenu registraciju i evidenciju uplata javnih prihoda.

Sprovodeći odredbe Zakona o budžetu CG, kojima je definisana obaveza konsolidacije računa i finansijskog poslovanja Fonda u državni trezor Ministarstva finansija, i aktivnosti načina unosa podataka u SAP sistem elektronskog konsolidovanog poslovanja preko Državnog trezora Ministarstva finansija, uspješno je obavljeno uključivanje Fonda u ovaj novi sistem poslovanja.

a) Odjeljenje za finansijski menadžment

Aktivnosti u ovom Odjeljenju su tokom 2010. godine obuhvatale sljedeće:

- priprema i izrada završnog računa za 2009. godinu;
- praćenje izvršenje Budžeta za 2010. godinu mjesečno, periodično, godišnje po svim stavkama kao i analiza istih;
- isplata penzija u predviđenim terminima i u tom smislu obezbjeđivanje likvidnih sredstava, kontakt i odnosi sa poslovnim bankama, Poštom itd.
- praćenje naplate doprinosa za PIO i sastavljanje izvještaja o naplaćenim doprinosima;
- obavljana formalna i računska kontrola ispravnosti računa materijalnog poslovanja i drugih finansijskih i knjigovodstvenih dokumenata;
- priprema podataka za izradu nacrtu Budžeta za 2011 godinu, shodno linijiskim tabelama propisanim od strane Ministarstva finansija RCG, a vodeći računa o okviru javne potrošnje i drugim parametrima ekonomske politike Vlade RCG;

- dostavljanje raznih izvještaja, obrazaca, pregleda i drugih upitnika prema zahtjevima raznih institucija i nevladinih organizacija;
- izdavanje potvrda o uplaćenim doprinosima za PIO, na osnovu uvjerenja Poreske uprave a za potrebe učešća na javnim tenderima;
- obračun i isplata zarada i drugih naknada zaposlenima u Fondu i dr.
- učešće u aktivnostima na implementaciji softverskog rješenja za finansije - obračun zarada, upravljanje finansijama, materijalno poslovanje, doprinosi...

Aktivnosti na privatizaciji tj. prodaji akcija iz portfelja Fonda PIO tokom 2010. godine su bile usmjerene na pripremu i izradu odluka, informacija i izvještaja za potrebe Upravnog odbora Fonda, Vlade RCG i Savjeta za privatizaciju, kao i komisija i tijela koja su u njihovoj nadležnosti; priprema spiskova preduzeća čije se akcije prodaju na berzi posredstvom ovlašćenih brokerskih kuća sa kojima je Fond PIO zaključio ugovore i pripremanje predloga za korekciju berzanskih cijena; praćenje kretanja tražnje za akcijama i kontinuirani kontakti sa brokerskim kućama u vezi istog; prisustvovanje sjednicama Skupština akcionara preduzeća čije se akcije nalaze u portfelju Fonda PIO i dr.

b) Odjeljenje za računovodstvo

U Odjeljenju za računovodstvo, kao i u prethodnom periodu, sve aktivnosti su obavljane u skladu sa pravilima i upustvima koji se odnose na računovodstvenu politiku vanbudžetskih fondova. Naime, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja vodi poslovne knjige u skladu sa Zakonom o budžetu („Sl. list RCG“, br. 40/01 i 44/01) i na osnovu Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština („Sl. list RCG“, br. 3/05), a u skladu sa Međunarodnim standardima revizije koji uključuju ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela.

U knjigovodstvu Fonda PIO obezbijeđeni su podaci pojedinačno po vrstama primitaka (prihoda i primanja) i izdataka (rashoda i izdavanja), kao i o stanju imovine, obaveza i sopstvenih izvora.

U Odjeljenja za računovodstvo su tokom 2010. godine obavljani sledeći poslovi: praćenje i kontrola finansijskog poslovanja Fonda uz primjenu važećih materijalno-finansijskih propisa, kontnog plana i drugih akata; uspostavljanje i obezbjeđenje vođenja poslovnih knjiga i drugih pomoćnih evidencija utvrđenih zakonom o računovodstvu i pravilnikom o kontnom okviru budžeta i vanbudžetskih fondova; priprema podataka za izradu polugodišnjih i godišnjih obračuna i dostavljanja računovodstvenih iskaza i poslovnih izvještaja nadležnim institucijama; kontrola ispravnosti, tačnosti i zakonitosti knjigovodstvenih isprava; praćenje prihoda od doprinosa preko prolaznih računa; praćenje promjena na osnovnim sredstvima, sitnom inventaru i potrošnom materijalu; obračun amortizacije, obračun doprinosa na penzije po propisanim stopama; obrada Izvjestaja iz Trezora i priprema dokumentacije za knjiženje; kontiranje u skladu sa kontnim planom i dr.

c) Odjeljenje za statistiku

U izvještajnom periodu, ovo Odjeljenje je obavljalo sledeće aktivnosti:

- vršilo je obradu statističkih podataka po izvršenim isplatama iz penzijsko-invalidskog osiguranja i dostavljalo potrebne podatke o kretanju broja penzionera po vrstama prava i strukturi;
- učestvovalo u kreiranju i pripremi OS obrazaca i drugih statističkih tabela;
- pripremalo neophodne statističke podatke o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja po raznim kriterijumima - starosnoj i polnoj strukturi, visini penzija, opštinama, djelatnostima, godinama korišćenja prava i dr;
- po potrebi pripremalo podatke za štampane i elektronske medije, Savez udruženja penzionera Crne Gore, lokalna penzionerska udruženja i dr.

Iz osnova svoje nadležnosti, kroz razmjenu podataka, Odjeljenje je tokom 2010. godine uspješno saradjivalo sa Institutom za strateške studije i prognoze, a posebno sa Republičkim Zavodom za statistiku - Monstatom, Sekretarijatom za razvoj RCG, Zavodom za zapošljavanje CG i svim drugim institucijama koje proizvode podatke koji se koriste u ekonomsko-statističkim i demografskim analizama.

5. SEKTOR ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

U sektoru za Informacione tehnologije obavljaju se poslovi eksploatacije i održavanja programskih paketa (projekata, aplikacija, programa), upravljanje i održavanje mrežno-komunikacione, serverske infrastrukture, obezbjeđenja podataka, upravljanje elektronskom arhivom itd. Tokom 2010 godine novi IT sistem u Fondu PIO je u potpunosti zaokružen u jedinstvenu cjelinu. Baziran je na dell serverima emc storidžu i modernoj troslojnoj aplikaciji koja za osnovu ima Oracle platformu (Oracle 11g RAC). Kako je dio projekta novi IT sistem Fonda PIO bio finansiran od strane Svjetske banke kroz projekat Reforme penzionog sistema u CG, to je sredinom septembra prezentiran cjelokupan IT sistem predstavnicima Svjetske banke koji su izrazili veliko zadovoljstvo realizovanim sistemom.

Organizaciono sektor je podijeljen na tri odjeljenja:

- Odjeljenje za projektovanje i razvoj
- Odjeljenje za sistemski softver
- **Odjeljenje za elektronsku arhivu**

a) Odjeljenje za projektovanje i razvoj

Odjeljenje za projektovanje i razvoj je u protekloj godini je bilo zaduženo za održavanje i doradu softverskog rješenja koje se koristi u Fondu PIO. IT sistem u Fondu PIO u potpunosti je prilagođen i pruža potpunu podršku poslovnim procesima u Fondu PIO. Sistem se sastoji od:

- Poslovno aplikativnog softvera i
- Tzv „core” aplikacija sa modulima:
 - Aktivni osiguranici
 - Matična evidencija penzionera (novi i stari zakoni)
 - Kancelarijsko poslovanje
 - Isplata prava

Karakteristike novog sistema su da se radi o jednoj jedinstvenoj bazi podataka koja sadrži sve neophodne podatke o osiguraniku. Kako novi sistem konceptualno moderniji od pristupa koji se koristio na starom sistemu Fonda (kvazirelacione baze podataka sa slabim vezama) to se jedan dio aktivnosti odnosio na uparivanje i prečišćavanje podataka koji su u starom sistemu bili vezani po više osiguranika (preklapanje ličnih i matičnih brojeva).starog IT sistema Fonda su bile takve da je svaki segment ponaosob, imao sopstvenu bazu u kojoj su se upisivali podaci.

Takođe, u poslednjem kvartalu godine rađene su dorade na aplikaciji u smislu prilagođavanja softvera novom zakonu o PIO, a takođe radilo se i na programiranju dijela koji se odnosi na softver za izračun obeštećenja vojnih penzionera sa generisanjem automatskog rješenja.

Tokom 2010 godine izvršeno je povezivanje IT sistema u Fondu PIO sa sistemom objedinje registracije u Poreskoj upravi. Projekat objedinjene registracije podrazumijeva gašenja šaltera u Fondu PIO koji se odnose na prijem i obradu prijave na zaposlenje, registracije firmi i sl. i izmještanje tih šaltera na šaltere u Poreskoj upravi. Pri tome registracioni podaci, u elektronskoj formi (xml fajl) dolaze u Fond PIO. Povezivanje dva sistema je značilo:

- Povezivanje na mrežno-komunikacionom nivou
- Dizajn i programiranje posebnog softverskog modula

Tako je razvijen novi modul koji prihvata xml prijave smješta ih u privremenu bazu, a zatim nakon validacija ih učitava u produkcionu bazu podataka Fonda PIO. Cjelokupan segment matične evidencije penzionera je

prilagođen radu u novim uslovima. Takođe, Fond PIO je bio u obavezi da dostavlja prijave za penzionere Poreskoj upravi, takođe putem xml fajla, elektronski. Realizovan je i taj segment i izvršeno povezivanje tog segmenta sa matičnom evidencijom penzionera (kada se u MEPU registruje promjena statusa penzionera automatski se te promjene elektronski šalju Poreskoj upravi).

Tokom 2010. godine realizovan je i projekat uvođenja Document Management System-a (DMSa). Projekat je finansiran od strane Svjetske banke i predviđa modernizaciju elektronskog arhiviranja predmeta. Promijenjen je dio poslovnih procesa Fonda i sada se skeniranje predmeta radi na ulazu dokumenata u Fond tj na arhivama područnih odjeljenja. DMS je u potpunosti integrisan sa modulom kancelarijskog poslovanja i sada, po prvi put, moguće je uz svaki predmet imati i njegovu elektronsku kopiju, što u krajnjoj liniji omogućava da se predmeti fizički odlažu u arhivu, a da referenti koji vode postupak mogu u svakom trenutku vidjeti njegovu elektronsku verziju.

Tokom 2010. godine završeno je dokumentovanje novog sistema, tako da je novi IT sistem Fonda PIO u potpunosti dokumentovan po standardima koje je postavila Svjetska banka.

b) Odjeljenje za sistemski softver

Standardne aktivnosti koje su realizovane tokom 2010. godine u

odjeljenju za sistemski softver i hardver su:

- Održavanje mrežno-komunikacione infrastrukture (mrežni uređaji i protokoli)
- Održavanje serverske infrastrukture (bazni, aplikativni, mail serveri...)
- Održavanje radnih stanica i perifernih uređaja
- Održavanje sistemskog softvera na serverima i radnim stanicama (linux, windows)
- Briga o sigurnosti sistema
- Održavanje antivirus zaštite

- Sprovođenje backup procedura

Pored ovih aktivnosti odjeljenje je aktivno učestovalo u sprovođenju projekta IP telefonije u Fondu PIO, koji je financiran od strane Svjetske banke. U sklopu projekta nabavljena je oprema (centrale, telefoni, mrežni uređaji...) i realizovano je telefonsko povezivanje centralne službe sa područnim odjeljenjima preko postojeće računarske mreže. Na taj način omogućena je besplatna telefonska komunikacija između bilo kojih službenika Fonda PIO.

Takođe, tokom protekle godine realizovan je projekat prevencije upada u računarsku mrežu Fonda PIO (intrusion detection system). Projekat je takođe financiran od Svjetske banke i nabavljena oprema. U odjeljenju za sistemski softver i hardver izvršeno je podešavanje parametara i implementacija sistema.

Odjeljenje je učestovalo u dijelu projekta novi DMS, koji se odnosi na nabavku i instalaciju hardvera.

Tokom 2010. godine završeno je dokumentovanje sistema. Takod da postoji kompletna dokumentacija izvedenog stanja koja se odnosi sistem Fonda PIO.

c) Odjeljenje za elektronsku arhivu

U 2010. godini, u Odjeljenju za el. arhivu, radjeno je na sljedećim poslovima:

- Potvrđen prijem penz. predmeta na skeniranje**11.547**
- Fizička obrada penz. predmeta, štampa i lijepljenje bar-coda**11.582**
- Skenirano penzijskih predmeta**12.105**
- Razduženo penzijskih predmeta nakon skeniranja**12.069**

- Fizička obrada M-obr., štampa i lijepljenje bar-coda**346.326**
- Skenirano M – obrazaca **308.583**
- Neuspjao pokušaj skeniranja M-obrazaca, zbog pogrešnog JMBG **2.134**
- Štampa spiskova, pakovanje p.p. i slanje P.O.(paketi).....**1.110**
- Zahtjevi za rekonstr. m.filmovanih i skeniranih dok.**248**
 (PG-169; BR-4; BP-13; BA-1; NK-10; PV-3; HN-7; CT-2; INO-1;
 LP-11; LZS-2)
- Zahtjevi za rekonstr. sken. M – obrazaca**15**
 (PV-5; Int. Rev.-7; LP-1; LZS-2)
- Dnevno ažuriranje baze sken. penz. predmeta i M-obrazaca.
- Testiranje programa zaduženih i razduženih penzijskih predmeta, instaliranog na Linux radnoj stanici.
- Kontrola bar-coda M-11 obrazaca. Preko programa aktivaca otklanjane greške i omogućen unos.
- Za potrebe Fonda rada, Područnih službi i na lični zahtjev stranaka (LZS), morali su se tražiti predmeti radi skeniranja mimo redosleda kojim su dolazili na skeniranje. Ovaj proces uzimao je prilično vremena u radu jer, zbog prekovremenog rada u drugostepenom postupku u određenim intervalima na zaduženju u skener centru bilo je i preko 4000 predmeta

U septembru je u odjeljenju za elektronsku arhivu implementiran novi DMS. Radi se o novom softveru i novim skenerima kao i novoj organizaciji samog procesa elektronskog arhiviranja. Takođe to je podrazumijevalo rad na migraciji već postojećih predmeta u novu bazu podataka DMSa.

Crna Gora

FOND RADA

IZVJEŠTAJ O RADU

ZA 2010. GODINU

Podgorica, februar 2011. godine

1. Zakonodavni okvir

Zakonom o radu konstituisan je institut zaštite zaposlenih u slučaju stečajnog postupka, odnosno zaštite lica koja ostaju bez posla po sili zakona, zbog pokretanja stečajnog postupka, a koja do donošenja tog zakona nijesu imala adekvatnu zaštitu.

Formiranje Fonda rada, ima karakter garantne institucije za lica iz stečajnog postupka, koji obezbjeđuje isplatu potraživanja zaposlenom koji je na dan pokretanja stečajnog postupka bio u radnom odnosu kod poslodavca, kao i licu koje je bilo zaposleno u periodu za koji se ostvaruju prava utvrđena zakonom.

Fond rada, kao novi pravni subjekt, osnovan je *Zakonom o Fondu rada* ("Službeni list CG", broj 88/09), koji je stupio na snagu januara 2010.godine. Shodno odredbama navedenog Zakona, *Odluku o osnivanju Fonda rada* donijela je Vlada Crne Gore na sjednici od 21. januara 2010. godine, koja je objavljena u "Službenom listu CG, broj 06/10.

Fond ima svojstvo pravnog lica, i status državnog fonda. Fond kao institucija je osnovan za ostvarivanje prava na isplatu neisplaćenih potraživanja zaposlenih kojima je radni odnos prestao usljed pokretanja stečaja kod poslodavca, i izuzetno zaposlenih za čijim je radom prestala potreba zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena do donošenja Zakona o radu. To znači da se neizmirena potraživanja po osnovu rada u slučaju pokretanja stečajnog postupka, a koja nijesu isplaćena u skladu sa posebnim zakonom, koja se po pravilu izmiruju iz stečajne mase, izmiruju preko Fonda rada.

Upravni odbor Fonda rada početkom februara 2010.godine, donio Statut kojim se bliže uređuje naziv i sjedište Fonda, organizacija, obaveze i odgovornosti Fonda, način odlučivanja Upravnog odbora kao i druga pitanja od značaja za rad i funkcinisanje Fonda. Takođe, Upravni odbor je shodno odredbama člana 23 Zakona o Fondu rada donio *Odluku o kriterijumima i načinu isplate potraživanja kod Fonda rada*, na koju je saglasnost dala Vlada, kojom su propisani kriterijumi i način isplate neisplaćenih potraživanja po osnovu rada zaposlenih kojima je, do dana stupanja na snagu Zakona o radu prestao radni odnos kod poslodavca usljed stečaja i zaposlenih za čijim je radom prestala potreba zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena, kao i *Uputstva o ostvarivanju prava na isplatu potraživanja kod Fonda rada* (po osnovu stečaja) i *Uputstva o ostvarivanju prava na isplatu potraživanja kod Fonda rada* (po osnovu tehn-ekonomskih viškova). Navedena akta objavljena su u "Službenom listu CG", broj 28/10 od 14.05. 2010.godine.

Upravni odbor Fonda rada donio je *Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta stručne službe Fonda rada* na koji je, shodno Zakonu o Fondu rada, Vlada dala saglasnost.

Donošenjem navedenih normativnih akata stvorene su pretpostavke za početak rada i nesmetano funkcionisanje ove institucije, koje se odnosi na prijem i obradu zahtjeva, te nakon sprovedene procedure i donošenja odluke Upravnog odbora Fonda rada o osnovanosti podnesenih zahtjeva, donošenja pojedinačnih rješenja od strane direktora Fonda rada

Postupak po žalbama na prvostepena rješenja vodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja kao drugostepeni organ.

2. Aktivnosti Fonda rada u period od osnivanja zaključno sa decembrom 2010. godine

Postupak za ostvarivanje prava kod Fonda rada pokreće se zahtjevom Fondu, uz pružanje dokaza da je zaposleni bio u radnom odnosu kod poslodavca, dokaza o prestanku radnog odnosa usljed pokretanja stečajnog postupka ili proglašenja tehnološkim viškom, kao i dokaza da potraživanja nijesu isplaćena.

Aktivnosti Fonda rada u izvještajnom periodu su prevashodno bile usmjerene na pripremi i stvaranju uslova za obavljanje osnovne djelatnosti Fonda koja se odnosi na : prijem, obradu i kontrolu ispravnosti podnijetih zahtjeva za isplatu potraživanja zaposlenih po osnovu radnog odnosa kod poslodavca uslijed stečaja i tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena kao i utvrđivanje osnovanosti zahtjeva shodno propisanim kriterijumima.

Priprema i obrada zahtjeva od strane stručne službe Fonda koju čine tri izvršioca diplomirana pravnik, za donošenje odluke od strane Upravnog odbora, do novembra je vršena manuelno, što je podrazumijevalo formiranje predloga Upravnom odboru sa podacima o svakom podnosiocu zahtjeva pojedinačno, čime je rad ove službe bio znatno otežan i usporen. Od polovine novembra djelimično je uspostavljena elektronska baza podataka koja je nakon unošenja podataka o podnosiocima zahtjeva omogućila brži i efikasniji rad stručne službe Fonda.

Softver za čuvanje i obradu zahtjeva u Fondu rada je djelimično urađen i u narednom periodu predstoji značajna nadgradnja.

Aplikacija za unos podataka po obrascu zahtjeva ZFR1 je djelimično formirana, a koju će činiti podaci podnosioca za ostvarivanje prava na isplatu neisplaćenih potraživanja shodno članu 98 Zakona o radu, a koji može pokrenuti zaposleni, odnosno stečajni upravnik, u roku od 30 dana dostavljanja pravosnažne odluke kojom je utvrđeno pravo na potraživanje, odnosno ukoliko je u privrednom društvu pokrenut stečajni postupak, saglasno zakonu kojim se uređuje stečajni postupak. Do sada nema podnesenih zahtjeva za isplatu potraživanja po članu 98 Zakona o radu.

Takođe, djelimično je formirana aplikacija za unos podataka u bazu po obrascu zahtjeva ZFR2 a koju čine podnosioci zahtjeva za isplatu potraživanja po članu 23 Zakona o Fondu rada, koji mogu podnijeti zaposleni kojima je do dana stupanja na snagu Zakona o radu, tj. do 23.08.2008. godine, prestao radni odnos kod poslodavca usled stečaja i zaposleni za čijim radom prestala potreba zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu Zakona o Fondu rada.

U toku je unos podataka u bazu za ovu kategoriju podnosilaca, koji su Fondu rada podnijeli ukupno 21.269 zahtjeva, zaključno sa 11.01.2011.godine, kada je istekao rok za podnošenje zahtjeva. Elektronska baza sadrži informacije o podnosiocu zahtjeva, a njenom nadgradnjom omogućiće se praćenje dokumenta od podnošenja zahtjeva, odlučivanja po istom i donošenja rješenja.

Nakon formiranja baze podataka za sve podnijete zahtjeve pojedinačno, biće moguće dati preciznu strukturu po poslodavcima i opštinama.

Tokom unosa zahtjeva u bazu utvrđeno je da su značajan broj zahtjeva podnijela lica koja nemaju pravo na isplatu potraživanja kod Fonda rada (lica koja su u prethodnom periodu isplaćena od strane države ili poslodavca, lica isplaćena od strane poslodavca po osnovu prestanka radnog odnosa zbog tehnoeekonomskih promjena po propisima koji su važili u momentu prestanka radnog odnosa podnosioca, zatim podnosioci kojima je radni odnos prestao po sporazumu između zaposlenog i poslodavca, zatim podnosioci koji su ostvarili pravo na starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i sl.) a rješavanje i tih zahtjeva podrazumijeva pripremu i obradu od strane stručne službe i provođenje postupka u skladu sa zakonom.

Tabela broj 1

Struktura podnijetih zahtjeva po opštinama

opština	podneseni zahtjevi	Struktura zahtjeva			
		obrađeni zahtjevi	usvojeni zahtjevi	odbijeni zahtjevi	odbačeni zahtjevi
ANDRIJEVICA	164	74	70	4	
BAR	311	23	13	10	
BERANE	2.919	153	128	24	1
BIJELO POLJE	3.518	145	129	16	
BUDVA	7				
CETINJE	449	113	94	19	
MOJKOVAC	957	167	159	8	
NIKŠIĆ	1.140	109	90	18	1
PLAV	462	126	122	4	
PODGORICA	5.118	425	370	55	
PLJEVLJA	1.886	127	112	15	
KOLAŠIN	362	20	15	5	
DANILOVGRAD	719	131	125	5	1
ŽABLJAK	266	69	28	41	
HERCEG NOVI	944	36	36		
KOTOR	922	31	31		
ROŽAJE	811	98	68	30	
PLUŽINE	43	2	1	1	
ULCINJ	259	24	23	1	
TIVAT	4				
ŠAVNIK	8				
UKUPNO	21.269	1.873	1.614	256	3

Tabela 2

Riješeni predmeti u izvještajnom periodu

Broj primljenih predmeta u toku godine	Broj predmeta riješenih u izvještajnom periodu				Ukupno riješenih predmeta	Ukupno neriješenih predmeta
	s obzirom na način rješavanja					
	Zahtjev odbačen	Zahtjev odbijen	Zahtjev usvojen	Postupak obustavljen		
21.269	3	256	1614	0	1873	19.396

Iz navedenog tabelarnog prikaza proizilazi da je od ukupno 1.873 riješena zahtjeva, 1614 zahtjeva pozitivno riješeno, 256 zahtjeva je odbijeno kao neosnovano, a tri zahtjeva su odbačena kao podnesena od strane lica koja ne mogu biti stranke u postupku.

Od 256 odbijenih zahtjeva, 102 zahtjeva su odbijena iz razloga što je podnosiocu zahtjeva za isplatu potraživanja po članu 23 Zakona o Fondu rada, isplata izvršena u prethodnom periodu

prije osnivanja Fonda rada i to, od strane države isplaćeno 68 lica, od strane poslodavca 34, dok su ostali zahtjevi odbijeni iz razloga što su podnosioci lica isplaćena od strane poslodavca po osnovu prestanka radnog odnosa zbog tehnoeekonomskih promjena po propisima koji su važili u momentu prestanka radnog odnosa podnosioca, zatim podnosioci kojima je radni odnos prestao po sporazumu između zaposlenog i poslodavca, zatim podnosioci koji su ostvarili pravo na starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. Kod 13 predmeta prvostepeni organ je ponovio postupak iz razloga što je nakon usvajanja 6 zahtjeva prvostepeni organ došao do novih činjenica koje da su bile poznate u momentu rješavanja dovele bi do drugačijeg rješenja po zahtjevu, a kod 7 zahtjeva je rješenje donešeno na osnovu lažne isprave dostavljene od podnosioca, te u ponovnom postupku su rješenja poništena.

Na ukupan broj od 256 prvostepenih rješenja kojima je zahtjev za isplatu potraživanja odbijen, izjavljeno je 108 žalbi Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

Tabela br 3 Rad po žalbi

Rad prvostepenog organa				Rad drugostepenog organa					U toku kod drugostepenog organa
Svega žalbi u toku godine	Prvostepena odluka zamijenjena	Predmet dostavljen drugos. organu	Žalba odbačena	Žalba odbačena	Žalba odbijena	Žalba usvojena	Postupak obustavljen	Ukupan broj riješenih žalbi	
108	0	101	7	0	49	6	0	55	46

Iz naprijed navedene tabele proizilazi da je od ukupno 55 riješenih predmeta u postupku po žalbi kod drugostepenog organa, odbijeno 49.

U strukturi podnesenih žalbi na rješenje prvostepenog organa 18 su podnijela lica koja su isplaćena od strane države ili poslodavca prije osnivanja Fonda rada.

3. Finansijski pokazatelji

3.1. Primici

Sredstva za rad Fonda , shodno Zakonu o Fondu rada, obezbjeđuju se iz:

- budžeta Crne Gore,

- doprinosa u visini od 0,20% na teret poslodavca koji obveznik osiguranja od nezaposlenosti obračunava na osnovicu koja se odnosi na taj doprinos, u skladu sa posebnim zakonom,
- sredstava EU fondova,
- donacija, poklona i
- drugih izvora u skladu sa zakonom.

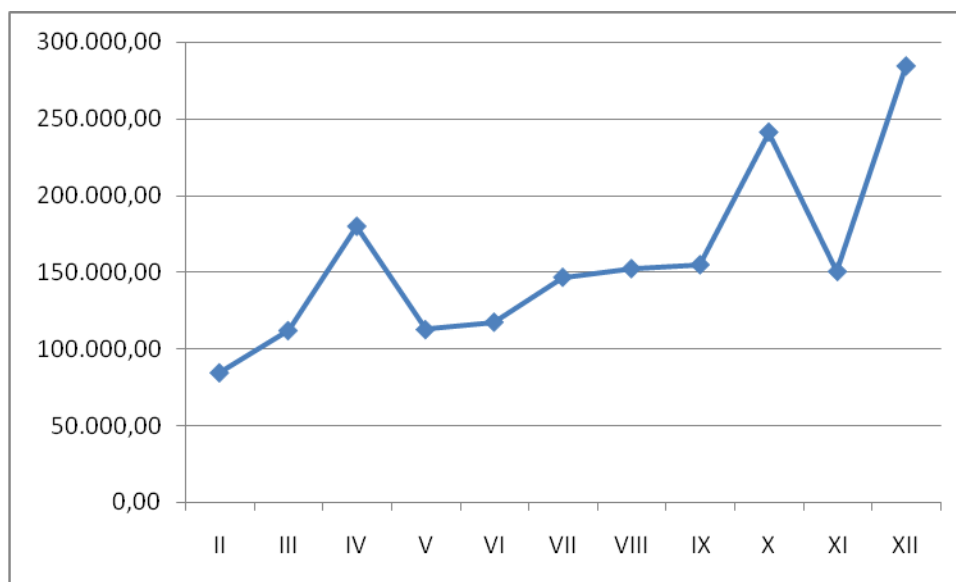
Shodno *Zakonu o budžetu*, prihodi Fonda rada iz budžeta Crne Gore čine opšte prihode, a doprinos Fondu rada je namjenski prihod Fonda.

Sredstva EU fondova i donacija obezbjeđuju se za finansiranje određenih projekata i koriste se prema utvrđenoj namjeni. Fond rada će nastojati da uspostavi kontakte sa donatorima radi obezbjeđenja sredstava.

U periodu januar - decembar 2010. godine po osnovu doprinosa Fondu rada uplaćeno je 1.740.393,21 €, i to:

- februar	84.636,45 €
- mart	112.108,62 €
- april	180.108,22 €
- maj	112.771,62 €
- jun	117.633,73 €
- jul	146.895,49 €
- avgust	152.542,48 €
- septembar	157.077,80 €
- oktobar	241.435,12 €
- novembar	150.663,48 € i
- decembar	284.520,20 €.

Grafički prikaz dinamike uplaćenih prihoda:

U 2010. godini za finansiranje izdataka po osnovu pravosnažnih rješenja donešenih po proceduri utvrdenoj Zakonom o Fondu rada za isplatu potraživanja iskorišćeno je samo 920.628,00 €, dok je iznos od 819.765,21 € ostvarenih namjenskih prihoda ostao neiskorišćen.

Ukoliko bi se iznašlo rješenje da se ova sredstva stave na raspolaganje Fondu rada u 2011. godini to bi donekle stvorilo pretpostavke za rad Fonda.

Obzirom da je od ukupnog broja pozitivno riješenih zahtjeva (1.614) u 2010. godini izvršena isplata za 478 zahtjeva u iznosu od 920.628,00 € (23.07. 2010. godine iznos od 398.682,00 € za 207 zahtjeva i 02.11. 2010. godine iznos od 521.946,00€ za 271 zahtjev), znači da ukupno neizmirene obaveze po osnovu donešenih rješenja u 2010. godini iznose 2.187.531,00 €.

Budžetom za 2011. godinu, za ove namjene, planirana su sredstva u iznosu od 2,35 mil. €, što znači da, osim za već donešena rješenja iz 2010. godine, ne postoji mogućnost isplate novih u 2011. godini.

Ministarstvo finansija je, početkom 2011. godine, ubrzanom dinamikom otpuštanja sredstava, omogućilo plaćanje 771 zahtjev u iznosu 1.484.541,00 €, a sve na teret sredstava planiranih Budžetom za ovu godinu.

Za 365 zahtjeva, za koje su donešena pravosnažna rješenja, u iznosu od 702.990,00 € upućen je dopis Ministarstvu finansija kako bi se iznašlo rješenje za njihovu realizaciju.

3.2. Izdaci Fonda rada

Za finansiranje djelatnosti Fonda rada za 2010. godinu planirana su sredstva u iznosu od 194.770,54€. Obzirom da je Fond rada počeo sa radom u aprilu ove godine, te da se prilikom planiranja Budžeta za 2010. godinu nije raspolagalo sa adekvatnim parametrima za planiranje sredstava za obavljanje djelatnosti ovog Fonda, a u cilju stvaranja uslova za početak rada Fonda, Vlada Crne Gore je Zaključkom broj 03-2883 od 08. aprila 2010. godine izvršila preusmjeravanje sredstava sa pozicija Ministarstva rada i socijalnog staranja i obezbijedila dodatna sredstva u iznosu od 105.000,00€. Takođe, tokom godine su, shodno Zakonu o budžetu, vršena preusmjeravanja kako sa pozicija Fonda, tako i sa drugih potrošačkih jedinica, i to sa :

- Poreske uprave, shodno članu 8 Godišnjeg zakona o Budžetu, u iznosu od 12.961,13 € za preuzete službenike iz te potrošačke jedinice i

- Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od 10.500,00 €,

na pozicije Fonda na kojem su nedostajala sredstva za plaćanje zakonskih i ugovorenih obaveza, tako da ukupna planirana sredstva za 2010. godinu iznose 322.973,83 €.

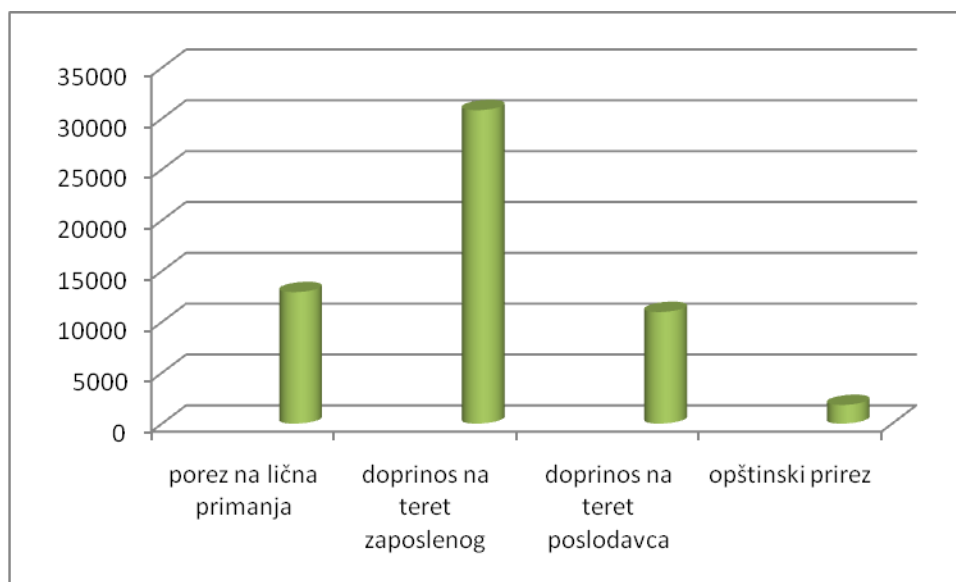
Za bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca planirana su sredstva na godišnjem nivou u iznosu od 110.470,54 €. Tokom godine izvršena su preusmjeravanja u korist ovih pozicija u iznosu od 20.514,57 € (neto zarade u iznosu od 7.525,12 €, porez u iznosu od 4.014,88 €, doprinosi na teret zaposlenog u iznosu od 7.015,90 €, doprinosi na teret poslodavca u iznosu od 1.460,13 € i opštinski prirez u iznosu od 498,54 €), dok je na teret neto zarada iznos od 7.399,59 €, tako da ukupno planirana sredstva za ove namjene iznose 123.585,52 €.

Zahtijevana potrošnja u izvještajnom periodu iznosi 112.600,31 €, od čega je plaćeno 112.587,51€.

Struktura uplaćenih fiskaliteta je sledeća:

1) porez na lična primanja		12.934,15 €
2) doprinos na teret zaposlenog		30.826,32 €
- doprinos za PIO	22.758,69 €	
- doprinos za zdravstveno osiguranje	7.619,42 €	
- doprinos za osiguranje od nezaposlenosti	448,21 €	
3) doprinos na teret poslodavca		10.981,54 €
- doprinos za PIO	6.689,68 €	
- doprinos za zdravstveno osiguranje	3.406,31 €	
- doprinos za osiguranje od nezaposlenosti	448,21 €	
- doprinos Fondu rada	212,27 €	
- sredstva Sindikatu	212,27 €	
4) opštinski prerez		1.837,88 €

Grafički prikaz uplaćenih fiskaliteta na lična primanja:

Važno je naglasiti da su u planirane I plaćene poreze, doprinose I opštinski prerez uključeni , pored poreza, doprinosa I prireza na zarade zaposlenih, porezi, doprinosi I prirezi na ostala lična primanja, odnosno na naknade za topli obrok I regres zaposlenih, kao I naknade za rad članovima Upravnog odbora. Ovo iz razloga što se izmjenama propisa u ovoj oblasti, koji su stupili na snagu u januaru 2010. godine, sva lična primanja oporezuju.

Tabelarni prikaz bruto zarada I doprinosa na teret poslodavca:

Ekon. klasifik.	Opis	Planirano Budžetom za 2010.	Preusmjereno		Tekući bužet za 2010.	Zahtijevana potrošnja za 2010.	Plaćeno za 2010.
			+	-			
4111	Neto zarade	66.470,82	7.525,12	7.399,59	66.596,35	56.020,42	56.020,42
4112	Porez na zarade	8,928,92	4.014,88		12.943,80	12.934,15	12.934,15
4113	Doprinosi na teret zaposlenog	23.810,44	7.015,90		30.826,34	30.826,32	30.826,32
4114	Doprinosi na teret poslodavca	9.921,02	1.460,13		11.381,15	10.981,54	10.968,74
4115	Opštinski prirez	1.339,34	498,54		1.837,88	1.837,88	1.837,88
411	Bruto zarade I doprinosi na teret poslodavca	110.470,54	20.514,57	7.399,59	123.585,52	112.600,31	112.587,51

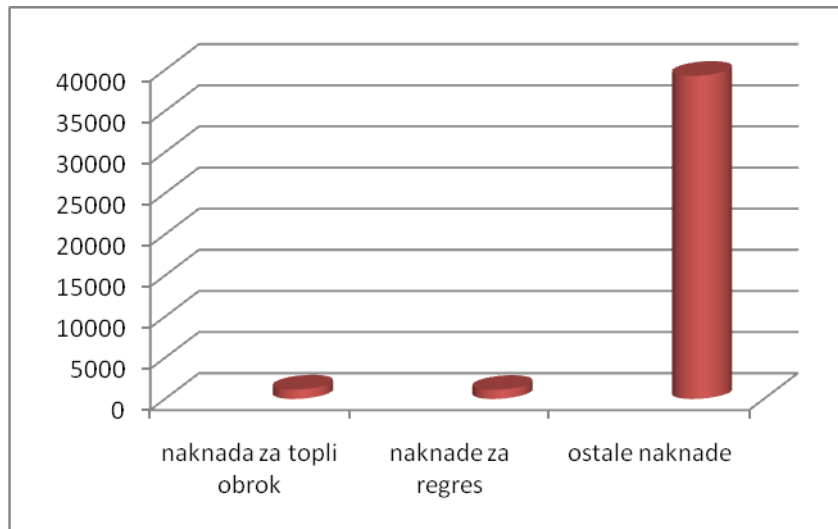
Ostala lična primanja planirana su na godišnjem nivou od 14.678,00 €. Izvršena su preusmjeravanja sredstava u korist pozicije 4129 – ostale naknade u iznosu od 30.297,49 €, a na teret pozicije 4121 – Naknada za topli obrok u iznosu od 2.456,25 € I pozicije 4122 – Naknada za godišnji odmor u iznosu od 972,43 €, tako da ukupno planirana sredstva za ove namjene za 2010 godinu iznose 41.546,81 €.

Zahtijevana potrošnja iznosi 41.540,63 €, koliko je I plaćeno u 2010. godini.

Plaćena sredstva za ostala lična primanja u iznosu od 41.540,63 € odnose se na neto naknade po osnovu:

- naknada za topli obrok u iznosu od 1.143,69 €
- naknade za godišnji odmor u iznosu od 1.105,50 € i
- ostale naknade u iznosu od 39.291,44 €

Grafički prikaz naknada isplaćenih u 2010. godini

Tabelarni prikaz planiranih, preusmjeravanja, zahtijevane potrošnje i plaćenih ostalih ličnih primanja:

Ekonom. klasif.	Opis	Planirano Budžetom za 2010.	Preusmjereno		Tekući bužet za 2010.	Zahtijevana potrošnja za 2010.	Plaćeno Za 2010.
			+	-			
4121	Naknada za topli obrok	3.600,00		2.456,25	1.143,75	1.143,69	1.143,69
4122	Naknada za godišnji odmor	2.078,00		972,43	1.105,57	1.105,50	1.105,50
4129	Ostale naknade	9.000,00	30.297,49		39.297,49	39.291,44	39.291,44
412	Ostala lična primanja	14.678,00	30.297,49	3.428,68	41.546,81	41.540,63	41.540,63

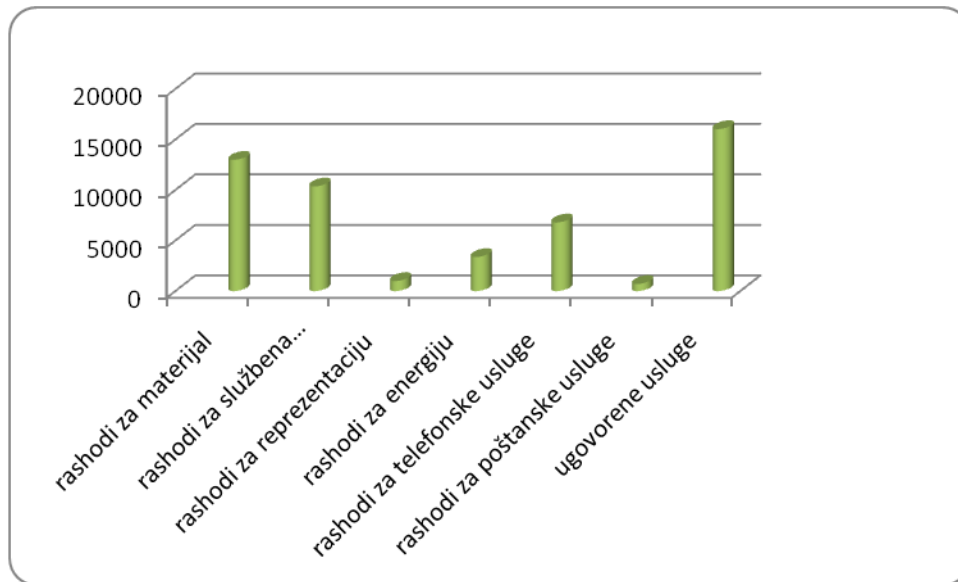
Rashodi za material i usluge planirani su na godišnjem nivou u iznosu od 26.622,00 €. Preusmjeravanjem sredstava obezbijeđena su dodatna sredstva u iznosu od 34.696,50€, što ukupno iznosi 61.318,50 €.

Za ove namjene utrošena su sredstva u iznosu od 51.279,72 €, i to:

- rashodi za material u iznosu od 12.999,66 €;
- rashodi za službena putovanja u iznosu od 10.360,29 €;
- rashodi za reprezentaciju u iznosu od 999,98 €;

- rashodi za energiju u iznosu od 3.374,30 €
- rashodi za telefonske usluge u iznosu od 6.797,88 €;
- rashodi za poštanske usluge u iznosu od 710,15 €
- ugovorene usluge u iznosu od 16.037,46 €.

Grafički prikaz isplaćenih rashoda za material I usluge:

Tabelarni prikaz planiranih, preusmjeravanja, zahtijevane potrošnje I plaćenih rashoda za material I usluge:

Ekon. Klasifik.	Opis	Planirano Budžetom za 2010.	Preusmjereno		Tekući bužet za 2010.	Zahtijevana potrošnja za 2010.	Plaćeno za 2010.
			+	-			
4131	Rashodi za materijal	3.000,00	10.000,00		13.000,00	12.999,66	12.999,66
4132	Rashodi za službena putovanja	4.500,00	10.000,00		14.500,00	10.360,29	10.360,29
4133	Rashodi za reprezentaciju	1.000,00			1.000,00	999,98	999,98
4134	Rashodi za energiju	6.000,00			6.000,00	3.374,30	3.374,30
4135	Rashodi za telefonske usluge	2.000,00	5.000,00		7.000,00	6.797,88	6.797,88
4136	Rashodi za poštanske usluge	700,00	3.000,00		3.700,00	710,15	710,15
4139	Ugovorene usluge	9.422,00	6.696,50		16.118,50	16.037,46	16.037,46
413	Rashodi za material I usluge	26.622,00	34.696,50		61.318,50	61.279,72	61.279,72

Rashodi za rentu planirani su na godišnjem nivou u iznosu od 36.000,00€. Obzirom da je kancelarijski prostor obezbijeđen bez obaveze plaćanja, Vlada Crne Gore je, shodno Zakonu o budžetu, na predlog Fonda izvršila preusmjeravanje sredstava u iznosu od 22.477,00 € na: rashode za poštanske usluge u iznosu od 3.000,00€, ostale naknade 16.477,00€ i ugovorene usluge u iznosu od 3.000,00€ I

Kapitalni izdaci planirani su na godišnjem nivou u iznosu od 7.000,00 €. Da bi stvorili osnovni uslovi za početak rada Fonda neophodno je bilo obezbijediti sredstva za nabavku opreme.

Stoga su citiranim Zaključkom Vlade obezbijeđena dodatna sredstva u iznosu od 80.000,00€, od čega su 4.000,00 € usmjerene na poziciju 4129 - Ostale naknade iznos od 2.000,00 € I 4139 - Ugovorene usluge iznos od 2.000,00 €, tako da ukupno planirana sredstva za ove namjene iznose 83.000,00 €.

Zahtijevana potrošnja za 2010. godinu iznosi 76.984,68 €, i cjelokupan iznos je plaćen.

3.3. Neizmirene obaveze

Na dan 31.12.2010. godine Fond je imao 2.190.894,56 € neizmirenih obaveza, od čega se na obaveze po osnovu neisplaćenih pravosnažnih rješenja odnosi 2.187.531,00 €, dok se preostalih 3.363,56 € uglavnom odnosi na obaveze za koje su računi dostavljeni nakon 31.12.2010. godine.

U narednoj tabeli daje se pregled planiranih sredstava za 2010. godinu, izvršena preusmjeravanja tokom godine, tekući budžet, zahtijevana potrošnja, kao i izvršena plaćanja za period 01.01. do 31.12.2010. godine:

Broj:1-12

Podgorica, 14.01.2011.godine

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA

n/r sekretaru Nikoli Dedeiću

PODGORICA

PREDMET: Izvještaj o radu i funkcionisanju Agencije za mirno rješavanje radnih sporova.

Broj podnijetih Predloga za mirno rješavanje kolektivnih i individualnih radnih sporova

U period od 20.09. do 31.12.2010.godine, **Agenciji je podnijeto 65 Predloga za mirno rješavanje radnih sporova, i to:**

- 61 individualni radni spor;
- 4 kolektivna radna spora.

Napomena:

Navedenim brojem predatih Predloga obuhvaćeno je **preko 4.000 stranaka.**

Naime, shodno Pravilniku o postupku mirnog rješavanja radnog spora, Agencija podnijete individualne Predloge koji su proistekli iz istog pravnog i činjeničnog stanja, kod jednog poslodavca, spaja u jedan postupak, čime se postiže ušteda u isplati naknada miriteljima, odnosno arbitrima. Kao što Vam je poznato, troškovi za rad miritelja, odnosno arbitara padaju na teret Agencije, pa se na ovaj način postiže enorma ušteda, jer iznos naknada za miritelje, odnosno arbitre raste srazmjerno broju riješenih predmeta.

Imajući u vidu navedeno, da se zaključiti da broj podnijetih Predloga ne iskazuje broj pojedinačno riješenih radnopravnih zahtjeva, s obzirom da se jedinim Predlogom odlučuje o ostvarivanju prava iz rada i po osnovu rada za veći broj stranaka.

Riješeno predmeta

Od ukupnog broja podnijetih Predloga, riješeno je:

- *12 - pozitivno (postignut dogovor između strana u sporu);*
- *16 – obustavljeno, i to: 1 kolektivni i 15 individualnih radnih sporova (razlozi: odbijanje druge strane da pristupi postupku mirnog rješavanja spora, kao i neizjašnjavanje druge strane o Predlogu u zakonom propisanom i naknadno ostavljenom roku);*
- *3 – odbačeno (razlozi: postupak je već okončan pravosnažnom sudskom presdom - stvarna nenadležnost i predmet spora nije u nadležnosti Agencije – poslodavac je u stečaju);*
- *12 - predloga u cjelini procesuirano (u toku je postupak arbitraže);*
- *22 – predloga djelimično je procesuirano, i to za:*
 - *11 predloga – u toku je postupak izbora miritelja, odnosno arbitara,*
 - *4 predloga – u toku je procedura dostavljanja predloga i dokumentacije drugoj strani u postupku;*
 - *2 predloga (kolektivni radni spor) - u toku je postupak pregovaranja sa drugom stranom u sporu: AD “Elektroprivreda Crne Gore” – Nikšić i AD „Luka Bar“;*
 - *5 predmeta dostavljeni od strane Osnovnih sudova (Osnovni sud u Kotoru i Osnovni sud u Nikšiću), dana 31.12.2010.god. – u toku je postupak uvida u predmetne spise u cilju daljeg procesuiranja u okviru nadležnosti Agencije.*

Informacija o saradnji sa pravosudnim organima

*Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, radi ostvarivanja jednog od zadatih ciljeva - **rasterećivanje sudova i brzo i efikasno rješavanje radnih sporova**, a polazeći od postojeće zakonske regulative u ovoj oblasti, ostvarila je saradnju sa institucijama pravosudja Crne Gore.*

Naime, predstavnici Agencije i predstavnici institucija pravosudja Crne Gore, nakon neposredne saradnje i međusobnih konsultacija, konstatovali su da pravosudni organi zbog načela dobrovoljnosti na koje se zasniva postupak mirnog rješavanja radnih sporova pred Agencijom, nijesu u mogućnosti da putem automatizma, odnosno po službenoj dužnosti ustupe radnopravne predmete Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova, na rad.

Iz navedenog razloga, a u cilju smanjenja broja radnopravnih predmeta pred sudovima, Vrhovni sud Crne Gore proslijedio je **obavještenja** o osnivanju i radu Agencije, predsjednicima svih sudova u Crnoj Gori. Navedenim aktom ukazana je obaveza sudija koji rješavaju u radnim sporovima, da informišu stranke koje vode sudski postupak o mogućnostima da radni spor riješe mirnim putem pred Agencijom

Stranke u postupku

Predloge za mirno rješavanje individualnih i kolektivnih radnih sporova, podnijeli su: zaposleni, poslodavci, lica koja su ostvarila pravo na penziju i ovlašćeni predstavnici sindikata, i to:

- 49 predloga - zaposleni;
- 5 predloga – poslodavci;
- 7 predloga – lica koja su ostvarila pravo na penziju;
- 4 predloga – ovlašćeni predstavnici Sindikata (Sindikat Telekomu Crne Gore – dva Predloga, Sindikalna organizacija AD “Elektroprivreda Crne Gore” – Nikšić, Sindikalna organizacija AD “Luka Bar” – Bar).

Predmet spora

Individualni:

- nezakoniti otkaza ugovora o radu,
- neplaćeni doprinosi za obavezno socijalno osiguranje,
- uskraćivanja prava na korišćenje godišnjeg odmora,
- neplaćeni regres za korišćenje godišnjeg odmora,
- neplaćena otpremnina prilikom odlaska u penziju,
- nezakoniti raspored na drugo radno mjesto i
- druga prava koja proizilaze iz rada i po osnovu rada.

Kolektivni:

- nepoštovanje odredbi kolektivnog ugovora (neplaćena naknada za smjenski rad i rad u turnusu, neplaćena zimnica, neplaćena naknada za prevoz, neplaćivanje sredstava u stambeni fond zaposlenih i dr.),
- sprečavanje ostvarivanja prava na sindikalno organizovanje.

AKTIVNOSTI AGENCIJE ZA MIRNO RJEŠAVANJE RADNIH SPOROVA OD OSNIVANJA DO DANAS

Upravni odbor Agencije u saradnji sa institucijama sistema (Ministarstvom rada i socijalnog staranja, Ministarstvom pravde, Ministarstvom finansija, kao i pravosudnim organima i dr.), i uz konsultacije eksperata MOR-a, donio je normativne i druge akte neophodne za rad Agencije, i to:

- Statut;
- Pravilnik o radu Upravnog odbora Agencije;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- Pravilnik o postupku mirnog rješavanja radnog spora;
- Obrazac predloga za pokretanje postupka mirnog rješavanja radnog spora;
- Pravilnik o visini nagrade i naknade troškova miritelja i arbitara za mirno rješavanja radnih sporova;
- Pravilnik o radu komisije za izbor miritelja i arbitara u postupku mirnog rješavanja radnih sporova;
- Program obuke miritelja, odnosno arbitara, kao i način njegovog sporvodjenja;
- Nacrt Budžeta Agencije za 2011.godinu;
- Uputstvo o načinu vođenja evidencije o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova;
- Plan razvoja Agencije za 2011.godinu;
- Druge akte neophodne za rad Agencije (rješenja, predloge, inicijative, odluke i dr), u skladu sa Zakonom i Statutom.

Obuke, seminari

Agencije je u prethodnom period organizovala obuku arbitara, odnosno miritelja i učestvovala na seminarima, odnosno "okruglim stolovima, i to:

- Obuka za miritelje, odnosno arbitre, kao neophodnog uslova propisanog Zakonom za izbor miritelja, odnosno arbitara, organizovana u saradnji sa Medjunarodnom organizacijom rada (MOR) i Podregionalnom kancelarijom za centralnu i istočnu Evropu sa sjedištem u Budimpešti, uz finansijsku pomoć Austrijske razvojne agencije (ADA), krajem aprila tekuće godine;
- Seminar na temu "Ostvarivanje i zaštita socijalnih prava", održan u organizaciji Udruženja za radno pravo i socijalno staranje Srbije, na Zlatiboru;
- Okrugli sto na temu "Izmjene i dopune Zakona o radu", održan u organizaciji Socijalnog savjeta, u Bečićima, Bijelom Polju, Herceg Novom, Podgorici.
U postupku izmjena i dopuna Zakona o radu, Agencija je u cilju pronalaženja najboljih rješenja pripremila i uputila Socijalnom savjetu, kao koordinatore radne grupe, sugestije i predloge za izmjenu ovog zakona;
- Okrugli sto na temu "Radna prava žena zaposlenih u privatnom sektoru", održan u organizaciji NVO "Anima" u Kotoru;
- Okrugli sto na temu "Suzbijanje rada na crno", održan u organizaciji Socijalnog savjeta, u Podgorici.

- Konferencija povodom lansiranja globalnog sporazuma u Crnoj Gori, održana u organizaciji Unije poslodavaca Crne Gore.
- Seminar – „23 Kopaonička škola prirodnog prava“.
- Obuka za zaposlene u Agenciji, s ciljem da interaktivnom razmjenom iskustava i dobrim praktičnim rješenjima unaprijede znanje i vještinu mirnog rješavanja radnih sporova, odnosno sprovođenja postupka mirnog rješavanja radnih sporova.

Kontakt i saradnja sa institucijama sistema

U cilju funkcionisanja i rada Agencije kao novoosnovane institucije, neophodno je bilo ostvariti neposredan kontakt i pisanim putem informisati predstavnike pravosudnih organa, kao i druge institucionalne službe državnog i civilnog društva o postojanju i radu Agencije.

Neposredan kontakt u navedenom cilju ostvaren je, sa:

- Predsjednikom Vrhovnog suda Crne Gore,
- Ministrom rada i socijalnog staranja,
- Ministrom ekonomije,
- Visokom predstavnicima Ministarstva pravde,
- Visokim predstavnicima Ministarstva finansija,
- Predstavnicima Ministarstva za informaciono društvo,
- Predsjednikom Osnovnog suda u Podgorici,
- Sudijama Privrednog suda u Podgorici,
- Predstavnicima Privredne komore Crne Gore,
- Predstavnicima Fonda PIO,
- Predstavnicima lokalne samouprave.

Takodje su bili organizovani sastanci predstavnika Agencije sa predstavnicima NVO i predstavnicima zaposlenih i poslodavaca u cilju dalje saradnje i edukacije.

Kontakt sa privrednim društvima - poslodavcima

Agencija je takodje uspostavila neposredni kontakt i sa menadžerskim timovima vodećih privrednih društava i predstavnika institucija sistema, i to.

- AD „Kombinat aluminijuma“ – Podgorica,
- AD „Elektroprivreda Crne Gore“ – Nikšić,
- AD „Luka Bar“ – Bar,
- AD „Željezara Nikšić“ – Nikšić,
- AD „Crnogorski Telekom“ – Podgorica,
- DOO „Pošta Crne Gore“ – Podgorica,
- JP „Nacionalni parkovi Crne Gore“ – Podgorica,
- Republički zavod za zaštitu spomenika kulture – Cetinje,
- Zavod za izvršenje krivičnih sankcija – Podgorica, i dr.

Učešće predstavnika Agencije u medijima

- Informacije u vezi sa osnivanjem i radom Agencije, objavljene su u dnevnim listovima „Pobjeda“, „Dan“, „Vijesti“;
- Svečano uručivanje Rješenja izabranim miriteljima, odnosno arbitrima, u cilju da se javnost Crne Gore i na ovaj način upozna sa mogućnostima mirnog, odnosno vansudskog rješavanja radnih sporova pred Agencijom, praćeno je od strane: RTV Crne Gore, RTV Atlas, RTV Vijesti, IN televizije, kao i od strane navedenih dnevnih listova;
- Predstavnik Agencije učestvovao je u emisijama na RTV Crne Gore, RTV Atlas i RTV Budva. Takodje, članovi Upravnog odbora Agencije, kao i predstavnici socijalnih partnera, putem štampanih i elektronskih medija, dali su pun doprinos upoznavanju šire javnosti sa radom Agencije.

Napominjemo da predstavnici Agencije, svakodnevno ostvaruju kontak sa građanima Crne Gore, kako neposredno u prostorijama Agencije, tako i putem telefona.

Planirane aktivnosti Agencije u narednom periodu

I Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, radi ostvarivanja postavljenih ciljeva i bolje primjene u praksi zakonskih rješenja u ovoj oblasti, dostavila je Ministarstvu rada i socijalnog staranja, kao nadležnom organu inicijativu za izmjene i dopune Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, koji je prema saznanju uvršten u Program rada Vlade Crne Gore, za 2011.godinu.

II Agencija će takodje, u narednom periodu, nastaviti aktivnosti vezane za potpisivanje Memoranduma o saradnji sa Agencijama iz regiona, sa ciljem da se razmjenom iskustava i dobrim praktičnim rješenjima unaprijede znanja i vještine mirnog rješavanja radnih sporova. Navedene aktivnosti započete su u toku 2010.godine, preliminarnim razgovorima sa predstavnicima Agencija za mirno rješavanje radnih sporova zemalja iz regiona (Srbija, Republika Srpska).

III U narednom periodu Agencija će u saradnji sa Medjunarodnom organizacijom rada, Agencijama iz zemalja u okruženju i svim socijalnim partnerima, organizovati i održati seminare za edukaciju miritelja, odnosno arbitara, kao i predstavnika socijalnih partnera, sa ciljem:

- da miriteljima i arbitrima omogući interaktivnu razmjenu iskustva, a u duhu prakse zemalja sa zavidnim nivoom vladavine prava.

Planirano: sredinom februara 2011.godine (termin održavanja seminara biće precizno utvrdjen nakon razgovora sa predstavnicima MOR-a i predstavnicima Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, zemalja u okruženju).

- podizanja svijesti i odgovornosti svih socijalnih partnera za uspostavljanje i razvoj socijalnog partnerstva;

- *motivisanja partnera da, prije svega, preventivno djeluju, a ako do radnih sporova dodje da nastoje da ih rješavaju mirnim putem;*
- *podsticanja socijalnih partnera da trajno, sistematski unapredjuju svoje kapacitete u oblasti mirnog rješavanja radnih sporova.*

Planirane aktivnosti odnose se na mjesečno organizovanje i održavanje seminara (termin održavanja seminara biće precizno utvrđen nakon dobijanja saglasnosti od strane predstavnika socijalnih partnera i obezbjeđivanja potrebnih finansijskih sredstava u navedene svrhe).

Imajući u vidu broj podnijetih Predloga za mirno rješavanje radnih sporova, kao i podršku svih relevantnih subjekata i institucija sistema o opravdanosti osnivanja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, sa pravom se može očekivati da će zaposleni i poslodavci, prepoznati i znati da iskoriste rad Agencije kao još jedan pravni mehanizam ostvarivanja demokratije koji omogućava poštovanje prava zaposlenih i poslodavaca u pravnom sistemu Crne Gore, čime bi se i na ovaj način Crna Gora prepoznala kao država sa zavidnim nivoom vladavine prava.

S poštovanjem,

DIREKTOR,

Zdenka Burzan, dipl.prav.